

*Mestská časť
Bratislava-
Petržalka*

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2016 - 2023

Obsah

Úvodná časť.....	4
Vyhodnotenie realizácie PHSR MČ Bratislava-Petržalka na roky 2007-2013	9
1. Analytická časť.....	16
1.1. Základné vymedzenie a poloha mestskej časti Bratislava-Petržalka.....	16
1.2. Činnosť samosprávy MČ Bratislava-Petržalka	17
1.2.1. Poloha MČ Bratislava-Petržalka.....	18
1.3. Územný rozvoj.....	21
1.3.1. Ďalší rozvoj MČ Bratislava-Petržalka	22
1.4. Prírodné podmienky	23
1.4.1. Abiotické faktory	23
1.4.2. Chránené územia	24
1.4.3. Vodné plochy.....	26
1.4.4. Parky, lesoparky a sídlisková zeleň.....	27
1.5. Demografická charakteristika.....	30
1.5.1. Vývoj počtu obyvateľov	30
1.5.2. Veková štruktúra	32
1.5.3. Plodnosť.....	33
1.5.4. Vzdelanostná štruktúra	34
1.6. Hospodárstvo	36
1.6.1. Primárny sektor	36
1.6.2. Sekundárny sektor.....	36
1.6.3. Terciérny sektor.....	37
1.6.4. Kvartérny sektor	37
1.6.5. Trhová	39
1.6. Infraštruktúrna vybavenosť.....	39
1.6.1. Dopravná infraštruktúra.....	39
1.6.2. Technická infraštruktúra	44
1.6.3. Školská infraštruktúra.....	49
1.6.4. Zdravotnícka infraštruktúra.....	56
1.6.5. Infraštruktúra sociálnych služieb.....	57
1.6.6. Kultúrna infraštruktúra a spoločenské podujatia	64
1.6.7. Infraštruktúra športu a voľnočasových aktivít	73
1.7 SWOT analýza	78

2. Strategická časť.....	83
2.1. Strategické koncepcné dokumenty na európskej, národnej a regionálnej úrovni.....	83
2.2. Strategický rámec rozvoja MČ Bratislava-Petržalka	85
3. Programová časť.....	89
3.1. Projektové zámery v hospodárskej oblasti.....	93
3.2. Projektové zámery v sociálnej oblasti	97
3.3. Projektové zámery v environmentálnej oblasti.....	104
4. Realizačná časť	107
4.1 Akčný plán na rok 2016 s výhľadom do roku 2018.....	107
4.2 Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR	115
4.3 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie	116
4.4 Systém monitorovania a hodnotenia PHSR	118
4.5 Stručný popis komunikačnej stratégie.....	119
5 Finančná časť.....	121
5.1 Indikatívny finančný rámec.....	121
5.2 Financovanie kapitálových investícií za pomoci EŠIF.....	122
5.3 Alternatívne financovanie kapitálových investícií	129
5.3.1 Zhodnotenie súčasnej situácie	130
5.4 Typy dlhodobého financovania.....	132
Záver	136

Úvodná časť

Formulár Ú7- Titulná strana dokumentu PHSR MČ Bratislava-Petržalka

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2016-2023
Územné vymedzenie :	Mestská časť Bratislava-Petržalka
Územný plán obce/VÚC schválený:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	do 31.12.2025
Verzia	1.0 ¹
Publikovaný verejne:	

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR) vychádza zo Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a je jedným zo základných a kľúčových dokumentov pre riadenie samosprávy. PHSR je strednodobým rozvojovým dokumentom spracovaným na obdobie 7 rokov s výhľadom do roku 2025, pričom reflektuje programové obdobie Kohéznej politiky Európskej únie na roky 2014 – 2020. Dokument PHSR predstavuje naplnenie princípu programovania definovaného pre regionálnu politiku Európskej únie, ktorého zmyslom je podpora integrovaného, viacročného plánovania rozvoja regiónov, miest a obcí formou koncepčných strategických dokumentov.

Dokument PHSR poskytuje komplexnú analýzu aktuálneho stavu územia v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti. V dokumente sú definované strategické ciele a opatrenia v súlade s cieľmi Národnej stratégie regionálneho rozvoja a s cieľmi definovanými v PHSR Bratislavského samosprávneho kraja, pričom zohľadňuje špecifické vlastnosti mestskej časti Bratislava-Petržalka a potreby identifikované obyvateľmi mestskej časti.

Verzia 1.0 PHSR MČ Bratislava-Petržalka na roky 2016–2023 zohľadňuje strategický dokument PHSR hlavného mesta SR, Bratislavy, na roky 2010-2020. V prípade aktualizácie PHSR hlavného mesta je možné zohľadniť prípadné zmeny aj v PHSR MČ Bratislava-Petržalka úpravou strategického rámca alebo doplnením projektových zámerov.

Účelom PHSR MČ Bratislava-Petržalka je zabezpečenie kontinuálneho rozvoja, ktorého napĺňanie bude monitorované, hodnotené a v prípade potreby aktualizované na každoročnej báze. Zapojenie verejnosti do procesu prípravy a následne aj hodnotenia a aktualizácie zabezpečí, že PHSR bude živým dokumentom, s predpokladom širokej miestnej podpory pri napĺňaní spoločne definovaných cieľov na zabezpečenie vyváženého trvalo udržateľného rozvoja mestskej časti.

Formulár Ú1 predstavuje „Zámer spracovania PHSR“, ktorý bol schválený miestnym zastupiteľstvom pred samotnou realizáciou tvorby dokumentu PHSR, dňa 5. mája 2015. Vo formulári je uvedený krátky popis obsahu jednotlivých častí PHSR.

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1. atď

Formulár Ú1 Zámer spracovania PHSR MČ Bratislava-Petržalka

Názov dokumentu	<i>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mestskej časti Bratislava-Petržalka na roky 2016 - 2023</i>
Forma spracovania	Spracovanie PHSR iniciovala samospráva mestskej časti. Samotné spracovanie bude zabezpečovať externý dodávateľ, vysúťažený v procese verejného obstarávania, v úzkej spolupráci s odborníkmi mestskej časti, miestnym zastupiteľstvom, organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti, odborníkmi z verejného, súkromného a mimovládneho sektora.
Riadenie procesu spracovania	Vedenie mestskej časti na operatívnej porade starostu (ďalej len „OPS“) dňa 9. 3. 2015 zriadilo riadiaci tím v zložení: Gestor: • M. Štefánik, prednosta miestneho úradu Koordinátori: • J. Jecková, vedúca oddelenia projektového riadenia • M. Podmajerská, zástupkyňa prednostu Členovia²: • Z. Kordošová, vedúca oddelenia územného rozvoja a dopravy • J. Lukáček, vedúci finančného oddelenia • Z. Juhásová, vedúca oddelenia životného prostredia • A. Halčáková, vedúca oddelenia sociálnych vecí • V. Redechová, vedúca oddelenia školstva, kultúry a športu • M. Kaliňák, vedúci oddelenia komunikácie s verejnosťou Ďalej budú zostavené pracovné skupiny v súlade s aktuálnymi strategickými oblasťami (hospodárska, sociálna, environmentálna, pre územný rozvoj a pod.) Konkrétne návrhy pracovných skupín a ich členov z radov odborníkov z verejného, súkromného a mimovládneho sektora spracuje externý dodávateľ v spolupráci s riadiacim tímom. Do spracovania PHSR budú ďalej zapojení kľúčoví aktéri, ktorí pôsobia na území mestskej časti - najvýznamnejší zamestnávateľia, občianske združenia, podnikatelia a pod. Na základe dobrovoľnosti s niektorými z nich uzavrie mestská časť Dohodu o partnerstve.

² Zmena a doplnenie riadiaceho tímu nastala s účinnosťou zmeny Organizačného poriadku miestneho úradu od 1. 9. 2015:

- V. Redechová, vedúca oddelenia školstva a športu
- A. Greksa, vedúca oddelenia kultúry
- S. Kyselová, oddelenie projektového riadenia.
- R. Nemec, vedúci oddelenia komunikácie s verejnosťou

	Nemenej podstatnou bude komunikácia celého procesu spracovania, pripomienkovania a schvaľovania PHSR so širokou verejnosťou prostredníctvom webstránky, médií, sociálnych sietí, tlačových materiálov, dotazníkov, stretnutí a pod. Riadenie procesu spracovania bude zabezpečené na dvoch úrovniach - riadiaci tím a pracovné skupiny. Riadiaci tím by mal zasadať do uzavretia verejnej súťaže na externého dodávateľa 2 x mesačne, po začatí samotného spracovania 1 x mesačne. Pracovné skupiny sa budú stretávať 1 x mesačne. Riadiaci tím bude koordinovať vstupy i výstupy smerom k a od pracovných skupín k externému dodávateľovi.
Obdobie spracovania	Spracovanie PHSR odhadujeme na obdobie marec- december 2015. Záverečné znenie dokumentu predpokladáme schváliť na rokovaní miestneho zastupiteľstva v decembri 2015. Úvodná časť marec – máj 2015 Iniciácia spracovania PHSR v OPS a menovanie riadiaceho tímu (9. 3. 2015). Riadiaci tím pripravil zámer spracovania PHSR (10. 3. - 8. 4.) a zabezpečí jeho prerokovanie v orgánoch samosprávy. Riadiaci tím zabezpečí verejné obstarávanie na dodávateľa - spracovateľa PHSR. Samospráva informuje verejnosť o začatí procesu spracovania PHSR, iniciuje vytvorenie pracovných skupín a získa partnerstvo subjektov na spracovanie PHSR. <i>Výstupom úvodnej časti bude schválený zámer spracovania PHSR, zoznam pracovných skupín a dohody o partnerstve.</i> Analytická časť máj – júl 2015 zahŕňa najmä: - kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát, - ex-post hodnotenie existujúceho PHSR, - analýzu silných a slabých stránok územia, - identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia, - analýzu vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území, - SWOT analýzu, - analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja, - identifikáciu východísk a možných riešení,

- odhad budúceho možného vývoja.

Výstupom analytickej časti bude analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia a východiská pre strategickú časť.

Strategická časť

jún – október 2015

zahŕňa najmä:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách,
- verejné prerokovanie strategickkej časti (september)
- prerokovanie strategickkej časti miestnym zastupiteľstvom (október)

Výstupom strategickkej časti bude návrh stratégie rozvoja mestskej časti.

Programová a realizačná časť

október – december 2015

zahŕňa najmä:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (x+2) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov,
- informovanie verejnosti o realizácii PHSR a v prípade potreby verejné prerokovanie aktualizácie PHSR.

Výstupom programovej a realizačnej časti bude akčný plán a plán hodnotenia a monitorovania.

Finančná časť

október – december 2015

zahŕňa najmä:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,

	- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce/VÚC, - hodnotiacu tabuľku pre výber projektov. <i>Výstupom finančnej časti bude indikatívny finančný plán, model viaczdrojového financovania a hodnotiace tabuľky.</i> Záver november – december 2015 zahŕňa najmä: - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie, - verejné pripomienkovanie dokumentu, prípadne jeho nezávislé expertné posúdenie, - schválenie dokumentu zastupiteľstvom, - informovanie verejnosti o schválení PHSR.
Financovanie spracovania	Spracovanie PHSR bude zabezpečené prostredníctvom externého dodávateľa, vybraného v procese verejného obstarávania. Predmetom zákazky bude zabezpečenie celého procesu vypracovania PHSR, vrátane analytickej, strategickej a implementačnej časti. Zahŕňať bude aj náklady na získanie informačných podkladov, náklady na stretnutia, prieskumy, publicitu, ako aj vyhotovenie schváleného dokumentu v printovej i elektronickej podobe.
Prílohy	

Formulár Ú2 predstavuje grafické znázornenie časového rámca, v ktorom boli jednotlivé kroky tvorby dokumentu PHSR spracované. Po dohode medzi objednávateľom a dodávateľom bolo pristúpené k podpisu dodatku zmluvy a predĺženie termínu spracovania do 31.1.2016.

Formulár Ú2 Harmonogram spracovania PHSR

Termín	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
Úvodná časť											
Analytická časť											
Strategická časť											
Programová časť											
Realizačná časť											
Finančná časť											
Záver											

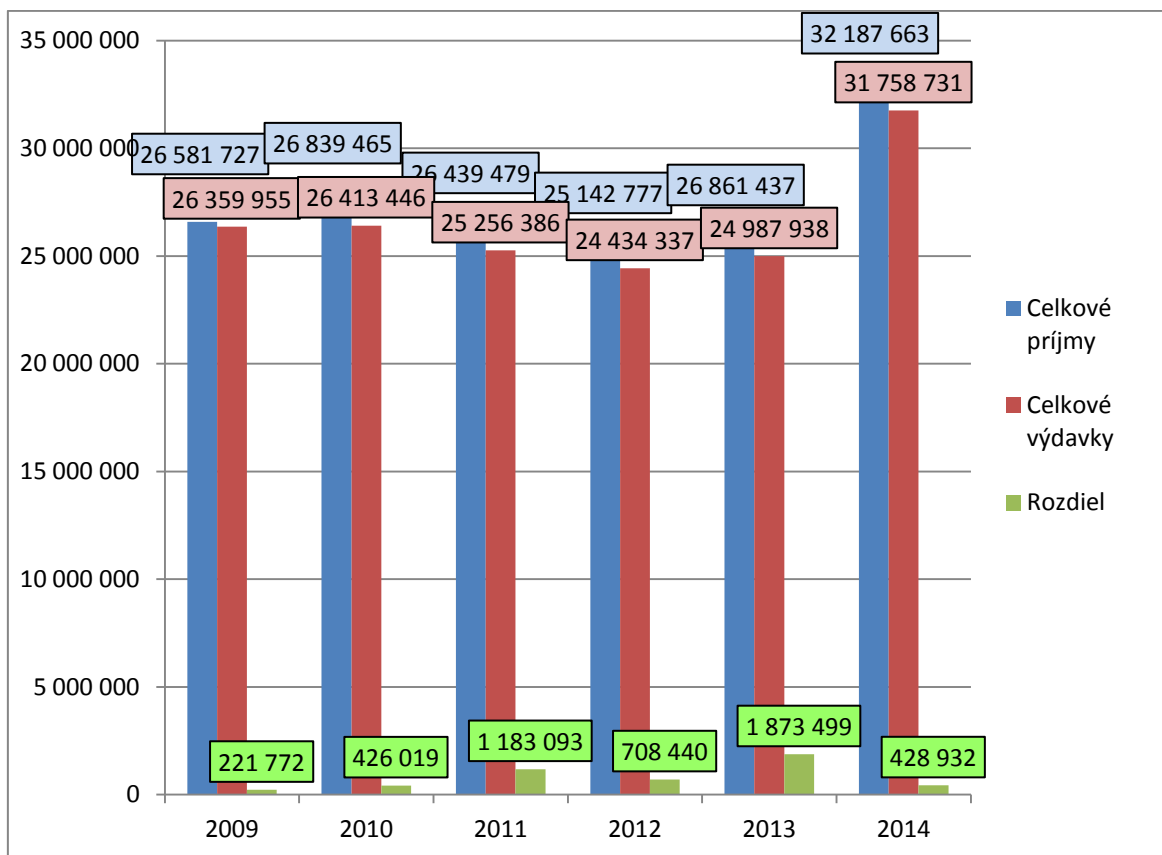

Vyhodnotenie realizácie PHSR MČ Bratislava-Petržalka na roky 2007-2013

Cieľom vyhodnotenia predchádzajúceho PHSR je monitoring počtu plánovaných aktivít, ktoré boli realizované a objemu investícií vynaložených na rozvoj jednotlivých prioritných oblastí. PHSR MČ Bratislava-Petržalka na roky 2007-2013 bolo vypracované podľa metodiky, ktorá nevyžadovala špecifikáciu projektových zámerov na úroveň merateľných ukazovateľov. Z tohto dôvodu nie je možné hodnotiť realizáciu PHSR podľa napĺňania zadaných špecifických cieľov.

Hodnotenie realizácie predchádzajúceho PHSR MČ Bratislava-Petržalka bolo spracované ex-post analýzou údajov, pričom základnými informačnými zdrojmi pre vyhodnotenie údajov boli výročné správy a záverečné účty mestskej časti za roky 2009 až 2014. Od roku 2009 je rozpočet MČ Bratislava-Petržalka rozdelený do 12 programov (resp. 11 programov od roku 2011), ktoré tematicky pokrývajú strategický rámec PHSR. Na základe alokácie finančných zdrojov v jednotlivých rozpočtových programoch môžeme zhodnotiť mieru aktivity MČ Bratislava-Petržalka v jednotlivých oblastiach, ako aj odhadnúť schopnosť mestskej časti realizovať projektové zámery v budúcnosti. Podrobné informácie o finančných alokáciách v jednotlivých programoch na roky 2009-2014 sú uvedené v Prílohe 1 – Vyhodnotenie aktivít MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2009-2014.

V grafe 1 sú uvedené údaje o výške celkových príjmov a výdavkov (v EUR) mestskej časti v rokoch 2009-2014, pričom líniovým grafom je znázornená výška rozdielu medzi príjmami a výdavkami.

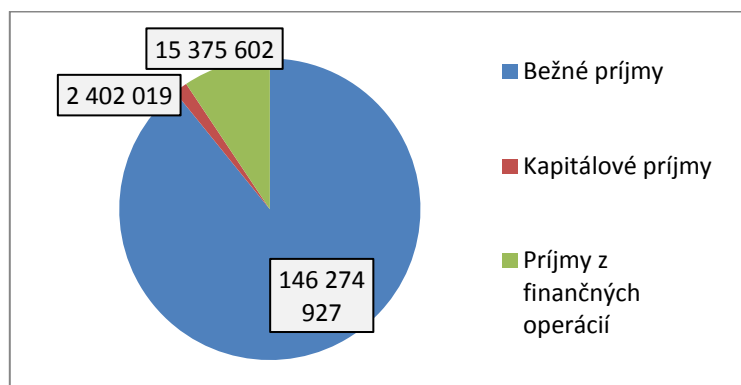

Graf 1 Vývoj celkových príjmov a výdavkov MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2009-2014

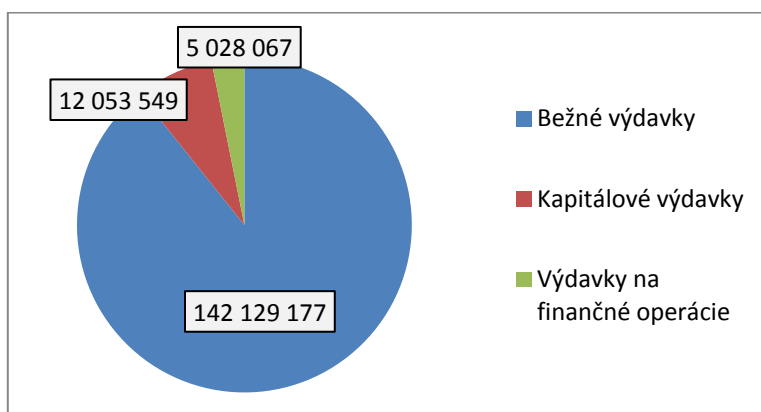
Celkové príjmy a celkové výdavky sa skladajú z bežných príjmov a výdavkov, kapitálových príjmov a výdavkov a finančných operácií. Podiel bežných a kapitálových príjmov a výdavkov a podiel finančných operácií na rozpočte, v časovom horizonte rokov 2009 až 2014, je znázornený v grafe č.

2 a 3. Bežné príjmy sú tvorené daňovými príjmami (napr. daň za užívanie verejného priestranstva a podielov na výnose daní z nehnuteľnosti, daň za psa, z príjmov fyzických osôb a poplatku za komunálny odpad a pod.), nedaňovými príjmami (správne poplatky, príjmy z prenájmu majetku MČ a prenájmu bytov, úroky a pod.), grantmi a transfermi (dotácie zo štátneho rozpočtu, dotácie zo zdrojov EÚ, sponzorské dary a pod.) a príjmami rozpočtových organizácií. Bežné príjmy predstavovali 89,2 % všetkých príjmov MČ Bratislava-Petržalka v intervale rokov 2009-2014. Kapitálové príjmy predstavujú príjmy z predaja majetku mestskej časti, ako napríklad pozemkov, bytov a nebytových priestorov a iného nehnuteľného majetku mestskej časti, ako aj kapitálových transferov. Kapitálové príjmy predstavovali približne 1,5 % celkových príjmov v rokoch 2009-2014. Finančné operácie sú tvorené prevodmi z rôznych fondov (napr. Fond rozvoja bývania, Konto zelene, Fond statickej dopravy, Rezervný fond) a úverom, ktorý MČ Bratislava-Petržalka čerpala. Príjmy z finančných operácií predstavovali 9,3 % celkových príjmov v intervale rokov 2009-2014.

Graf 2 Podiel príjmov MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2009-2014 v EUR

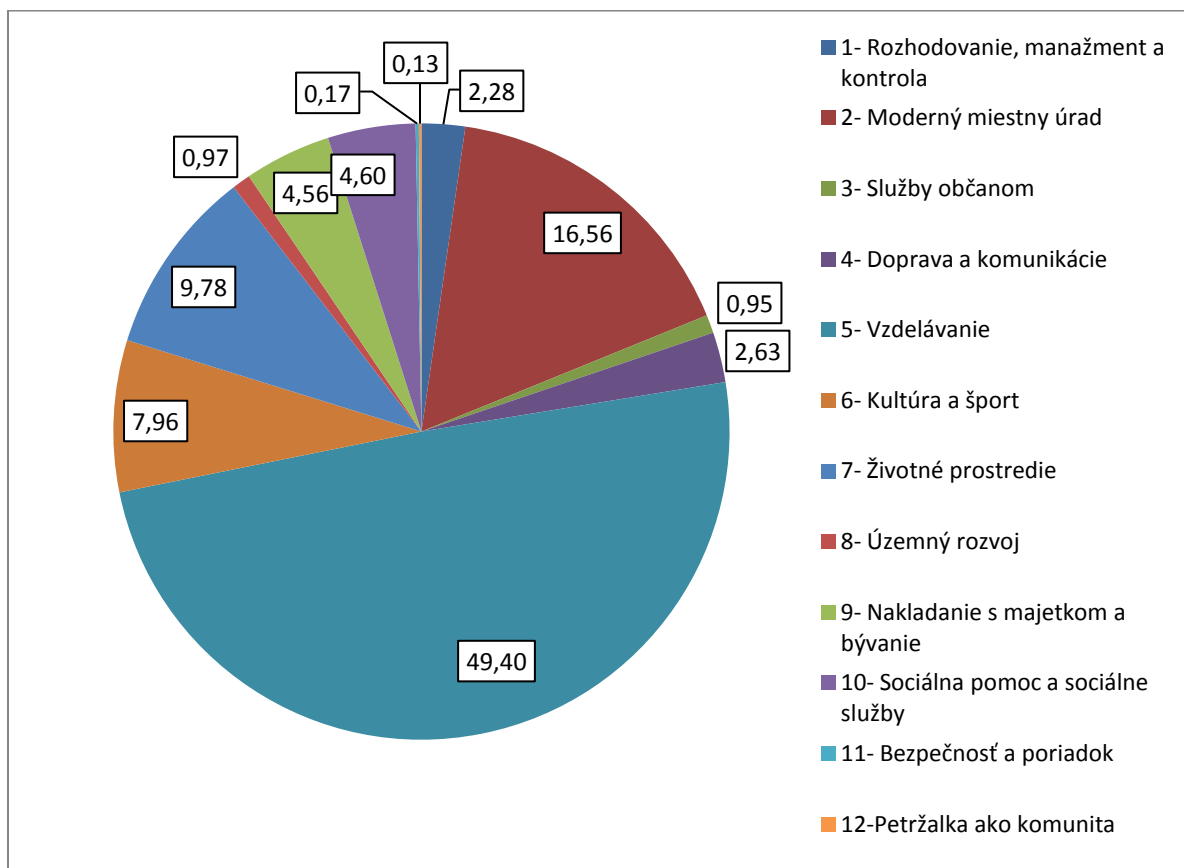
Celkové príjmy a výdavky MČ Bratislava-Petržalka mali v rokoch 2010 až 2013 klesajúcu tendenciu, pričom v celom sledovanom období MČ Bratislava-Petržalka hospodárila s prebytkom, vykázaným na konci rozpočtového roka. V roku 2014 bol zaznamenaný výraznejší nárast príjmov a následne aj výdavkov MČ. Podrobné údaje o štruktúre príjmov a výdavkov MČ sa nachádzajú v záverečných účtoch MČ za jednotlivé roky, ktoré sú zverejnené na webovej stránke mestskej časti (www.petrzalka.sk/rozpocet/).

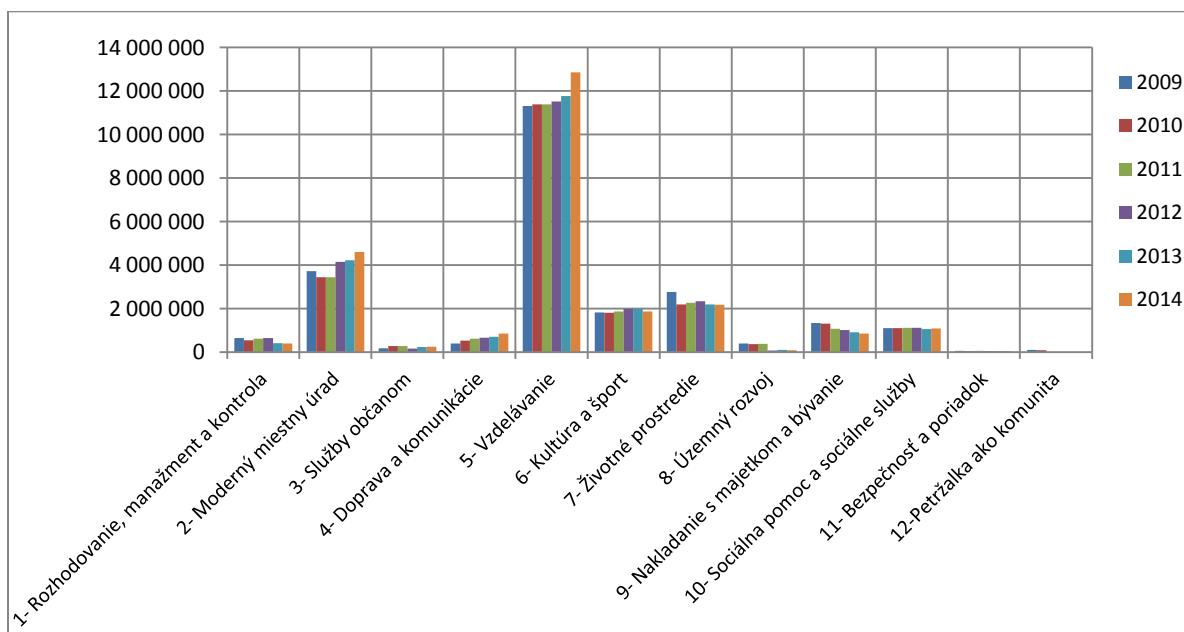
Graf 3 Podiel výdavkov MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2009-2014 v EUR.

Výdavky rozpočtu MČ Bratislava-Petržalka sa taktiež delia na bežné a kapitálové výdavky a výdavky na finančné operácie. Bežné výdavky predstavujú najmä platby za mzdy, poistné, tovary a služby, napr. cestovné náhrady, energie, materiál, dopravné, údržbu a opravy a nájomné. Bežné výdavky predstavujú najväčší podiel na celkových výdavkoch, približne 89,3 % (graf 3), čo odzrkadľuje aj výšku bežných príjmov.

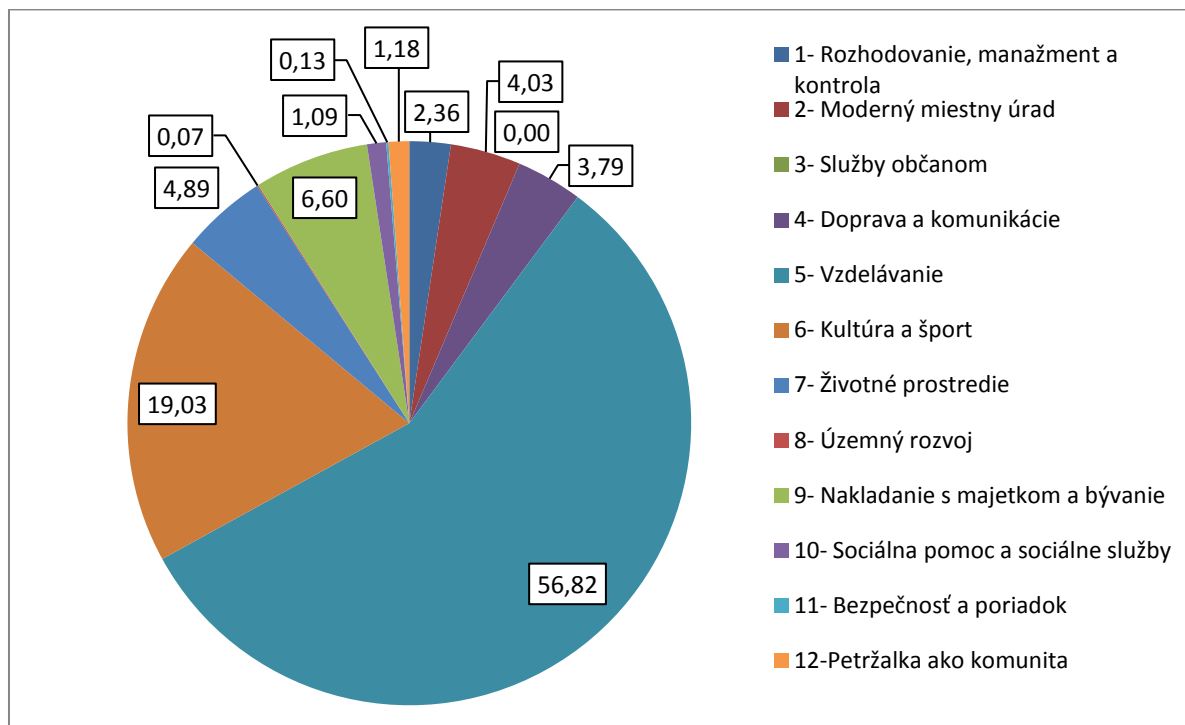
Graf 4 Podiel bežných výdavkov podľa rozpočtových kapitol MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2009-2014

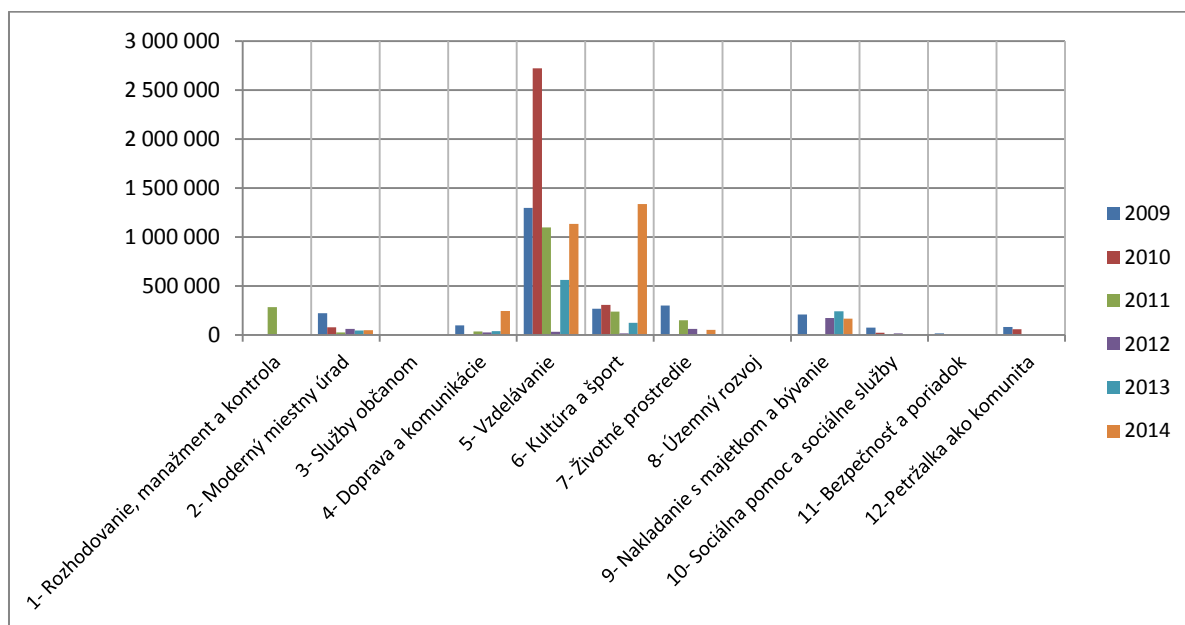
Graf 5 Vývoj bežných výdavkov programového rozpočtu MČ Bratislava-Petržalka podľa rokov v intervale 2009-2014

Kapitálové výdavky predstavujú najmä rozpočtové výdavky na obstaranie a zhodnotenie hmotného a nehmotného majetku, výdavky na tvorbu hmotných a mobilizačných rezerv, ako aj príspevky a dotácie iným právnickým osobám v zriaďovateľskej kompetencii MČ Bratislava-Petržalka. Kapitálové výdavky tvorili v rokoch 2009-2014 približne 7,6 % celkových výdavkov. Náklady na finančné operácie tvorili 3,1 % celkových výdavkov MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2009-2014.

Graf 6 Podiel kapitálových výdavkov podľa rozpočtových kapitol MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2009-2014

Graf 7 Vývoj kapitálových výdavkov programového rozpočtu MČ Bratislava-Petržalka podľa rokov v intervale 2009-2014

Program 1 – Rozhodovanie, manažment a kontrola predstavuje 2,28 % bežných výdavkov za roky 2009 – 2014 (graf 4) a zahŕňa všetky výdavky na zasadnutia miestneho zastupiteľstva, miestnej rady

a komisií, na činnosť poslancov, starostu, dvoch zástupcov starostu a miestneho kontrolóra, prevádzkové výdavky na úsek prednostu, výdavky na prípravu a realizáciu a na podporu aktivít neziskových organizácií, právnických a fyzických osôb – podnikateľov. Zoznam poskytnutých dotácií je zverejnený na internetovej stránke mestskej časti. V rámci kapitálových výdavkov Program 1 predstavuje 2,36 % výdavkov v rokoch 2009-2014 (graf 6), pričom kapitálové výdavky boli zaznamenané iba v roku 2011 a určené na rozpočtovú podkapitolu s názvom „Stratégia a riadenie projektov“.

Program 2 – Moderný miestny úrad je druhou najväčšou rozpočtovou kapitolou podľa objemu alokovaných bežných výdavkov v rokoch 2009-2014 (16,56 %, graf 4). Program zahŕňa výdavky na zabezpečenie chodu miestneho úradu mestskej časti, vrátane osobných výdavkov všetkých zamestnancov miestneho úradu, výdavky na administratívnu budovu mestskej časti, na členstvo mestskej časti v organizáciách a združeniach a výdavky na zabezpečenie prípadných volieb. Na Program 2 pripadá 4,03 % celkových kapitálových výdavkov za roky 2009-2014, pričom tieto výdavky mali klesajúcu tendenciu (graf 7).

Program 3 – Služby občanom tvoril 0,95 % bežných výdavkov za rok 2009-2014 (graf 4). Program 3 predstavuje výdavky spojené s poskytovaním služieb občanom na úseku matriky a ohlasovne pobytu a výdavky na propagáciu mestskej časti, ako napr. tlač a distribúcia Petržalských novín, prenos rokovaní miestneho zastupiteľstva, prezentáciu mestskej časti na internete. V rámci Programu 3 nie sú zaznamenané žiadne kapitálové výdavky v rokoch 2009-2014 (graf 6).

Program 4 – Doprava a komunikácie predstavuje 2,63 % bežných výdavkov MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2009-2014 (graf 4). Program zahŕňa výdavky na údržbu, opravu a čistotu komunikácií a chodníkov III. a IV. triedy v správe MČ Bratislava-Petržalka, vrátane terás, výdavky na zabezpečenie vyhradeného parkovania, dopravné značenie, dopravné prahy, na opravu dažďových vpustov a na opravu povrchu schodísk na terasy. Čistotu komunikácií v správe mestskej časti zabezpečuje príspevková organizácia mestskej časti – Miestny podnik verejnoprospešných služieb Petržalka. V rámci kapitálových výdavkov bol objem financií navýšený v roku 2014, pričom objem financií bol viazaný na opravu a údržbu miestnych komunikácií a chodníkov a vo väčšej miere na podkapitolu rozvoja parkovania a cyklotrás (graf 7).

V intervale sledovaného obdobia boli najväčšie bežné výdavky spojené s Programom 5 – Vzdelávanie (49,4 %, graf 4). Program zahŕňa výdavky na prenesené a originálne činnosti základných a materských škôl v pôsobnosti MČ Bratislava-Petržalka (spolu 12 organizácií), všetky aktivity mestskej časti súvisiace so školstvom a vzdelávaním, ako aj úhradu úrokov z úveru určeného na rekonštrukciu školských budov. V celom období 2009 až 2014 v Programe 5 objem preinvestovaných financií rástol. V rámci kapitálových investícií bol taktiež v Programe 5 v období rokov 2009-2014 preinvestovaný najväčší objem financií (graf 7). Tento stav je najmä dôsledkom dlhodobého projektu s názvom „Zlepšenie technického stavu budov“, ktorý je realizovaný od roku 2010 a v rámci ktorého sa postupne riešil technický stav budov, výmena okien a dverí a rekonštrukcia striech materských a základných škôl. V programovom období 2007-2013 neboli školské zariadenia na území Bratislavského samosprávneho kraja oprávnené čerpať nenávratnú finančnú pomoc na rekonštrukciu technického stavu budov zo zdrojov EÚ.

Na Program 6 – Kultúra a šport pripadlo 7,96 % bežných výdavkov v intervale rokov 2009-2014 (graf 4). V programe sú zahrnuté výdavky dvoch rozpočtových organizácií na úseku kultúry – Miestnej

knižnice Petržalka a Kultúrnych zariadení Petržalky a ďalej výdavky na kultúrne a športové podujatia a na rozvoj športu, zabezpečené miestnym úradom. V rámci Programu 6 sú zaznamenané výrazné výkyvy v celkovom objeme kapitálových investícií (graf 7). V sumáre za celé sledované obdobie pripadlo na Program 6 19,03 % všetkých kapitálových výdavkov, čo predstavuje druhý najväčší podiel (graf 6). V roku 2012 dosahovali kapitálové investície na šport a kultúru celkovú hodnotu 16 659 €, čo predstavuje najmenší objem v sledovanom období. V roku 2013 sa táto suma zvýšila na 123 531 € a v roku 2014 na 1 336 399 €. Tento výrazný nárast kapitálových investícií bol spojený najmä s výstavbou plavárne a v menšej miere s navýšením rozpočtu Kultúrnych zariadení Petržalky.

Program 7 – Životné prostredie je treťou najväčšou rozpočtovou kapitolou (9,78 %, graf 4) podľa bežných výdavkov. V rámci Programu 7 je zabezpečovaná starostlivosť o zelené plochy prostredníctvom príspevkovej organizácie Miestny podnik verejno-prospešných služieb, ďalej odvod BVS, a.s. za odvádzanie dažďovej vody verejnou kanalizáciou, prevádzku trhoviska a detských ihrísk, zabezpečenie prevádzky vianočných trhov, zabezpečenie prevádzky zberného dvora a odpadového hospodárstva, na dezinfekciu a deratizáciu a ďalšie aktivity. Pri pohľade na kapitálové výdavky môžeme sledovať znižujúci sa objem finančných prostriedkov (graf 7). Najväčšie kapitálové výdavky boli zaznamenané v roku 2009, kedy bolo investovaných viac ako 250 tisíc € do komplexnej obnovy detských ihrísk. V Programe 7 bolo alokovaných 4,89 % celkových kapitálových výdavkov v celom sledovanom období.

Program 8 – Územný rozvoj predstavoval v období 2009-2014 podiel 0,97 % bežných výdavkov (graf 4). Do Programu 8 je zahrnutá agenda obstarania územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov pre riadenie a koordináciu stavebných aktivít a investičných činností v dotknutých územiach MČ Bratislava-Petržalka, výdavky na Stavebný úrad zabezpečujúci prenesený výkon štátnej správy na obce a na Špeciálny stavebný úrad zodpovedný za vydávanie stavebných povolení a výdavky spojené s preneseným výkonom štátnej správy agendy rozvoja bývania (ŠFRB).

Program 9 – Nakladanie s majetkom a bývanie tvoril v období rokov 2009-2014 4,56 % bežných výdavkov MČ (graf 4), pričom výdavky boli spojené so správou a údržbou obecných bytov, nebytových priestorov a garáží, vrátane výdavkov za právne služby spojené s vymáhaním pohľadávok. V rámci kapitálových výdavkov pripadol na Program 9 podiel 6,6 % všetkých kapitálových výdavkov (graf 6), ktoré boli investované najmä do obnovy a údržby majetku MČ Bratislava-Petržalka.

Program 10 – Sociálna pomoc a sociálne služby predstavoval 4,6 % bežných výdavkov MČ v rokoch 2009-2014 (graf 4). Program zahŕňa výdavky na prevádzku denných centier, príspevky na stravovanie dôchodcov, organizovanie osláv pre jubilantov mestskej časti, na dávky sociálnej pomoci, detské letné tábory pre deti zo sociálne slabých rodín, výdavky na tvorbu úspor pre deti z detských domovov, pochovávanie občanov neznámych alebo občanov bez rodinných príslušníkov a výdavky rozpočtovej organizácie MČ - Stredisko sociálnych služieb Petržalka. Kapitálové výdavky MČ v Programe 10 dosiahli maximum v roku 2009 (graf 7), kedy bolo viac ako 76 tisíc € investovaných do budovania zariadení sociálnych služieb. V následných rokoch bol objem kapitálových výdavkov nižší a spojený so správou Strediska sociálnych služieb.

Program 11 – Bezpečnosť a poriadok predstavuje 0,17 % bežných výdavkov MČ v sledovanom období. Výdavky boli použité na financovanie Dobrovoľného verejného požiarného zboru Petržalka, vrátane prevádzkových výdavkov na objekt na Zadunajskej ul. č. 2, úhradu poistného za objekty mestskej časti a podporu mestskej polície v MČ Bratislava-Petržalka. Kapitálové výdavky boli

zaznamenané iba v roku 2009 (graf 7), kedy mestská časť investovala do rozvoja kamerového systému a obnovy vozového parku Dobrovoľného verejného požiarného zboru Petržalka. Objem výdavkov dosiahol hodnotu 0,13 % kapitálových výdavkov MČ v sledovanom období.

Program 12 – Petržalka ako komunita tvoril samostatný rozpočtový program iba do roku 2010. Program zahŕňal výdavky, ktoré MČ Bratislava-Petržalka poskytla rôznym občianskym združeniam, nadáciám, neziskovým organizáciám, súkromným školám, cirkvám a cirkevným charitám, fyzickým osobám podnikateľom a ostatným právnickým osobám vo forme dotácií. Kapitálové výdavky boli vo forme účelových dotácií a tvorili 1,18 % kapitálových výdavkov MČ v rokoch 2009-2014. Po roku 2010 bol Program 12 rozdelený, podľa oblastí, do zvyšných podprogramov rozpočtu.

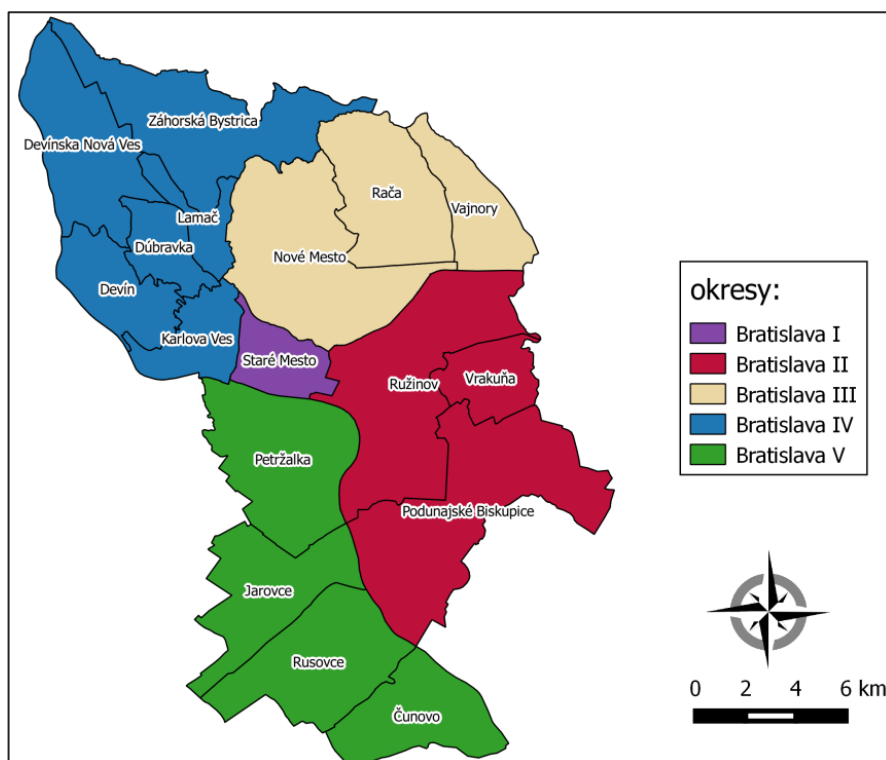
1. Analytická časť

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja MČ Bratislava-Petržalka je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy. Vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území. Dokument nemá ambíciu byť zbytočne rozsiahlym a popisným zoznamom nereálnych zámerov, ale skutočným strategickým rozvojovým plánom, s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území. PHSR MČ Bratislava-Petržalka má charakter strategického, strednodobého rozvojového dokumentu na obdobie 7 rokov, ktorý je vyjadrením záujmu obce o svoju budúcnosť ako aj o budúcnosť svojich obyvateľov. Jasné definovanie rozvojových priorít umožní mestskej časti realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielej stratégii a nie na náhlych, nekoordinovaných rozhodnutiach. Dokument si zachováva charakter otvorenej a flexibilnej koncepcie, schopnej reagovať na aktuálne zmeny vonkajších podmienok.

1.1. Základné vymedzenie a poloha mestskej časti Bratislava-Petržalka

Územie hlavného mesta SR, Bratislavy, je za účelom výkonu samosprávy, podľa zákonov týkajúcich sa nového územno-správneho členenia Slovenska č. 221/1996 a 222/1996 Z.z., ktoré nadobudli účinnosť dňom uverejnenia v Zbierke zákonov dňa 24. 7. 1996, rozdelené na 5 okresov (mapa 1), ktoré sa ďalej delia na 17 mestských častí. Mestské časti sú právnickými osobami, ktoré za podmienok ustanovených zákonom o Bratislave a štatútom hlavného mesta hospodária so zvereným majetkom a finančnými prostriedkami. Každá mestská časť má svojho starostu, miestne zastupiteľstvo a miestny úrad.

Administratívne spadá MČ Bratislava-Petržalka spolu s MČ Jarovce, Rusovce a Čunovo do okresu Bratislava V.

Mapa 1 Okresy a mestské časti hlavného mesta SR, Bratislavy

Územie MČ Bratislava-Petržalka má rozlohu 28,68 km², z toho zastavané územie obce (intravilán) tvorí 15,59 km², čo predstavuje 54,36 % celkovej rozlohy mestskej časti (extravilán 13,09 km²; 45,64 % rozlohy územia). V tabuľke 1 sú uvedené percentuálne podiely a rozloha plôch podľa jednotlivých druhov pozemkov. Najväčší podiel majú zastavané plochy a nádvoria a ostatné plochy. Ostatné plochy predstavujú, okrem iného pozemky, na ktorých je vytvorená okrasná záhrada, uličná a sídlisková zeleň, park a iná funkčná zeleň a lesný pozemok na rekreačné a poľovnícke využívanie, cintorín alebo urnový háj, ihrisko, štadión, kúpalisko, športová dráha a pod. Pomerne veľký podiel z celkovej rozlohy má poľnohospodárska pôda (17,5 %), čo odzrkadľuje priaznivé podmienky územia pre rastlinnú prvovýrobu. Takmer 10 % rozlohy MČ Bratislava-Petržalka predstavujú lesné pozemky, ktoré tvoria najmä lužné lesy, oddeľujúce intravilán MČ Bratislava-Petržalka od rieky Dunaj. Nezanedbateľnú rozlohu zaberajú vodné plochy, ktoré sa nachádzajú priamo v intraviláne MČ Bratislava-Petržalka.

Tabuľka 1 Podiel druhov pozemkov v MČ Bratislava-Petržalka

Typ pozemku	Poľnohospodársk a pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy a nádvoria	Ostatné plochy	Spolu
m ²	5 019 732	2 771 666	2 065 850	8 192 020	10 630 836	28 680 104
%	17,50	9,66	7,20	28,56	37,07	100

1.2. Činnosť samosprávy MČ Bratislava-Petržalka

Samospráva MČ Bratislava-Petržalka spravuje veci miestneho významu a zároveň v oblasti prenesenej štátnej správy mestskej časti vykonávajú najmä tie úlohy, ktoré im hlavné mesto zverilo na základe štatútu a jeho doplnkov:

Základné kompetencie mestských častí:

- hospodárenie s hnutelným a nehnuteľným majetkom mesta, ktorý je zverený do jej správy a s nadobudnutým majetkom,
- zostavovanie rozpočtu mestskej časti, záverečného účtu a organizovanie verejnej diskusie o ňom,
- rozhodovanie o zavedení miestnych poplatkov,
- usmerňovanie ekonomickej činnosti v mestskej časti,
- vykonávanie správy, údržby a výstavby miestnych komunikácií III. a IV. triedy, príslušných ulíc, chodníkov, cyklistických chodníkov, samostatných chodníkov, schodov, vrátane zelene, stromoradia a údržby verejných priestranstiev,
- správa a údržba historických pamiatok a stavieb miestneho významu,
- povoľovanie predajných a prevádzkových časov obchodov, služieb a správa trhoviska,
- obstarávanie územnoplánovacej dokumentácie mestskej časti a jej zón,
- zabezpečovanie verejného poriadku a ochrany pred požiarom v mestskej časti.

Kompetencie mestských častí v oblasti prenesenej štátnej správy:

- prijímanie ohlásení pri stavebných úpravách, ktorými sa nemení vzhľad stavby,
- povoľovanie informačných, reklamných a propagačných zariadení,

- hlásenie výskytu mimoriadne nebezpečných škodcov,
- prenesený výkon štátnej správy na úseku ochrany prírody a krajiny a na úseku vodného hospodárstva
- pôsobnosť cestného správneho orgánu na miestnych komunikáciách III. a IV. triedy,
- vyberanie a správa miestnych poplatkov miestneho významu,
- starostlivosť o rodinu,
- starostlivosť o ťažko zdravotne postihnutých občanov a seniorov,
- prevádzka zariadení sociálnej starostlivosti,
- zmeny názvov ulíc a iných verejných priestranstiev,
- prijímanie oznámení o organizácii verejných kultúrnych, športových a turistických podujatí,
- rozhodovanie o povinnosti organizácie zriadiť požiarne hliadky,
- zriaďovanie dobrovoľného požiarneho zboru,
- prerokovávanie zriaďovania a zrušovania materských a základných škôl so školskou správou,
- vydávanie rybárskych lístkov.

1.2.1. Poloha MČ Bratislava-Petržalka

Poloha územia predstavuje jednu z najdôležitejších charakteristík relevantných pri hodnotení rozvojového potenciálu. Pri hodnotení geografickej polohy sídla sa z hľadiska javov, ku ktorým sídlo priradujeme, štandardne rozoznávajú tri druhy polohy: matematicko-geografická poloha, fyzicko-geografická poloha a humánno-geografická poloha.

Matematicko-geografická poloha

Matematicko-geografická poloha MČ Bratislava-Petržalka je popísaná súradnicami 48°08'00"SŠ a 17°07'00"VD, ktoré sa vzťahujú k budove Miestneho úradu Bratislava-Petržalka na Kutlíkovej ulici. Matematicko-geografická poloha popisuje makropolohu územia na povrchu zeme, z čoho vplyva zaradenie do stredných zemepisných šírok približne na rozmedzí západnej a východnej Európy. Z polohy územia MČ Bratislava-Petržalka vyplývajú klimatické charakteristiky, ako striedanie ročných období, rozloženie zrážok v roku a pod., pričom tieto charakteristiky platia vo všeobecnosti pre celé územie Slovenska a nie je potrebné sa im v tejto časti hlbšie venovať.

Fyzicko-geografická poloha

Fyzicko-geografická poloha územia sa hodnotí vo vzťahu ku geomorfologickým celkom a prírodným prvkom zasahujúcim do územia. Z hľadiska makropolohy sa územie MČ Bratislava-Petržalka rozprestiera v severozápadnej časti Panónskej panvy, čo je depresný subsystém Alpínsko-himalájskej sústavy vyplnený treťohornými a štvrťohornými sedimentmi, obkolesený pohoriami Alpy, Karpaty a Dináre. Toto územie medzi Panónskou panvou a Viedenskou kotlinou bolo historicky prirodzenou križovatkou obchodných ciest v smere východ-západ a sever-juh.

Pri pohľade na mikropolohu sa Bratislava ako celok rozkladá na veľmi rôznorodom a členitom území, pričom zo severu je jej rozvoj limitovaný pohorím Malých Karpát. MČ Bratislava-Petržalka leží v ohybe rieky Dunaj, ktorý tak tvorí jej hranicu zo severu a z východu. MČ Bratislava-Petržalka sa rozkladá na pravom brehu Dunaja, ktorý vystupuje ako prírodná bariéra medzi mestskými časťami Bratislavy a zároveň vytvára potrebu vytýčenia tzv. záplavových oblastí v bezprostrednej blízkosti toku z dôvodu zabezpečenia protipovodňovej ochrany.

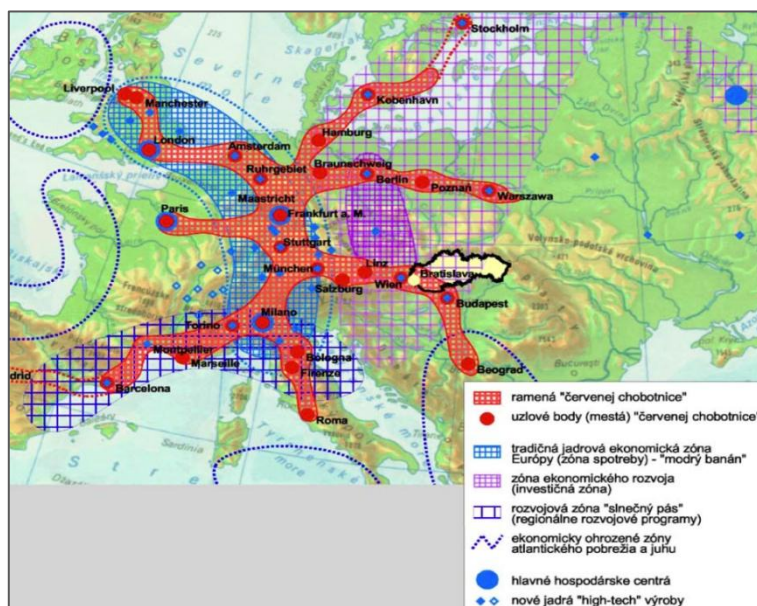
Územie MČ Bratislava-Petržalka je charakteristické nížinným a rovinným reliéfom, nadmorská výška v strede mestskej časti dosahuje hodnotu 131 m n. m. (najnižší bod Petržalky - 126 m n. m.).

Humánno-geografická poloha

Humánno-geografická poloha má najdynamickejší charakter z dôvodu, že sa určuje vo vzťahu k administratívne členeniu, sídlam a k dopravnej infraštruktúre, čo sú z časového hľadiska menej stabilné javy ako prírodné podmienky.

Z hľadiska makropoložky sa v nedávnej minulosti pozícia MČ Bratislava-Petržalka výrazne zmenila. Od konca Druhej svetovej vojny po rok 1989 sa nachádzalo územie priamo na hranici medzi západným a východným geopolitickým blokom, na tzv. Železnej opone, z čoho vyplývala periférna poloha územia. Po nástupe politických a ekonomických zmien akými sú internacionalizácia a globalizácia ekonomík, ale najmä integračný proces do Európskej únie sa efekt hraníc ako bariér rozvoja oslabil až úplne eliminoval. Spolu s voľným pohybom osôb, tovarov a kapitálu medzi európskymi štátmi sa do stredu záujmu sa dostala cezhraničná a medzinárodná spolupráca, pričom poloha Bratislavy v blízkosti Českej, Rakúskej a Maďarskej republiky sa stala konkurenčnou výhodou.

Z prác vytvorených v rámci projektu ESDP (European spatial development and planning network) vzišiel koncept s názvom „Redoctopus“ („Červená chobotnica“), ktorý popisuje dynamický scenár rozvoja urbanizačných koridorov prepojených s jadrovým územím EÚ. Poloha Bratislavy a teda aj MČ Bratislava-Petržalka sa nachádza v jednom z ramien tohto konceptu, ktoré prepája metropoly Mníchov, Viedeň, Bratislavu, Budapešť a Belehrad s najrozvinutejšou a najhustejšie obývanou časťou Európy. Toto prepojenie je zabezpečené pomocou tzv. Paneurópskych dopravných koridorov, čo je sieť diaľnic, železníc a vodných ciest.

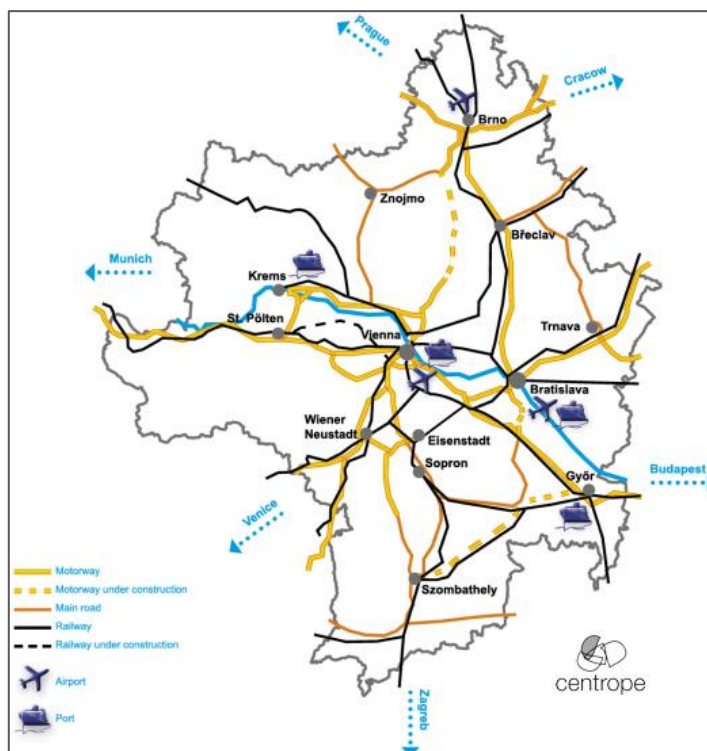
Obrázok 1 Koncept rozvoja urbanizačných koridorov - Redoctopus

Zdroj: KÚRS 2011

MČ Bratislava-Petržalka, ako súčasť VÚC Bratislavského samosprávneho kraja, je súčasťou cezhraničného regiónu, tzv. CENTROPE. Tento cezhraničný región zahŕňa dve hlavné mestá, Bratislavu a Viedeň ako aglomeračné dvojčky, Brno a Győr ako dodatočné mestá nadregionálneho významu a niekoľko ďalších miest, ktoré tvoria hnacie sily hospodárskeho a kultúrneho rozmachu

európskeho regiónu. Narastajúca prosperita, výkonné odvetvia zamerané na export, globálne prepojené uzly služieb a pracovná sila vyznačujúca sa vysokým vzdelaním sú hlavné charakteristiky tohto stredoeurópskeho regiónu. Hlavným zámerom projektu CENTROPE je zavedenie aktivít spolupráce zameraných na prax, t.j. napríklad spoločné podniky založené na spolupráci, spoločné projekty výskumných ústavov a inovačných stredísk, rozvoj spoločných služieb cestovného ruchu alebo cezhraničné dohody o územnom a dopravnom plánovaní.

Obrázok 2 Dopravná prepojenosť regiónu CENTROPE

Zdroj: <http://www.centrope.com/sk>

Mikropoloha MČ Bratislava-Petržalka sa vzťahuje najmä k polohe zvyšných mestských častí Bratislavy. Ako bolo spomenuté MČ Bratislava-Petržalka leží na pravom brehu rieky Dunaj a s ďalšími mestskými časťami je spojená 4 mostmi pre automobilovú dopravu. Most Lafranconi je najzápadnejší bratislavský most a spája MČ Bratislava-Petržalka s MČ Bratislava-Karlova Ves a zvyšnými západnými časťami Bratislavy (Dúbravka, Lamač, Devínska Nová Ves, Devín). Starý most je v súčasnosti v procese rekonštrukcie, ktorá bola ukončená ku koncu roka 2015, avšak prístupný bude len pre mestskú verejnú dopravu, peších a cyklistov. Po rekonštrukcii bude Starý most opäť predstavovať priame spojenie MČ Bratislava-Petržalka s MČ Bratislava-Staré mesto. V súčasnosti je toto spojenie možné po Moste SNP, ktorý ústi na Staromestskú ulicu v priestore medzi Bratislavským hradom a Dómom sv. Martina. Most Apollo je v poradí štvrtý bratislavský most v smere toku Dunaja a predstavuje spojenie MČ Bratislava-Petržalka a MČ Bratislava-Ružinov. Most Lafranconi a Prístavný most spĺňajú funkciu diaľničných mostov, pričom severnou časťou MČ Bratislava-Petržalka vedie diaľničný obchvat, ktorý je využívaný na tranzitnú dopravu cez Bratislavu. V MČ Bratislava-Petržalka sa križujú dopravné koridory, ktoré tvorí D1, spájajúca územie východne od Bratislavy, D2 v smere na Záhorie a Českú republiku, pričom na juhozápade MČ Bratislava-Petržalka sa napája na nadradenú cestnú sieť, konkrétne rakúsku diaľnicu s označením A6 a maďarskú diaľnicu M1. Južne od MČ Bratislava-Petržalka, na pravom brehu Dunaja, sa nachádzajú 3 ďalšie mestské časti Bratislavy: MČ Bratislava-

Jarovce, MČ Bratislava-Rusovce a MČ Bratislava-Čunovo, ktoré majú charakter suburbanizovaných vidieckych obcí typických pomerne intenzívnou novou individuálnou výstavbou.

1.3. Územný rozvoj

MČ Bratislava-Petržalka prešla od 70. rokov 20. storočia výraznými zmenami charakteru zástavby. Do roku 1973 mala mestská časť charakter vidieckej obce, pričom s približne 14 000 obyvateľmi, bola najväčšou vidieckou obcou na Slovensku. Zastavané územie sa rozprestieralo najmä v lokalite Dvory, pričom Ovsiešte tvorilo samostatnú obec (obrázok 3).

Obrázok 3 Plán Petržalky v 60. rokoch 20. Storočia

V roku 1966 bola vypísaná medzinárodná urbanistická súťaž južného obvodu mesta Bratislava, ktorá mala riešiť projekt výstavby Petržalky do podoby sídliska pre 100 000 obyvateľov, pričom zozbieraných bolo niekoľko progresívnych urbanistických koncepcií. Po roku 1968 a následnej normalizácii sa projekt urbanistického rozvoja MČ Bratislava-Petržalka zredukoval na výstavbu obytných a verejných budov z prefabrikovaných panelov. Napriek tomu sa architekti spoločnosti Stavoprojekt snažili zakomponovať niektoré poznatky zo súťaže ako napríklad zapojenie Chorvátskeho ramena do života sídliska. Výstavba Petržalky sa začala 2. apríla 1973, kedy bol položený jej základný kameň na dnešnom Námestí hraničiarov. Výstavba bola rozdelená na viacero etáp. Prvá skupina stavieb zóny "Háje" bola vybudovaná v rokoch 1973 – 1979, následne sa výstavba presunula do južnej časti – Lúky a ďalšia etapa zahŕňala výstavbu časti, na ktorej stála pôvodná obec Petržalka – Dvory. Následná etapa výstavby územia "Centrum" mala riešiť hlavnú severojužnú rozvojovú os a pravo brežné napojenie na centrum Bratislavy. Táto etapa však kvôli zmene politickej situácie v roku 1989 nebola ukončená a dodnes sa toto územie nepodarilo dobudovať tak, ako bolo naplánované. Výstavba sídliska, demolácia pôvodnej zástavby, nedobudovanie kvalitného verejného priestoru a viac než 10 násobné zvýšenie počtu obyvateľov v MČ, oproti pôvodnej vidieckej obci, viedlo k narušeniu lokálnej identity obyvateľov. MČ Bratislava-Petržalka v minulosti získala nelichotivú povesť, umocnenú výskytom sociopatogénnych javov a anonymitou obyvateľstva.

Obdobie 90. rokov bolo charakteristické pomerne nízkou intenzitou výstavby v MČ Bratislava-Petržalka. Následné obdobie prvých rokov 21. storočia bolo charakteristické výstavbou komerčných a kancelárskych budov lokalizovaných najmä pri Einsteinovej ulici a Panónskej ceste. Výstavbu

veľkých nákupných centier sprevádzal úbytok menších prevádzok obchodu a služieb, ktoré sa nachádzali priamo v obytných súboroch, najmä v parteri (terasy) 12 poschodových panelových domov.

1.3.1. Ďalší rozvoj MČ Bratislava-Petržalka

MČ Bratislava-Petržalka zabezpečuje koncepčnú a koordinačnú činnosť v oblasti územného plánovania, určuje zásady a podmienky vecnej a časovej koordinácie výstavby, obstaráva územnoplánovacie podklady a územnoplánovacia dokumentáciu zóny, stanoviská k investičnej činnosti na území MČ v koordinácii so záujmami mesta.³ Účelom územnoplánovacej dokumentácie je potreba právne záväzného dokumentu s jednoznačne stanovenými regulatívmi pre riadenie a koordináciu stavebných aktivít a investičných činností. Pokiaľ je potrebné v riešenom území umiestniť verejnoprospešné stavby, je možné ich umiestnenie záväzne vymedziť len územným plánom zóny. Ďalším účelom územnoplánovacej dokumentácie je potreba manažmentu vlastnícky rozdrobeného územia. Územný plán zóny je preto jediným nástrojom na koordináciu zámerov jednotlivých vlastníkov pozemkov v území.

V blízkej budúcnosti je v MČ Bratislava-Petržalka plánovaný stavebný a územný rozvoj. Výrazným impulzom pre rozvoj centrálnej osi Petržalky popri Chorvátskom ramene, je v súčasnosti realizovaná výstavba Nosného dopravného systému. Hlavné mesto SR, Bratislava, vyhlásilo v roku 2014 výsledky súťaže na urbanistické riešenie centrálnej rozvojovej osi Petržalka. Podľa víťazného návrhu súťaže by mala os územia tvoriť električková trať. Na centrálnu os sa budú v priečnom smere napájať cestné komunikácie a autobusová, resp. trolejbusová, verejná doprava, ako aj cyklistické trasy a chodníky pre peších. Víťazný návrh súťaže rieši aj rozvoj bývania, občianskej vybavenosti, rozvoja verejných priestranstiev a zelených plôch.

Ďalšou rozsiahlou lokalitou, v ktorej už v súčasnosti prebieha výstavba je územie Južného mesta (Janíkov dvor). Táto lokalita sa nachádza na juhu intravilánu MČ Bratislava-Petržalka, južne od Panónskej cesty. Projekt výstavby je rozdelený na 3 etapy, pričom aktuálne je vo výstavbe zóna C, s názvom Slnecnice, ktorá sa nachádza východne od cesty I. triedy I/2 v smere na MČ Bratislava-Rusovce. Projekt vybudovania Južného mesta plánuje vytvorenie bytových kapacít pre približne 40 000 obyvateľov. Okrem výstavby rezidenčných objektov majú investori v pláne podporiť polyfunkciu a dostupnosť občianskej vybavenosti prostredníctvom budovania administratívnych objektov, obchodných stredísk, škôl, kultúrno-spoločenských zariadení, parkov a dostatok parkovacích kapacít. Zóna Južného mesta bude, po dokončení 2. etapy budovania Nosného dopravného systému, napojená na električkovú trať.

Tretou lokalitou v MČ Bratislava-Petržalka, ktorá nesie výrazný potenciál pre skvalitnenie mestského prostredia a územný rozvoj, je tzv. Pravobrežné centrum Bratislavy, ktoré zahŕňa územie medzi Starým mostom a Prístavným mostom, z juhu je lokalita vymedzená Einsteinovou ulicou. Územný plán rieši koncepciu využitia územia pravobrežnej časti celomestského centra v kontexte s budovanou ľavobrežnou časťou celomestského centra a v kontexte s jestvujúcou urbanistickou štruktúrou MČ Bratislava-Petržalka, za dobudovaným diaľnično-obslužným dopravným koridorom Einsteinovej ulice. Územie by malo poskytovať priestor pre funkcie európskeho, národného a celomestského významu, s vytvorením hodnotného prostredia pre obyvateľov i návštevníkov

³<http://www.petrzalka.sk/oblasti/uzemny-plan/>

lokality, poskytujúce zariadenia obchodu, služieb, administratívy, kultúry, športu, bývania. Pre voľnočasové rekreačné aktivity a športový pohyb by mali byť vytvorené plochy zelene v novo navrhovanom centrálnom mestskom parku s vodnou plochou. Navrhované sú plochy zelene medzi bytovými domami a hrádzou, mestská promenáda so zeleňou, nábrežná promenáda, pešie a cyklistické trasy v zastavanom aj v prírodnom prostredí inundácie. Novým výrazným prvkom v území inundácie je novo navrhované rameno Dunaja.⁴

Štvrtá, územne rozsiahla lokalita, je zóna bývalého priemyselného areálu Matador. Po zmene vlastníckych vzťahov a zrušení výroby sa areál bývalého závodu Matador postupne transformoval z hľadiska funkcie a prevádzky do menších areálov a objektov. Objekty sú v súčasnosti len v malom rozsahu využívané pre pôvodné výrobné funkcie, vo väčšom rozsahu pre výrobné i nevýrobné služby, obchodné prevádzky, administratívu, značná časť však ostáva bez využitia. Schválením Zmien a doplnkov Územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy v roku 2012 došlo k zmene funkčného využitia areálu Matador z priemyselnej výroby na nové mestotvorné funkcie, predovšetkým občiansku vybavenosť celomestského a nadmestského významu, zmiešané územia bývania a občianskej vybavenosti. V súčasnosti prebieha proces obstarania územného plánu zóny Matador, ktorého cieľom je získať podrobnejšiu územnoplánovaciú dokumentáciu na zonálnej úrovni.

1.4. Prírodné podmienky

Územie MČ Bratislava-Petržalka predstavuje silne antropogénne pretvorenú krajinu, napriek tomu aj táto lokalita je determinovaná svojimi prírodnými predpokladmi. Na charakter územia vplývajú abiotické faktory, ako sú činnosť vodných tokov, či geologické podložie, ktoré vytvárajú predpoklady pre existenciu špecifických biotopov.

1.4.1. Abiotické faktory

Tok Dunaja je dominantným eróznou-akumulačným činiteľom vplývajúcim na charakter územia MČ Bratislava-Petržalka. Dynamiku vývoja koryta dokladajú početné mŕtve ramená s výplňou sedimentov jemnozrnej frakcie s častou organickou prímiesou.⁵ Po prechode rieky Devínskou bránou, tvorí Dunaj mohutné teleso náplavového kužeľa. Geneticky územie MČ Bratislava-Petržalka predstavuje fluvialnú nivu rieky Dunaj, ktorej podložie je tvorené neogénnymi sedimentmi, ako sú sivé, prevažne vápnité íly, prachy, piesky, štrky, sloje lignitu. Na treťohorných (neogénnych) sedimentoch sa naakumulovala vrstva mladších, kvartérnych (štvrtohory), sedimentov tvorených prevažne nívovými humóznymi hlinami a hlinito-piesčitými hlinami.

Priepustné podložie tvorené riečnymi sedimentmi predstavuje ideálne podmienky pre tvorbu a akumuláciu zásob podzemných vôd. Najväčšie množstvo podzemných vôd na Slovensku je viazané na kvartérne sedimenty v oblasti Dunaja. Petržalská podoblasť je budovaná 10-20 m vrstvou fluvialných štrkov a pieskov, ktoré sú uložené na ílovito-piesčitých vrstvách vrchného pliocénu. Zásoby vôd v štrkoch a pieskoch sa dopĺňajú z povrchových vôd Dunaja a prítokom podzemných vôd z Pečnianskeho lesa.⁶ Vodárenský zdroj Pečniansky les sa rozprestiera na ploche cca 295 ha v blízkosti výstaviska Incheba a zaberá plochu bývalého ostrova, ohraničeného Dunajom a bývalým Pečnianskym ramenom Dunaja. Vďaka výskytu významných biotopov na tomto území bol Pečniansky

⁴ http://www.bratislava.sk/vismo/dokumenty2.asp?id_org=700000&id=11022602&p1=53195/

⁵ Michal Šujan, Morfológia rozhrania kvartér/neogén v oblasti Bratislavy, Acta geologica slovac 3, 2011

⁶ http://www.shmu.sk/File/ExtraFiles/ODBORNE_AKTUALITY/files/hydro/Dunaj-zdroj_doplnania_PZV.pdf

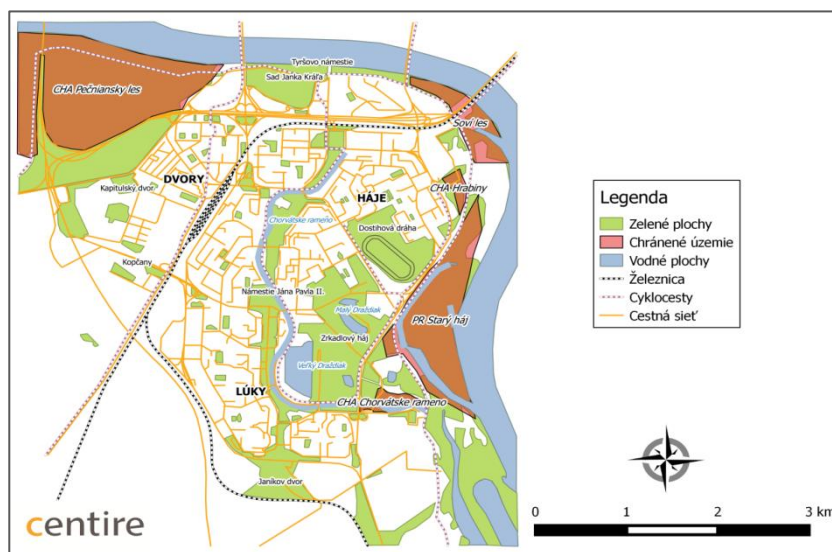
les v apríli 2012 vyhlásený za chránený areál. Výdatnosť vodárenského zdroja je závislá od hladiny Dunaja a pohybuje sa v rozmedzí 360 – 615 l/s. Tento vodárenský zdroj čerpá vodu z 34 studní.

Pre rieku Dunaj je charakteristický vysokohorský režim odtoku, s akumuláciou vody počas mesiacov október až marec a maximálnymi prietokmi v čase topenia sa snehu vo vysokých polohách, teda v mesiacoch máj až júl. Dunaj má na území Bratislavy priemerný dlhodobý prietok $2\,024\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$, ktorý sa však krátkodobo môže zvýšiť až päťnásobne. Maximálny vodný stav (991 cm) bol zaznamenaný 16. 8. 2002⁷, pri prietoku $10\,370\text{ m}^3\cdot\text{s}^{-1}$. Územie MČ Bratislava-Petržalka je pred povodňami chránené systémom hrádzí, ktoré sú vybudované pozdĺž celého toku rieky a záplavovými územia tvorenými lužnými lesmi. Územie MČ Petržalka je charakteristické výraznými antropogénnymi zmenami, pričom časť týchto lužných lesov bola postupne od 19. storočia pretváraná na lesoparky, ktoré boli využívané na rekreáciu obyvateľov.

1.4.2. Chránené územia

Pás zalesnených lokalít, v bezprostrednej blízkosti brehu Dunaja, tvorí ekologicky veľmi významné územie (mapa 2). Najhodnotnejšie časti podunajskej prírody, ktoré sa zachovali v blízkosti hlavného toku Dunaja, sú chránené prostredníctvom viacerých typov maloplošných chránených území. V súlade so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny boli tieto územia vyhlásené za niektoré z nasledovných typov chránených území:

- **chránený areál (CHA)** – lokalita, spravidla s výmerou do 1 000 ha, na ktorej sa nachádzajú biotopy európskeho alebo národného významu alebo ktorá je biotopom druhu európskeho alebo národného významu a kde priaznivý stav týchto biotopov závisí na obhospodarovaní človekom; platí tu spravidla 3., 4. alebo 5. stupeň ochrany
- **prirodná rezervácia (PR)**, príp. **národná prírodná rezervácia (NPR)** – lokalita spravidla s výmerou do 1 000 ha, ktorá predstavuje pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho alebo národného významu alebo biotopy druhov európskeho alebo národného významu; platí tu spravidla 4. alebo 5. stupeň ochrany⁸

Mapa 3 Chránené lokality na území MČ Bratislava-Petržalka

⁷ http://www.shmu.sk/File/ExtraFiles/ODBORNE_AKTUALITY/files/hydro/ZakladnacharakteristikapovodiaDunaja.pdf

⁸ http://www.enviro-edu.sk/database/publikacie/dunaj_jeho_ekosystemy_a_ludska_cinnost/cd/kap312.html

CHA Pečniansky les sa nachádza v severozápadnej časti k. ú. Petržalka, na brehu Dunaja. Účelom vyhlásenia chráneného areálu je zabezpečenie ochrany biotopov európskeho významu: Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy, Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy, Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition, živočíšnych druhov európskeho významu, najmä bobra vodného (*Castor fiber*) a viacerých druhov netopierov (*Chiroptera*) a druhov národného významu.⁹

CHA Hrabiny sa nachádza vo východnej časti k. ú. Petržalka, cca 600 m od hlavného toku Dunaja. Prírodne hodnotné územie lužného lesa je v priamom kontakte so silne urbanizovaným prostredím. CHA bol vyhlásený v roku 2002 a je významný predovšetkým z dôvodu ochrany lokality výskytu (jedinej na Slovensku) najväčšej známej populácie kriticky ohrozeného rastlinného druhu, kozinca drsného (*Astragalus asper* Wulfen ex. Jacq.).

Obrázok 4 Kozinec drsný (*Astragalus asper* Wulfen ex. Jacq.)⁹

CHA Chorvátske rameno sa nachádza v juhovýchodnej časti k. ú. Petržalka. Chránený areál bol spolu so svojim ochranným pásmom (0,31 ha) vyhlásený v r. 2003 za účelom zabezpečenia ochrany rôznorodosti mnohých vývojových štádií organizmov flóry a fauny Chorvátskeho ramena a udržanie stability biodiverzity v rámci vodného diela Gabčíkovo.¹⁰

CHA Soví les sa nachádza v severnej časti k.ú. Petržalka. Bol vyhlásený v r. 2010 za účelom zabezpečenia ochrany biotopov európskeho významu: Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy, Dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy, Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition a Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitriche-Batrachion*, ako aj viacerých druhov európskeho a národného významu.⁷

PR Starý háj sa nachádza v k. ú. Petržalka, bola vyhlásená v r. 2005 aj s ochranným pásmom (10,72 ha) za účelom ochrany prirodzeného lužného lesa s výskytom viacerých chránených druhov rastlín a živočíchov.

Obrázok 5 Lužný les v PR Starý háj

⁹ http://www.enviro-edu.sk/database/publikacie/dunaj_jeho_ekosystemy_a_ludska_cinnost/cd/kap316.html

¹⁰ <http://uzemia.enviroportal.sk>

1.4.3. Vodné plochy

Na území MČ Petržalka sa nachádza niekoľko vodných plôch, ktoré majú antropogénny charakter alebo boli výrazne pretvorené ľudskou činnosťou.

Chorvátske rameno bolo ešte v 18. storočí jedným z ramien Dunaja. V roku 1773, po veľkej povodni, bolo rameno prehradené a voda v ňom prestala cirkulovať. Postupne sa rameno zanieslo a začalo vysychať. Zachovanie Chorvátskeho ramena bolo jednou z podmienok pri výstavbe Petržalky do súčasnej podoby. Fragmenty ramena boli v roku 1975 prepojené, za účelom regulácie spodných vôd počas povodňových prietokov. V roku 1993 sa po vybudovaní vodnej zdrže Hrušov pri Čunove zvýšila hladina podzemnej vody a v Chorvátskom ramene sa ustálila výška hladiny na úrovni 1,5 m. Stála vodná hladina zabezpečuje vhodné životné prostredie pre rôzne rastlinné a živočíšne druhy. Ako príklad môžeme uviesť výskyt rákosia, bielych a ružových lekieň; zo živočíšnej ríše sú to labute biele, lysky čierne, sliepočky vodné, kačice divé; obojživelníky ako ropuchy, kunky, rosničky, skokan zelený, mlok bodkovaný a dunajský; pri pozornom sledovaní je možné zazrieť aj ondatry a korytnačky močiarne. Územie v blízkosti Chorvátskeho ramena je jedinečným prírodným prvkom v sídlisku a býva často vyhľadávané miestnymi obyvateľmi aj za účelom rekreačného rybolovu. Chorvátske rameno má označenie rybárskeho revíru 1-0020-1-1 a má charakter kaprových vôd. V úseku od premostenia na Dolnozemskej ceste po premostenie pred prečerpávacou stanicou platí zákaz lovu všetkých druhov rýb od 15.3. do 31.5. V ostatných častiach rybárskeho revíru je lov kapra a ostatných druhov rýb bez stanoveného času individuálnej ochrany povolený od 15.5. daného roka. Pozdĺž celého ramena vedie cyklochodník a sú vytýčené priestranstvá voľného pohybu psov.

Tradičnou jarnou aktivitou petržalskej samosprávy je verejnoprospešná brigáda zamestnancov úradu a Petržalčanov zameraná na čistenie brehov Chorvátskeho ramena. Táto dobrovoľnícka aktivita je organizovaná petržalskou samosprávou už od roku 1989 s cieľom vyčistiť brehy Chorvátskeho ramena a jeho hladinu od rôznych nečistôt a odpadkov. Do aktivity sa každoročne k pracovníkom Miestneho úradu, Miestneho podniku verejnoprospešných služieb a ostatných rozpočtových organizácií pridávajú aj žiaci petržalských škôl a petržalskí seniori. Odbornú pomoc pri čistení vodnej hladiny z člna poskytuje Povodie Dunaja, odštepný závod Šamorín, hasiči z Dobrovoľného verejného požiarného zboru v Petržalke a potápači z klubu OCTOPUS. O likvidáciu odpadu ako aj dostatok náradia a vriec sa stará MČ Bratislava-Petržalka prostredníctvom Miestneho podniku verejnoprospešných služieb Petržalka. Čistenie Chorvátskeho ramena prebieha na štyroch úsekoch súčasne od premostenia Antolskej ulice až po Mlynarovičovú ulicu.

V blízkej budúcnosti pozdĺž lokality Chorvátskeho ramena bude viesť trasa Nosného dopravného systému Bratislavy, ktorý bude tvoriť električková trať. V súčasnosti prebieha výstavba prvej etapy električkovej trate, ktorá končí na križovatke Jantárovej a Rusovskej cesty.¹¹

Malý Draždiak alebo tiež Štrkovisko U horára je umelé jazero s plochou 9 ha, ktoré vzniklo ako pozostatok po ťažbe štrku. Jazero je rybársky revír s označením 1-1100-1-1 a má charakter kaprových vôd. Okrem rybárčenia je v jazere možné kúpanie na vlastné nebezpečenstvo a v zimnom období poskytuje plochu na korčuľovanie. Jazero je obklopené zo severu úzkou hrádzou, za ktorou sa nachádza zvyšok pôvodného ukončenia Chorvátskeho ramena. Pozdĺž východného brehu jazera sa nachádzajú stavby rekreačných chatiek, z ktorých väčšina je v súčasnosti prestavaná na rodinné domy.

¹¹ <http://www.bratislava.sk/urbanisticka-sutaz-na-riesenie-centralnej-osi-petrzalky-sutazne-navrh/d-11041755>

Veľký Draždiak alebo Štrkovisko Zrkadlový háj je rovnako antropogénne jazero, ktoré vzniklo po ťažbe štrku a súčasnú podobu získalo v 90. rokoch 20. storočia. Vodná plocha má rozlohu 13 ha a hĺbka dosahuje 18 metrov. V súčasnosti je to jedna z najnavštevovanejších rekreačných lokalít v MČ Bratislava-Petržalka. Jazero predstavuje rybársky revír s označením 1-1190-1-1 a má charakter kaprových vôd. Okrem rybárov je táto vodná plocha v letných mesiacoch využívaná ako prírodné kúpalisko. Z dôvodu vedenia vysokého napätia ponad jazero, nie je táto lokalita označená ako oficiálne kúpalisko a kúpanie sa realizuje na vlastné nebezpečenstvo. V blízkosti jazera je vybudovaná sieť bufetov s občerstvením, detské ihriská a tenisové kurty.

1.4.4. Parky, lesoparky a sídlisková zeleň

V blízkosti vodných plôch a biologicky najcennejších a chránených pozostatkov lužných lesov boli zachované lesné porasty vo forme parkov a lesoparkov, ktoré sú využívané na prímestskú rekreáciu.

Na Miestnom úrade Bratislava-Petržalka je vytvorený, v rámci Oddelenia životného prostredia, Referát zelene, ktorý má v kompetencii metodické usmerňovanie údržby verejnej zelene a zabezpečuje tvorbu zelene na plochách zverených do starostlivosti mestskej časti: Zrkadlový háj, Starý háj, Námestie hraničiarov, Dvory I až III, Lúky I až VIII, v Sade Janka Kráľa, na Tyršovom nábreží a v lužných lesoch. Okrem toho agendu referátu zelene tvorí:

- zabezpečenie preneseného výkonu štátnej správy na úseku ochrany prírody a krajiny, rozhoduje vo veci vydávania súhlasu na výrub drevín, vedie evidenciu plôch na náhradnú výsadbu, prijíma oznámenia o výruboch, vykonáva štátny dozor v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny,
- vydáva povolenia v súlade s VZN hlavného mesta o vykonávaní rozkopávkových prác a vydáva súhlasy na užívanie verejného priestranstva vo verejnej zeleni v súvislosti so stavebnou činnosťou,
- vydáva odborné stanoviská k projektovej dokumentácii z hľadiska ochrany prírody a krajiny,
- pripravuje odborné stanoviská v súlade so zákonom č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA) v znení neskorších predpisov,
- zabezpečuje realizáciu tvorby parkov a sadovnícky upravených plôch,
- zabezpečuje konzultačnú, odbornú pomoc pri realizácii predzáhradok v rámci „Petržalskej okrášľovacej iniciatívy“,
- vybavuje žiadosti, podnety, sťažnosti obyvateľov z hľadiska ochrany verejnej zelene,
- za porušenie VZN o starostlivosti o verejnú zeleň koná v súlade so zákonom o správnom konaní,
- zabezpečuje každoročne dovoz a osadenie vianočných stromov,
- zabezpečuje, v rozsahu preneseného výkonu štátnej správy, vodohospodársky dozor nad dodržiavaním vodného zákona,
- plnenie opatrení, ktoré vyplývajú z akčného plánu na zabezpečenie kvality ovzdušia pre územie hlavného mesta SR Bratislavy, pre k. ú. Petržalka, pri prekračovaní limitných hodnôt tuhých častíc PM₁₀¹²,
- ochrana zelene pomocou osádzania zábran do zelene.

MČ Bratislava-Petržalka nedisponuje koncepčným materiálom, tzv. Generel zelene, ktorý bilancuje jestvujúce plochy zelene z kvantitatívneho a kvalitatívneho hľadiska, najmä plochy zelene v zastavanom území a v správe mestskej časti, zhodnocuje stav funkčného využitia, priestorového

¹² <http://www.petrzalka.sk/oblasti/zivotne-prostredie/posobnost-referatov-oddelenia-zivotneho-prostredia/>

pôsobenia a mieru poškodenia plôch zelene. Hodnotí potenciálne možnosti ďalšieho rozvoja jednotlivých druhov zelene v zastavanom území a je doplnený základnými podkladmi o intenzitných triedach údržby zelene ako pomôcky k riadeniu údržby zelene.

Sad Janka Kráľa je najstarším verejným parkom v Strednej Európe, založený bol v rokoch 1774 – 1776 na ploche pôvodného lužného lesa v priestore medzi súčasným Mostom SNP a Starým mostom. V súčasnosti je Sad Janka Kráľa národnou kultúrnou pamiatkou zaradenou v Ústrednom zozname pamiatkového fondu – register nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok pod č. 321/1, ako historický mestský park. V parku je zastúpené množstvo drevín, vrátane exotických druhov, ako ginkgo dvojlaločné, maklura oranžová, metasekvoja čínska či takmer 200-ročné platany javorolisté.¹³ Stromovú etáž dopĺňajú kroviny, najväčšie zastúpenie má stále zelený tis a vavrínovec lekársky. Sad Janka Kráľa sa svojím druhovým zastúpením stal cenným objektom z dendrologicko- vedeckého hľadiska. Prírodné prostredie dotvárajú umelecké diela, sochy, fontána či pôvodná veža Františkánskeho kostola. Sad Janka Kráľa je využívaný na rekreáciu, športové vyžitie a kultúrno-spoločenské podujatia. Sad Janka Kráľa sa nachádza v centre stavebného ruchu v MČ Bratislava-Petržalka. Prítomnosťou Mostu SNP, Starého mostu a obchodného centra Aupark sa ostro vytýčili jeho hranice a stratila možnosť jeho rozšírenia. Park nemá vyznačené ochranné pásmo.¹⁴ V roku 2014 bolo revitalizované rozárium v centrálnej časti Sadu pri soche Janka Kráľa. Namiesto každoročne vysádzaných letničiek vysadila odborná firma v tejto lokalite na ploche 450 m² 1500 ruží, pričom uprednostnené boli kultivary odolné voči hubovým chorobám, čím sa výrazne zníži počet postrekov počas ďalšej údržby. Rozárium bolo dokončené v roku 2015. Problémom, ktorý ovplyvňuje využitie parku je erotický salón, ktorý sa nachádza uprostred tejto národnej kultúrnej pamiatky a v súčasnosti ho nie je možné majetkovo ani právne riešiť.

Starý háj predstavuje zalesnené územie v časti Háje, ktoré je oddelené od PR Starý háj Dolnozemskou cestou. Od roku 1974 je v tejto lokalite vybudovaná dostihová dráha Štátneho závodiska.

Zrkadlový háj je, podobne ako Starý háj, pozostatok lužných lesov. Zrkadlový háj sa nachádza v priestore medzi Malým a Veľkým Draždiakom. Spolu so Starým hájom predstavujú takmer súvislé zalesnené územie využívané ako lesopark. Starý háj je od Zrkadlového oddelený Starohájskou, Kutlíkovou a Starhradskou ulicou.

Sídlisková zeleň, ktorá má nielen estetickú funkciu, ale aj funkciu zadržiavania vody a zrážok v teréne, a tým čiastočne ovplyvňuje klímu v zastavanom území, predstavujú zelené plochy v rámci vnútroblokov, plochy prilehlé k bytovým domom, ako aj areály školských a predškolských zariadení. V období 2008-2014 preinvestovala MČ Bratislava-Petržalka na výsadbe stromov 171 634 €. V ostatnom období mestská časť vybuďovala dve oddychové zóny a to Ovsíštské námestie a Vlastenecké námestie. Na ich ploche bolo celkovo vysadených takmer 3 000 kríkov a 50 odrastených stromov.¹⁵

MČ Bratislava-Petržalka v rámci svojich aktivít v súvislosti so skrášľovaním životného prostredia poskytuje obyvateľom možnosť revitalizovať si predzáhradky pri obytných domoch novou výsadbou trvaliek, drevín, alebo rekonštrukciou trávnikovných plôch. Na tento účel bolo preinvestovaných takmer 70 000 €, pričom podporená bola rekonštrukcia 63 predzáhradiek a 4 vnútroblokov.

¹³ Kleibl, M., Petržalka- prekvapivý sprievodca mestskou časťou, 2014, vyd. Premedia, Bratislava, ISBN 978-80-8159-159-4,

¹⁴ <http://www.petrzalka.sk/oblasti/zivotne-prostredie/sad-janka-krala/>

¹⁵ <http://www.petrzalka.sk/2015-08-03-zelena-petrzalka/>

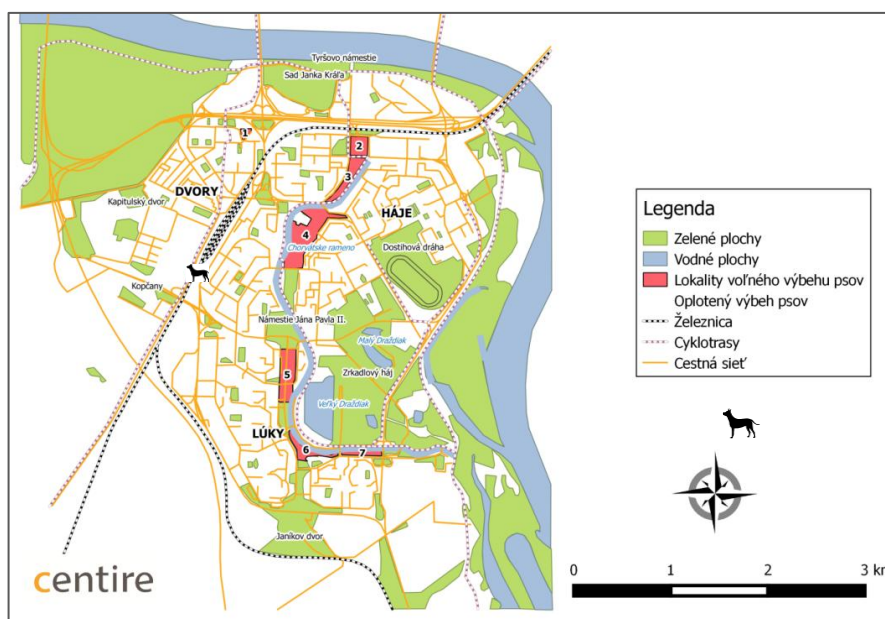
Zámerom tejto aktivity je zapojiť obyvateľov MČ Bratislava-Petržalka do zveľaďovania okolia svojich domov a tým iniciovať aktívnu účasť na udržiavaní novo vytvorenej zelene, ako aj vytváranie pozitívneho vzťahu k zeleni prostredníctvom estetického pôsobenia u všetkých generácií obyvateľov. Podmienkou poskytnutia materiálov alebo kompletnej realizácie úprav je zaslanie vyplnenej žiadosti o rekonštrukciu. Rekonštrukcia môže prebiehať dvomi spôsobmi:

1. MČ Bratislava-Petržalka dodá rastlinný materiál, zeminu, alebo kôru a následne si občania upravujú predzáhradku vlastnými silami. Zároveň je možné poskytnúť odborné poradenstvo pri výbere vhodných rastlín, spracovanie návrhu sadovníckych úprav, alebo usmernenie v súvislosti s údržbou zrealizovanej úpravy.

2. MČ Bratislava-Petržalka zabezpečí spracovanie návrhu úpravy a kompletnú realizáciu prostredníctvom dodávateľskej firmy. Obyvatelia následne zabezpečia starostlivosť o novovysadenú zeleň.¹⁶

Chov psov - Dňa 21. 2. 2008 nadobudlo účinnosť VZN MČ Bratislava – Petržalka č. 1/2008, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov na území mestskej časti a vymedzujú sa miesta, na ktorých je voľný pohyb psa povolený. Petržalská samospráva vyčlenila 7 výbehov pre voľný pohyb psov, kde sa môžu pohybovať bez vôdsky a vstup do takto vyhradeného priestoru je na vlastnú zodpovednosť:

1. Zadunajská cesta – za Gymnázium Mercury
2. Bosákova – pri nadjazde na Starý most
3. Jantárová cesta – Chorvátske rameno – Jungmanova – Rusovská cesta
4. Gessayova – Osuského – Chorvátske rameno
5. Topoľčianska – Jantárová cesta – Ústav lekárskej kozmetiky
6. Antolská – Betliarska – Chorvátske rameno – Hotel Bonbón
7. Antolská – Betliarska – Chorvátske rameno – oproti nemocnici

Mapa 4 Lokality voľného výbehu psov

¹⁶ <http://www.petrzalka.sk/oblasti/zivotne-prostredie/projekt-petrzalske-predzahradky/>

Vzhľadom na skutočnosť, že väčšina lokalít voľného pohybu psov sa nachádza v centrálnom priestore MČ Bratislava -Petržalka, ktorý bude v blízkej budúcnosti pretvorený spolu s výstavbou električkovej trati, bude v budúcnosti nutné hľadať iné lokality pre tento účel. Na Wolkrovej ulici MČ Bratislava-Petržalka, spolu s partnerskou organizáciou Doggie, s.r.o., vybudovala oplotené cvičisko. Podobná infraštruktúra predstavuje snahu samosprávy o bezkonfliktné spolužitie komunity chovateľov psov a ostatných obyvateľov mestskej časti, nakoľko výbeh a cvičisko slúžia aj ako prevencia voči agresívnemu správaniu zvierat.¹⁷

Každý majiteľ, resp. ten, kto psa vedie, je povinný po svojom psovi odstraňovať exkrementy. V súčasnosti sú koše na psie exkrementy osadené na území celej MČ Bratislava-Petržalka, v celkovom počte 200 kusov. Spoločnosť, s ktorou má mestská časť podpísanú zmluvu, dvakrát týždenne (utorok, piatok) vysýpa koše a dopĺňa vrecká na psie exkrementy len do košov. V súčasnosti funguje aj zmenený systém - majiteľ prihláseného psa si vrecká na psie exkrementy môže vyzdvihnúť aj na Miestnom úrade. V MČ Bratislava-Petržalka je identifikovaný dopyt aj po ďalšej infraštruktúre pre chovateľov, akou je napríklad hotel pre psov alebo cintorín pre uhynuté domáce zvieratá. Provizórny a nelegálny cintorín domácich zvierat sa nachádza v lesoparku medzi Malým a Veľkým Draždiakom.

1.5. Demografická charakteristika

Obyvateľstvo a jeho štruktúra predstavujú dôležitý endogénny faktor rozvoja územia. Podrobná analýza demografickej štruktúry obyvateľstva je rozpracovaná v Komunitnom pláne sociálnych služieb MČ Bratislava-Petržalka z roku 2012. Cieľom tejto časti je zhrnutie základných demografických charakteristík.

1.5.1. Vývoj počtu obyvateľov

MČ Bratislava-Petržalka je z hľadiska počtu obyvateľov najväčšou a jednou z najhustejšie osídlených mestských častí Bratislavy. Pohyb obyvateľstva môžeme sledovať na základe štatistických údajov, ktoré sa týkajú trvalo žijúceho obyvateľstva na území MČ Bratislava-Petržalka. Bratislava, ako hlavné mesto SR a centrum hospodárskeho života, univerzít a ďalších funkcií vyplývajúcich z tohto štatútu, má vysokú atraktivitu a predstavuje miesto dochádzky za prácou a štúdiom mnohých obyvateľov zvyšku Slovenska. Celkový počet obyvateľov Bratislavy a MČ Bratislava-Petržalka, ako jej mestskej časti, je možné iba odhadnúť. Podľa oficiálnych štatistík sa počet obyvateľov trvale žijúcich v Bratislave dlhodobo znižuje, napriek tomu miera výstavby a dopyt po ubytovaní v MČ Bratislava-Petržalka indikuje reálny nárast počtu obyvateľov.

Počet trvalo žijúcich obyvateľov sa od roku 2007 kontinuálne znižuje. V roku 2007 žilo v MČ Bratislava-Petržalka celkom 113 443 obyvateľov, v roku 2014 sa počet obyvateľov znížil na 104 395 (tab. 2 graf 8).¹⁸ V intervale rokov 2010 a 2011 môžeme sledovať výraznejší úbytok obyvateľov, pričom táto zmena bola spôsobená korekciou údajov bežnej evidencie obyvateľstva, ktorú každoročne vydáva Štatistický úrad SR, so Sčítaním obyvateľov, domov a bytov v roku 2011.

Pri pohľade na prirodzený a migračný pohyb obyvateľstva môžeme identifikovať dominantný faktor prejavujúci sa na celkovom úbytku obyvateľstva. V sledovanom období 2007-2014 môžeme

¹⁷ <http://psiparkpetrzalka.sk/>

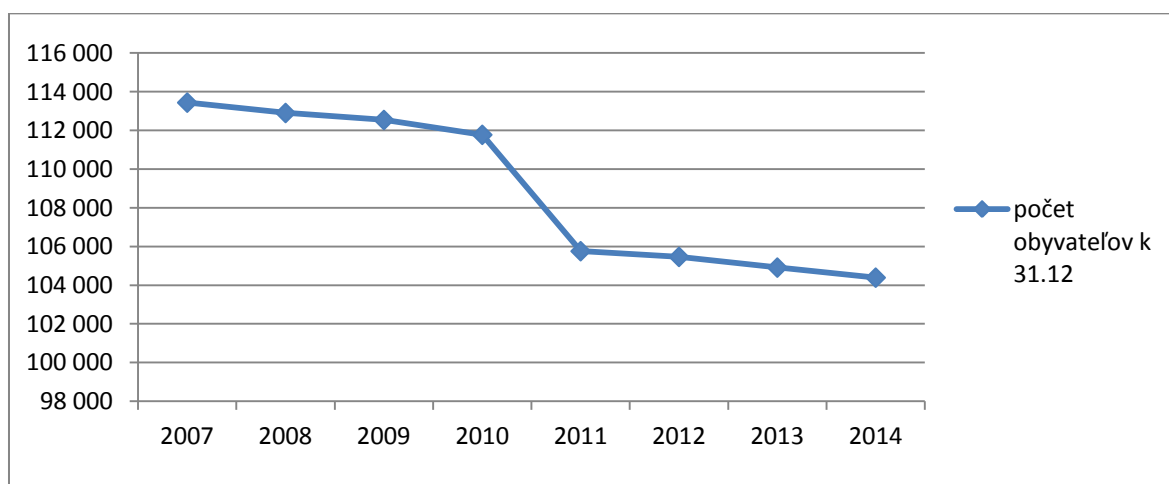
¹⁸ Štatistický úrad SR

sledovať približne dvojnásobnú prevahu živonarodených nad zomrelými. (tab. 2, graf 9). Celkový prirodzený prírastok dosahoval počas sledovaného obdobia vždy kladné hodnoty, pričom v priemere celého obdobia pribudlo 633 obyvateľov za rok, čo predstavuje 5,77 ‰. Opačná situácia je zaznamenaná pri migračnom pohybe obyvateľstva. Počas celého sledovaného obdobia je zaznamenaný úbytok obyvateľov, zapríčinený prevahou vystahovaných nad prisťahovaným obyvateľstvom s trvalým pobytom. Priemerne, počas obdobia rokov 2007-2014, v MČ Bratislava-Petržalka ubudlo 1 145 obyvateľov, čo predstavuje -10,42 ‰. Migračný úbytok je dvojnásobne vyšší ako prirodzený prírastok, čo sa vo výsledku prejavuje celkovým úbytkom trvalo žijúceho obyvateľstva v MČ Bratislava-Petržalka. Celkový úbytok obyvateľstva dosahuje priemer -512 obyvateľov za rok, čo predstavuje -4,65 ‰. Ako bolo spomenuté, štatistika prírastku, resp. úbytku obyvateľstva sa vyhodnocuje vo vzťahu k obyvateľstvu s trvalým pobytom v mestskej časti.

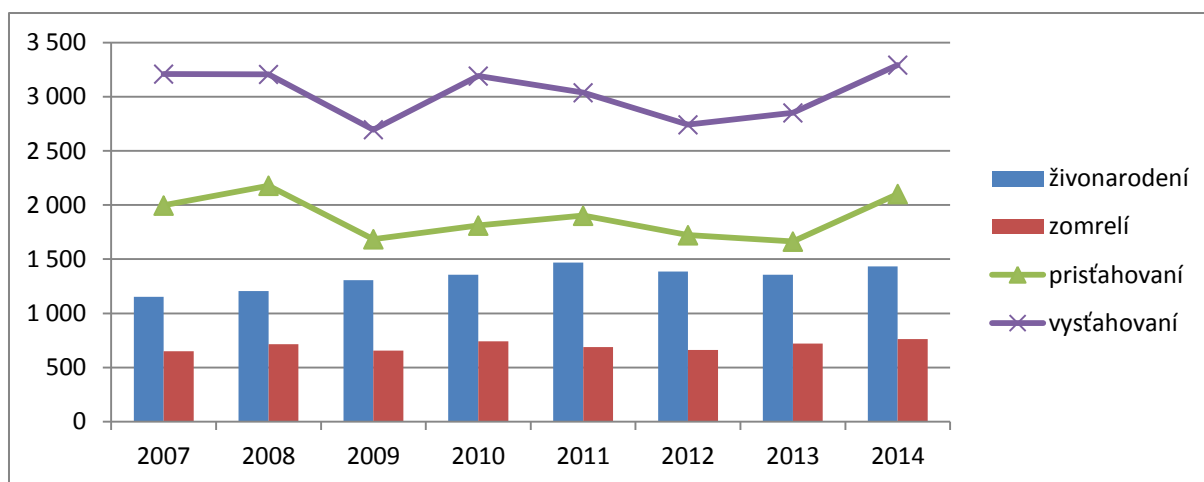
Tabuľka 2 Vývoj počtu obyvateľov MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2007-2014¹⁹

Rok	Živo-narodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok / úbytok	Prisťahovaní	Vystahovaní	Migračný prírastok / úbytok	Celkový prírastok / úbytok	Prirodzený prírastok / úbytok (‰)	Migračný prírastok / úbytok (‰)	Celkový prírastok / úbytok (‰)	Počet obyvateľov k 31. 12.
2007	1 153	650	503	1 996	3 209	-1 213	-710	4,43	-10,69	-6,26	113 443
2008	1 205	714	491	2 179	3 206	-1 027	-536	4,33	-9,05	-4,72	112 907
2009	1 305	656	649	1 685	2 696	-1 011	-362	5,75	-8,95	-3,21	112 545
2010	1 356	743	613	1 811	3 191	-1 380	-767	5,45	-12,26	-6,82	111 778
2011	1 469	688	781	1 902	3 037	-1 135	-354	6,99	-10,15	-3,17	105 763
2012	1 386	662	724	1 722	2 741	-1 019	-295	6,85	-9,63	-2,79	105 468
2013	1 355	721	634	1 663	2 851	-1 188	-554	6,01	-11,26	-5,25	104 914
2014	1 433	762	671	2 102	3 292	-1 190	-519	6,40	-11,34	-4,95	104 395

Graf 8 Vývoj počtu obyvateľov v MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2007-2014

¹⁹ Štatistický úrad SR

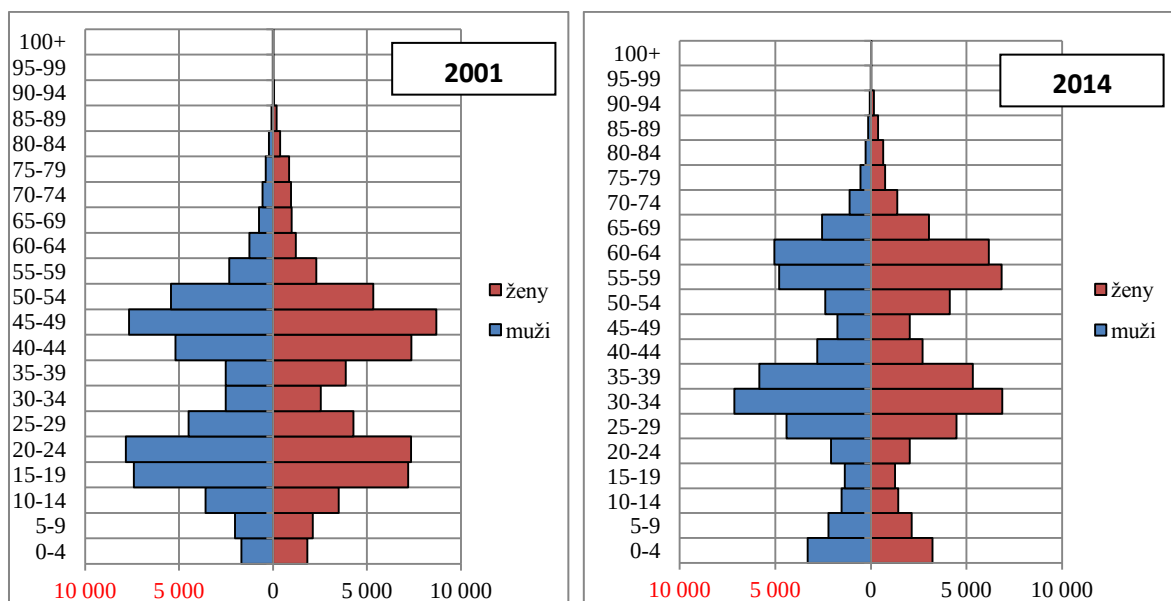
Graf 9 Prirodzený pohyb obyvateľov mestskej časti Bratislava-Petržalka v rokoch 2007-2014²¹

1.5.2. Veková štruktúra

Veková pyramída predstavuje grafické znázornenie podielu obyvateľstva v 5 ročných vekových kategóriách. Pri porovnaní vekovej štruktúry obyvateľstva, s trvalým pobytom v MČ Bratislava-Petržalka v rokoch 2001 a 2014, môžeme vidieť výraznú zmenu podielu obyvateľov v jednotlivých intervaloch. V roku 2001 MČ Bratislava-Petržalka, ako aj celé územie SR, dosahovalo nízke hodnoty prirodzeného prírastku, čo bolo dôsledkom početne slabšej generácie v reprodukčnom veku ako aj odkladania reprodukčného správania do vyššieho veku. Na území MČ Bratislava-Petržalka bol tento proces umocnený emigráciou populácie v reprodukčnom veku do suburbánnych zón v okolí Bratislavy. V súčasnosti môžeme sledovať nárast populácie v najnižších vekových kategóriách, čo korešponduje so silnou generačnou vlnou obyvateľstva v intervale 25-39 rokov, teda obyvateľstva v reprodukčnom veku. Veková kategória 0-4 roky tvorila 6,25 % populácie mestskej časti.

Najväčšie zastúpenie mala v roku 2014 veková kategória 30-34 ročných, do ktorej patrilo v celkom 13,42 % obyvateľstva mestskej časti (graf 10). Druhou najviac zastúpenou vekovou kategóriou v tomto roku bola kategória 60-64 ročných, ktorí tvorili takmer 11% obyvateľstva mestskej časti.

Oproti roku 2001 môžeme sledovať výrazný nárast populácie vo vekovom intervale 55-64 rokov a taktiež 65-69 rokov. Táto časť populácie predstavuje obyvateľov krátko pred ukončením produktívneho veku a indikuje nárast podielu seniorov na populácii MČ Bratislava-Petržalka v blízkej budúcnosti.

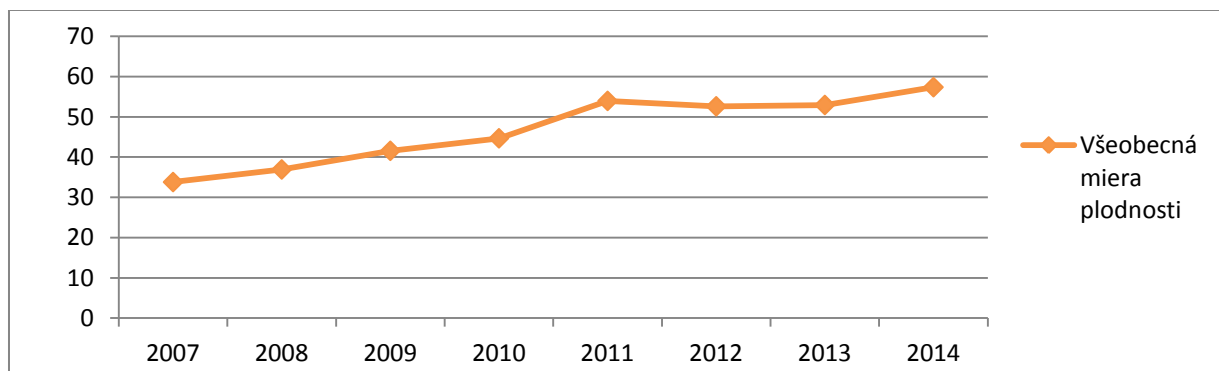
Graf 10 Veková štruktúra obyvateľov mestskej časti Bratislava-Petržalka v roku 2001 a 2014

Pomer počtu obyvateľov starších ako 65 rokov (poproduktívny vek) na 100 obyvateľov vo veku 0-14 rokov (predproduktívny vek) vyjadruje index starnutia. V MČ Bratislava-Petržalka dosahuje hodnotu 79,83 %, v okrese Bratislava V je mierne nižší, konkrétne dosahuje hodnotu 78,75 %. V Bratislavskom samosprávnom kraji má tento index vyššiu hodnotu, a to 98,40 % a na území celej Slovenskej republiky je to 91,17 %.

Najpočetnejšiu zložku obyvateľstva mestskej časti tvorí obyvateľstvo v produktívnom veku (76,13 %), nasleduje obyvateľstvo v predproduktívnom veku (13,27%) a naopak najmenšiu zložku tvorí obyvateľstvo v poproduktívnom veku (10,60%).

1.5.3. Plodnosť

Plodnosť je jedným zo základných demografických procesov a jedným z jej ukazovateľov je všeobecná miera plodnosti, ktorá v rokoch 2007-2014 v MČ Bratislava-Petržalka zaznamenala takmer dvojnásobný nárast, konkrétne z hodnoty 34,57 ‰ na 58,01 ‰ (graf 11), čo vypovedá o zvýšení podielu živonarodených detí na 1000 žien stredného stavu v reprodukčnom veku (15-49 rokov).

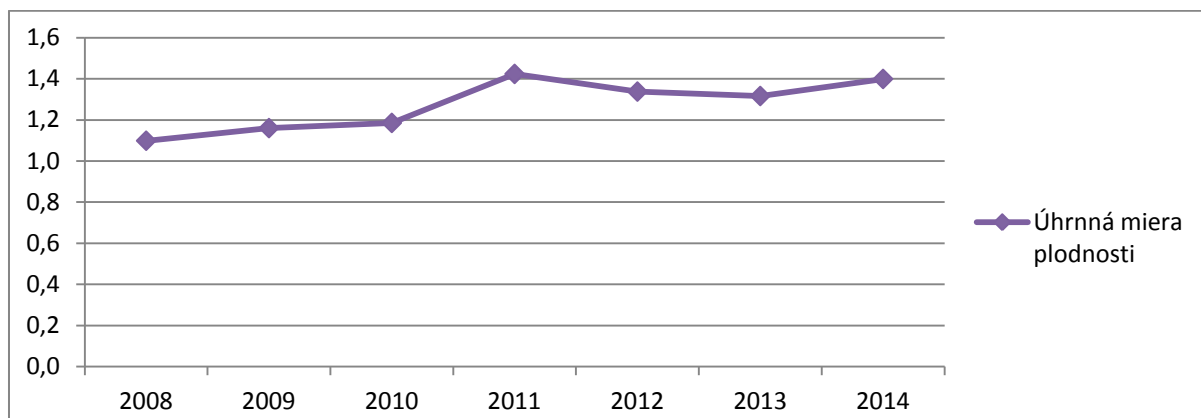

Graf 11 Vývoj všeobecnej miery plodnosti v mestskej časti Bratislava-Petržalka v rokoch 2008-2014

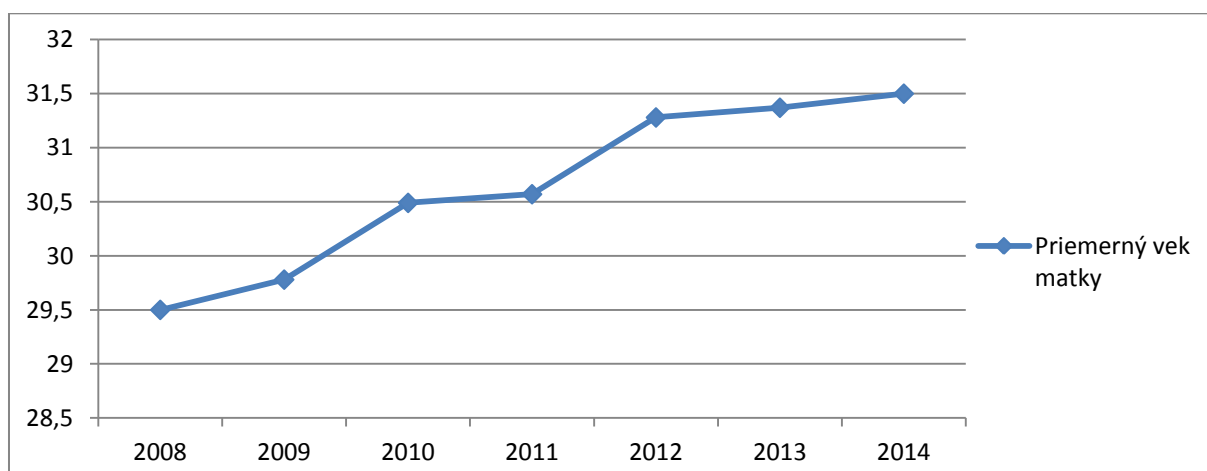
Úhrnná plodnosť predstavuje priemerný počet živonarodených detí pripadajúcich na jednu ženu počas jej celého reprodukčného veku, pri zachovaní úrovne plodnosti sledovaného roka a za

predpokladu nulovej úmrtnosti. Po roku 2008 v MČ Bratislava-Petržalka dochádza k nárastu úhrnnej plodnosti, pričom najvyššiu hodnotu za sledované obdobie dosiahla v roku 2011, a to na úrovni 1,42. Po roku 2012 sledujeme menší pokles, avšak v roku 2014 sa táto hodnota dostáva opäť na úroveň 1,40 (graf 12). Tieto nízke hodnoty úhrnnej plodnosti súvisia so zmenami v časovaní pôrodov na vyšší vek, čo sa taktiež prejavuje zmenou priemerného veku matky pri pôrode z 29,5 na 31,5 roka (graf 13). Vzhľadom na nástup pomerne slabšej generačnej vlny žien vo veku 15-24 rokov, ako aj na pokračovanie trendu odkladania reprodukčného správania do vyššieho veku môžeme predpokladať, že miera plodnosti sa začne v blízkej budúcnosti znižovať.

Graf 12 Vývoj úhrnnej miery plodnosti v mestskej časti Bratislava-Petržalka v rokoch 2008-2014

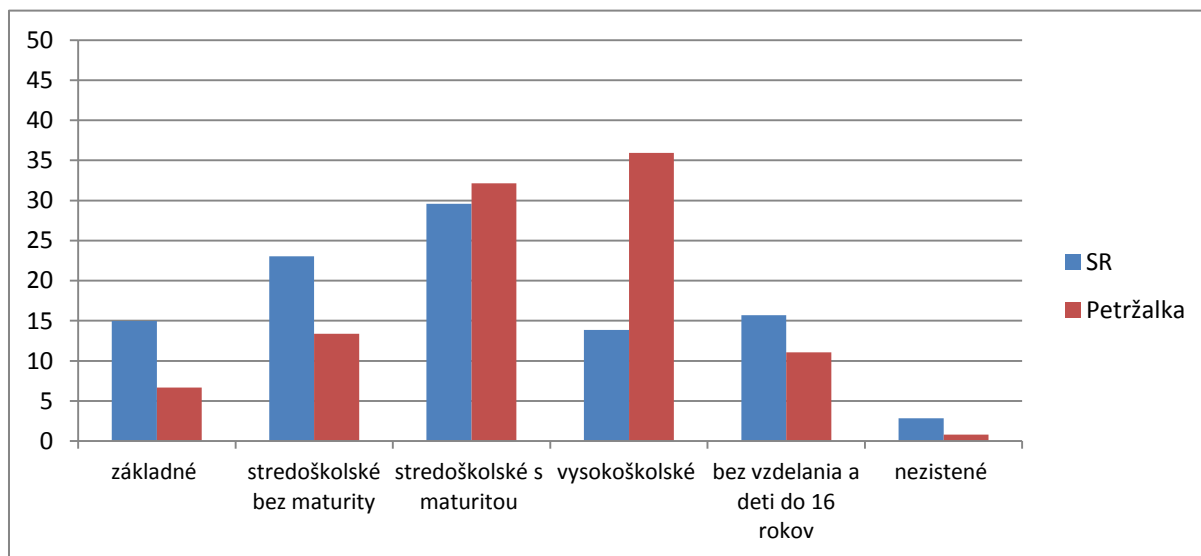
Graf 13 Vývoj priemerného veku matky pri pôrode v mestskej časti Bratislava-Petržalka v rokoch 2008-2014

1.5.4. Vzdelanostná štruktúra

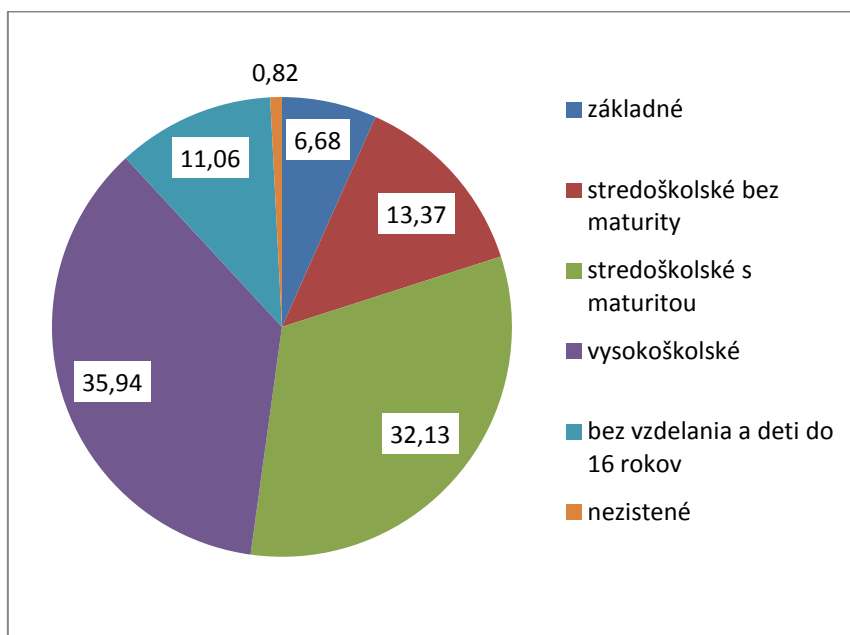
Štatistika o vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva vychádza z výsledkov Sčítania obyvateľstva domov a bytov z roku 2011. V MČ Bratislava-Petržalka, v roku 2011 tvorili najvyšší percentuálny podiel obyvateľov vysokoškolsky vzdelaní obyvatelia (35,94 %), čo je výrazne viac ako slovenský priemer, ktorý dosahuje 13,86 % (graf č.14). Nasleduje skupina stredoškolsky vzdelaných obyvateľov s maturitou (32,13 %) a stredoškolsky vzdelaných obyvateľov bez maturity (13,37 %). Kontrastom k vysokoškolsky vzdelanému obyvateľstvu je obyvateľstvo bez vzdelania, ktoré v roku 2011 tvorilo celkom 11,06 % a obyvateľstvo so základným vzdelaním, ktoré dosiahlo celkom 6,68 % obyvateľov (graf 15). V porovnaní s celým územím SR môžeme tvrdiť, že sa na území MČ Bratislava-Petržalka

koncentruje významný podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva, čo môžeme interpretovať ako indikátor kvality života, ale aj možnosti pracovného uplatnenia.

Graf 14 Porovnanie vzdelanostnej štruktúry obyvateľov mestskej časti Bratislava-Petržalka a Slovenskej republiky v roku 2011²⁰

Graf 15 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov mestskej časti Bratislava-Petržalka v roku 2011²²

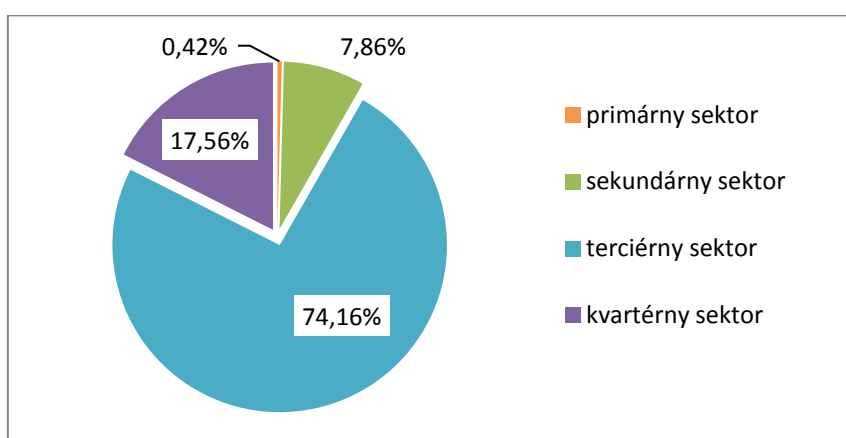
²⁰ Štatistický rad SR

1.6. Hospodárstvo

Ku dňu 30.6.2015 bolo registrovaných 10 011 aktívnych podnikateľských subjektov so sídlom v MČ Bratislava-Petržalka, z nich necelých 0,5 % bolo aktívnych v primárnom sektore. Najväčší podiel subjektov, so sídlom v MČ Bratislava-Petržalka, patrí podľa vykonávanej činnosti (klasifikácia SK NACE) do terciérneho sektora (74 %). Vo výrobnom sektore pracuje takmer 8 % subjektov a činnostiam patriacim do kvartérneho sektora sa venuje 18 % podnikateľských subjektov (graf 16).

Zo všetkých podnikateľských subjektov necelé 2 % tvoria samostatní podnikatelia pracujúci ako fyzické osoby. Ostatné subjekty sú právnické osoby, ktoré fungujú ako spoločnosti s ručením obmedzením, akciové spoločnosti, družstvá, organizácie, nadácie a združenia, ale aj úrad alebo štátny podnik. Zoznam podnikateľských subjektov so sídlom v MČ Bratislava-Petržalka je uvedený v Prílohe 4 „Evidencia ekonomických subjektov na území MČ Bratislava-Petržalka“.

Graf 16 Podiel podnikateľských subjektov podľa hospodárskych sektorov²¹

1.6.1. Primárny sektor

Primárny sektor tvoria odvetvia produkujúce základné suroviny a materiál, typickými sú odvetvia ťažobného priemyslu, poľnohospodárstva, lesníctva, rybolovu a energetiky. V MČ Bratislava-Petržalka sídli 42 podnikateľských subjektov zaradených do primárneho sektora. Z pohľadu hlavnej ekonomickej činnosti sa najväčší počet subjektov (13) zameriava na služby súvisiace s pestovaním plodín a 11 subjektov sa venuje pestovaniu obilnín (okrem ryže), strukovín a olejnatých semien.

1.6.2. Sekundárny sektor

Odvetviam, ktoré zahŕňa sekundárny sektor hospodárstva (výrobný sektor) sa v MČ Bratislava-Petržalka venuje 787 subjektov, z toho je 743 právnických osôb. Najväčší počet (201) z nich sa venuje výstavbe obytných a neobytných budov i. n., čo tvorí štvrtinu všetkých subjektov v sekundárnom sektore zastúpených v MČ Bratislava-Petržalka. Viac ako 20 subjektov je aktívnych aj v odvetviach: ostatné stavebné a kompletizačné a dokončovacie práce, zemné práce, ostatné špecializované stavebné práce i. n., elektrická inštalácia a iná tlač.

Medzi najväčších zamestnávateľov, ktorí sídlia v MČ Bratislava-Petržalka, patria spoločnosti TECHNOGYM E.E., s.r.o. (výroba športových potrieb) a PRVÁ BRATISLAVSKÁ PEKÁRENSKÁ a.s. (výroba chleba; výroba čerstvého pečiva a koláčov) (tab. 3).

²¹ Štatistický úrad SR

1.6.3. Terciérny sektor

V MČ Bratislava-Petržalka je zaregistrovaných 7 424 podnikateľských subjektov, ktoré sa zaoberajú obchodom a poskytovaním služieb, pričom 115 je fyzických osôb a 7309 právnických osôb. Najviac zastúpené odvetvia so sídlom v MČ Bratislava-Petržalka, v rámci terciérneho sektora, sú poradenské služby v oblasti podnikania a riadenia (979 subjektov), ostatné pomocné obchodné činnosti i. n. (826), reklamné agentúry (350), účtovnícke a audítorské činnosti, vedenie účtovných kníh, daňové poradenstvo (331). Viac ako 200 subjektov sa venuje činnostiam: nešpecializovaný veľkoobchod, ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov, realitné kancelárie, prenájom a prevádzkovanie vlastných alebo prenajatých nehnuteľností a ostatné služby týkajúce sa informačných technológií a počítačov (tab. 3). V MČ Bratislava-Petržalka sa nachádza hustá sieť prevádzok osobných služieb a stravovacích zariadení.

1.6.4. Kvartérny sektor

Kvartérny sektor zastrešuje oblasť vedy a techniky, výskumu, školstva a zdravotníctva. V MČ Bratislava-Petržalka má sídlo 1 758 subjektov v kvartérnom sektore hospodárstva. Najviac zastúpené sú subjekty, ktoré sa venujú činnostiam záujmových organizácií (579 subjektov), športových klubov (235), ostatných členských organizácií (184) a ostatnému vzdelávaniu i. n. (114).

Tabuľka 3 Najväčšie subjekty so sídlom v MČ Bratislava-Petržalka podľa výšky tržieb k 30.6.2015

Názov spoločnosti	Odvetvie ekonomickej činnosti	Tržby za rok 2013 (v tis. €)	Počet zamestnancov
OMV Slovensko, s.r.o.	Veľkoobchod s pevnými, kvapalnými a plynými palivami a súvisiacimi produktmi	>= 500 000	150 – 199
UNIPETROL SLOVENSKO s. r. o.	Veľkoobchod s pevnými, kvapalnými a plynými palivami a súvisiacimi produktmi	>= 500 000	5 – 9
SHELL Slovakia, s.r.o.	Maloobchod s pohonnými látkami v špecializovaných predajniach	>= 500 000	25 – 49
Faurecia Slovakia s.r.o.	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá	300 000 – 499 999	1 000 – 1 999
ESET, spol. s r.o.	Ostatné služby týkajúce sa informačných technológií a počítačov	150 000 – 299 999	250 – 499
O2 Slovakia, s.r.o.	Ostatné telekomunikačné činnosti	150 000 – 299 999	250 – 499
Zentiva, a.s.	Veľkoobchod s farmaceutickým tovarom	150 000 – 299 999	50 – 99

Tabuľka 4 Najväčšie subjekty so sídlom v MČ Bratislava-Petržalka podľa počtu zamestnancov k 30.6.2015

Názov spoločnosti	Odvetvie ekonomickej činnosti	Počet zamestnancov	Tržby za rok 2013 (v tis. €)
AT&T Global Network Services Slovakia, s.r.o.	Ostatné telekomunikačné činnosti	2 000 – 2 999	30 000 – 149 999
Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s.	Povinné sociálne zabezpečenie	2 000 – 2 999	nezistené
Faurecia Slovakia s.r.o.	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre	1 000 – 1 999	300 000 –

	motorové vozidlá		499 999
Ekonomická univerzita v Bratislave	Terciárne vzdelávanie	1 000 – 1 999	nezistené
FORTUNA SK, a.s.	Činnosti herní a stávkových kancelárií	500 - 999	30 000 – 149 999
SLOV-MATIC, spol. s r.o.	Činnosti herní a stávkových kancelárií	500 - 999	30 000 – 149 999
AB Facility s. r. o.	Činnosti súvisiace s krajinou úpravou	500 - 999	15 000 – 29 999
Záchraná zdravotná služba Bratislava	Ostatná zdravotná starostlivosť i. n.	500 - 999	15 000 – 29 999
DÔVERA zdravotná poisťovňa, a.s.	Povinné sociálne zabezpečenie	500 - 999	nezistené
ESET, spol. s r.o.	Ostatné služby týkajúce sa informačných technológií a počítačov	250 – 499	150 000 – 299 999
O2 Slovakia, s.r.o.	Ostatné telekomunikačné činnosti	250 – 499	150 000 – 299 999
AUTOCENTRUM AAA AUTO a.s.	Predaj automobilov a ľahkých motorových vozidiel	250 – 499	30 000 – 149 999
First Data Slovakia, s.r.o.	Spracovanie dát, poskytovanie serverového priestoru na internete a súvisiace služby	250 – 499	30 000 – 149 999
Lenovo (Slovakia) s.r.o.	Poradenstvo týkajúce sa počítačov	250 – 499	30 000 – 149 999
MESAROLI TRANSPORTS a.s.	Nákladná cestná doprava	250 – 499	30 000 – 149 999
OLYMPIC CASINO SLOVAKIA s. r. o.	Činnosti herní a stávkových kancelárií	250 – 499	30 000 – 149 999
Porsche Inter Auto Slovakia, spol. s r.o.	Predaj automobilov a ľahkých motorových vozidiel	250 – 499	30 000 – 149 999
TECHNOGYM E.E., s. r.o.	Výroba športových potrieb	250 – 499	30 000 – 149 999
CCC Slovakia, s. r. o.	Maloobchod s obuvou a koženými výrobkami v špecializovaných predajniach	250 – 499	15 000 – 29 999
DIGI SLOVAKIA, s.r.o.	Ostatné telekomunikačné činnosti	250 – 499	15 000 – 29 999
SPOLOČNOSŤ 7 PLUS, a. s.	Vydávanie časopisov a periodík	250 – 499	15 000 – 29 999
PRESTO, s. r. o.	Ostatné jedálenské služby	250 – 499	6 000 – 14 999
PRVÁ BRATISLAVSKÁ PEKÁRENSKÁ a.s.	Výroba chleba; výroba čerstvého pečiva a koláčov	250 – 499	6 000 – 14 999
Metodicko-pedagogické centrum	Ostatné vzdelávanie i. n.	250 – 499	nezistené
Retail Value Stores, a.s.	Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom	250 – 499	nezistené
Veolia Energia Slovensko, a. s.	Dodávka pary a rozvod studeného vzduchu	200-249	30 000 – 149 999

AGEM COMPUTERS, spol.s r.o.	Veľkoobchod s počítačmi, počítačovými periférnymi zariadeniami a softvérom	25-49	30 000 – 149 999
-----------------------------	--	-------	------------------

1.6.5. Trhoviská

Správcom trhoviska v MČ Bratislava-Petržalka je Miestny podnik verejnoprospešných služieb, podmienky predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhoviskách upravuje trhový poriadok.²² V MČ Bratislava-Petržalka chýba koncepčné riešenie trhovísk. V súčasnosti je prevádzkované jediné trhovisko na Mlynarovičovej ulici.

Na trhovisku sú vytvorené stánky určené na predaj ovocia a zeleniny, kvetov, mliečnych výrobkov ale aj ošatenia a obuvi a iné. V MČ Bratislava-Petržalka sa pravidelne každý piatok organizujú aj Farmárske trhy na Farského ulici 26 (parkovisko pred TPD), pričom táto lokalita sa nachádza vo vzdialenosti iba 1 km od trhoviska na Mlynarovičovej ulici.

1.6. Infraštruktúrna vybavenosť

1.6.1. Dopravná infraštruktúra

MČ Bratislava-Petržalka koordinuje zábery mestskej časti so zámermi mestskej dopravnej politiky, zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy pre oblasť cestného hospodárstva (cestný správny orgán) na miestnych komunikáciách III. a IV. triedy a účelových komunikáciách ako aj činnosť špeciálneho stavebného úradu pre tieto komunikácie.

Cestná infraštruktúra

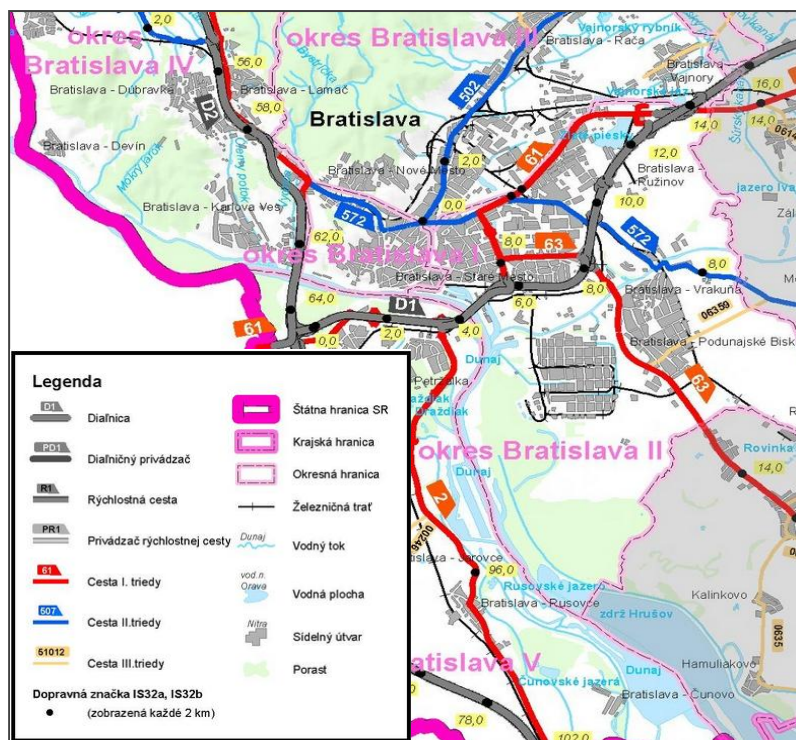
Na úrovni hlavného mesta SR, Bratislavy, bolo v roku 2014 zadané vypracovanie Územného generelu dopravy Bratislavy. Tento dokument zhodnocuje aktuálny stav a využívanie infraštruktúry všetkých dopravných subsystémov. Reálny priebeh rozvoja mesta v posledných 20 rokoch poukazuje na výrazné zaostávanie rozvoja infraštruktúry jednotlivých dopravných subsystémov za územným rozvojom, výsledkom čoho sú prehľbujúce sa problémy v ich prevádzke. Sekundárnym dôsledkom súčasných trendov je odklon od pôvodne plánovanej prognózy dopravy, vyjadrený najmä ukazovateľom del'by dopravnej práce. Tento jav je najviac viditeľný v nežiaducom raste individuálnej automobilovej dopravy, čo popri zaostávaní rozvoja komunikačnej siete a zariadení statickej dopravy smeruje k neudržateľnému trendu zvyšovania objemov automobilovej dopravy. Účelom strategického dokumentu bude aktualizácia prognózy dopravy v reálnych ukazovateľoch, ktorá bude základným podkladom pre návrhovú časť jednotlivých dopravných subsystémov. Nedeliteľnou súčasťou dokumentu bude územný priemet a definovanie územných požiadaviek na líniové dopravné stavby a dopravné plochy vyplývajúce z návrhu.

Katastrálnym územím MČ Bratislava-Petržalka v súčasnosti prechádzajú dve diaľnice a jedna cesta I. triedy (obrázok 4). Diaľnica D1 je vedená cez Einsteinovu ulicu na severe mestskej časti a ďalej cez Prístavný most smerom na západ. Diaľnica D1 predstavuje hlavné spojenie MČ Bratislava-Petržalka so zvyšným územím Slovenska. Diaľnica D2 prechádza cez most Lafranconi a ďalej vedie po západnom okraji intravilánu smerom na juh, kde sa na ňu napája nadradená cestná sieť v Rakúsku a Maďarsku. Výstavbu a správu diaľnic má v kompetencii Národná diaľničná spoločnosť.

²² <http://www.mpvps.sk/web/trhov-y-poriadok/trhov-y-poriadok.html>

Cesta I. triedy I/2 prebieha v celej dĺžke 100,9 km po západnom Slovensku z mesta Holíč cez Záhorie do Bratislavy. Komunikácia prekonáva Dunaj súbežne s diaľnicou D2, po moste Lafranconi a vedie ďalej po Einsteinovej ulici súbežne s diaľnicou D1. MČ Bratislava-Petržalka obchádza z východnej strany po Dolnozemskej ceste smerom na MČ Bratislava-Rusovce a hranicu s Maďarskou republikou. Cesta I/2 tvorí prepojenie na prihraničnú maďarskú obec Rajka, ktorú zasiahol proces suburbanizácie Bratislavy. Komunikácie I. a II. triedy sú vo vlastníctve a správe hl. mesta SR, Bratislavy.

Obrázok 4 Nadradená cestná sieť v Petržalke

Komunikácie III. triedy sú vo vlastníctve hl. mesta SR, Bratislavy, ale spravuje ich MČ Bratislava-Petržalka. Miestne komunikácie III. triedy a IV. triedy sú cesty s miestnym významom a tvoria základ uličnej a cestnej siete mestskej časti. Z prostriedkov, určených na rekonštrukciu komunikácií, MČ Bratislava-Petržalka realizuje najmä opravy havarijného stavu jednotlivých úsekov komunikácií. V programovom období 2007-2013 nebolo územie Bratislavského samosprávneho kraja, a tým pádom ani územie MČ Bratislava-Petržalka, oprávnené na čerpanie finančnej pomoci na opravu cestných komunikácií. V novom programovom období bude oprávnené mesto Bratislava, ako vlastník ciest II. a III. triedy, čerpať finančnú pomoc na opravu komunikácií z tzv. Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP). Táto skutočnosť by sa mala v konečnom dôsledku prejaviť aj zvýšením rozpočtu na opravu cestných komunikácií v MČ Bratislava-Petržalka.

O čistenie a údržbu komunikácií v správe mestskej časti sa stará Miestny podnik verejnoprospešných služieb Petržalka, ktorý obstaráva strojové zametanie a zimnú údržbu komunikácií. Okrem toho v letnom období zabezpečuje MČ Bratislava-Petržalka v spolupráci s miestnymi hasičmi kropenie ulíc za účelom zníženia prašnosti a teploty rozpálených ciest.

Parkovacia politika

Súčasný spôsob parkovania v MČ Bratislava-Petržalka nie je udržateľný a je vnímaný obyvateľmi mestskej časti ako zásadný problém. V roku 2014 bol realizovaný prieskum za účelom tvorby Územného generelu dopravy hlavného mesta SR, Bratislavy. Cieľom spracovania Územného generelu dopravy bola predovšetkým aktualizácia výhľadových dopravných charakteristík, parametrov a služieb mesta s ich priemetom do reálneho návrhu riešenia. Dokument obsahuje návrhovú časť riešenia jednotlivých dopravných subsystémov, vrátane statickej dopravy.

Základné problémy s parkovaním, ktoré boli identifikované v Bratislave, vrátane MČ Bratislava-Petržalka, boli zhrnuté do 4 oblastí:

- Nelegálne, ale aj legálne avšak nežiaduce, státie na verejnom priestranstve s dopadom na bezpečnosť dopravy, priepustnosť miestnych komunikácií pre vozidlá záchranných zložiek, ale aj chodcov a cyklistov. Tolerované parkovanie na chodníkoch, na zeleni, v križovatkách, na námestiach a verejných priestranstvách znižujú konkurencieschopnosť komerčných garáží.
- Nejednotné pravidlá rezidentného parkovania v rámci celého územia Bratislavy. Vlastníctvo viacerých vozidiel nie je nijako spoplatnené. Chýbajúca regulácia tak bráni efektívnemu zavedeniu konceptov zdieľania áut (car sharing, car pooling) či väčšiemu využívaniu verejnej dopravy alebo podpore cyklistiky.
- Nárast motorizácie - auto sa stalo rýchlym a lacným dopravným prostriedkom pri cestách do Bratislavy.
- Chýbajúce porovnanie medzi ponukami jednotlivých druhov dopravy a ich propagácia (napr. navigácia/mobilné aplikácie/web) a nedobudovaná potrebná infraštruktúra (napr. bezpečné úložiská pre bicykle a pod.).²⁷

Za účelom riešenia parkovacej politiky je v Územnom genereli dopravy hl. mesta SR, Bratislavy, popísaný harmonogram postupných krokov realizácie. Základným krokom by mal byť vznik jednotného mestského parkovacieho informačného systému, zahŕňajúceho tvorbu databázy parkovacích miest a ich obsadenosti. Následne je navrhnuté postupné zavedenie parkovacej politiky a zavádzanie rezidentského parkovania a budovanie infraštruktúry záchytných parkovísk a hromadných garáží.²³

Pre rezidentské parkovanie by mali platiť pravidlá parkovacej politiky mesta Bratislavy, ktoré bude potrebné prehodnotiť z hľadiska účinnej regulácie rezidentského státia a aktuálneho negatívneho trendu nárastu vlastníctva vozidiel. Rezident môže parkovať na vyhradených aj nevyhradených miestach za paušálny ročný poplatok. Na týchto miestach môže parkovať aj registrovaný abonent (častý návštevník) za násobné vyšší ročný poplatok. Rezident vlastníci na bytovú jednotku viac než jedno vozidlo musí zaplatiť ročný poplatok za druhé vozidlo blížiac sa výške poplatku za abonentné státie.²⁷

Výstavbe a investícii zo strany mesta do hromadných garáží by mala predchádzať analýza počtu registrovaných rezidentov, ich záujem o hromadnú garáž a ich geografické rozloženie. Organizácia záujmu rezidentov prostredníctvom finančnej zbierky (zakúpenie parkovacieho státia pred stavbou) je vhodnou alternatívou k developerským projektom, ktoré nie sú vždy prijímané pozitívne. Na základe vyhodnotenia obsadenosti komerčných parkovacích domov by bolo možné otvoriť

²³ Územný generel dopravy hl. mesta SR, Bratislavy, Centrum dopravného výzkumu, v.v.i., 2015

rokovanie so súkromným prevádzkovateľom, ktorý by mohol ponúknuť mestu voľné kapacity, za ktoré by MČ platila prenájom z prostriedkov za rezidentské státie.

Mestská hromadná doprava

Dopravný podnik Bratislava, a.s. (ďalej DPB, a.s.) je poskytovateľom mestskej hromadnej dopravy na území mesta Bratislava, pričom prevádzkuje trolejbusovú, autobusovú a električkovú dopravu. Dopravné spojenie obyvateľov MČ Bratislava-Petržalka so zvyšným územím Bratislavy je v súčasnosti realizované výhradne autobusovou dopravou. (obr. 5) Zmluvu s DPB a.s. o výkone a objeme služieb zastrešuje Magistrát hlavného mesta SR, Bratislavy.

Obrázok 5 Sieť liniek MHD na území MČ Bratislava-Petržalka

Dňa 2.decembra 2013 sa oficiálne začala výstavba Nosného systému MHD v Bratislave (prevádzkový úsek Janíkov Dvor – Šafárikovo námestie), konkrétne prvá časť Bosákova ulica - Šafárikovo námestie, ktorá bola ukončená koncom roku 2015. Investorm výstavby 1. etapy Nosného systému MHD je hl. mesto SR, Bratislava, náklady na výstavbu boli vo výške 70 580 170 € vrátane DPH. Financovanie bolo zabezpečené z Kohézneho fondu EÚ z Operačného programu Doprava, štátneho rozpočtu a z rozpočtu hlavného mesta SR, Bratislavy.

Súčasťou projektu je aj rekonštrukcia Starého mosta, resp. osadenie novej konštrukcie mosta. Na novej trase električiek budú štyri zastávky:

- Šafárikovo námestie - nahradí súčasnú zastávku električiek,
- Viedenská cesta - bude na petržalskej strane za Starým mostom,
- Bosákova ulica - dnešná zastávka autobusov Farského za križovatkou s Bosákovou ulicou,
- Jantárova cesta - dočasne konečná zastávka pred križovatkou Jantárovej a Rusovskej cesty.

V MČ Bratislava-Petržalka trať vedie medzi Starým mostom a križovatkou Jantárovej cesty a Krasovského ulice po estakáde dlhej 197 metrov. Estakádou dlhou 278 metrov trať prekonáva Einsteinovu ulicu, železničnú trať a Černyševského ulicu, potom klesá na úroveň terénu a križuje Bosákovu ulicu. Plánovaná je výstavba druhej etapy Nosného systému MHD v MČ Bratislava-Petržalka, ktorej sprevádzkovanie bude aktuálne najskôr v roku 2020.

Dvojkoľajná trať by mala viesť v úseku od zastávky na Jantárovej ulici po Janíkov dvor.

Električková doprava bude zabezpečovať nosné severojužné prepojenie s centrom mesta; autobusová doprava bude zabezpečovať priečne prepojenia a napojenie na nosnú električkovú dopravu. Pešia a cyklistická doprava má slúžiť na prepájanie verejných priestorov a uzlových bodov MHD.

Železničná doprava

Železničná trať prechádzajúca MČ Bratislava-Petržalka je súčasťou Paneurópskeho dopravného koridoru IV, ktorý spája nemecké prístavy Brémy, Hamburg a Rostock, cez Českú republiku a Slovensko (s vetvou vedúcou Rakúskom) a ďalej cez Maďarsko, s rumunským prístavom Konstanca, bulharským prístavom Burgas, vetvou do Turecka s gréckymi prístavmi Solún a Pierus a „morskou diaľnicou“ s Cyprom.

Na území MČ Bratislava-Petržalka sa nachádza jediná železničná stanica, medzi ulicami Kopčianska a Panónska. Železničná stanica v MČ Bratislava-Petržalka je so zvyšným územím SR spojená cez Prístavný most. Železničná stanica bola po rekonštrukcii uvedená do prevádzky v roku 1998. Prechádzajú ňou vlaky do Rakúska, Maďarska, Poľska, Českej republiky a na územie Slovenska. Najfrekventovanejšie vlakové spojenie predstavuje trasa do Viedne. Počas bežného pracovného dňa predstavuje 18 priamych vlakových spojení, s hodinovým intervalom v čase medzi 5:30 a 22:20.

V blízkosti železničnej stanice v MČ Bratislava-Petržalka je vybudovaný terminál pre nakladanie osobných motorových vozidiel na tzv. autovlaky. V lete 2015 bolo zriadené nové pravidelné rýchlikové spojenie, Bratislava/Petržalka – Split. Vlakové súpravy tejto linky, s pravidelným piatkovým odchodom, majú radený autovozeň na prepravu osobných automobilov.

V súčasnosti Bratislavou prechádza iba jedna pravidelná vnútroštátna linka autovlakov, na trati Bratislava- Humenné, ktorá však využíva infraštruktúru na nakladanie vozidiel na Hlavnej železničnej stanici.

Vodná doprava

Vodná doprava je vzhľadom na svoje kapacitné možnosti energeticky, ekonomicky a ekologicky najvhodnejšia pre prepravu tovarov zo strednej Európy smerom do všetkých západoeurópskych štátov EÚ a v pokračovaní námornou dopravou aj do ostatných štátov sveta. MČ Bratislava-Petržalka leží na brehu rieky Dunaj, ktorý predstavuje Paneurópsky dopravný koridor č. VII a má veľký význam pre SR z dôvodu prístupu k vodnej magistrále Rýn – Mohan – Dunaj, ktorá spája Severné more s Čiernym morom.

V MČ Bratislava-Petržalka nie je v prevádzke žiadny prístav pre osobnú alebo nákladnú vodnú dopravu, takáto infraštruktúra sa nachádza na ľavom brehu Dunaja. Na Tyršovom nábřeží bolo v roku 1930 vybudované prístavisko propeleru, ktorý predstavoval kyvadlovú lodnú dopravu medzi pravým a ľavým brehom Dunaja. Služba kyvadlovej dopravy sa utlmila v roku 2003. V minulosti sa uvažovalo o prevádzke propeleru a jeho prípadné integrovanie do systému mestskej hromadnej dopravy. Trasa

nového propeleru mala byť rozšírená o zastávky pri Riverparku, Eurovei a taktiež sa vybuďovala infraštruktúra prístavísk v blízkych sídlach Šamorín, Hamuliakovo a Čunovo.

Cyklodoprava

MČ Bratislava-Petržalka má vypracovaný strategický dokument: „Štúdiu rozvoja cyklistickej dopravy“, ktorá hodnotí súčasný stav cykloinfraštruktúry a výhľady jej rozvoja do budúcnosti. V dokumente je zhodnotené, že územie MČ Bratislava-Petržalka je svojou konfiguráciou pre cyklistickú dopravu takmer ideálne. Vybudovaním kvalitnej a súvislej siete cyklotrás by časť miestnych dopravných tokov mohla prevziať cyklistická doprava, čím by sa znížilo zaťaženie komunikácií motorovou dopravou, znečistenie exhalátmi a hlukom, ako aj nároky na MHD. Vybudovanie siete cyklistických trás bude mať pre MČ Bratislava-Petržalka zásadný význam z hľadiska jej ďalšieho udržateľného rozvoja. Cyklistická doprava by sa mohla stať reálnou alternatívou k individuálnej automobilovej doprave.

V MČ Bratislava-Petržalka sú vybudované cyklistické trasy prevažne v radiálnom smere. Chýbajú priečne prepojenia a problémom je tiež, že existujúce trasy majú charakter izolovaných a prerušovaných úsekov. Z veľkej časti sú vedené pozdĺž vodných tokov, preto nedostatočne pokrývajú hlavné dopravné ciele. Na trasách sa vyskytujú početné bodové a líniové nedostatky – nevhodné úpravy obrubníkov, problematické riešenie križovatiek s automobilovými komunikáciami. Časť cyklotrás má nevyhovujúcu kvalitu povrchového krytu alebo nedostatočné šírkové parametre.

Aktuálne sa na území MČ Petržalka nachádza 16 cyklotrás:

1. Medzinárodná Dunajská cyklistická cesta
2. Cyklotrasa pozdĺž Chorvátskeho ramena (Južná radiála)
3. Cyklotrasa Most SNP – Kopčianska ulica
4. Cyklotrasa na Dolnozemskej ceste – časti A a B
5. Cyklotrasa na Starohájskej ulici
6. Cyklotrasa na Einsteinovej ulici – časti A,B,C
7. Cyklotrasa na Krasovského ulici
8. Cyklotrasa na Pajštúnskej ulici
9. Cyklotrasa na Holíčskej ulici
10. Cyklotrasa na Šintavskej ulici
11. Cyklotrasa na Bosákovej ulici
12. Cyklotrasa na Gercenovej ulici
13. Moravsko-Dunajská cyklistická trasa
14. Cyklotrasa cez Most Apollo
15. Cyklotrasa cez Starý most (v súčasnosti prebieha rekonštrukcia mosta)
16. Cyklotrasa cez Prístavný most²⁴

Okrem budovania líniovej infraštruktúry cyklodopravy je potrebné zamerať sa aj na výstavbu a vybavenie verejného priestoru doplnkovou infraštruktúrou, akou sú stojany na bicykle, odpočívadlá pre cyklistov, cykloservisy a požičovne bicyklov. Výstavbu infraštruktúry pre cyklodopravu je potrebné koordinovať na celomestskej úrovni, pričom vhodné lokality predstavujú uzlové priestory ako železničná stanica alebo zastávky nosného dopravného systému.

1.6.2. Technická infraštruktúra

²⁴ <http://www.petrzalka.sk/wp-content/uploads/2014/08/Studia-rozvoja-cyklistickej-dopravy.pdf>

Zásobovanie vodou

Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s., je prevádzkovateľom vodovodov a kanalizácií v Bratislavskom kraji a v časti Trnavského a Trenčianskeho kraja. Do základného imania BVS, a.s. bol vložený celý majetok zrušeného štátneho podniku Vodárne a kanalizácie Bratislava, a časť majetku zrušeného štátneho podniku Západoslovenské vodárne a kanalizácie. Akcionármi BVS, a.s. sú obce a mestá v územnej pôsobnosti spoločnosti, pričom majoritným akcionárom je hlavné mesto SR, Bratislava.

Vďaka vhodným hydrogeologickým podmienkam, tvorenými kvartérnymi naplaveninami Dunaja, má Bratislava na vlastnom území 6 vodných zdrojov dostatočnej kapacity (3 045 l/s zo 104 studní). Zásobovanie obyvateľov Bratislavy pitnou vodou v súčasnosti spĺňa parametre stanovené normou STN 757 111, kvalita pitnej vody z veľkozdrojov Bratislavy je ustálená a vyhovujúca.

Jedným z vodárenských zdrojov, ktoré využíva BVS, a.s. je Pečniansky les, ktorý sa rozprestiera na ploche cca 295 ha na pravom brehu Dunaja v blízkosti výstaviska Incheba. Vďaka výskytu významných biotopov bol Pečniansky les v apríli 2012 vyhlásený za chránený areál. Výdatnosť vodárenského zdroja je závislá od hladiny Dunaja a pohybuje sa v rozmedzí 360 – 615 l/s. Tento vodárenský zdroj čerpá vodu z 34 studní. V prevádzke je od roku 1972, pričom v roku 2011 prešiel kompletnou rekonštrukciou. Rekonštruovaná bola čerpacia stanica, vybavenie studní a staré trafostanice boli vymenené za nové. VZ Pečniansky les spoločne so zdrojom Rusovce – Ostrovné Lúčky – Mokrad' zásobujú pitnou vodou bratislavské mestské časti Petržalka, Staré Mesto, Ružinov a Nové Mesto.

V decembri 2007 došlo v rámci zefektívnenia vnútorných ekonomických vzťahov a možného preniknutia na nové trhy k organizačnému oddeleniu jednej z divízií BVS, a.s. a založeniu dcérskej spoločnosti Infra Services, a. s., v ktorej BVS, a. s. má 51 %-ný podiel na majetkovej účasti. Infra Services pokračuje v podnikaní v oblasti zabezpečovania servisných činností na vodovodných a kanalizačných sieťach materskej spoločnosti a zároveň sa snaží rozšíriť portfólio činností smerom k okolitému podnikateľskému trhu. V decembri 2009 vznikla odčlenením častí prevádzok kalového a plynového hospodárstva BVS, a. s. ďalšia dcérska spoločnosť - BIONERGY, a.s. Dôvodom vzniku spoločnosti bolo zabezpečenie vysokej kvality pri spracovaní kalov a biologických odpadov. Výstupnými produktmi sú stabilizovaný kal, bioplyn a kalová voda. Bioplyn ako významný energetický zdroj je využívaný v kogeneračných jednotkách na výrobu elektrickej energie a tepla. BVS, a.s. má v spoločnosti 100%-nú majetkovú účasť.

Kanalizačná sieť a ČOV

Na území Bratislavy sa nachádzajú 2 najväčšie čističky odpadových vôd na území SR, pričom jedna z nich je lokalizovaná v juhovýchodnej časti katastrálneho územia MČ Bratislava-Petržalka (druhá je lokalizovaná v MČ Bratislava-Vrakuňa). Vybudovanie ČOV v MČ Bratislava-Petržalka sa začalo v roku 1987 v súvislosti s výstavbou vodného diela Gabčíkovo, výstavba bola ukončená v roku 1995, pričom v trvalej prevádzke je od roku 1999. ČOV Petržalka čistí odpadové vody z pravobrežnej časti Bratislavy; Jaroviec, Rusoviec, Čunova a piatich rakúskych obcí Berg, Edelstahl, Wolfstahl, Kitsee a Pamma.

V roku 2013 bol schválený finančný príspevok z Kohézneho fondu pre projekt „Odkanalizovanie podunajskej časti Bratislavského regiónu“, ktorý tvoril súčasť Operačného programu Životné prostredie v rámci prioritnej osi 1 Ochrana a racionálne využívanie vôd. Hlavným cieľom projektu je zabezpečiť, aby kvalita vyčistenej odpadovej vody vypúšťanej do recipienta z dvoch čistiarní

odpadových vôd (ČOV) Petržalka a ústrednej čistiarni odpadových vôd (ÚČOV) Vrakuňa, spĺňala všetky ustanovenia smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd, osobitne požiadavky na kvalitu vypúšťanej vyčistenej odpadovej vody v ukazovateľoch celkový dusík (N celk.) a fosfor (P celk.). Tým sa zároveň zníži znečistenie povrchových a podzemných vôd a zlepši sa kvalita života v danej oblasti.

V rámci aktivity rekonštrukcie ČOV Petržalka bolo riešené prebudovanie existujúceho 4-linkového biologického čistenia s klasickou aktiváciou na 2-linkový systém RADN (regenerácia, anaeróbia, denitrifikácia, nitrifikácia) a modernizácia mechanického čistenia a kalového hospodárstva. Po rekonštrukcii sa znížila kapacita ČOV Petržalka z 500 000 na 200 000 ekvivalentných obyvateľov, pričom táto kapacita by mala postačovať na najbližších tridsať rokov.

Napriek zníženiu kapacity, bude ČOV schopná vyrovnať sa s vyšším zaťažením v určitých ročných obdobiach. Pre Bratislavu je typické, že sa výrazne mení počet obyvateľov, ktorí prebývajú v meste. V pracovných dňoch žije v meste viac osôb ako počas víkendov či dovolenkovej sezóny, čo spôsobujú študenti a ľudia z iných regiónov dochádzajúci za prácou. Najväčšie látkové aj hydraulické zaťaženie zažívajú čistiarny v júni a septembri, kedy stúpa v priemere až o 25 %. Naopak, v júli a auguste je oproti normálu zasa nižšie o 25 %. Prínosom pre ochranu ovzdušia bude, že po rekonštrukcii sa zníži prevzdušňovaná plocha aktívnej zmesi v oboch čistiarnach. To znamená, že poklesne objem aerosólov vo vzduchu, ktoré obsahujú nečistoty z odpadových vôd. Dosiahne sa to tak, že plochy, kde prebiehajú anaeróbne procesy a denitrifikácia, sa nebudú prevzdušňovať, ale miešať, čím sa zamedzí intenzívnemu víreniu aerosólov. V ČOV Petržalka sú prekryté primárne zahusťovacie nádrže surového a prebytočného kalu s praním odťahovaného vzduchu v biofiltroch, čo by malo odstrániť typický zápach v okolí čistiarní. Ukončenie realizácie projektu „Odkanalizovanie podunajskej časti Bratislavského regiónu“ bolo naplánované do konca roka 2015.²⁵

V súčasnosti chýba napojenie na kanalizáciu v obytnej zóne západne od priemyselného areálu Matador. V tejto lokalite sa nachádzajú rodinné domy, predstavujúce pôvodnú zástavbu Petržalky.

Energetická infraštruktúra, zásobovanie teplom

Oblasť tepelnej energetiky upravuje zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, v znení neskorších predpisov a viaceré podzákonné právne normy, najmä predpisy Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. Tento zákon prikazuje každej obci, aby prijala vlastné koncepcie rozvoja tepelnej energetiky na svojom území, v súlade s dlhodobou koncepciou energetickej politiky Slovenskej republiky. Úlohou spracovania koncepcie rozvoja obce v tepelnej energetike je vytvorenie podmienok pre systémový rozvoj sústav tepelných zariadení na území obce s cieľom zabezpečiť spoľahlivosť a bezpečnosť dodávky tepla, hospodárnosť pri výrobe, rozvoje a spotrebe tepla na princípe trvale udržateľného rozvoja, s dôrazom na ochranu životného prostredia a v súlade so zámermi energetickej politiky Slovenskej republiky a záväznými legislatívnymi predpismi v oblasti energetiky.

Systém centrálného zásobovania teplom (ďalej CZT) má, na území MČ Bratislava-Petržalka, v správe spoločnosť Veolia Energia Slovensko, a.s. (do 23. januára 2015 pod názvom Dalkia, a.s.), ktorej v decembri roku 2012 miestne zastupiteľstvo MČ Bratislava-Petržalka predĺžilo zmluvu o prenájme a prevádzke systému CZT do roku 2039.

²⁵ <http://www.bvsas.sk/sk/press/tlacove-spravy/modernizacia-dvoch-najvacsich-cistiarni-slovensku.html>

V dobe budovania Petržalky sa namiesto výstavby veľkého centrálného zdroja tepla vybudovala sieť 22 typových blokových kotolní, ktoré sú funkčné aj v súčasnosti. Spoločnosť Veolia Energia Slovensko, a.s. od roku 2013 realizuje tzv. kombinovanú výrobu elektriny a tepla na báze kogeneračných jednotiek. V 18 petržalských kotolniach bol nainštalovaný plynový spaľovací motor s elektrickým generátorom, ktorý je súčasťou jedného technologického celku spolu so štyrmi existujúcimi kotlami. Technológia je šetrná k životnému prostrediu, pretože spĺňa polovičné emisné limity a rešpektuje všetky legislatívne požiadavky. Doteraz realizovanými investíciami, zefektívňovaním výroby a dodávky, je cena tepla v MČ Bratislava-Petržalka nižšia ako priemerná cena tepla z plynových zdrojov na Slovensku.

Spoločnosť Veolia Energia Slovensko, a. s. má v pláne zrealizovať kompletnú obnovu rozvodov teplej úžitkovej vody a čiastočnú výmenu primárnych a sekundárnych rozvodov ústredného kúrenia. V rámci obnovy existujúcej technológie pôjde tiež o kompletnú obnovu odovzdávacích staníc tepla (OST) výmenou zastaraných protiprúdnych výmenníkov za moderné, doskové, ktoré majú vyššiu tepelnú účinnosť, spoľahlivosť, zaberajú aj menší priestor. Zvýši sa komfort dodávky teplej úžitkovej vody a zabezpečia spoľahlivé dodávky tepla na vykurovanie.²⁶

Centrálné zásobovanie teplom nie je vybudované v lokalite západne od priemyselného areálu Matador. Obyvatelia žijúci v rodinných domoch využívajú na kúrenie vlastné zariadenia spaľujúce plyn alebo tuhé palivo.

Odpadové hospodárstvo

MČ Bratislava-Petržalka je zodpovedná za nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, ktorý vznikol na jej území. Agendu spojenú s odpadom má v kompetencii Referát čistoty a poriadku Oddelenia životného prostredia miestneho úradu Bratislava-Petržalka. Referát čistoty a poriadku:

- zabezpečuje kontrolnú činnosť čistoty a poriadku na verejných priestranstvách, v oblasti nakladania, zhodnocovania, zneškodňovania komunálnych odpadov spolupracuje so správcovskými organizáciami za účelom zvýšenia čistoty a poriadku v mestskej časti,
- zabezpečuje a vypracováva každoročne plán rozmiestnenia veľkokapacitných kontajnerov v rámci jarného a jesenného čistenia v súlade so zákonom o odpadoch,
- spolupracuje so správcami bytových domov v oblasti budovania, rozširovania, zastrešovania, uzamykania kontajnerových stanovišť a poskytovania účelových dotácií z Fondu rozvoja bývania,
- vybavuje žiadosti, podnety, sťažnosti obyvateľov z hľadiska čistoty a poriadku,
- za porušenie VZN o dodržiavaní čistoty a poriadku koná v súlade so zákonom o správnom konaní,
- vedie evidenciu odpadov vznikajúcich na území mestskej časti (odpad zo zelene, komunálny odpad a pod.),
- zabezpečuje osadenie odpadových košov na psie exkrementy, kontrolu ich vyprázdňovania podľa zmluvy o dielo uzatvorenej na základe verejnej súťaže, koná v priestupkovom konaní za porušovanie VZN, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov,
- eviduje výskyt vrakov automobilov na verejných priestranstvách (autá bez evidenčných čísel a poškodené) a následne koná v zmysle zákona o odpadoch a zabezpečuje odstraňovanie vrakov,

²⁶ <http://www.petrzalka.sk/wp-content/uploads/2012/12/MR-11-12-2012-Dalkia-upraven%C3%A9.pdf>

- zabezpečuje deratizáciu plôch verejnej zelene (likvidácia hlodavcov) a dezinfekciu – postreky proti škodcom v zeleni,
- zabezpečuje odchyt túlavých zvierat a zber uhynutých tiel zvierat prostredníctvom „Slobody zvierat“ a v spolupráci so Štátnou ochranou prírody,
- vykonáva vyhľadávaciu činnosť zameranú na znečistené plochy a kontajnerové stanovišťa inšpektormi verejného poriadku.

Podľa Zákona č. 223/2001 Z. z. z 15. mája 2001 o odpadoch, komunálne odpady sú odpady z domácnosti vznikajúce na území obce pri činnosti fyzických osôb a odpady podobných vlastností a zloženia, ktorých pôvodcom je právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ, okrem odpadov vznikajúcich pri bezprostrednom výkone činností tvoriacich predmet podnikania alebo činnosti právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa; za odpady z domácnosti sa považujú aj odpady z nehnuteľností slúžiacich fyzickým osobám na ich individuálnu rekreáciu, napríklad zo záhrad, chát, chalúp, alebo na parkovanie alebo uskladnenie vozidla používaného pre potreby domácnosti, najmä z garáží, garážových stojísk a parkovacích stojísk. Komunálnymi odpadmi sú aj všetky odpady vznikajúce v obci pri čistení verejných komunikácií a priestranstiev, ktoré sú majetkom obce alebo v správe obce, a taktiež pri údržbe verejnej zelene vrátane parkov a cintorínov a ďalšej zelene na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení. Odstránenie znečistenia stanovišťa pôvodcami komunálnych odpadov – vlastníkmi alebo užívateľmi bytových domov je povinný zabezpečiť správca, resp. spoločenstvo bytového domu.

V prípade, že bytovému domu nestačí počet zberných nádob, kontajnerov alebo interval odvozu, je správca nehnuteľnosti povinný požiadať hlavné mesto o dostatočný počet kontajnerov alebo zberných nádob na vytriedené zložky a na zmesový komunálny odpad zodpovedajúcich systému zberu alebo ich prenájom u oprávnenej osoby. Ďalšie podrobnosti o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi upravuje všeobecne záväzné nariadenie hlavného mesta SR, Bratislavy č. 12/2001 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území hlavného mesta Slovenskej republiky, Bratislavy, v znení neskorších zmien a doplnkov. Z platných právnych predpisov vyplýva, že bytový dom je stavba, ktorá musí mať zariadenie a priestor na nakladanie s odpadom.

Zber, prepravu a zneškodňovanie komunálneho odpadu v Bratislave zabezpečuje akciová spoločnosť Odvoz a likvidácia odpadu (OLO, a.s.), ktorej jediným akcionárom je hlavné mesto SR Bratislava. Spáliteľný a materiálový ináč nevyužiteľný odpad je energeticky zhodnocovaný a termicky zneškodňovaný v spaľovni odpadu vo Vlčom hrdle. V rokoch 2000 - 2002 bola spaľovňa rekonštruovaná tak, aby technológia zneškodňovania odpadu a čistenia spalín spaľovňa odpadu spĺňala európske emisné limity vypúšťaných látok. Životnosť spaľovne po rozsiahlej rekonštrukcii v r. 2000 - 2002 je 25 rokov. Počas predpokladanej dvadsaťpäťročnej prevádzky po rekonštrukcii dokáže spaľovňa spáliť ďalšie 3 mil. ton odpadu.

MČ Bratislava-Petržalka vybudovala zberný dvor v areáli Miestneho podniku verejnoprospešných služieb na Čapajevovej ulici 6, ktorý bol otvorený v roku 2009. Dvor je určený na celoročné bezplatné uloženie odpadu z petržalských domácností. Okrem objemného odpadu (napr. drevený nábytok, okenné rámy a pod.) môžu Petržalčania uložiť v zbernom dvore kovový odpad a elektrospotrebiče. Zberný dvor prijíma komunálny a biologicky rozložiteľný odpad (napr. lístie, tráva, konáre narezané do dĺžky 1 metra v množstve do 1 m³/rok na jednu domácnosť a iné). Výstavba prvého petržalského

zberného dvora bola financovaná výlučne z miestneho verejného rozpočtu a celkové náklady sa dostali na úroveň 75 tisíc EUR (cca. 2,3 mil. Sk).

Systém odvozu a triedenia odpadu, realizovaný mestským podnikom OLO., a.s., dopĺňajú ďalšie subjekty zaoberajúce sa zberom a likvidáciou špeciálneho odpadu. Spoločnosť Renviro, s.r.o. sa špecializuje na osobitný zber PET fliaš priamo od spotrebiteľov (z domácností, škôl, súkromných spoločností), čím je už pri samotnom zbere zabezpečená vysoká čistota suroviny, takže všetky vyzbierané množstvá postupujú na recykláciu. Spoločnosť Renviro, s.r.o. poskytuje na svojej webovej stránke informácie o množstve vyzbieraného odpadu podľa jednotlivých budov. Podľa množstva vyzbieraného odpadu sú zapojení účastníci finančne odmeňovaní, pričom tieto odmeny smerujú do fondu prevádzky, údržby a opráv budov. Ďalšou organizáciou aktívnou v zbere a separovaní odpadu je spoločnosť Envidom - Združenie výrobcov elektrospotrebičov pre recykláciu, ktorá má charakter neziskovej kolektívnej organizácie špecializujúcej sa na zber elektroodpadu. Zber odpadu sa realizuje dvakrát ročne, následne je prepravený na ekologickú recykláciu a likvidáciu, pričom táto služba sa realizuje na náklady Envidomu. Mestská časť získava finančný príspevok, ktorého výška sa odvíja od množstva vyzbieraného elektroodpadu v kg na obyvateľa za rok.

1.6.3. Školská infraštruktúra

V zmysle § 7 ods. 1) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov mestská časť zabezpečuje úlohy v oblasti preneseného výkonu štátnej správy v pri plnení svojich originálnych kompetencií.

Na základe dohody mestských častí Bratislava-Petržalka a Bratislava-Rusovce, po schválení príslušnými miestnymi zastupiteľstvami a po potvrdení sa sídlom Krajského školského úradu (v súčasnosti Odbor školstva Okresného úradu v Bratislave) stala mestská časť Bratislava-Petržalka.

Oddelenie školstva a športu Miestneho úradu MČ Bratislava-Petržalka zabezpečuje tieto úlohy školského úradu:

- Vykonáva štátnu správu v druhom stupni vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhodol riaditeľ základnej školy, ktorej je príslušná obec zriaďovateľom;
- Kontroluje dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti výchovy a vzdelávania s výnimkou kontroly podľa § 13 a v oblasti školského stravovania;
- Pripravuje podklady pre starostov na vydávanie organizačných pokynov pre riaditeľov škôl a školských zariadení, najmä organizačné pokyny na príslušný školský rok;
- Poskytuje odbornú a poradenskú činnosť školám a školským zariadeniam.

V oblasti školstva patria medzi rozpočtové organizácie MČ Bratislava-Petržalka 11 základných škôl a Stredisko služieb školám a školským zariadeniam Petržalka (ďalej len SSŠaSZP), ktorého organizačnou súčasťou je 19 materských škôl so školskými kuchyňami a jedálňami. SSŠaSZP zabezpečuje v zmysle svojho Organizačného poriadku odbornú, technickú a materiálnu pomoc školám a školským zariadeniam. Zabezpečuje popisy technických stavov budov škôl a školských zariadení, verejné obstarávanie, odborné stavebné poradenstvo a školským zariadeniam bez právnej subjektivity bežnú údržbu, energetické a vodné hospodárstvo, majetkovú agendu, bytovú agendu, komplexnú ekonomickú, mzdovú a personálnu agendu.²⁷

²⁷<http://www.petrzalka.sk/miestny-urad-a-organizacie/stredisko-sluzieb-skolam/>

Materské školy

Na území MČ Bratislava-Petržalka pôsobí 29 materských škôl; 19 z nich je v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti (tab. 5); 8 súkromných a 2 cirkevné MŠ sú v územnej pôsobnosti MČ Bratislava-Petržalka (tab. 6). Okrem toho na území mestskej časti pôsobí 6 materských a detských centier: Materské centrum Budatko, Detské a rodinné centrum Krtko, Materské centrum Bábätko, Detské centrum Srdiečko, Uni centrum – Detské centrum UniCare a Uni centrum – Bilingválna škôlka, LittleAngels²⁸.

Z celkového počtu 112 tried v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti v šk. r. 2015/2016, sú 2 špeciálne triedy pre deti s diagnózou autizmus (MŠ Iljušina) s kapacitou 12 detí, 1 špeciálna trieda pre deti s ľahkým mentálnym postihom (MŠ Turnianska) s kapacitou 7 detí a jedna trieda s kapacitou 22 detí je pre deti s poruchami výživy (MŠ Pifflova).

Do 19 materských škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti bolo pre školský rok 2015/2016 prijatých 714 detí, čo je oproti školskému roku 2014/2015 o 25 detí viac. Počet detí, ktoré neboli prijaté z dôvodu nedostatku miest v MŠ a spĺňajú vekové kritérium na prijatie bol 510²⁹. Výrazným riešením nedostatočnej kapacity materských škôl v súčasnosti bude ukončenie projektu otvorenia Materskej školy na Vyšehradskej ulici s kapacitou približne 150 miest, ktorá by mohla prvé deti prijať k 1. 9. 2017.

MČ Bratislava-Petržalka sa snaží o systematické zlepšovanie materiálno-technických a priestorových podmienok pre zabezpečenie predprimárneho vzdelávania a súčasne reaguje na zvyšujúci sa dopyt pre umiestnenie detí do MŠ. Od roku 2008 do roku 2015 vrátane, mestská časť zriadila celkom 19 nových tried MŠ a zvýšila tak kapacity o viac ako 380 miest, okrem iného aj budovaním elokovaných pracovísk MŠ po zrekonštruovaní voľných nebytových priestorov v ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Bratislava-Petržalka. Táto skutočnosť bola pozitívne hodnotená aj vo vládnom materiáli týkajúcom sa riešenia zvyšovania kapacít MŠ na Slovensku. Posledné elokované pracoviská boli uvedené do prevádzky v roku 2015. Od 1. januára začalo svoju činnosť elokované pracovisko MŠ Iljušina v ZŠ Tupolevova s kapacitou 4 triedy s počtom 88 detí. Od 1. februára 2015 boli otvorené 2 triedy s počtom detí 40 ako elokované pracovisko MŠ Röntgenova v ZŠ Nobelovo nám. Z dôvodu legislatívnych zmien od 1. februára 2016, miesto bývalých elokovaných pracovísk MŠ Holíčska 30 (zriadená ešte v roku 2013), MŠ Iljušina a MŠ Röntgenova, boli zriadené riadne materské školy so sídlom v pôvodných priestoroch ZŠ. Sú to MŠ Holíčska 50, MŠ Nobelovo nám. 6 a MŠ Tupolevova 20. Kapacity novo zriadených MŠ sú rovnaké ako boli v pôvodných elokovaných pracoviskách. K 1. januáru 2016 je teda v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti Bratislava-Petržalka 22 MŠ. Zriadenia ďalšej dvojtriednej MŠ vo voľných nebytových priestoroch ZŠ Gessayova 2 sa pripravuje od 1. apríla 2016.

S cieľom pomôcť zákonným zástupcom detí neumiestnených do materských škôl v jej zriaďovateľskej pôsobnosti, mestská časť prišla s čiastočným riešením nedostatku kapacít v materských školách. Na miestnom zastupiteľstve 23. júna 2015 bolo schválené opatrenie na zvýšenie počtu detí prijatých do materských škôl. Pre školský rok 2015/2016 nebolo prijatých do materských škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti, pre nedostatok kapacít, 289 detí vo veku 3, 4 a 5 rokov s trvalým pobytom v MČ Bratislava-Petržalka. Nakoľko kapacity súkromných

²⁸ Pedagogicko-organizačné zabezpečenie školského roka 2015/2016 v ZŠ a v MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti Bratislava-Petržalka

materských škôl v územnej pôsobnosti MČ nie sú naplnené, neobsadených je približne cca 100 miest, mestská časť bude poskytovať rodičom finančný príspevok na čiastočnú úhradu nákladov na pobyt dieťaťa v súkromných MŠ vo výške 60 € po dobu 11 mesiacov v rámci školského roka, pokiaľ splnia stanovené podmienky. Táto aktivita bude reagovať na situáciu v aktuálnom roku a bude závisieť od potrieb mestskej časti zvyšovať vlastné kapacity v MŠ. Týmto spôsobom by vznikla flexibilná kapacita, ktorá by predišla budovaniu kapacít vo verejných MŠ, ktoré podľa demografických predpovedí za niekoľko rokov nemusia byť potrebné.

Tabuľka 5 Predpokladaný počet tried a detí v MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti Bratislava-Petržalka v šk. r. 2015/2016

Názov MŠ	Počet tried	Počet detí	Názov MŠ	Počet tried	Počet detí
Bohrova 1	4	95	Lietavská 1	7	165
Bradáčova 4	4	95	Macharova 1	5	118
Bulíkova 25	4	93	Pifflova 10	7	165
Bzovícka 6	6	135	Röntgenova 16	9	202
Gessayova 31	4	95	Rovníankova 8	4	95
Haanova 9	4	95	Strečnianska 2	7	161
Holíčska 30	7	160	Ševčenkova 35	8	184
Iljušina 1	12	244	Šustekova 33	4	96
Jankolova 8	4	95	Turnianska 6	7	152
Lachova 31	5	113	spolu	112	2 558

Poznámka: Od 1. apríla 2016 bude zriadená nová 2 triedna MŠ Gessayova 2 s počtom 40 detí.

Tabuľka 6 Súkromné a cirkevné MŠ v územnej pôsobnosti mestskej časti Bratislava-Petržalka

Názov MŠ	Sídlo	Zriaďovateľ
Súkromná materská škola	Vavilovova 18	Venus Jahanpour
Súkromná materská škola	Zadunajská 27	Gymnázium Mercury, s.r.o.
Súkromná materská škola	Nobelovo nám. 6	Mgr. Jana Kamenská
Súkromná materská škola Christa Boteva	Zápotožská 8	Občianske združenie priateľov Bulharskej školy Christa Boteva
Súkromná materská škola	Gercenova 10	ASROW o.z.
SMŠ Kids Paradis	Vyšehradská 12	Kids Paradis, s.r.o.
Súkromná Francúzska základná škola s MŠ	M. C. Sklodowskej 1	Združenie pre francúzsku školu v Bratislave
Súkromná materská škola	Fedinova 7	Nezisková organizácia VYSNÍVANÝ DOMOV
Cirkevná materská škola Márie Mazarellovej	Lachova 33	Rímskokatolícka cirkev, Bratislavská arcidiecéza
Evanjelická materská škola Dr. Filipa Melanchtona	Tupolevova 20	Západný dištrikt ECAV

Základné školy

V zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti je 11 základných škôl (tab. 7). Súčasťou každej ZŠ je školský klub detí a školská jedáleň. Okrem toho súčasťou ZŠ Holíčska 50 a Pankúchova 4 sú centrá voľného času, pretransformované z bývalých Školských stredísk záujmovej činnosti.

ZŠ na základe svojich personálnych a technických možností ponúkajú pestrú ponuku krúžkov a aktivít pre žiakov. ZŠ Tupolevova je orientovaná na šport, má dobudovaný atletický štadión a nadviazanú spoluprácu so Slovenským atletickým zväzom, ZŠ Turnianska má vybudované ihrisko

na plážový volejbal a ZŠ Budatínska, Holíčska, Pankúchova a Turnianska majú v interiéri vybudované bazény.

Kapacity základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Bratislava-Petržalka sú v súčasnosti dostačujúce. Pri predpoklade priemerného počtu 25 žiakov na 1 triedu, ZŠ poskytujú kapacitu pre 6 500 žiakov. V šk. r. 2014/2015 navštevovalo ZŠ, zriadené MČ Bratislava-Petržalka, 4 148 žiakov, čo predstavuje 79,4 % naplnenosť celkovej kapacity škôl. (tab. 7)

Tabuľka 7 Základné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti Bratislava-Petržalka

Základná škola	Počet kmeňových učební podľa projektovej dokumentácie	Kapacita podľa počtu (priemerný počet 25 žiakov na 1 triedu)	Prenajaté kmeňové triedy	Počet kmeňových tried po odpočte prenájatých tried	Počet tried v šk. r. 2014/2015	Počet žiakov k 15.09. 2014	Kapacita školy (učebňa x 25 žiakov)	Využitie kapacity bez odpočítania prenájomov v šk. r. 2014/2015 v %	Reálne využitie kapacít ZŠ v % po odpočítaní prenájomov
Budatínska	27	675	5	22	22	448	550	66,37	81,5
Černyševského	24	600	4	20	20	301	500	50,17	60,2
Dudova	22	550	3	19	19	397	475	72,18	83,6
Gessayova	22	550	4	18	18	397	450	72,18	88,2
Holíčska	27	675	10	17	16	324	425	48,00	76,2
Lachova	22	550	2	20	20	376	500	68,36	75,2
Nobel. nám.	24	600	8	16	15	234	400	39,00	58,5
Pankúchova	22	550	0	22	27 *	591	550	107,45	107,5
Prokofievova	24	600	11	13	13	192	325	32,00	59,1
Tupolevova	24	600	2	22	26*	479	550	79,83	87,1
Turnianska	22	550	2	20	19	409	500	74,36	81,8
Celkom:	260	6 500	51	209	162	4148	5225	63,82	79,39

Poznámka: V ZŠ označených * bolo v šk. roku 2014/2015 viac tried ako bolo projektovaných kmeňových. V ZŠ Pankúchova nie je žiadny prenájom tried a ďalšie kmeňové učebne si vybudovali z odborných učební. V ZŠ Tupolevova, sú v prístavbe školy prenájaté priestory pre Cirkevnú MŠ F. Melanchtona a od 1. Januára 2016 pre MŠ Tupolevova 20 (do 31.12.2015 elokované pracovisko MŠ Iljušinova), ale keďže v tejto škole sú špeciálne triedy pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami a v nich je najviac 8 žiakov. Tieto triedy sú umiestnené v menších triedach, slúžiacich pôvodne na delenie tried na vyučovanie napr. cudzích jazykov, ale aj iných predmetov, tzv. „bifurkačkách“.

Výchova a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v ZŠ si vyžaduje vytvorenie špeciálnych podmienok a osobitostí vyplývajúcich zo zdravotného znevýhodnenia alebo nadania. Žiakom je potrebné poskytnúť odborný servis, upraviť podmienky vzdelávania, sledovať ich sociálne prostredie a zabezpečiť ďalšie zdroje na podporu efektívneho vzdelávania. Individuálne integrovať je možné každého žiaka so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý splnil podmienky integrácie v súlade s platnou legislatívou. Povinnosťou školy je pre každého integrovaného žiaka vypracovať individuálny výchovno-vzdelávací program alebo zaradiť

do špeciálnej triedy podľa druhu znevýhodnenia. V šk. r. 2015/2016 sa zvýšenej starostlivosti o žiakov so ŠVVP budú venovať všetky ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti. V šk. r. 2015/2016 je evidovaných 142 individuálne integrovaných žiakov v bežných triedach a je predpoklad, že v nasledujúcom školskom roku sa tento stav ešte zvýši. Žiaci s preukázateľným zdravotným znevýhodnením, prijatí do špeciálnych tried sa v šk. r. 2015/2016 vzdelávajú v 3 ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti. V ZŠ Černyševského sa vzdeláva v 8 triedach 77 zdravotne oslabených žiakov, v ZŠ Prokofievova pokračujú 2 triedy pre žiakov s Aspergerovým syndrómom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami a v ZŠ Tupolevova sú zriadené 4 triedy pre 30 žiakov so špecifickými poruchami učenia a poruchami reči.

Financovanie školskej infraštruktúry v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Bratislava-Petržalka je zahrnuté v rozpočtovej kapitole s označením Program 5 – Vzdelávanie. (tab. 8).

Tabuľka 8 Prehľad príjmov v oblasti školstva v roku 2014 s výhľadom do roku 2017

	rozpočet po úpravách	skutočnosť	% plnenia	návrh	výhľad	
Rok	2014			2015	2016	2017
Dotácie zo štátneho rozpočtu	6 350 758	6 350 758	100,0	5 648 129	5 648 129	5 648 129
Príjmy rozpočtových organizácií	830 060	876 066	105,5	984 964	985 639	978 124
• 11 ZŠ	486 999	516 216	106,0	-	-	-
• SSŠaŠZP	343 061	359 850	104,9	-	-	-

Program 5 – Vzdelávanie v roku 2014 predstavoval všetky výdavky na prenesené a originálne činnosti ZŠ a MŠ v pôsobnosti mestskej časti v čiastke 12 857 813 € (plnenie na 99,7 %). Zámerom Programu 5 je vybudovať otvorené moderné autonómne školy, reagujúce na aktuálne trendy, v ktorých výchovno-vzdelávací proces rešpektuje individuálne potreby a záujmy detí, žiakov a rodičov, verejnosti a miestnej komunity.

Program 5 predstavuje 51 % z celkových bežných výdavkov mestskej časti. Kapitálové výdavky boli plnené na 95 % (1 135 215 €). Na zlepšenie technického stavu budov boli vykonané práce:

- rekonštrukcia stiech pavilónov ZŠ Budatínska, Gessayova, Prokofievova,
- rekonštrukcia osvetlenia v ZŠ Budatínska, Gessayova, Nobelovo nám., Prokofievova a Turnianska,
- prestavba priestorov ZŠ Nobelovo nám. a Tupolevova na triedy MŠ,
- prestavba služobného bytu na triedu v MŠ Lachova,
- rekonštrukcia priestorov ZŠ Turnianska na zriadenie pobočky miestnej knižnice,
- rekonštrukcia vonkajších terás MŠ Bulíková, Gessayova a Šustekova,
- rekonštrukcia kanalizácie ZŠ Gessayova,
- rekonštrukcia fasády MŠ Strečnianska,
- rekonštrukcia hygienických zariadení v MŠ Iljušinova

Školy na území BSK, v programovom období 2007-2013, neboli oprávnené čerpať nenávratnú finančnú pomoc zo zdrojov EÚ a museli byť hradené zo zdrojov samosprávy a iných zdrojov. V rámci Programu 5 bol čerpaný grant z BSK na rozšírenie tried MS vo výške 5 000 €, ďalej granty od spoločností Zemeguľa, s.r.o. a Imagine Development s.r.o. na ocenenie najúspešnejších pedagógov a dotácia z hlavného mesta SR, Bratislavy, na opravu stiech MŠ Iljušinova a ZŠ Nobelovo nám.

Od 1. 9. 2015 nadobudli účinnosť novely všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti regionálneho školstva. Zmeny sa týkajú uplatnenia štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) pre predprimárne vzdelávanie, pre ZŠ pre primárne vzdelávanie – I. stupeň a pre nižšie stredné vzdelávanie – II. stupeň. Inovácia učebného obsahu má ambíciu priniesť väčšiu prehľadnosť a logickejšiu nadväznosť jednotlivých učebných prvkov. V šk. r. 2015/2016 sa podľa nových ŠVP vzdelávajú žiaci 1. a 5. ročníka a od nasledujúcich rokov postupne aj ďalšie ročníky, pre MŠ bude inovovaný ŠVP v prvom roku platnosti dobrovoľný.

Okrem 11 základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti (tab. 10), sieť ZŠ v územnej pôsobnosti MČ Bratislava-Petržalka tvoria aj 2 štátne a 7 neštátnych ZŠ, z toho 5 súkromných a 2 cirkevné (tab. 9). ZŠ internátna na Vlasteneckom námestí pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou má celoslovenskú pôsobnosť.

Tabuľka 9 Sieť štátnych a neštátnych ZŠ v územnej pôsobnosti mestskej časti Bratislava-Petržalka

Typ	Názov školy	Sídlo školy	Zriaďovateľ
štátne	ZŠI s narušenou komunikačnou schopnosťou	Vlastenecké nám. 1	Okresný úrad Bratislava
	ŠZŠ s materskou školou	Žehrianska 9	
súkromné	Súkromná ZŠ MERCURY	Zadunajská cesta 27	Helena Barnová
	Súkromná bulharská ZŠ Christo Boteva	Záporožská 8	Ministerstvo školstva a vedy Bulharskej republiky
	Súkromná ZŠ pre intelektovo nadané deti	Znievka 2	S.E.I.N. Sollertia, s.r.o.
	Súkromná ZŠ Jána Bakoša Banská Bystrica – elokované pracovisko	Strečnianska 20	Ing. Juraj Droppa
	Súkromná Francúzska základná škola s MŠ	M. C. Skłodowskej 1	Združenie pre francúzsku školu v BA
cirkevné	Cirkevná základná škola Narnia	Beňadická 38	Cirkev bratská v SR
	Spojená škola Svätej Rodiny - ZŠ	Gercenova 10	Rímskokatolícka cirkev, Bratislavská arcidiecéza

Stredné školy

Sieť stredných škôl na území mestskej časti tvorí celkom 23 stredných škôl, 8 je - v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK, 2 v pôsobnosti Okresného úradu Bratislava a 13 je neštátnych SŠ (tab. 10,11).

Tabuľka 10 Sieť gymnázií v územnej pôsobnosti mestskej časti Bratislava-Petržalka

Typ	Názov školy	Sídlo školy	Zriaďovateľ
štátne	Gymnázium Alberta Einsteina	Einsteinova 35	BSK
	Gymnázium	Pankúchova 6	
súkromné	Súkromné gymnázium MERCURY	Zadunajská cesta 27	Helena Barnová
	Súkromné gymnázium	Kremnická 26	PaedDr. Ivona Podstavková – IP s.r.o.
	Súkromné bulharské gymnázium Christo Boteva	Záporožská 8	Ministerstvo školstva a vedy Bulharskej republiky
cirkevné	Spojená škola Svätej Rodiny – Gymnázium	Gercenova 10	Rímskokatolícka cirkev, Bratislavská arcidiecéza
	Evanjelické lýceum	Vranovská 2	Západná dištrikt ECAV
	Bilingválne gymnázium C. S. Lewisa	Beňadická 38	Cirkev bratská v SR

Tabuľka 11 Sieť SOŠ a konzervatóriá v územnej pôsobnosti mestskej časti Bratislava-Petržalka

Typ	Názov školy	Sídlo školy	Zriaďovateľ
cirkevné	Cirkevné konzervatórium	Beňadická 16	Rímskokatolícka cirkev, Bratislavská arcidiecéza
štátne	Stredná odborná škola podnikania	Strečnianska 20	BSK
	Stredná priemyselná škola elektrotechnická	Hálova 16	
	Stredná odborná škola gastronómie a hotelových služieb	Farského 9	
	Stredná zdravotnícka škola	Strečnianska 20	
	Stredná odborná škola technická	Vranovská 4	
	Obchodná akadémia	Dudova 4	
	Obchodná akadémia I. Karvaša	Hrobákova 11	Okresný úrad Bratislava
	Spojená škola – Odborné učilište a Praktická škola	Švabinského 7	
súkromné	Súkromná obchodná akadémia AMOS	Holíčska 2	Ing. Stanislav Krchnák
	Súkromná obchodná akadémia	Kremnická 26	PaedDr. Ivona Podstavková – IP s.r.o.
	Súkromná stredná odborná škola ochrany osôb a majetku	Vranovská 4	Security management, s.r.o.
	Súkromná stredná odborná škola	Budatínska 61	EDUKACIA – AMARO DROM
	Súkromná športová stredná odborná škola	M. C. Sklodowskej 1	FC Petržalka akadémia
	Súkromná stredná umelecká škola animovanej tvorby	Vlastenecké nám. 1	Mgr. Viera Zavarčíková

Vysoké školy

Na území MČ Bratislava-Petržalka pôsobia 4 zariadenia terciárneho vzdelávania. Štatút univerzity nesie Ekonomická univerzita v Bratislave, sídliaca na Dolnozemskej ceste. Ekonomická univerzita poskytuje vzdelanie v rámci 6 svojich fakúlt: Národnohospodárska fakulta, Obchodná fakulta, Fakulta hospodárskej informatiky, Fakulta podnikového manažmentu, Fakulta medzinárodných vzťahov a Fakulta aplikovaných jazykov. Ekonomická univerzita má zriadenú aj Podnikovohospodársku fakultu, ktorá sídli v Košiciach.

Ďalším zariadením terciárneho vzdelávania, so sídlom v MČ Bratislava-Petržalka, je Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave, na Furdekovej ulici. V rámci VŠEMVS pôsobia 2 ústavy: Ústav ekonómie a manažmentu s katedrami ekonómie a financií, manažmentu, marketingu, malého a stredného podnikania a inštitútom cudzích jazykov; Ústav verejnej správy s katedrami verejnej správy, práva, bezpečnostného manažmentu, manažérskej informatiky a katedrou športu a voľnočasových aktivít.

Na Panónskej ulici pôsobí Vysoká škola manažmentu v Trenčíne, ktorej zriaďovateľom je City University of Seattle. VŠM je bezfakultnou vysokou školou, akreditovanými študijnými programami na VŠM sú bakalárske a magisterské štúdium podnikového a znalostného manažmentu a doktorandské štúdium znalostného manažmentu.

Na území MČ Bratislava-Petržalka, na Tematínskej ulici, majú sídlo 4 fakulty Paneurópskej vysokej školy: Fakulta ekonómie a podnikania, Fakulta masmédií, Fakulta informatiky a Fakulta psychológie. Okrem spomínaných fakúlt je v priestoroch na Tematínskej ulici zriadená aj knižnica vysokej školy.

1.6.4. Zdravotnícka infraštruktúra

Sieť zariadení zdravotníckej infraštruktúry na území MČ Bratislava-Petržalka je tvorená verejnými a súkromnými nemocničnými zariadeniami a poliklinikami. Zdravotnícka infraštruktúra je od roku 2001 v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK. V roku 2005 prešli zdravotné strediská Polikliniky Petržalka do dlhodobého nájmu obchodným spoločnostiam na dobu 10 rokov, ktorá bola následne formou dodatkov zmluvy predĺžená na dlhšie obdobie. Model nájmu bol postavený na nasledovných bodoch:

- zachovanie zdravotnej starostlivosti v miestach, ktoré obyvatelia dlhodobo poznajú,
- dosah BSK na zdravotnú starostlivosť,
- možnosť, aby BSK zabezpečil poskytovanie zdravotnej starostlivosti v týchto miestach v prípade ukončenia nájmu,
- povinnosť nájomcu na investície do predmetu nájmu
- kontrolný mechanizmus zo strany BSK pri prenechaní nebytových priestorov do podnájmu,
- platba nájomného

Na základe nájomných zmlúv vyplýva nájomcom povinnosť investovať do zlepšenia technického stavu budov zdravotníckej infraštruktúry, čo v konečnom dôsledku zvyšuje komfort a kvalitu poskytovaných zdravotníckych služieb.

Tabuľka 10 Zoznam zdravotníckych zariadení v MČ Bratislava-Petržalka

Názov zariadenia, lokalizácia	Prevádzkovateľ	Lôžková kapacita
NEMOCNICE		
1. FNŠP sv. Cyrila a Metoda, Antolská 11	MZ SR	686
2. NsP MEDISSIMO – SI Medical, s.r.o. Tematínska 5/A	NsP MEDISSIMO – SI Medical, s.r.o.	28
POLIKLINIKY		
3. Poliklinika Šustekova, Šustekova 2	Poliklinika Šustekova, s.r.o.	-
4. Medicínske centrum, Strečnianska 13	Družstvo lekárov Strečnianska	-
5. Poliklinika Pro Care, Betliarska 3776/17	Pro Care, a.s.	-
6. Sportclinic, Černyševského 14	Sportclinic, s.r.o.	-
7. Poliklinika Petržalka, Záporožská 257/12	Družstvo lekárov Záporožská	-
8. Zdravotné stredisko Fedinova, Fedinova 3289/9	Zdravotné stredisko Fedinova, s.r.o.	-
9. Zdravotné stredisko Rovniankova 1	Družstvo lekárov Zrkadlový háj	-

Na území MČ Bratislava-Petržalka je aktívne Združenie MUDr. Ivana Novotného, ktoré spravuje Sanatórium AT. Sanatórium AT predstavuje jediné zariadenie s komplexnou starostlivosťou o závislých od psychoaktívnych látok, hracích automatov a iných nelátkových závislostí. Vykonáva a zabezpečuje režimovú ambulantnú i hospitalizačnú odvykáciu starostlivosť. Jej pokračovaním je komplexná socioterapeutická rehabilitácia závislých klientov. Do jedného socioterapeutického procesu sú integrované nasledujúce aktivity:

- motivačná starostlivosť o klientov aktívne komunikujúcich s drogami (trvanie: podľa potreby klienta)

- resocializačná starostlivosť o klientov v aktívnej režimovej starostlivosti (trvanie: 12 až 24 mesiacov)
- ambulantná resocializačná starostlivosť a socioterapeutická reintegrácia klienta v rodine a pracovnom procese (trvanie: 6 až 12 mesiacov)
- socializácia a resocializácia pobytových klientov (trvanie: 12 až 24 mesiacov)
- socioterapeutické post resocializačné doliečovanie (trvanie do 36 mesiacov)
- resocializácia a reintegrácia pobytového klienta do pracovného procesu a rodiny (trvanie: do 6 mesiacov)
- chránené dielne a chránené ubytovanie v post resocializačnej starostlivosti (trvanie: 1 až 6 mesiacov)
- diferencovaná celoživotná starostlivosť, regulovaná potrebami klienta (trvanie: podľa potrieb určených samotným klientom, u niektorých aj doživotne)

1.6.5. Infraštruktúra sociálnych služieb

MČ Bratislava-Petržalka vypracovala v roku 2012 Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka, ktorý vychádza z dôkladnej analýzy demografických procesov a štruktúry obyvateľstva ako aj prieskumu verejnej mienky.

Sociálnu starostlivosť obyvateľom Petržalky a spoluprácu s humanitnými, charitatívnymi a zdravotníckymi zariadeniami zabezpečuje Oddelenie sociálnych vecí Miestneho úradu. Pôsobnosť Oddelenia sociálnych vecí vyplýva najmä zo zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, zákona č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Obec (MČ) **musí** zriaďovať a zabezpečovať:

- Zariadenie opatrovateľskej služby (§36)
- Denný stacionár (§40)
- Opatrovateľskú službu (§41)
- Prepravnú službu (§42)

Obec (MČ) **môže** zriaďovať aj iné druhy sociálnych služieb v zmysle zákona o sociálnych službách.

MČ Bratislava-Petržalka má zriadené tieto zariadenia a sociálne služby:

- Zariadenie opatrovateľskej služby (§36)
- Zariadenie núdzového bývania (§29)
- Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladzovania rodinného života a pracovného života (§ 31)
- Útulok (pre matky s deťmi) (§ 26)
- Opatrovateľská služba (§ 41)
- Denné centrá (§56)

Obec (MČ) obyvateľom v čase náhlej núdze podľa § 3 ods. 2 písm. g zákona NR SR č. 369/1990 o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov zriadilo tieto podporné služby:

- Výdajne obedov
- Sociálnu výdajňu

MČ Bratislava-Petržalka poskytuje sociálnu službu s použitím telekomunikačných technológií:

- Domáce tiesňové volanie

Časť sociálnych služieb, ktoré má obec v pôsobnosti, bola na základe rokovania s Magistrátom hlavného mesta Bratislava rozdelená tak, že hlavné mesto SR, Bratislava zriaďuje:

- nocľaháreň,
- nízkoprahové denné centrum,
- nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu,
- zariadenie pre seniorov.

Stredisko sociálnych služieb Petržalka je rozpočtová organizácia MČ Bratislava-Petržalka, ktorá bola zriadená v roku 2009 za účelom zastrešiť poskytovanie sociálnych služieb. Činnosť Strediska sociálnych služieb je zameraná na riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby alebo rodiny. Podieľa sa na zachovaní, obnove alebo rozvoji schopností fyzickej osoby viesť samostatný život a podporuje začlenenie takýchto osôb do spoločnosti. Stredisko sociálnych služieb poskytuje svoje služby najmä pre občanov s trvalým pobytom na území MČ Bratislava-Petržalka a prihliada na individuálne potreby prijímateľa pomoci.

Stredisko poskytuje:

- a) § 36 - sociálnu službu na určitý čas plnoletej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytovať opatrovateľskú službu,
- b) § 29 – sociálnu službu fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii pre ohrozenie správaním iných osôb alebo, ak sa stali obeťou správania iných fyzických osôb s pobytom v tomto zariadení,
- c) § 31 – sociálnu službu rodičovi dieťaťa alebo inej fyzickej osoby, ktoré majú dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak nemôžu zabezpečiť sami alebo pomocou rodiny riadnu starostlivosť o dieťa a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu,
- d) § 26 – sociálnu službu fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať,
- e) § 41 – sociálnu službu fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osobe a jej stupeň odkázanosti je najmenej II. a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách v zmysle zákona o sociálnych službách.

Služby a zariadenia v správe Strediska sociálnych služieb Petržalka:

Zariadenia opatrovateľskej služby na určitý čas sa poskytuje sociálna služba plnoletej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu:

Adresa zariadenia	Mlynavičova 23
Kapacita zariadenia	30 lôžok
Počet odborných zamestnancov	24 – spolu so ZOS na Vavilovovej
Maximálna doba pobytu v zariadení	1 rok
Pomoc pri odkázanosti	Áno
Sociálna rehabilitácia	Áno
Ošetrovateľská starostlivosť	Áno (cez spol. ADOS s.r.o.)

Sociálne poradenstvo	Áno
Ubytovanie	Áno
Stravovanie	Áno
Upratovanie	Áno
Pranie, údržba bielizne	Áno
Žehlenie	Áno
Úschovňa cenných vecí	Áno

Adresa zariadenia	Vavilovova 18
Kapacita zariadenia	20 lôžok
Počet odborných zamestnancov	24 – spolu so ZOS na Mlynarovičovej
Maximálna doba pobytu v zariadení	1 rok
Pomoc pri odkázanosti	Áno
Sociálna rehabilitácia	Áno
Ošetrovateľská starostlivosť	Áno (cez spol. ADOS s.r.o.)
Sociálne poradenstvo	Áno
Ubytovanie	Áno
Stravovanie	Áno
Upratovanie	Áno
Pranie, údržba bielizne	Áno
Žehlenie	Áno
Úschovňa cenných vecí	Áno

Opatrovateľská služba v domácnosti:

Adresa poskytovateľa /zariadenia	Vavilovova 18
Využitelnosť opatrovateľskej služby	100 %
Počet odborných zamestnancov	40 zamestnancov
Poskytovanie opatrovateľskej služby	Podľa požiadavky klienta, minimálny rozsah úkonov nesmie byť nižší, ako je minimálny rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti
Donáška stravy	Rozvoz obedov denne

Odľahčovacia služba je sociálna služba poskytovaná, fyzickej osobe, ktorá opatruje osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou sa poskytuje alebo zabezpečuje osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sociálna služba počas obdobia, v ktorom osoba, ktorá opatruje, nemôže opatrovanie vykonávať. Cieľom odľahčovacej služby je umožniť osobe, ktorá opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jej fyzického zdravia a duševného zdravia a prevencie jeho zhoršenia. Táto služba sa poskytuje na celé dni, najviac 30 dní v kalendárnom roku.

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života (§31)

Poskytuje sociálnu službu rodičovi dieťaťa alebo inej fyzickej osoby, ktoré majú dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak nemôžu zabezpečiť sami alebo pomocou rodiny riadnu starostlivosť o dieťa a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu

MČ Petržalka poskytuje prostredníctvom Strediska soc. služieb aj sociálne služby krízovej intervencie.

Zariadenie núdzového bývania poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo a pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov. Zariadenie vytvára podmienky na prípravu stravy, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, pranie, žehlenie a záujmovú činnosť.

Adresa zariadenia	Vavilovova 18
Kapacita zariadenia	7 miest
Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov	Áno
Sociálne poradenstvo	Áno
Ubytovanie na určitý čas	Áno
Stravovanie	Podmienky vytvorené - kuchynky
Vykonávanie nevyhnutnej osobnej hygieny	Podmienky vytvorené
Pranie, žehlenie a údržbu bielizne	Podmienky vytvorené
Záujmová činnosť	Podmienky vytvorené

Útulok (pre matky s deťmi) poskytuje sociálnu službu fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať.

Adresa zariadenia	Vavilovova 18
Kapacita zariadenia	11 miest
Sociálne poradenstvo	Áno
Pracovná terapia	Áno
Záujmová činnosť	Podmienky vytvorené
Ubytovanie na určitý čas	Áno
Stravovanie	Podmienky vytvorené - kuchynky
Vykonávanie nevyhnutnej osobnej hygieny	Podmienky vytvorené
Nevyhnutné ošatenie a obuv	ÁNO
Pranie, žehlenie a údržba bielizne	Podmienky vytvorené
Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov	Áno

Mestská časť Bratislava-Petržalka poskytuje aj podporné služby.

Denné centrá poskytujú sociálnu službu počas dňa fyzickým osobám, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a fyzickým osobám s ťažkým zdravotným postihnutím. V denných centrách sa poskytuje sociálne poradenstvo a vykonávajú sa rôzne záujmové činnosti.

Adresa zariadenia	Osuského 3
Kapacita zariadenia	70

Adresa zariadenia	Haanova 8
Kapacita zariadenia	40

Adresa zariadenia	Vyšehradská 35
Kapacita zariadenia	40

Adresa zariadenia	Strečnianska 18
Kapacita zariadenia	40

Adresa zariadenia	Medveďovej 21
Kapacita zariadenia	20

Adresa zariadenia	Gercenova 8
Kapacita zariadenia	40

Výdajne obedov boli zriadené pre poberateľov dôchodku s trvalým pobytom v Petržalke. Výdajne sú dispozične riešené v rámci denných centier na Osuského ulici 3 a Medveďovej 21. Odoberanie obedov do obedárov je umožnené aj v jedálňach 11 ZŠ na území MČ Bratislava-Petržalka a tiež môžu využívať jedáleň Domu tretieho veku na ulici Polereckého 2. Poberatelia dôchodkov, ktorých príjem nepresahuje sumu 501,00 € môžu požiadať MČ o príspevok na stravovanie v rozpätí od 0,40 – 0,90 € na jeden obed / deň podľa výšky dôchodku.

Sociálna výdajňa je zariadenie, ktorého účelom je doplnkovou formou pomôcť obyvateľom mestskej časti, ktorí sa nachádzajú v ťažkej sociálnej situácii a napomôcť im tak k zlepšeniu životnej úrovne. Účelom Sociálnej výdajne nie je zabezpečovať základné životné a stravovacie potreby obyvateľov v plnom rozsahu. Bezplatnou pomocou poskytnutou v Sociálnej výdajni sa rozumie poskytnutie tovaru, najmä potravín, potravinových výrobkov a iného rozličného tovaru osobnej spotreby, ktorý sa zabezpečuje prostredníctvom Potravinovej banky Slovenska. Sociálna výdajňa má sídlo na Rovniankovej ulici č. 12.

MČ Bratislava-Petržalka poskytuje sociálnu službu aj s použitím telekomunikačných technológií:

Domáce tiesňové volanie - MČ Bratislava-Petržalka v spolupráci s Asociáciou samaritánov SR poskytujú službu telefonickej asistenčnej linky pre seniorov a zdravotne ťažko postihnutých obyvateľov. Domáce tiesňové volanie sa inštaluje cez analógovú (pevnú) telefónnu linku. Klient má na ruke náramok s tlačidlom, prostredníctvom ktorého vie vyslať núdzový signál v prípade potreby.

V zmysle zákona o sociálnych službách a prenosu kompetencií si povinnosť poskytnutia prístrešia pre ľudí bez domova ponechalo hlavné mesto SR, ktoré zriadilo nocľaháreň MEA CULPA na Hradskej ulici v Bratislave. MČ Bratislava-Petržalka nezabezpečuje službu Strediska osobnej hygieny ani inú infraštruktúru sociálnych služieb pre ľudí bez domova, poskytla ale priestory v bývalých detských jasliach na Rovniankovej ulici č. 10 spoločnosti Misionárky lásky – sestry Matky Terezy. V týchto priestoroch sa prevádzkuje nocľaháreň pre ľudí bez domova s možnosťou osobnej hygieny.³⁰ Zariadenia sociálnych služieb poskytujúce ubytovacie možnosti sú povinné poskytnúť starostlivosť

³⁰ <http://www.petrzalskenoviny.sk/petrzalka/11/2014/petrzalka-v-zime-zintenzivni-monitoring-bezdomovcov/>

občanom bez domova, resp. občanom po skončení výkonu trestu odňatia slobody s trvalým pobytom v MČ Bratislava-Petržalka, čo predstavuje dodatočnú záťaž týmto zariadeniam.

Zariadenia sociálnych služieb iného zriaďovateľa než MČ Bratislava-Petržalka

Pri počte 104 395 obyvateľov (31. 12. 2014), v MČ Bratislava-Petržalka, je aj počet obyvateľov odkázaných na rôznu formu sociálnej pomoci pomerne vysoký. Petržalka nie je izolované sídlo, ale súčasť hlavného mesta SR, Bratislavy, ktorého obyvatelia vytvárajú dopyt a tlak na sociálnu infraštruktúru. MČ Bratislava-Petržalka kapacitne nemôže pokryť celý dopyt po takýchto službách, preto na jej území pôsobí sieť zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK, hlavného mesta a rôznych občianskych združení a neziskových organizácií.

Domov sociálnych služieb KAMPINO, v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK, poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, základné sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, ošetrovateľskú starostlivosť, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, pracovnú terapiu, záujmovú činnosť a utvára podmienky na vzdelávanie.³¹

Ubytovňa Kopčany 90 poskytuje prechodné ubytovanie na dobu určitú, pričom základná doba ubytovania je 1 rok, s možnosťou predĺženia, najviac však na 5 rokov. Zriaďovateľom a správcom zariadenia je hlavné mesto SR. Ubytovanie je poskytované rodinám s nezaopatrenými deťmi bez zabezpečenia bývania, osamelým rodičom s nezaopatrenými deťmi, odchovancom detských domovov, ale aj zamestnancom hlavného mesta, inštitúcií a organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti hl. mesta.³²

Krízové centrum REPULS so sídlom na Budatínskej ulici 59/A je taktiež v zriaďovateľskej pôsobnosti hlavného mesta SR. Zariadenie poskytuje sociálne služby pre cieľovú skupinu detí umiestnených do KC na základe rozhodnutia súdu o predbežnom a výchovnom opatrení, na základe zmluvného vzťahu medzi KC a zákonným zástupcom, pre plnoleté fyzické osoby a rodiny (úplné/neúplné) v krízových situáciách. Dĺžka pobytu vyplýva zo štatútu zariadenia a trvá spravidla 6 mesiacov, pri individuálnom prehodnotení sa môže pobyt skrátiť alebo predĺžiť.³³

Materské centrum Budatko je občianske združenie, ktoré vzniklo ako dobrovoľná záujmová organizácia. Združenie pracuje na základe dobrovoľnej, svojpomocnej činnosti svojich členov a snaží sa vytvoriť príjemný a bezpečný priestor pre vzájomné stretávanie sa predovšetkým mamičiek na materskej a rodičovskej dovolenke, ich detí a rodín.³⁴

O. z. Ulita je občianske združenie, ktorého poslaním je zvyšovanie kvality života detí a mladých ľudí žijúcich v mestských komunitách. Hlavnou činnosťou je realizácia programu Komunitného centra Kopčany, ktoré funguje od februára 2004.³⁵

Krízové centrum Brána do života poskytuje azylové bývanie obetiam domáceho násillia, matkám s deťmi, ako aj tehotným či osamelým ženám. Okrem ubytovania je im poskytované aj sociálno-právne poradenstvo a psychologická podpora.³⁶

Okrem toho o. z. Brána do života zastrešuje aj detský domov pre deti, ktoré:

³¹ <http://www.kampino.sk/sk/titulka/>

³² <http://www.bratislava.sk/poskytovanie-ubytovania-na-prechodny-pobyt-v-ubytovniach-kopcany-a-fortuna/d-71439>

³³ <http://www.krizovecentrumba.sk/>

³⁴ <http://www.budatko.sk/stanovy>

³⁵ <http://ulita.eu.sk/>

³⁶ <http://brnadozivota.sk/>

- a) boli odňaté zo starostlivosti rodičov na prechodný čas potrebný na úpravu pomerov dieťaťa
- b) vyžaduje na základe výsledkov odbornej diagnostiky liečebno - výchovnú starostlivosť
- c) vyžaduje zvýšenú starostlivosť z dôvodu, že bolo týrané, pohlavne zneužívané alebo bol na ňom spáchaný trestný čin ohrozujúci jeho priaznivý vývin.

O. z. zastrešuje aj Krízové stredisko DOM, poskytujúce ubytovanie a ďalšie služby pre bývalých klientov detského domova, reedukačného a resocializačného zariadenia, ktorým sa zrušila (resp. ukončila) ochranná ústavná výchova po dosiahnutí jeho plnoletosti a mladým dospelým v kríze. Veková hranica klientov krízového strediska Dom na polceste je pre mladých dospelých od 18 rokov.

Centrum Nádej je zariadenie sociálnych služieb pod záštitou občianskeho združenia Pomoc ohrozeným deťom, ktorého cieľom je pomôcť verejnosti pri formovaní odmietavého postoja k násiliu, mobilizovať ich sily k jeho zvládnutiu a informovať o možnostiach pomoci obetiam násilia. Základným zámerom združenia je priama pomoc rodine ohrozenej násilím, priama pomoc obetiam domáceho násilia a prevencia. Tieto zámery sú uskutočňované svojpomocnými skupinami, poradenskými službami, krízovou telefonickou linkou, diskusiami s verejnosťou a vzdelávaním odborníkov a odborníkov z iných profesií.³⁷

O. z. Kaspian je občianske združenie, ktorého cieľom je posilniť priamu prácu s deťmi a mladými ľuďmi v ohrození, naplňovať potreby detí a mladých ľudí, ktorí sú vo voľnom čase prevažne v uliciach. Zároveň chce združenie pomôcť šíreniu myšlienky nízkoprahovosti na Slovensku a posilniť vzájomnú spoluprácu medzi jednotlivými organizáciami, ktoré sa venujú deťom a mládeži v ohrození. Združenie prevádzkuje nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu. Organizuje športové, kultúrne a spoločenské aktivity, venuje sa priamej práci v nízkoprahových programoch v klubovej a terénnej sociálnej práci. Vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, poskytuje sociálne služby (sprevádzanie, prevencia, základné sociálne poradenstvo, špecializované sociálne poradenstvo, rozvoj sociálnych zručností). Vzdeláva, poskytuje konzultácie a tréningy, pracuje s dobrovoľníkmi, poskytuje služby rizikovým skupinám detí a mládeže a umožňuje odbornú prax vo svojich programoch.³⁸

Dom tretieho veku je zariadenie pre seniorov, ktorého zriaďovateľom je hlavné mesto SR Bratislava. Zariadenie bolo vybudované v roku 1985 na ulici Polereckého č. 2. Celkovo má zariadenie kapacitu 263 klientov, ktorí sú ubytovaní na bytových jednotkách a v dvojgarsónkach určených pre manželské páry. Zariadenie disponuje zároveň lôžkovým oddelením s kapacitou 32 lôžok, ktoré poskytuje nepretržitú zdravotnú starostlivosť klientom pri zhoršenom zdravotnom stave.³⁹

Petržalský domov seniorov je zariadením pre seniorov s celoročnou pobytovou službou s kapacitou 60 miest. Zriaďovateľom je hlavné mesto SR Bratislava, zariadenie je situované vo vile so záhradou neďaleko závodu Matador.⁴⁰

Lepší svet n. o. je nezisková organizácia, ktorá sa prostredníctvom svojich zariadení sociálnych služieb a služieb zamestnanosti stará o ľudí s mentálnym znevýhodnením. Organizácia sídli v Petržalke na Osuského ulici 8, ale pôsobia v Bratislavskom a Trenčianskom kraji. Organizácia

³⁷ <http://www.centrumnadej.sk/>

³⁸ <http://kaspian.sk/o-nas/statut/>

³⁹ <http://www.dtv.sk/>

⁴⁰ www.petrzalskydomseniorov.eu/

zastrešuje chránené dielne a prevádzkuje aj kaviareň Lepšosvetko, v ktorej pod vedením pracovných asistentov zamestnáva klientov s mentálnym postihnutím.⁴¹

Centrum MEMORY, n. o. je nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby ľuďom s poruchami pamäti a Alzheimerovou chorobou. Centrum je modelovým a jediným zariadením svojho druhu na Slovensku, poskytuje služby v sociálnej oblasti (špecializovaný denný pobyt pre ľudí s Alzheimerovou chorobou, kognitívne tréningy, poradenstvo), zdravotnícke služby (psychiatrická ambulancia, ambulancia liečebného pedagóga), preventívne aktivity (tréningy pamäti), akreditované vzdelávanie (opatrovateľov, pracovníkov v sociálnych a zdravotníckych organizáciách) a prax pre študentov.⁴²

Pracovno-socializačné centrum IMPULZ je pod záštitou dobrovoľníckej organizácie Združenia na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Petržalke, na Turnianskej ulici 10. Cieľom je pomáhať ľuďom s mentálnym postihnutím, rozvíjať ich vedomosti a zručnosti. Zriadené sú dve chránené dielne: stolárska a dielňa na výrobu darčkových predmetov a sviečok.⁴³

O. z. Okraj je občianske združenie s cieľom pomáhať ľuďom, ktorí sa ocitli na okraji spoločnosti. Prispievať svojou činnosťou k zvyšovaniu a stabilizácii kvality života znevýhodnených skupín obyvateľstva. Tvorbou pracovných miest, intenzívnym a individuálnym prístupom, komplexnou a odbornou prípravou na prácu so sociálne slabšími skupinami o. z. chce zabezpečiť, aby klienti, zdravotne postihnutí ľudia bez domova, dostali šancu uspokojiť svoje základné potreby a opäť sa postaviť na vlastné nohy. OZ OKRAJ v súčasnosti prevádzkuje chránenú dielňu.⁴⁴

Most, n. o. je nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby pre dospelých ľudí s duševnou poruchou. DSS - Most, n. o. je registrovaným poskytovateľom sociálnych služieb rehabilitačného strediska a podporovaného bývania v registri Bratislavského samosprávneho kraja a je aj zriaďovateľom psychologickkej ambulancie, ktorá poskytuje klinicko-psychologické služby a psychoterapiu.⁴⁵

Cintorín Petržalka

Hlavné mesto SR, Bratislava, prostredníctvom mestskej príspevkovej organizácie Pohrebníctvo mesta Bratislava spravuje, okrem iných, cintorín v MČ Bratislava-Petržalka. V roku 2010 bola realizovaná revitalizáciu cintorína. Cintorín v Petržalke dosiahol v roku 2010 90 % naplnenosť, pričom prioritou revitalizácie bolo vhodnou úpravou chodníkov získať plochy pre ďalšie nové hrobové miesta a urnové steny. Zámerom bolo aj upraviť a spevniť komunikácie, zvýšiť technickú vybavenosť pohrebiska a doplniť ho o drobnú architektúru, lavičky alebo studničky na vodu. Rekonštrukčné práce stáli 225 852,10 €. Vzhľadom na veľkosť a vekovú štruktúru populácie MČ Bratislava-Petržalka je kapacita voľných hrobových miest nedostatočná.

1.6.6. Kultúrna infraštruktúra a spoločenské podujatia

Kultúrna infraštruktúra

Oddelenie kultúry Miestneho úradu Bratislava-Petržalka zabezpečuje úlohy samosprávy a prenesený výkon štátnej správy v oblasti kultúry, zabezpečuje a monitoruje potreby rozvoja

⁴¹ <http://lepisvet.org/lepsosvetko/>

⁴² <http://www.alzheimer.sk/centrum-memory/o-nas.aspx>

⁴³ <http://psc-impulz.sk/>

⁴⁴ <http://www.ozokraj.sk/?page=clanok&id=6>

⁴⁵ <http://www.dss-most.sk/>

miestnej kultúry, vypracúva prognózy a programy rozvoja v danej oblasti. Okrem toho časť agendy tvorí aj ochrana kultúrnych pamiatok v zmysle zákona NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, vedenie evidencie kultúrnych, historických a technických pamiatok, pamätihodností mestskej časti, spolupráca pri ich ochrane a údržbe.

Kultúrne zariadenia Petržalky (ďalej len „KZP“) vznikli v roku 1986 ako rozpočtová kultúrno-osvetová organizácia s právnou subjektivitou vymedzenou zriaďovacou listinou a štatútom, ktorej zriaďovateľom je MČ Bratislava-Petržalka.

Hlavné úlohy KZP sú:

1. Vytvárať podmienky a priestor pre:

a/ napíňanie kultúrno-výchovných a záujmových aktivít občanov v MČ Bratislava-Petržalka, organizovať podujatia v jednotlivých oblastiach kultúrno-výchovnej činnosti pre všetky kategórie obyvateľov a umožňovať im aktívne aj pasívne kultúrne vyžitie,

b/ rozvoj kultúrno-výchovnej a osvetovej činnosti založenej na princípoch demokracie, humanity a plurality. KZP sú nadstranícka organizácia. V jej priestoroch je možné pôsobenie rôznych zákonom povolených organizácií, pokiaľ to umožňujú prevádzkové možnosti. Pôsobenie iných organizácií v priestoroch KZP je možné uskutočňovať na základe zmluvy a za finančnú odplatu v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

2. Organizovať a usporadúvať súťaže, festivaly, koncerty ako aj inú hudobnú produkciu, divadelné a filmové predstavenia, rôzne prehliadky, výstavy a iné aktivity v rôznych odboroch kultúrnej a osvetovej činnosti.

3. Organizovať vzdelávacie a preškoľovacie podujatia vo forme rôznych typov kurzov. Formou besied sprostredkúvať poznatky z oblasti prírodných, humanitných a technických vied.⁴⁶

KZP majú k dnešnému dňu v správe 3 zariadenia, v ktorých zabezpečujú svoju činnosť, vyplývajúcu zo zriaďovacej listiny:

Dom kultúry Zrkadlový háj na Rovnianskej ulici 3, slúži na rôzne kultúrne podujatia, ako divadelné predstavenia a hudobné koncerty. Súčasťou DK Zrkadlový háj je Artkino a Klub Za zrkadlom, kde prebieha klubová činnosť pre mládež aj dospelých.

Dom kultúry Lúky je druhý kultúrny dom v MČ Bratislava-Petržalka, na Víglaškej ulici. Pre návštevníkov ponúka podujatia pre deti, kurzy a prednášky pre verejnosť. Jeho súčasťou je Music club organizujúci množstvo koncertov rôznych hudobných skupín. V porovnaní s DK Zrkadlový háj má DK Lúky menšiu kapacitu a je v horšom technickom stave.

CC centrum na Jiráskovej ulici je zariadenie so sobášnou sieňou, ktoré slúži pre rozvoj umeleckého čítania detí, mládeže, ale aj dospelých prostredníctvom ponuky výtvarných kurzov pre deti, mládež a dospelých, prípravu pre stredné a vysoké školy umeleckého zamerania, keramických kurzov pre deti. Organizuje sa tu festival Bratislavská komorná gitara a iné príležitostné koncerty.

MČ Bratislava-Petržalka je zriaďovateľom **Miestnej knižnice Petržalka**, ktorá ma 10 pobočiek so zameraním na detského čitateľa a mládež, dospelých a špecializovanú pobočku s odbornou, umenovednou a cudzojazyčnou literatúrou.

⁴⁶ <http://www.kzp.sk/o-nas>

- pobočky pre deti a mládež: *Furdekova 1; Dudova 2; Turnianska 10; Vavilovova 24* (pobočka rodinného typu); *Prokofievova 5* (pobočka rodinného typu),
- pobočky pre dospelých: *Haanova 37, Rovnianska 3, Lietavská 16, Vyšehradská 27,*
- špecializovaná pobočka s odbornou, umenovednou a cudzojazyčnou literatúrou: *Vavilovova 26.*

V miestnej knižnici čitateľ môže nájsť beletriu, odbornú a populárno-náučnú literatúru, taktiež knihy o Bratislave a bratislavskom regióne, umenovednú a cudzojazyčnú literatúru, hudobniny, dennú tlač, časopisy a odborné periodiká. Knižnica poskytuje rôzne služby, konkrétne absenčné a prezenčné výpožičky kníh, novín, časopisov a odborných periodík, konzultačné a bibliograficko-informačné služby, prístup na internet pre verejnosť, základy práce s počítačom pre seniorov, rezervovanie dokumentov a iné. Miestna knižnica Petržalka usporadúva rôzne besedy o knihách, autorské besedy, ďalej sa angažuje v informačnej výchove detí a mládeže, organizuje výchovu detí a mládeže, programy na podporu čítania, výstavy, literárne súťaže, zábavné popoludnia a tvorivé dielne pre deti a knižnú burzu a knižné kolotoče.

Centrum voľného času je mimoškolské výchovné zariadenie sídlia na Gessayovej ulici v zriaďovateľskej pôsobnosti hl. mesta SR. Svojou činnosťou sa významne podieľa na výchove užitočne a efektívne využívať voľný čas a na usmerňovaní rozvoja záujmov detí a mládeže. V súčasnosti sa Centrum voľného času zameriava na 4 oblasti záujmovej činnosti:

- esteticko-kultúrna oblasť, v rámci ktorej je vybudovaný výtvarný ateliér, keramický ateliér a ateliér na prácu so sklom, pohybovo-tanečná miestnosť so zrkadlami a detský kútik;
- spoločensko-vedná oblasť, v rámci ktorej je k dispozícii počítačová učebňa s prístupom na internet;
- prírodovedno-environmentálna oblasť ponúka deťom priestory, ktoré sú zariadené ako prírodovedná učebňa a mini ZOO, kde deti prichádzajú do kontaktu so živými zvieratami;
- telesná a športová oblasť, ktorá zahŕňa zariadenú posilňovňu a herňu stolného tenisu.

Tabuľka 10 Zoznam kultúrnych zariadení, súborov a občianskych združení so zameraním na kultúru pôsobiace na území MČ Bratislava-Petržalka

Názov zariadenia	Sídlo	Zriaďovateľ
Kultúrne zariadenia Petržalky	Rovnianska 3	Mestská časť Bratislava-Petržalka
Dom kultúry Zrkadlový háj	85102 Bratislava	
Dom kultúry Lúky	Viglašská 1	
	85107 Bratislava	
Cik Cak Centrum	Jiráskova 3	
	851 01 Bratislava	
Miestna knižnica Petržalka	Kutlíkova 17	
	852 12 Bratislava	
MKP – pobočka pre deti, mládež a dospelých	Dudova 2	
	851 02 Bratislava	
MKP – pobočka pre deti a mládež	Furdekova 1	
	851 03 Bratislava	
MKP – pobočka pre dospelých	Haanova 37	

	85104 Bratislava	Mestská časť Bratislava-Petržalka
	Lietavská 16	
MKP – pobočka pre dospelých	851 06 Bratislava	
	Prokofievova 5	
MKP – pobočka pre deti, mládež a dospelých	851 01 Bratislava	
	Rovniankova 3	
MKP – pobočka pre dospelých	851 02 Bratislava	
	Turnianska 10	
MKP – pobočka pre deti, mládež a dospelých	851 07 Bratislava	
	Vavilovova 24	
MKP – pobočka pre deti, mládež a dospelých	851 01 Bratislava	
	Vavilovova 26	
MKP – pobočka odbornej a cudzojazyčnej literatúry	851 01 Bratislava	
	Vyšehradská 27	
MKP – pobočka pre deti, mládež a dospelých	851 06 Bratislava	
	Viedenská cesta	
Divadlo Aréna – činohra, pohybové umenie, divadlo pre deti	851 01 Bratislava	
	DK Lúky Víglašská 1	
Divadlo v podnájme divadlo Atrapa amatérske divadlo, ktoré vytvára priestor pre záujemcov o nezávislú kultúru divákov i protagonistov	851 07 Bratislava	
	Tyršovo nábrežie	
Lod' Divadlo v podpalubí – uvádza zaujímavé divadelné tituly zo Slovenska, Čiech, ale aj širšieho zahraničia	Bratislava	
	Viedenská cesta	
Múzeum Petržalského opevnenia	851 01 Bratislava	
	Röntgenova 2	
OZ Bunker B-S-6 – Vrba historický pohľad do petržalského opevnenia	851 01 Bratislava	
	Viedenská cesta 3 – 7	
INCHEBA a.s. výstavné a kongresové centrum, kultúrne a spoločenské podujatia	851 01 Bratislava	
	Tupolevova 3	
DFS Hájenka,	851 01 Bratislava	KZP
	ZŠ Budatínska 61	
DFS Lúčka	851 06 Bratislava	
	DK ZH Rovniankova 3	
FS Poleno	851 02 Bratislava	
	Beňadická 8	
Ľudová hudba Jarabina	851 06 Bratislava	
	ZŠ Holíčska 50	
Tanečná akadémia Dansovia Modrovského spoločenský tanec pre deti a dospelých	851 05 Bratislava	
	ZŠ Prokofievova 5	
Tanečná akadémia Danubia - Haló-Haló - tanečný súbor pre malých aj veľkých	851 01 Bratislava	
	Jasovská 19	
Tanečné združenie Galthilion - tanečné združenie historického tanca z obdobia gotiky a renesancie, tance	851 07 Bratislava	
Tanečný súbor Country Cloggers - súbor	Námestie hraničiarov 11	

tancujúci clogging, írsky step a country tance	851 03 Bratislava	
Občianske združenie Charlie dance studio - tanečný klub - tanečné kurzy swingových a svadobných tancov	ZŠ Dudova 2	
	851 02 Bratislava	
Občianske združenie Hip Hop fakulta - tanečné kurzy tréningy a workshopy rôznych street dance štýlov	Šustekova 45	
	851 04 Bratislava	
Tovarišstvo starých bojových umení a remesiel - najstaršia šermiarska skupina na Slovensku, ktorá divácky atraktívnym spôsobom prezentuje bojové umenia našich predkov	Haanova 18	
	851 04 Bratislava	
Skupina historického šermu Spiculatores - predvádzanie dramatických súbojov a praktické ukážky historických zbraní	Pečnianska 31	
	851 01 Bratislava	
Solamente Naturali súbor, pre starú hudbu - umelecký súbor, ktorý sa venuje prezentácii hudby 17. a 18. storočia	Rovniankova 15	
	851 02 Bratislava	
Sun Dance Academy - aktivity v oblasti vzdelávania, výchovy a športu (tanečný šport) tanečná škola (kurzy)	Ševčenkova 21	
	851 01 Bratislava	
Talentída, n. o. - nezisková organizácia zabezpečujúca detské talentové a vedomostné súťaže	Vranovská 6	
	851 01 Bratislava	
Divadlo Ooops! (René Štúr/Sväto Malachovský) (v zastúpení Ooops production s.r.o.)	Rovniankova 3	KZP
	851 02 Bratislava	

Kultúrne a spoločenské podujatia

Mestská časť Bratislava-Petržalka prostredníctvom organizácie Kultúrnych zariadení Petržalky, ako aj v spolupráci s Magistrátom hlavného mesta SR, Bratislavy, BSK, Bratislavským okrásľovacím spolkom a mnohými inými organizáciami, pripravuje počas roka veľa kultúrnych a spoločenských podujatí najrôznejšieho druhu so zameraním na všetky vekové kategórie Petržalčanov. Účelom týchto podujatí je podpora lokálnej identity obyvateľov MČ Bratislava-Petržalka, prostredníctvom pripomínania udalostí s priamou väzbou na špecifiká a históriu územia.

Vytvorením funkcie metodikov pre jednotlivé vekové skupiny (deti, mládež, seniori) sa sprehľadnili podujatia organizované KZP a sa odstránili duplicitné aktivity. Metodik koordinuje činnosť pre danú vekovú kategóriu na všetkých zariadeniach KZP a venuje sa iba danej cieľovej skupine, komunikuje s viacerými mienkotvornými zástupcami z danej skupiny a usmerňuje na základe ich požiadaviek podujatia.

Veková kategória od 0 – 10 rokov:

Programy pre deti zabezpečuje KZP v rámci organizovaných podujatí (skupinovú návštevu zo škôl a školských družín) a individuálnymi návštevami spolu s rodičmi. Organizované podujatia sa realizujú v dopoludňajších a popoludňajších hodinách, ostatné podujatia môžu deti navštíviť v neskorých popoludňajších hodinách a v rámci sobôt a nedeľ.

Veková kategória 10 – 18 rokov:

V tejto vekovej skupine realizuje KZP podujatia pre deti navštevujúce II. stupeň ZŠ a pre stredoškolskú mládež, ktoré sa realizujú počas vyučovacieho procesu. Väčšina podujatí je pripravovaná pre neorganizované skupiny a pre rodičov s deťmi, podľa mesačnej ponuky (vystúpenia tanečných súborov, divadelné predstavenia, hudobné koncerty,...).

Veková kategória 60 – 99 rokov:

Podujatia pre seniorov – tanečno-zábavné popoludnia, sú neoddeliteľnou súčasťou podujatí v jednotlivých kultúrnych domoch pod názvom Nestarnúce melódie (DK ZH) a Nedeľný čaj o tretej (DKL), rozšírené o výučbu spoločenských tancov. V priestoroch CCC sú pre túto vekovú kategóriu pripravované podujatia Momentum musicum (popoludnia vážnej hudby). Vyvrcholením podujatí pre seniorov je niekoľkoročný projekt Senior fest, ktorý je zmesou rôznorodých športovo-kultúrno-spoločenských podujatí.

Zoznam najväčších podujatí, ktoré sa realizujú pravidelne:

- Dni Petržalky – multižánrový festival prebiehajúci počas piatich týždňov od konca apríla do polovice júna. V rámci podujatia sa prezentujú rôzne umelecké skupiny a organizujú výstavy malieb a fotografií. Súčasťou festivalu sú aj športové súťaže pre žiakov: Olympijský festival nádejí Petržalka 2015, PENALTA, Atletický školský míting a hokejbalový turnaj; športovci z radu verejnosti sa môžu zapojiť do Petržalského uličného basketbalu a futbalu, v súťaži Pétanque, v tenisovom turnaji vo štvorhre o pohár starostu Petržalky. Organizovaná je aj súťaž jazdcov na bicykloch Concrete Jungle Jam v skateparku pri Chorvátskom ramene. Program k Sviatku dňa detí je organizovaný v Sade Janka Kráľa. Záver festivalu sa tradične koná na Dostihovej dráhe, spolu s odovzdávaním ocenenia „Osobnosť Petržalky“, Jarmokom remesiel v spolupráci s ÚĽUVom, Petržalskou burzou kníh a vystúpeniami mnohých umelcov;
- Petržalské marhuľové slávnosti – predstavujú snahu nadviazať na tradíciu pestovania marhúľ, ktorá existovala na území Petržalky, v minulosti tieto slávnosti organizovala Jednotka oduševnených Petržalčanov (rok 2013);
- Oslobodenie Petržalky – koná sa pravidelne v prvý týždeň v apríli na počesť oslobodenie Petržalky od nemeckej okupácie počas 2. svetovej vojny;
- Bratislavský majáles – organizovaný v prvý májový týždeň na Tyršovom nábreží;
- Pietna spomienka na vojakov z 1.svetovej vojny- koná sa každoročne 1.novembra na Vojenskom cintoríne v Kopčanoch, kde si prídu vojakov uctiť nielen občania, ale aj veľvyslanci, vojenský pridelení ambasád, kultúrnych inštitútov zahraničných veľvyslanectiev aj zástupcovia petržalských cirkví, samosprávy, ministerstiev a iní;
- Výročie obliehania Bratislavy Napoleonom - podujatie je organizované BSK v Sade Janka Kráľa a na Tyršovom nábreží, kde sa koná rekonštrukcia bitky z roku 1809;
- Mobilizácia – udalosť pod záštitou primátora hlavného mesta, ktorá sa koná každým rokom v tretí septembrový víkend pri objekte B-S 4. Podujatie organizuje Múzeum Petržalského opevnenia, návštevníci si môžu pozrieť dve ukážky historických udalostí sprostredkované klubmi vojenskej histórie v dobových uniformách, s historickými zbraňami, vozidlami a inými dobovými artefaktmi;
- Súťaž dobrovoľných hasičov O putovný pohár starostu Petržalky;
- Seniorfest – kultúrne, spoločenské a športové podujatia pre petržalských seniorov;

- Petržalské vianočné trhy – spojené s víkendovými kultúrnymi programami hudobných skupín, folklórnych súborov a cirkevných zborov, trhy sú organizované na Námestí Republiky počas adventného obdobia;
- Projekt Vianočná Petržalka – kultúrne a charitatívne podujatia v zariadeniach MČ
- Petržalská super škola – spolupráca so SAV pre školy
- Večer autentického folklóru
- Folklórne zrkadlenie
- Livin' blues – medzinárodný festival bluesovej hudby
- Pet Jazz – žánrový hudobný festival
- Folk blues session- žánrový hudobný festival
- POP-HIT
- Petržalská Baretka – celoslovenské podujatie
- Teplákový bál – každoročné kultúrno-spoločenské podujatie s hudobnou skupinou Lojzo
- Keby všetky Bandy sveta – cyklus koncertov v žánri world music doplniť:
- Momentum musicum – cyklus koncertov vážnej hudby
- Cestovateľské kluby
- Filmové festivaly
- tanečné zábavy pre seniorov, spojené s kultúrnym programom a tanečnou školou
- kreatívne dielne pre mamičky na materskej dovolenke a pre školopovinné deti

Folklórne súbory

Prezentácia folklórnych súborov so zachovávaním ľudových zvykov aj v mestskom regióne patrí medzi najvýznamnejšie podujatia v oblasti uchovávanie a šírenia kultúrnych tradícií a zvykov kultúrneho dedičstva, či už v rámci Novoročných koncertov, Večerov autentického folklóru s predstavovaním obcí a regiónov Slovenska prostredníctvom filmov, folklórnych skupín a gastronomických špecialít, pravidelné podujatia pod názvom Folklórne zrkadlenie, vystúpenia najznámejších folklórnych súborov pri výročiach svojho vzniku alebo pri pravidelnom prezentovaní svojej činnosti, hudobných skupín a interpretov. Každý druhý rok KZP organizuje program venovaný bratislavským seniorským folklórnym súborom pod názvom Superstari. Dom kultúry Zrkadlový háj je dlhoročne centrom folklórnych podujatí nielen v Bratislave.

Na území MČ Bratislava-Petržalka pôsobia 3 folklórne súbory a 1 ľudová hudba, zachovávajúce tradície a umeleckú tvorbu regiónov Slovenska. Detský folklórny súbor Hájenka bol založený v roku 1988 a účinkuje v ňom asi 80 chlapcov a dievčat vo veku od 6 do 15 rokov, hlavne z bratislavskej MČ Bratislava-Petržalka. Súbor nacvičuje v priestoroch ZŠ Tupolevova 20. Hájenka od roku 1993 spolupracuje s Detskou ľudovou hudbou Jarabinka, ktorá sprevádza súbor pri všetkých vystúpeniach a zájazdoch.

Detský folklórny súbor Lúčka bol založený v roku 1985 v Petržalke. V súbore nacvičuje počas roka asi 60 chlapcov a dievčat vo veku od 6 do 15 rokov. Svoju tvorbu zamerali najmä na región Liptova a Záhoria.

Folklórny súbor Poleno má 25 ročnú tradíciu, jeho tvorba je charakteristická najmä vtipnými replikami, humorne ladenými textami ľudových piesní, občasnou paródiou na známe tanečné motívy v ľudových tancoch.⁴⁷

Kultúrne pamiatky a umelecké diela

⁴⁷ <http://www.kzp.sk/kzp-subory/100-subory>

Na území MČ Bratislava-Petržalka sa nachádza 15 objektov so štatútom Národnej kultúrnej pamiatky. V tabuľke č. 12 sú uvedené všetky, pričom je potrebné uviesť, že „Pamätná tabuľa mosta sovietskej armády“ bola odcudzená a tým fyzicky zničená. V roku 2015 pribudlo medzi kultúrne pamiatky Depo tzv. Viedenskej električky - Depo Kopčany, ktoré bolo vybudované ešte v období Rakúsko-Uhorska a kde prebiehala výmena lokomotív kvôli zmene napájacieho napäťového systému.

V lokalite Matador sa nachádza technicky a historicky cenná budova bývalej Uhorskej továrne na smaltované a kovové výrobky v Petržalke. Nové stavby smaltovne, postavené v prvom desaťročí 20. storočia, sa zachovali dodnes a sú dielom žitavského architekta Heinricha Ziegera (1873 – 1943). Shedové stavby, kde sa morili nádoby, si dodnes zachovali svoju typickú ozubenú siluetu. Ich strešné pásové okná dodávajú do interiéru požadované severné osvetlenie, ktoré je najvhodnejšie pre pracovné prostredie. Unikátne dvojhalie v sebe spája moderné železobetónové staviteľstvo s harmóniou tehlovej fasády, ktorá má na tomto území charakteristickú žltú farebnosť. Pamiatkový úrad Slovenskej republiky navrhoval vyhlásiť viaceré objekty továrne za národné kultúrne pamiatky už v roku 2010, ale Ministerstvo kultúry roku 2013 nevyhovelo žiadosti Pamiatkového úradu SR.

Tabuľka 11 Národné kultúrne pamiatky na území MČ Bratislava-Petržalka

Názov národnej kultúrnej pamiatky	Lokalizácia
Mostný nájazd	Starý most (Františka Jozefa I.)
Mýtny domček Petržalka	Starý most (Františka Jozefa I.)
Kostol Povýšenia sv. kríža	Daliborovo námestie 1
Pomník obetiam holokaustu	Hrobárska ulica
Masový hrob židovských obetí	Hrobárska ulica
Staničný dom	Kopčianska ulica 6
Mestský park	Sad Janka Kráľa
Pomník so sochou Janka Kráľa	Sad Janka Kráľa
Gotická veža Františkánskeho kostola	Sad Janka Kráľa
Pamätná tabuľa mosta sovietskej armády	Tyršovo nábrežie
Divadlo Aréna	Viedenská cesta 10
Vodárenská veža	Viedenská cesta
Dom strojníka vodárenskej veže	Viedenská cesta 8
Nemecký veslársky klub Donau	Viedenská cesta 22
Slovenský veslársky klub	Viedenská cesta 24
Depo Viedenskej električky	Kopčianska ulica

Okrem národných kultúrnych pamiatok sa na území MČ Bratislava-Petržalka zachovali aj ďalšie fragmenty výstavby tzv. starej Petržalky. Ako príklad môžeme uviesť budovu pôvodného zájazdného hostinca na Viedenskej ceste, v ktorom od roku 1948 sídlilo učňovské stredisko kominárov a od roku 1998 v ňom opäť sídli reštaurácia. V miestnej časti Dvory, v lokalite ohraničenej priemyselným areálom Matador a petržalským cintorínom, na uliciach Dargovská, Kubínska, Nábrežná, Goralská a Hrobárska, sa zachovala lokalita s pôvodnými rodinnými domami, teda zástavbou, aká tvorila Petržalku pred vybudovaním sídliska.

Počas budovania nového sídliska v 70-tych a 80-tych rokoch 20. storočia bola prijatá legislatíva, upravujúca povinnosť zabezpečiť financovanie umeleckých diel, ktoré sa stali neoddeliteľnou súčasťou architektúry a verejného priestoru. Prvky a témy diel boli v podstate určené a zobrazovali rôzne motívy holubíc, práce a kvetov, napríklad postmoderné plastiky, stĺporadia a reliéfy od Michala

Studeného, sochy a plastiky Jozefa Jankoviča či Jána Korkoša a iných. Diela umelcov je možné nájsť vo vnútroblokoch sídliska, na fasádach verejných a obytných budov alebo na verejných priestranstvách a námestiach. Mnohé umelecké diela sú v nevyhovujúcom stave a vyžadujú čiastočné opravy či rekonštrukcie, v súčasne platnej legislatíve, spôsobe financovania hlavného mesta a mestských častí, ich kompetencií ku kultúrnym pamiatkam, nedoriešených vlastníckych vzťahov ako aj vlastníctva autorských práv, je to veľmi zložitá a nedoriešená interdisciplinárna problematika.

Výrazným prvkom výtvarného dotvorenia sídliska boli monumentálne maľby na bočných fasádach siedmych terasových domoch (Fedinova, Markova, Romanova, Osuského, Nám. Hraničiarov, Víglašská a Dolnozemská). Tieto maľby plnili okrem estetickú aj orientačnú funkciu, v súčasnosti sú maľby ukryté pod fasádami domov, ktoré prešli zatepľovaním. Jedinú impozantnú maľbu, „Mier“ podľa pôvodného Porubčinovho návrhu, sa podarilo obnoviť, vďaka občianskej iniciatíve, koncom roka 2015 na pôvodnom mieste na Osuského ulici pred Domom kultúry Zrkadlový háj.

Vojenská história

Na území MČ Bratislava-Petržalka sú prítomné pamiatky vojenskej histórie. Jednou z nich je vojenský cintorín na Kopčianskej ulici, z roku 1916, na ktorom je pochovaných 331 vojakov bojujúcich v 1. svetovej vojne. Cintorín od konca 2. svetovej vojny chátral, pretože sa nachádzal v hraničnom pásme a nebol prístupný pre verejnosť. Na základe občianskej iniciatívy bol cintorín zrekonštruovaný z financií, ktoré poskytlo hlavné mesto SR a Slovenská republika.

Historicky cenným prvkom na území MČ Bratislava-Petržalka je systém pohraničného opevnenia, tvorený 25 ťažkými objektmi (pevnosť – pechotný zrub), z ktorých sa 15 dochovalo aj v súčasnosti. Ako prvý bol zrekonštruovaný bunker s označením BS-8, ktorý sa nachádza v tesnej blízkosti vojenského cintorína na Kopčianskej ulici. Fotoreportér M. Košírer, ktorý stál za iniciatívou rekonštrukcie blízkeho cintorína, inicioval aj založenie občianskeho združenia, v rámci ktorého bol následne svojpomocne zrekonštruovaný bunker BS-8 a v súčasnosti je takmer v pôvodnom stave s expozíciou v interiéri. Po vzore rekonštrukcie bunkru BS-8 sa rad dobrovoľníkov a občianskych združení rozšíril, a následne bolo po dohode s Ozbrojenými silami SR, pristúpené k rekonštrukcii ďalších bunkrov. V súčasnosti sú zrekonštruované bunkre BS-4 a BS-8 prístupné verejnosti.

K zachovávaní pamiatok vojenskej histórie významne prispieva aj občianske združenie Múzeum Petržalského opevnenia, ktoré spája fanúšikov vojenskej histórie, Československého opevnenia, zbraní a vojenskej techniky. Hlavným cieľom tohto združenia je rekonštrukcia Československého opevnenia v Petržalke a Bratislave, sprístupnenie piatich jeho objektov vo forme múzea, organizácia rôznych podujatí rekonštruujúcich historické udalosti viažuce sa k pohraničiu a k objektom Československého opevnenia, organizácia výstav vojenskej techniky, zbraní, vojenských vozidiel a iných podobných prvkov spojených s vojenskou históriou. V roku 2015 tomuto občianskemu združeniu udelila Redakčná rada Revue pre kultúrne dedičstvo Pamiatky a múzeá spoločne s jeho vydavateľmi Slovenským národným múzeom a Pamiatkovým úradom Slovenskej republiky výročnú cenu za dlhodobý projekt Bunker B-S4, Múzeum československého opevnenia, čo je významnou cenou za najvýznamnejšie aktivity z oblasti ochrany nášho kultúrneho dedičstva.

Medzi ďalšie významné pamiatky vojenskej histórie, ktoré sa zachovali v MČ Bratislava-Petržalka, patria protinapoleonské valy okolo Sadu Janka Kráľa, ktoré každým rokom chodia obdivovať účastníci rekonštrukcie bojov roku 1809, ďalej káblové studne z rokov 1936-38, tri protitankové steny z rokov 1944-1945, ktoré boli budované ako súčasť Juhovýchodného valu nacistickým Nemeckom.

1.6.7. Infraštruktúra športu a voľnočasových aktivít

Športové kluby

MČ Bratislava-Petržalka ponúka viacero možností pre športové vyžitie pre obyvateľov a návštevníkov Petržalky. V mestskej časti pôsobí mnoho športových klubov a skupín rozvíjajúcich rôzne športy. Športové kluby a skupiny združuje Združenie Športových Klubov Petržalky na Starohájskej, ktoré vzniklo z iniciatívy bývalých aktívnych športovcov a jeho cieľom je postupne združiť športové kluby v Petržalke pre podporu realizácie ich plánov, propagácie, realizácie investičných akcií, skvalitnenia tréningového procesu a uskutočnenie rôznych seminárov.

Miestny športový klub Iskra Petržalka, so sídlom na Úderníckej ulici, je zameraný na futbal, basketbal, volejbal a tenis. Futbalu sa taktiež venuje aj FC Petržalka Akadémia na ul. M. Skłodowskej a FK Scorpions na Černyševského ulici. Školský športový klub B.S.C. Bratislava, sídlia na Holíčskej ulici, BK Petržalka na Vranovskej ulici a BO MŠKI na Úderníckej ulici združujú záujemcov o basketbal z celej Bratislavy.

Klub ľadového hokeja vznikol združením občanov, ktorí sa rozhodli rozvíjať športové a spoločenské aktivity v mestskej časti. Dnes sa hokeju venuje klub HC Petržalka 2010 na Zimnom štadióne na ulici M. Skłodowskej. V roku 2014 bola založená Amatérska hokejová liga, ktorá je určená pre hokejových nadšencov - amatérov a polo amatérov.

Výučbu plávania a taktiež možnosť športového plávania ponúka Plavecký klub ORCA Bratislava na Pankúchovej ulici, kurzy potápania Klub potápačov NAUTILUS na Hrobákovej ulici fungujúci už 16 rokov. Kajakári a kanoisti majú tiež svoje zastúpenie v MČ Bratislava-Petržalka. Vodné športy rozvíja Dunajklub Kamzík Bratislava na Klokočovej ulici, Slovenský veslársky klub na Viedenskej ceste a rafting Zväz vodáctva a raftingu Slovenskej republiky na Wolkrovej ulici.

Možnosť hrať golf ponúka školský športový klub na Strečnianskej ulici, možnosť hrať kolky umožňuje Kolkársky klub Tatran na Blagoevovej ulici a bowling si obyvatelia MČ môžu zahrať v Petržalka Bowling Centre na Tupolevovej ulici.

Jazda na koňoch má v Petržalke dlhoročnú históriu, jej výučbe sa venuje Club IPPICO- Dunaj na Starohájskej ulici, ktorý bol založený za účelom ďalšieho zveľaďovania jazdeckého areálu a pritiahnutia hlavne mládeže ku koňom, jazdecktvu a jazdeckému športu.

Historický šerm rozvíja najdlhšie fungujúca nekomerčná šermiarska skupina na Slovensku, skupina TRIGLAV na Gessayovej ulici, lukostrelcov pripravuje 1.slovenský školský lukostrelecký klub Petržalka na ZŠ na Dudovej ulici. Výučbu techniky sebaobrany, konkrétne karate, ponúka Karate klub DUVIKAN na Lietavskej ulici, Športová škola karate Bratislava a taktiež Telovýchovná jednota BUDO na Tupolevovej ulici, ktorá taktiež ponúka možnosť naučiť sa aj ďalšie bojové umenie- KOBUDO. Judo sa vyučuje v klube Patrónka Bratislava, v krúžku Judo pri ZŠ n Nobelovom námestí. Jogu si obyvatelia môžu zacvičiť na Vígľašskej ulici, konkrétne v pobočke spoločnosti Joga v dennom živote, gymnastike sa venuje Klub modernej gymnastiky DANUBIA na Topoľčianskej ulici. Obyvatelia si môžu zahrať taktiež šach, v Šachovom krúžku mládeže DUNAJ na Námestí hraničiarov, ŠK Slovan-e, šachovom klube v ZŠ Černyševského 8 a v Bratislavskej šachovej akadémii DK Lúky Bratislava-Petržalka na Vígľašskej ulici. Skautingu sa venuje skupina Slovenského skautingu, PRIESKUMNÍCI 4. oddielu Bratislava na Ambroseho ulici. Medzi mimoriadne obľúbené a tradičné športy patrí tenis, ktorý si záujemcovia môžu zahrať v klube Matchball na Smolenickej, V Tenisovej akadémii na Tematínskej, v PROSET-e na Vlasteneckom námestí, v klube Jednotka na ZŠ Prokofievova, v TENIS PRO na

Wolkrovej ul., v Tenisovom klube MŠKI na Úderníckej, v Tenisovej škole Barilla na ZŠ Gessayova, v Tenisovej škole Holdoš na ZŠ Holíčska aj v Tenisovej škole Kurek & Kratochvíla v ZŠ Nobelovo nám a na ZŠ Dudova.

Na Tyršovom nábreží je situovaný Národný guľodrom pre hru pétanque. Tomuto športu sa v Petržalke venuje Univerzum pétanque club na Romanovej a tiež petržalskí seniori v zariadení RANČÍK na Starohájskej ulici.

Výchova mladých športových talentov sa realizuje aj v ZŠ, konkrétne ZŠ Budatínska vo futbale a plávaní, ZŠ Černyševského vo florbale a futbale, ZŠ Dudova v tenise a lukostreľbe, ZŠ Gessayova v tenise a stolnom tenise, ZŠ Holíčska v basketbale, plávaní, tenise a tanci, ZŠ Lachova vo volejbale, ZŠ Nobelovo námestie v tenise, ZŠ Pankúchova vo futbale a plávaní, ďalej ZŠ Prokofievova v tenise, ZŠ Tupolevova v karate, futbale a tenise a ZŠ Turnianska vo volejbale, plávaní a basketbale.

Športoviská

Okrem športových klubov majú obyvatelia MČ Bratislava-Petržalka aj ďalšie možnosti športového vyžitia. MČ Bratislava-Petržalka prechádza viacerou cyklotrás, najvýznamnejšia je tzv. Dunajská cyklistická cesta, ktorá sa začína pri nemeckom meste Passau, prechádza cez územie Rakúska a pri obci Berg prechádza na územie MČ Bratislava-Petržalka. Ďalej cyklotrasa vedie cez nábrežie Dunaja, MČ Bratislava-Rusovce a MČ Bratislava-Čunovo až do Gabčíkova. Odtiaľ pokračuje cez územie Maďarska až do delty Dunaja v Rumunsku. Cyklotrasu možno využiť na cykloturistiku aj in-line korčuľovanie.

Obyvatelia, ktorí obľubujú cyklistiku a cykloturistiku, môžu využívať na území MČ Bratislava-Petržalka aj cestnú sieť III. a IV. kategórie, spomínanú hrádzu Dunaja, cesty okolo Veľkého a Malého Draždiaka, lesopark pri Štátnom závodisku na Starohájskej, lesopark na Kutlíkovej, cestičky na slovensko-rakúskom pomedzí a iné.

Na Markovej ulici je vybudovaný skatepark, ktorý slúži hlavne jazdcom na bicykloch, freestyle kolobežkách, korčuľoch a skateboardoch. Skatepark bol kompletne zrekonštruovaný na jar, v roku 2015, a o jeho údržbu sa stará nízkoprahový klub O.z. Kaspian spolu s jeho návštevníkmi.

V letnom období je v prevádzke kúpalisko Matador s toboganom. Kúpalisko má olympijské parametre a v minulosti sa na ňom usporiadalo viaceré významných športových podujatí. Na území mestskej časti je možné kúpať sa aj v jazere Veľký Draždiak, ktoré však oficiálne nie je spravované ako kúpalisko, ale mestská časť zabezpečuje v čase sezóny vodnú záchrannú službu zo strany sídliska. Dôvodom tejto situácie je prechod vedenia elektrického prúdu veľmi vysokého napätia priamo ponad jazero. V súčasnosti sa pracuje na výstavbe novej krytej plavárne, ktorá sa bude nachádzať na priestranstve medzi Jiráskovou a Tupolevovou ulicou.

V mestskej časti je v prevádzke viaceré športových hál zameraných na rôzne športy, konkrétne ŠH Prokofievova zameraná na halový futbal a bojové umenia, ŠH Znievska zameraná na fitness a gymnastiku, ŠH Gercenova na squash a fitness, ŠH Wolkrova na fitness a gymnastiku a ŠH SSUŠAT Vlastenecké námestie na bedminton, basketbal, florbal a tenis. V MČ Bratislava-Petržalka sa nachádza aj Zimný štadión na ulici M.C. Skłodowskej, ktorý je využívaný na hokej, krasokorčuľovanie a korčuľovanie verejnosti.

MČ Bratislava-Petržalka je známa organizáciou dostihov viac ako 100 rokov. Už koncom 19. storočia sa na jej území usporadúvali obľúbené dostihové preteky. Štátne závodisko š.p. ponúka kvalitné dostihové preteky európskeho významu s vysokou návštevnosťou a víkendové športové

a kultúrno-spoločenské vyžitie. Závodisko organizuje rovinové dostihy (vrátane klasických), dostihy cez prútené prekážky a steeplechase (dostihy cez ťažké skoky). Dostihové mítingy pozostávajú väčšinou z 8 až 10 dostihov. Prvé klasické dostihy (najdôležitejšie chovateľské dostihy pre anglických plnokrvníkov vo veku troch rokov) – Jarná cena kobýl a Veľká jarná cena – sú v máji a prvá júnová nedeľa je venovaná prestížnemu stredoeurópskemu podujatiu „Turf-gala“. V druhej polovici júla je na programe vrchol sezóny – Slovenské derby. September je venovaný posledným dvom klasickým skúškam – Oaks a Saint Leger. Mítingy Turf-gala a Slovenské derby svojou úrovňou a celkovou príťažlivosťou presahujú hranice Slovenska.⁴⁸ Okrem tradičných dostihov sa tu konajú aj závody chrtov.

Jedným z najznámejších športových areálov na území MČ Bratislava-Petržalka je Športový areál TJ Slávia Agrofert STU, ktorý ponúka prenájom športových a telovýchovných zariadení a organizovanie športových a spoločenských podujatí, kde sú k dispozícii tenisové dvorce, squashový dvorec, futbalové ihrisko, plážový volejbal, streetballové ihrisko, sauna s hydromasážnou vaňou, fyzioterapia, masáže a akupresúrne lôžka. V areáli TJ Slávia sa organizujú oficiálne medzinárodné jazdecké preteky Grand Prix (parkúrové preteky) s účasťou národných reprezentačných družstiev.

Medzi športovú infraštruktúru mestskej časti treba započítať aj revitalizované verejné športové plochy, ktorých bolo od roku 2008 obnovených viac ako tridsať (napr.: Jankolova, Furdekova, Žehrianska, Budatínska, Topoľčianska, Farského, Gessayova, Medvedovej, Jasovská a iné). Na kvalitnom povrchu s patričným vybavením je možné hrať malý futbal, hokejbal, basketbal, volejbal, hádzanú, tenis, vybíjanú. Plážový volejbal na piesku si záujemcovia môžu zahrať v areáli na Tematínskej ulici a tiež v areáli ZŠ Turnianska 10. V spomenutom areáli na Tematínskej je aj profesionálne vybavené ihrisko na hokejbal, kde sa hrajú zápasy najvyššej hokejbalovej súťaže na Slovensku.

Medzi netradičné športoviská patrí krytá kartingová dráha (pre motokáry) na Kopčianskej ulici, alebo offroadová dráha pre motokros a offroadové vozidlá na južnom konci Petržalky oproti novej obytnej časti Slnecnice. Krytá dráha pre freestylistov na bicykloch sa nachádza v areáli Strednej odbornej školy na Vranovskej ulici a vybudovaná bola svojpomocne nadšencami freestylového jazdenia.

Na záver treba spomenúť aj možnosti najmasovejšieho rekreačného športu a tým je beh. Nepotrebuje žiadnu veľkú infraštruktúru, ani náročné športoviská, iba vhodný priestor. V MČ Bratislava-Petržalka behajú amatérski i profesionálni športovci, usporadúvajú sa tu veľké medzinárodné bežecké mítingy (Beh cez bratislavské mosty, Silvestrovský beh, ČSOB beh, a pod.), ale je tu možno behať aj na hrádzi Dunaja, v lesoparku pri Kutlíkovej či Gwerkovej ulici, pri Veľkom a Malom Draždiaku, v areáloch základných škôl, v teréne na lúkach v okolí Dunaja, po chodníkoch i poliach popri hraničnom pásme s Rakúskom, či Maďarskom.

⁴⁸ <http://www.zavodisko.sk/sk/petrzalske-zavodisko.html>

Tabuľka 112 Organizácie na území MČ Bratislava-Petržalka zaoberajúce sa športom

forma	Názov organizácie	Adresa organizácie
s.r.o.	Fitnes Golem club Aupark	Einsteinova 18, 851 01
o.z.	Letné kúpalisko Matador	Údernícka 20, 851 01
s.r.o.	1. petržalská plaváreň	Tupolevova ul, 851 01
o.z.	Jazdecký areál 1.jazdecká, a.s.	Starohájska 31, 851 04
o.z.	Jazdecký areál - Jazdecký klub Slovan Háje	Starohájska 31, 851 04
o.z.	Jazdecký areál - Závodisko, š.p.	Starohájska 31, 852 69
o.z.	Jazdecký areál – Rančík, Club Ippico-Dunaj	Starohájska 35, 851 03
s.r.o.	Zimný štadión	Marie Curie-Sklodowskej 1, 851 04
s.r.o.	Športové zariadenia Petržalky	Kutlíkova 17, 852 12
s.r.o.	Petržalské Bowlingové Centrum	Tupolevova 7/A, 851 01
o.z.	Tenisová hala TJ Slávia Právnik,	Tematínska 5, 851 06
o.z.	Kaspian, Skate Park	Ambroseho 16. 851 02
o.z.	Dunajklub Kamzík, lodenica	Klokočova 1, 851 01
s.r.o.	Športová hala Pengym	Wolkrova 47
s.r.o.	Športová hala Gym 1, Znievska	Znievska 1/A
s.r.o.	Športová hala Prokofievova	Prokofievova 2
s.r.o.	Športová hala Gercenova	Gercenova 25
Športové kluby		
forma	Názov organizácie	Adresa organizácie
o.z.	In-line hokejový klub Fevra Blue Viperas	Hrobákova 40, 851 02
o.z.	1. Slovenský Školský Lukostrelecký Klub	Humenské nám. 7, 851 07
o.z.	Asociácia karate Bratislava	Tupolevova 20, 851 01
o.z.	B.S.C. Bratislava , basketbalový klub	Holíčska 50, 851 01
o.z.	FC Petržalka Akadémia	Marie Curie-Sklodowskej 1, 851 04
o.z.	Danubia, klub modernej gymnastiky	Topoľčianska 33, 851 05
o.z.	Educo - Petržalka, stolnotenisový oddiel	Farského 9, 851 02
o.z.	GYM, s.r.o.	Wolkrova 47, 851 01
o.z.	Jazdecký klub Slávia STU	Májová 21, 852 26
o.z.	Jokerit - hokejbalový klub	Smolenická 1, 851 05
o.z.	Jednotka – tenisová škola	Prokofievova 5, 851 01
o.z.	Kaktus bike Petržalka	Haanova 1, 851 04
o.z.	Klub potápačov Nautilus	Hrobákova 21, 851 02
o.z.	Kolkársky klub Tatran	Blagoevova 20, 851 04
o.z.	Matchball – tenisový klub	Smolenická 20, 851 05
o.z.	Miestny Športový Klub Iskra Petržalka	Údernícka 20, 851 01
o.z.	Petržalská asociácia hokejbalových klubov	Topoľčianska 14, 851 05
o.z.	Spoločnosť Joga v dennom živote	Budatínska 20, 851 07
o.z.	Skupina historického šermu Triglav	Gessayova 15, 851 03
n.o.	Slovenský skauting, Prieskumníci 4. oddiel Bratislava	Ambroseho 13, 851 02
o.z.	Slovenský Offroad klub	Bohrova 9, 851 01
o.z.	Slovenský strelecký zväz	Wolkrova 4, 851 01
o.z.	Šachový krúžok mládeže Dunaj	Nám. Hraničiarov 2/A, 851 03
o.z.	BK Petržalka, basketbalový klub	Vranovská 4, 851 02
o.z.	Športový klub Ippico-Dunaj, parkúr	Starohájska 35, 851 04
o.z.	Športový klub Real - Petržalka	Jasovská 8, 851 07

o.z.	Športová škola karate	Tupolevova 20, 851 01
o.z.	Stolnotenisový klub Viktória	Hálova 17, 851 01
o.z.	TJ Elán	Romanova 1, 851 02
o.z.	TJ Pozemné stavby, veslársky klub	Klokočova 1, 851 01
o.z.	TJ Žižka Bratislava, dostihy	Starohájska 11, 851 02
o.z.	Tenisová škola Juraj Holdoš	Brančská 11, 851 01
o.z.	Tenisové centrum mládeže Kurek&Kratochvíla	Dudova 2-4, 851 02
o.z.	TJ Slávia Právník, tenisový klub	Tematínska 5, 851 06
o.z.	Jednotka, Tenisová škola	Záhumenská 318, 851 10
o.z.	Tenisová škola Petržalka	Nobelovo nám.6, 851 01
o.z.	Zväz raftingu a vodáctva SR	Wolkrova 4, 851 01
o.z.	Združenie športových klubov Petržalky	Starohájska 35, 851 02
o.z.	Univerzum pétanque klub	Romanova 38, 851 02
o.z.	Atletický klub Run for Fun Petržalka	Tupolevova 20, 851 01

Detské ihriská

Vlastníkom verejných detských ihrísk je hlavné mesto SR, Bratislava, pričom v správe ich má MČ Bratislava-Petržalka a prevádzkovateľom je Miestny podnik verejnoprospešných služieb Petržalka. V pôsobnosti Miestneho podniku verejnoprospešných služieb je v súčasnosti 49 verejných detských ihrísk, kde prevádzková doba je stanovená od 1. apríla do 31. októbra kalendárneho roka a komplexné čistenie plôch ihrísk sa vykonáva v intervale 1 x mesačne – každý prvý pracovný týždeň v mesiaci počas prevádzkovej doby. V roku 2014 bol samosprávou vymenený piesok vo všetkých pieskoviskách za nový. Skontrolované boli hracie prvky, oplotenie a lavičky. Všetky nedostatky, spôsobené opotrebovaním materiálu, ale aj vandalmi, boli odstránené. Niektoré hracie prvky dostali nový náter a samospráva sa postarala aj o doplnenie lavičiek.

V MČ Bratislava-Petržalka pôsobí Občianske združenie Petržalské ihriská, ktoré združuje komunity obyvateľov pri detských ihriskách a športoviskách. Prostredníctvom svojich členov združenie zabezpečuje na väčšine ihrísk a voľných športovísk pre deti, mládež a dospelých, tzv. teenplaces, údržbu (upratovanie, hrabanie lístia na jeseň, atď.), opravy v spolupráci s Miestnym podnikom VPS alebo svojpomocne, kúpu nových certifikovaných herných prvkov z vlastných finančných prostriedkov alebo získaných dotácií či grantových programov a organizáciu športových a kultúrnych podujatí pre deti a mládež (napr. lampiónový sprievod, vyrezávanie tekvic, divadielka, vystúpenia kúzelníka, šarkaniády, Mikuláš a iné).

1.7 SWOT analýza

SWOT analýza je nástroj strategického plánovania používaný na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození. Silné a slabé stránky predstavujú vnútorné faktory, ktoré sa nachádzajú priamo na území a samospráva MČ Bratislava-Petržalka má kompetencie aktívne pôsobiť v týchto oblastiach. Príležitosti a ohrozenia predstavujú vonkajšie faktory, ako sú globálne trendy, štátna legislatíva a oblasti v kompetencii Bratislavského samosprávneho kraja a hlavného mesta SR Bratislavy.

Silné stránky	Slabé stránky
Životné prostredie - Existencia záplavových oblastí – ochrana pred povodňami - Chránené prírodné lokality (CHA Pečniansky les, CHA Soví les, PR Starý háj, CHA Chorvátske rameno a CHA Hrabiny) - Existencia parkov a lesoparkov - Revitalizácia Sadu Janka Kráľa - Realizácia novej výsadby sídliskovej zelene - Podporný program tvorby predzáhradok - Existencia plôch voľného pohybu psov - Vybudovanie oploteného cvičiska psov na Wolkrovej ulici - Každoročné organizovanie verejných brigád a technická podpora subjektov, aktívnych pri čistení verejných priestranstiev - Prítomnosť vodných plôch - Prítomnosť zdroja pitnej vody v chránenom areáli Pečnianskeho lesa Územný a stavebný rozvoj - Priestor pre územný rozvoj - Územný plán zóny CMC Pravobrežné centrum - Petržalka - Urbanistická štúdia Petržalka-City - Participácia obyvateľov pri riešení dobudovania Centrálnej osi Petržalky pod garanciou hlavnej architektky mesta Bratislava - Nová výstavba obytných zón s dôrazom na humanizáciu priestoru - Rekonštrukcia námestí - Projekt participatívneho rozpočtu – stavebné úpravy a rekonštrukcie	Životné prostredie - Chýbajúci koncepčný dokument Generel zelene - Nízke povedomie obyvateľov o chránených lokalitách - Nevybudované náučné chodníky - Koncentrácia sociálne vylúčených obyvateľov v lužných lesoch - Fragmentácia zelených plôch - zalesnené a zelené plochy nie sú prepojené zelenými koridormi - Nevyužívané zelené plochy pri cestnej infraštruktúre - Nevyhovujúca druhová skladba drevín na sídliskách – alergény - Chýbajúca infraštruktúra pre chovateľov psov – cvičiská, oplotené výbehy, cintorín pre zvieratá a.i.) - Existencia neuzatvorených stanovišť smetných nádob - Výskyt čiernych skládok odpadu - Zaťaženie hlukom z dopravy (Panónska cesta, diaľnica D2, železnica) Územný a stavebný rozvoj - Absencia územných plánov zón v rozvojových územiach - Stav priemyselných lokalít - Nevyhovujúci stav terás bytových domov - Absencia koncepčného materiálu pre pravidlá drobnej architektúry - Zaťaženie verejného priestoru vizuálnym smogom

Doprava • Dopravná prepojenosť so zvyšným územím Bratislavy • Vypracovaná štúdia rozvoja cyklodopravy • Vhodné geomorfologické a priestorové podmienky pre rozvoj cyklodopravy • Vypracované podklady a analýzy pre riešenie parkovacej politiky • Verejné parkovacie domy na Romanovej ulici a Mlynarovičovej ulici 14-24 Hospodárstvo • Rozvoj nákupných a administratívnych kapacít • Výrazný podiel subjektov III. a IV. sektora hospodárstva • Nízka nezamestnanosť 5,62% (júl 2015, Bratislava V) • Trhovisko Mlynarovičova • Pravidelné organizovanie farmárskych trhov • Prítomnosť Ekonomickej univerzity a spolupráca v oblasti poradenstva podnikateľom pri vypracovávaní štúdií Obyvateľstvo • Prirodzený prírastok obyvateľstva • Priaznivá vzdelanostná štruktúra obyvateľstva • Aktivizovaný ľudský potenciál – veľké množstvo OZ pôsobiach v MČ • Zriadenie Rady seniorov ako poradného orgánu Infraštruktúra sociálnych služieb • Schválený Komunitný plán sociálnych služieb mestskej časti Bratislava-Petržalka • Existencia Strediska sociálnych služieb • Poskytovanie opatrovateľskej služby • Domáce tiesňové volanie • Poskytovanie odľahčovacej a opatrovateľskej služby • Existencia zariadenia núdzového bývania • Existencia útulku pre matky s deťmi • Existencia dotačného mechanizmu MČ pre neziskové organizácie zabezpečujúce krízovú intervenciu • Poskytovanie stravovania pre seniorov,	Doprava • Oprava iba havarijného stavu komunikácií • Nevyhovujúca súčasná parkovacia politika • Nevyužitý potenciál pre cyklodopravu - chýbajúce priečne prepojenie a celkové dobudovanie cyklotrás • Nevhodne riešené križovatky ciest a cyklotrás • Potreba rekonštrukcie chodníkov • Nezabezpečená bezbariérovosť komunikácií Hospodárstvo • Nejasné vlastnícke vzťahy v rámci terás bytových domov • Nevyhovujúci stav miestnych trhovísk, likvidácia trhoviska na ulici Vígľašská • Chýba krytá tržnica- provizórne riešenie organizovania trhov • Neexistencia podnikateľského inkubátora • Nedostatočná podpora sieťovania podnikateľských subjektov, verejného a občianskeho sektora • Existencia prevádzok herní na sídliskách Obyvateľstvo • Migračný úbytok trvalo žijúceho obyvateľstva • Zvyšujúci sa podiel starnúceho trvalo žijúceho obyvateľstva v MČ • Slabý záujem obyvateľstva o verejný život • Chýbajúca motivačná schéma na prihlasovanie obyvateľov na trvalý pobyt v MČ
---	---

dotácia na stravovanie • Denné centrá pre seniorov s výdajňami obedov • Existencia Rady seniorov ako poradného orgánu starostu • Sociálna výdajňa pre ľudí v ťažkej sociálnej situácii Školstvo • Sieť 19 materských škôl a 11 základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ, lokalizovaných vo všetkých častiach MČ, • Dostatočná kapacita ZŠ • Existencia Strediska služieb školám a školským zariadeniam • Existencia tried v ZŠ a MŠ pre deti a žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami (deti s autizmom, s poruchami výživy a ľahkým mentálnym postihom) • Zvyšovanie kapacít MŠ v priestoroch MŠ, (napr. prebudovaním školských bytov na triedy MŠ) a budovaním elokovaných tried v priestoroch ZŠ • Dotačný mechanizmus na umiestnenie detí, ktoré neboli prijaté do MŠ v zriaďovateľskej kompetencii MČ, do súkromných MŠ • Výmena okien a rekonštrukcia striech vo všetkých 11 základných školách a 19 materských školách z prostriedkov MČ • Výmena osvetlenia vo všetkých 11 ZŠ Kultúra • Kultúrne zariadenia: DK Zrkadlový háj, DK Lúky, Cik-Cak Centrum • Digitalizácia ArtKina v DK Zrkadlový háj • Existencia Miestnej knižnice Petržalka – 10 pobočiek pre detských a dospelých čitateľov, 1 pobočka s odbornou literatúrou • Organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí • Existencia umeleckých diel na sídlisku – sochy a plastiky Šport • Existencia 4 športových hál zameraných na rôzne druhy športu	Infraštruktúra sociálnych služieb • Nedostatočná kapacita sociálnych zariadení opatrovateľskej služby • Iba jedno zariadenie pre pomoc ľuďom bez domova • Slabá sieť zariadení sociálnych služieb pre ľudí so zdravotným postihom Školstvo • Nedostatočné kapacity MŠ • Nedostatočná vybavenosť ZŠ modernými učebnými pomôckami a odbornými triedami • Nevyhovujúci stav hygienických zariadení MŠ a ZŠ • Potreba rekonštrukcie športových areálov a telocviční • Výška nákladov na energie, potreba rekonštrukcie osvetlenia a montáže termoregulačných ventilov na radiátoroch Kultúra • Nevyhovujúci technický stav DK Lúky a DK Zrkadlový háj • Chýbajúci letný amfiteáter, príp. upravený priestor na realizáciu letných kultúrno-spoločenských a športovo-rekreačných podujatí pod holým nebom • Nevyhovujúci stav umeleckých diel na sídlisku • Prekrytie monumentálnych malieb na panelových domoch Šport • Chýbajúci futbalový štadión • Chýbajúca športová hala s hľadiskom pre divákov • Potreba rekonštrukcie 4 športových hál v majetku MČ • Chýbajúca možnosť využitia
---	--

• Vhodné podmienky pre cyklistiku, beh, atletiku a kolektívne športy • Existencia viac ako 50 športových klubov • Vhodné podmienky pre vodácke športy • Vybudovaný zimný štadión • Existencia letného kúpaliska Matador • Výstavba krytej plavárne • Podmienky pre netradičné športy • Organizácia športových podujatí pre deti a dospelých počas roku, spolupráca s neziskovými organizáciami • Komplexná obnova detských ihrísk	športovej infraštruktúry ZŠ verejnosťou • Elektrické vedenie ponad jazero Draždiak – neoficiálne prírodné kúpalisko
Príležitosti	Ohrozenia
Životné prostredie • Možnosť zapojenia sa MČ do Stratégie adaptácie SR na dopady zmeny klímy - • Rozvoj zelenej a modrej infraštruktúry v MČ • Zapojenie sa do celomestskej politiky odstraňovania vizuálneho smogu • Legislatívne zmeny podporujúce triedenie odpadov • Vyhlásenie Sadu J. Kráľa ako obecné chránené územie Doprava • Plánované vybudovanie diaľnice D4 • Výstavba 1. etapy a 2.etapy Nosného dopravného systému • Vybavenie územia službou verejnej dopravy • Existencia železničnej stanice, prepojenie do sústavy TEN-T • Možnosť využitia riečnej dopravy • Podpora rozvoja cykloinfraštruktúry ako súčasti siete EuroVelo • Zapájanie prvkov zelenej infraštruktúry do komunikácií Technická infraštruktúra • Zrekonštruovaný zdroj pitnej vody • Zrekonštruovaná ČOV • Koncepčné riešenia v oblasti tepelnej energetiky -rekonštrukcia petržalských kotolní, znížené náklady na teplo • Existencia spoločností zabezpečujúcich	Životné prostredie • MČ nevlastní pozemky na svojom území • Zaberanie zelených plôch zahusťovaním výstavby napr. parkovacích miest • Klimatické zmeny – prívalové zrážky • Vedenie ropovodu územím Petržalky • Administratívne náročný proces pri vybavovaní rekonštrukcie kontajnerových stojísk a vybudovania nových Doprava • Deľba kompetencií v oblasti dopravy • Chýbajúci územný Generel dopravy hl. mesta SR • Nedobudovanie 2. etapy Nosného dopravného systému • Diaľničný obchvat mesta vedie územím MČ Technická infraštruktúra • Chýbajúca kanalizácia v lokalite rodinných domov v západnej časti MČ • Potreba rekonštrukcie pouličného osvetlenia – zníženie nákladov a svetelného smogu Vzdelávanie a inovácie • Nedostatočné finančné ohodnotenie zamestnancov školstva a osobitne nepedagogických zamestnancov ZŠ

odvoz a likvidáciu rôzneho druhu odpadu Vzdelávanie a inovácie • Prítomnosť zariadení stredného školstva • Prítomnosť vysokých škôl a univerzity • Prítomnosť technologických spoločností s výskumnou a vývojovou činnosťou • Podpora projektov celoživotného vzdelávania a duálneho vzdelávania • Tvorba partnerstiev inštitúcií pre deti a pre seniorov Zdravotníctvo • Prítomnosť zdravotníckych zariadení (polikliniky, nemocnice) • Prítomnosť sanatória pre pomoc ľuďom trpiacich závislosťou Hospodárstvo • Rozvoj grantovej politiky zo strany MČ a využívanie nástrojov daňovej politiky • Zhodnocovanie majetku jeho efektívnym využívaním (nehnutelnosti a nájomná politika) • Využívanie výhod outsourcingu a verejnosúkromných partnerstiev • Motivovanie a rokovanie s developermi pre budovanie vybavenosti ako súčasť developerských projektov • Možnosť revitalizácie bývalých priemyselných lokalít Cestovný ruch • Organizovanie podujatí v spolupráci s Magistrátom a BSK (Bratislavský majáles, Obliehanie Bratislavy Napoleonom) • Rozvoj kongresového CR • Rekonštrukcia systému opevnení z 2. Svetovej vojny • Plánovanie projektu Metropolis- zábavné centrum	a MŠ • Chýbajúci Generel potrieb mladých ľudí – problém ponuky mimoškolských aktivít atraktívnych pre mládež • Odliv kvalifikovanej sily do zahraničia • Nedostatočná spolupráca v oblasti výskumu a inovácií v rámci regiónu CENTROPE Zdravotníctvo • Starnutie populácie, zvýšenie tlaku na zdravotnícku infraštruktúru Hospodárstvo • Zahusťovanie výstavby a podnikateľských aktivít, zvyšovanie tlaku na kvalitu života a environmentálnu udržateľnosť • Náročné sklbenie mestských a miestnych záujmov Cestovný ruch • Nedostatočná propagácia MČ • Negatívne povedomie o MČ u obyvateľov SR a návštevníkov Bratislavy
---	---

2. Strategická časť

Strategická časť PHSR obsahuje strategickú víziu MČ Bratislava-Petržalka pri zohľadnení vnútorných špecifik a určuje hlavné ciele a priority rozvoja. Strategická časť PHSR MČ Bratislava-Petržalka nadväzuje na analytickú časť, keďže vychádza zo SWOT analýzy a v nej identifikovaných kľúčových oblastí, na ktoré je potrebné zacieliť strategické plánovanie a rozvoj. Stratégia rozvoja MČ Bratislava-Petržalka sa vzťahuje k časovému intervalu rokov 2016-2023, ktoré kopírujú programové obdobie Kohéznej politiky EÚ. Stratégia rozvoja zároveň rešpektuje princípy regionálnej politiky v záujme dosiahnutia udržateľného rozvoja územia a zohľadňuje rozvojové priority definované na vyššej hierarchickej úrovni.

2.1. Strategické koncepčné dokumenty na európskej, národnej a regionálnej úrovni

V zmysle zmluvy o fungovaní Európskej únie (čl. 174 a 175) musia všetky aktivity a politiky členských štátov prispievať k hospodárskej, spoločenskej a územnej kohézii.⁴⁹ Ciele stratégie Európa 2020, predstavujú desaťročnú stratégiu Európskej únie v oblasti rastu a jej cieľom je vytvoriť podmienky pre inteligentnejší, udržateľnejší a inkluzívnejší rast. Stratégia Európa 2020 obsahuje 7 hlavných iniciatív, ktorých podpora povedie k dosiahnutiu určených cieľov: 1) inovácie – prístup k inováciám, ich financovanie a zavádzanie do procesov, 2) digitálne hospodárstvo, 3) zamestnanosť – podpora rozvoja zručností počas celého života, 4) mládež – zlepšenie výsledkov vzdelávania a uľahčenie vstupu na trh práce, 5) priemyselná politika – podpora malých a stredných podnikateľov, zlepšenie podnikateľského prostredia, rozvoj udržateľnej priemyselnej základne, 6) chudoba – zabezpečenie sociálnej a územnej kohézie, 7) efektívne využívanie zdrojov – efektívne využívanie energií, modernizácia dopravných systémov, oddelenie hospodárskeho rastu od využívania zdrojov.

Kohézna politika je hlavným investičným nástrojom Európskej únie na splnenie cieľov Stratégie Európa 2020. V programovom období 2014-2020 bol definovaný Spoločný strategický rámec s 11 tematickými cieľmi:

1. Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií
2. Zlepšenie prístupu k informačným a komunikačným technológiám, zlepšenie ich využívania a kvality
3. Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov
4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
5. Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika
6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov
7. Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach
8. Podpora udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a mobility pracovnej sily
9. Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii
10. Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy pre zručnosti a celoživotné vzdelávanie
11. Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán a efektivity i verejnej správy.

⁴⁹ http://europa.eu/pol/pdf/consolidated-treaties_sk.pdf

Tematické ciele Kohéznej politiky EÚ, by mali byť premietnuté do rozvojových stratégií na všetkých nižších hierarchických úrovniach.

Stratégia rozvoja MČ Bratislava-Petržalka je v súlade s cieľmi základného, koncepčného dokumentu realizácie regionálnej politiky na úrovni štátu – Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR. Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná nasledovne: *“Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.”*

Pre naplnenie dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR je stanovený strategický cieľ: *„Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.“* Nosnými prvkami dosahovania dlhodobej vízie sú, v súlade so stratégiou Európa 2020, A) Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inováciách, B) Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje, C) Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Strategické dokumenty na európskej a národnej úrovni zohľadňuje aj PHSR Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014-2020, v ktorom je globálny cieľ vytýčený ako: *„Vytvoriť vhodné podmienky pre zvýšenie inovačnej výkonnosti bratislavského regiónu v rámci európskeho priestoru.“* To znamená vytvoriť hospodárske a sociálne podmienky najmä na zvýšenie celkových výdavkov v oblasti vedy a výskumu, zvýšenie počtu výskumných pracovníkov, zvýšenie počtu inovácií v malých a stredných podnikoch, zvýšenie podielu vysokoškolsky vzdelanej populácie na území kraja, zlepšenie prístupu obyvateľstva k širokopásmovému internetu (najmä vo vidieckych oblastiach), ale aj zvýšenie počtu patentových prihlášok a tým zlepšiť celkové hodnotenie kraja v rámci poradia inovačnej výkonnosti regiónov na území EÚ (Regional innovation scoreboard - RIS) z úrovne priemerného inovátora na úroveň stredne vysokého inovátora.⁵⁰ Na dosiahnutie globálneho cieľa boli vytýčené 4 strategické ciele: 1. Rozvoj poznatkovo orientovanej ekonomiky, 2. Rozvoj služieb a turizmu, 3. Integrovaná a ekologická doprava a znižovanie energetickej náročnosti, 4. Zlepšenie kvality životného prostredia.

Hlavné mesto SR, Bratislava, má taktiež vypracovaný dokument PHSR (na roky 2010-2020), v ktorom je stratégia rozvoja mesta, zastrešená víziou, ďalej členená na 6 strategických tém. Strategická vízia mesta Bratislavy znie: *„Bratislava má ambíciu rozvíjať sa ako moderná a konkurencieschopná európska metropola vytvárajúca priaznivé podmienky pre plnohodnotný a harmonický život občanov všetkých generácií a atraktívne prostredie pre návštevníkov, študentov a investorov. Bratislava pre svoj rozvoj aktívne a zodpovedne využije hodnoty vytvorené v bohatej a slávnej minulosti, multikultúrnu skúsenosť, dynamický vývoj posledných období, výnimočný ľudský potenciál, unikátne polohové danosti, prírodné a kultúrne bohatstvo.“*

Šesť strategických tém, ktoré obsahujú konkrétnejšie opatrenia na napĺňanie strategickkej vízie, sú:

⁵⁰ <http://www.region-bsk.sk/clanok/program-hospodarskeho-a-socialneho-rozvoja-na-roky-2014-2020-352939.aspx>

A) Bratislava - nadregionálne centrum: pomocou premyslených a koordinovaných aktivít relevantných partnerov z verejného aj súkromného sektora posilniť postavenie Bratislavy ako významnej a vyhľadávanej stredoeurópskej metropoly; trvalo posilňovať úlohu Bratislavy ako hlavného rozvojového pólu Slovenska, centra zamestnanosti, služieb, vzdelanosti a kultúry; lepšie zhodnotiť atraktivitu mesta a jeho prírodného prostredia pre návštevníkov a turistov, výrazne a viditeľne posilniť odvetvie cestovného ruchu.

B) Znalostná ekonomika: zhodnotiť ľudský potenciál Bratislavy, regiónu a dostupnej infraštruktúry v prospech budovania znalostnej spoločnosti; vybudovať ekonomiku Bratislavy ako kvartérneho centra Slovenska a pre Slovensko a zároveň kľúčového bodu pre prenos technológií a rozvoj inovácií.

C) Kvalita života a ľudský potenciál: trvalo zvyšovať kvalitu života všetkých a rozvíjať ľudský potenciál v meste smerom k znalostnej spoločnosti ako základného predpokladu progresívneho rozvoja mesta; rozvíjaním bývania, sociálneho zázemia, služieb a príležitostí pre aktívny občiansky život dosiahnuť, aby sa Bratislava stala príťažlivým, otvoreným a vitálnym mestom, so všetkými podmienkami pre aktívny a zaujímavý život.

D) Kvalita životného prostredia a mestského priestoru: udržiavať prírodné a humánne ekologické prostredie, zvyšovať kvalitu životného prostredia v meste, vytvárať atraktívny mestský priestor zohľadňujúci potreby užívateľov; v spolupráci so susediacimi regiónmi a partnermi chrániť, užívať a zveľaďovať kultúrne dedičstvo, prírodné bohatstvo a zdroje, s ohľadom na ich zachovanie pre budúce generácie.

E) Doprava a technická infraštruktúra: využívať energeticky efektívne a k životnému prostrediu šetrné dopravné systémy, zlepšiť napojenie mesta na vonkajšie dopravné siete a skvalitniť vnútornú mobilitu; poskytnúť modernú, kapacitne aj kvalitatívne dostatočnú technickú infraštruktúru pre súčasné potreby a budúci rozvoj.

F) Správa a riadenie mesta: spravovať mesto a usmerňovať jeho rozvoj zodpovedne, profesionálne, efektívne a transparentne, zvyšovať kvalitu a dostupnosť služieb samosprávy; vytvárať podmienky na aktívne občianstvo s osobitným zreteľom na mladých ľudí, využívať potenciál občanov, komunikovať s nimi, reagovať na ich podnety, potreby a aktívne ich zapájať do rozhodovania.

2.2. Strategický rámec rozvoja MČ Bratislava-Petržalka

Strategický rámec MČ Bratislava-Petržalka zohľadňuje vyššie spomenuté, hierarchicky nadradené strategické dokumenty a tematické priority, avšak s ohľadom na právomoci a kompetencie MČ Bratislava-Petržalka podľa § 4 ods. 1 až 3 zák. SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov v spojení s § 29 zák. SNR č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky, Bratislave v znení neskorších predpisov a čl. 6 ods. 2 Štatútu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.

Strategický rámec nemá ambíciu definovať projektové zámery, ktoré by mala MČ realizovať, ale vytýčiť oblasti a témy, na ktoré by malo byť koncentrované rozvojové úsilie samosprávy. K jednotlivým opatreniam mali možnosť obyvatelia a aktéri, pôsobiaci v MČ Bratislava-Petržalka, navrhovať konkrétne projektové zámery.

Strategická vízia je hlavná, zastrešujúca myšlienka, ktorá deklaruje, aký cieľový stav by malo územie dosiahnuť na konci obdobia platnosti dokumentu PHSR. Pre naplnenie vízie boli zadefinované globálne strategické ciele v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti, podľa štruktúry definovanej v metodike tvorby PHSR.

Strategický rámec bol predložený na prerokovanie na zasadnutí Miestneho zastupiteľstva dňa 27.10.2015.

Strategická vízia MČ Bratislava-Petržalka pre roky 2016-2023 je rovnaká ako v predchádzajúcom PHSR na roky 2007-2013. „MČ Bratislava-Petržalka bude moderná mestská časť s kvalitnou infraštruktúrou pre všetkých obyvateľov a dynamickým rozvoj s ohľadom na zachovanie a skvalitňovanie životného prostredia a zelených plôch“. Predchádzajúca vízia územia bola zachovaná z PHSR 2007-2013, z dôvodu kontinuity strategických priorít, ako aj dosiaľ nenaplneného potenciálu v rozvoji infraštruktúry a dôležitosti ochrany a rozvoja životného prostredia s ohľadom na adaptáciu na dopady klimatických zmien v mestskom prostredí.

Globálny cieľ pre hospodársku oblasť znie: „Komplexná rekonštrukcia infraštruktúry podporujúcej hospodársky rozvoj a kvalitu života obyvateľov, vrátane dopravnej infraštruktúry, budovania komunikácií pre nemotorovú dopravu, rekonštrukcie verejných priestranstiev s ohľadom na bezbariérovosť a skvalitňovanie služieb Miestneho úradu MČ Bratislava-Petržalka.“

Pre naplnenie cieľa v hospodárskej oblasti boli definované špecifické ciele **1.1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry** a **1.2. Revitalizácia verejných priestranstiev** a **1.3. Rozvoj modernej samosprávy**. Špecifické ciele boli zadefinované tak, aby korešpondovali s kompetenciami MČ Bratislava-Petržalka. K špecifickým cieľom boli priradené opatrenia, ktoré určujú detailne oblasť, ktorá bude napĺňaná konkrétnymi projektmi.

Opatrenia priradené k špecifickému cieľu 1.1. sú zamerané na rozvoj ciest III. triedy a miestne komunikácie (pre motorovú dopravu), cesty IV. triedy (pre nemotorovú dopravu – chodníky a cyklochodníky) a rozvoj parkovacej politiky. Kvalitná a kapacitne vyhovujúca cestná infraštruktúra, ako aj rozvoj možností alternatívnej nemotorovej dopravy sú kľúčové témy pre rozvoj mestskej časti a kvality života obyvateľov s ohľadom na znižovanie environmentálnej záťaže. Revízia systému parkovacej politiky je aktuálnou problematikou nie len v MČ Bratislava-Petržalka, ale aj v celom hlavnom meste SR, Bratislave. Projekty zamerané na rozvoj dopravnej infraštruktúry v MČ Bratislava-Petržalka by mali zohľadňovať strategický dokument „Územný generel dopravy hlavného mesta Slovenskej republiky, Bratislavy“.

Opatrenia v rámci špecifického cieľa 1.2. sú zamerané na revitalizáciu verejných priestranstiev vrátane priestoru trhoviska a terás bytových domov, ktoré sú v správe MČ. Okrem investičných projektov opatrenia dávajú priestor aj realizáciu neinvestičných projektov a tvorbe koncepčných dokumentov a stratégií v jednotlivých oblastiach.

Opatrenia prislúchajúce k špecifickému cieľu 1.3. Rozvoj modernej samosprávy, pokrývajú možnosti definovania projektov zameraných na skvalitňovanie služieb všetkým obyvateľom a aktérom v mestskej časti a zároveň projekty a aktivity zamerané na rozvoj interného chodu miestneho úradu a jeho zamestnancov.

Globálny cieľ pre sociálnu oblasť znie: „Rozvoj infraštruktúry sociálnych služieb, školskej infraštruktúry a kultúrnej infraštruktúry za účelom zvyšovania kvality života všetkých obyvateľov a podpora budovania lokálnej identity MČ Bratislava-Petržalka“. Pre naplnenie cieľa boli definované špecifické ciele **2.1. Rozvoj infraštruktúry sociálnych služieb**, **2.2. Rozvoj školskej infraštruktúry**, **2.3. Rozvoj infraštruktúry pre športové a voľnočasové vyžitie** a **2.4. Rozvoj kultúrnej infraštruktúry**. Špecifické ciele zohľadňujú kompetencie miestneho úradu, ktoré zastrešujú odborné oddelenia. K špecifickým cieľom boli priradené opatrenia, pričom návrhy projektových zámerov v jednotlivých

opatreniach nemusia byť realizované iba činnosťou MČ Bratislava-Petržalka, ale predstavujú aj priestor pre spoluprácu a realizáciu spoločných projektov verejného, súkromného a občianskeho sektora. Finančné prostriedky MČ Bratislava-Petržalka sú obmedzené a pre zabezpečenie kvalitných služieb s dostatočnou kapacitou bude potrebná realizácia spoločných projektov.

Opatrenia v rámci špecifického cieľa 2.1. sú zamerané na rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb a zariadení, pričom zohľadňujú najmä demografický vývoj a nárast podielu starnúceho obyvateľstva. Cieľom Európskej komisie je prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú.

Opatrenia špecifického cieľa 2.2. zahŕňajú oblasť skvalitnenia technického stavu a výchovno-vzdelávacieho procesu v školských zariadeniach, ktoré sú v kompetencii mestskej časti, teda materských a základných škôl. Opatrenie zahŕňa projektové zámery s cieľom zvyšovania kapacít, rekonštrukcie budov a vybavenia tried, či rekonštrukcie školských jedální.

V rámci špecifického cieľa 2.3. sú zadefinované opatrenia s cieľom revitalizácie existujúcej a budovanie novej športovej infraštruktúry, organizácie športových podujatí a revitalizácie detských ihrísk na sídlisku, tak aby poskytovali široké spektrum možností pre voľnočasové vyžitie obyvateľov vo všetkých vekových kategóriách.

Opatrenia v špecifickom ciele 2.4. sú zamerané na rozvoj kultúrnej infraštruktúry a organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí. Aktivity rozvíjajúce možnosti športového a kultúrneho vyžitia, spolu s aktivitami, s cieľom rozvoja verejných priestranstiev, na ktorých sa takéto podujatie budú organizovať, môžu mať výrazný pozitívny efekt na tvorbu lokálnej identity obyvateľov MČ Bratislava-Petržalka.

Globálny cieľ pre environmentálnu oblasť znie: *„Skvalitňovanie životného prostredia podporou revitalizácie sídliskovej zelene, údržbou parkov a lužných lesov, zefektívnením odpadového a energetického hospodárstva MČ Bratislava-Petržalka“*. Pre naplnenie cieľa boli zadefinované 2 špecifické ciele: **3.1. Zvýšenie kvality životného prostredia a adaptácie na globálne klimatické zmeny** a **3.2. Rozvoj technickej infraštruktúry**. Rovnako ako pri hospodárskej a sociálnej oblasti aj pre špecifické ciele v environmentálnej oblasti boli zadefinované opatrenia s ohľadom na kompetencie mestskej časti.

Opatrenia v špecifickom ciele 3.1. predstavujú priestor na definovanie projektov zameraných na rozvoj sídliskovej zelene, ako aj lesných porastov a parkov a špecificky infraštruktúry pre chovateľov psov. Kvalitné a environmentálne nezaťažené prostredie predstavuje priestor pre rekreáciu a športové vyžitie obyvateľov MČ Bratislava-Petržalka. Dôsledným vytýčením a ohraničením plôch voľného pohybu psov bude možné eliminovať znečisťovanie verejnej zelene a konflikty medzi chovateľmi psov a ostatnými obyvateľmi.

Ku skvalitneniu a uchovaniu životného prostredia napomôžu aj projektové zámery v rámci opatrení špecifického cieľa 3.2. cielené na rozvoj technickej infraštruktúry, konkrétne odpadového hospodárstva, energetického hospodárstva a podporou využívania obnoviteľných zdrojov.

Tabuľka 12 Strategický rámec MČ Bratislava-Petržalka na roky 2016-2023

Vízia	Globálne ciele	Špecifické ciele
„M.č. Bratislava – Petržalka bude moderná mestská časť s kvalitnou infraštruktúrou pre všetkých obyvateľov a dynamickým rozvojom s ohľadom na zachovanie a skvalitňovanie životného prostredia a zelených plôch“	Hospodárska oblasť: <i>Komplexná rekonštrukcia infraštruktúry podporujúcej hospodársky rozvoj a kvalitu života obyvateľov, vrátane dopravnej infraštruktúry, budovania komunikácií pre nemotorovú dopravu, rekonštrukcie verejných priestranstiev s ohľadom na bezbariérovosť a skvalitňovanie služieb Miestneho úradu MČ Bratislava-Petržalka</i>	1.1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry
		1.2. Revitalizácia verejných priestranstiev
		1.3. Rozvoj modernej samosprávy
	Sociálna oblasť: <i>Rozvoj infraštruktúry sociálnych služieb, školskej infraštruktúry a kultúrnej infraštruktúry za účelom zvyšovania kvality života všetkých obyvateľov a podpora budovania lokálnej identity MČ Bratislava-Petržalka</i>	2.1. Rozvoj infraštruktúry sociálnych služieb
		2.2. Rozvoj školskej infraštruktúry
		2.3. Rozvoj infraštruktúry pre športové a voľnočasové vyžitie
		2.4. Rozvoj kultúrnej infraštruktúry
	Environmentálna oblasť: <i>Skvalitňovanie životného prostredia podporou revitalizácie sídliskovej zelene, údržbou parkov a lužných lesov, zefektívnením odpadového a energetického hospodárstva MČ Bratislava-Petržalka</i>	3.1. Zvýšenie kvality životného prostredia a adaptácie na globálne klimatické zmeny
		3.2. Rozvoj technickej infraštruktúry

3. Programová časť

Programová časť PHSR MČ Bratislava-Petržalka logicky nadväzuje strategickú časť. Programová časť poskytuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov na úroveň konkrétnych projektov a aktivít, združených do tematicky príbuzných opatrení, ktorých realizácia napomôže k dosiahnutiu definovaných cieľov a vízie.

Projektové zámery boli, v súlade s participatívnym prístupom v zmysle platnej metodiky pre tvorbu PHSR, zbierané formou internetového dotazníka, do ktorého sa mohli zapojiť zamestnanci MsÚ Bratislava-Petržalka v jednotlivých odboroch, socio-ekonomickí partneri mesta ako aj široká verejnosť. Zber projektových zámerov sa začal dňa 28. septembra 2015 a obyvatelia sa do neho mohli zapojiť po dobu jeden a pol mesiaca, zber projektov bol ukončený dňa 15. novembra 2015.

V sumáre bolo zozbieraných 86 projektových zámerov, ktoré boli prezentované, v rámci workshopu dňa 25.11.2015, pracovným skupinám socioekonomických partnerov MČ Bratislava-Petržalka. Stretnutie malo účel predstavenia zozbieraných projektových zámerov, identifikáciu realizovateľných projektových zámerov a ich prioritizáciu pre akčný plán na roky 2016-2018. Z finálneho zásobníka boli odstránené projektové zámery, na ktorých realizáciu nemá MČ Bratislava-Petržalka kompetencie. Projektové zámery, ktoré zahŕňali bežnú agendu miestneho úradu boli preformulované a združené podľa tematickej príbuznosti. Vyčistený zoznam obsahuje 57 projektových zámerov, ktoré sú uvedené v príslušnosti k jednotlivým opatreniam vo formulári P1, ktorý je aj súčasťou príloh PHSR.

Uvedený zoznam projektových zámerov sa vzťahuje ku dňu 25. novembra 2015. Zoznam projektových zámerov nie je kompletný a bude ho možné dopĺňať podľa potrieb, v termíne každoročnej aktualizácie a hodnotenia PHSR, ktoré sú uvedené v realizačnej časti PHSR.

V nasledujúcej časti je prezentovaný detailnejší prehľad projektových zámerov vrátane informácií o garantovi jednotlivých projektov (subjektu zodpovedného za realizáciu), predpokladaného termínu a celkových nákladov realizácie. Projektové zámery boli priradené k operačným programom z programového obdobia Politiky súdržnosti EÚ na roky 2014-2020. Indikátory monitoringu projektov (indikátory výstupu, výsledku a dopadu) neboli v tejto fáze prípravy strategického dokumentu zadefinované, pretože budú do značnej miery závisieť od oprávnenosti výdavkov a výšky alokácie jednotlivých výziev na podanie žiadosti o nenávratné finančné príspevky. Projektové zámery obsahujú popis projektu, v ktorom je zhodnotený aktuálny a žiadaný cieľový stav, čo predstavuje základnú vstupnú informáciu pre nastavenie týchto indikátorov v procese prípravy projektu.

Formulár č. P1 – Prehľad špecifických cieľov, opatrení a projektových zámerov podľa oblastí
Hospodárska oblasť

Špecifické ciele	Opatrenia	Projektové zábery
1.1. Rozvoj dopravnej infraštruktúry	1.1.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií 3.	N/A – bez zadaného projektu, opatrenie je súčasť bežnej agendy MČ
	1.1.2. Rozvoj nemotorovej dopravy	Vybudovanie cyklotrasy
		Cyklisti v oboch smeroch
		Stojan na bicykle pred každou školou
		Koncepčný dokument rozvoja peších komunikácií
		Budovanie a rekonštrukcia peších komunikácií
	1.1.3. Rozvoj parkovacej politiky	Regulácia parkovania
1.2. Revitalizácia verejných priestranstiev	1.2.1. Urbanizácia a revitalizácia verejných priestranstiev	Zvyšovanie počtu parkovacích miest
		Rekonštrukcia/urbanizácia Nobelovho námestia
		Revitalizácia/urbanizácia Námestia Republiky
		Revitalizácia vnútrobloku a prístupovej cesty k ZŠ Budatínska
		Obnova mestského mobiliáru v MČ
		Spracovanie územno-plánovacej dokumentácie zóny
1.3. Rozvoj modernej samosprávy	1.3.1. Skvalitnenie poskytovania služieb MÚ obyvateľom a podnikateľským subjektom	N/A – bez zadaného projektu, opatrenie je súčasť bežnej agendy MČ
		Vytvorenie klientskeho centra
	1.3.2. Zefektívnenie interného riadenia a rozvoj zamestnancov MÚ	Vytvorenie dátového modelu životných situácií pre vybavenie požiadaviek občanov
		Vytvorenie kompetenčných modelov zamestnancov mestskej časti a zavedenie systému hodnotenia

Sociálna oblasť

Špecifické ciele	Opatrenia	Projektové zámery
2.1. Rozvoj infraštruktúry sociálnych služieb	2.1.1. Podpora zotrvania klientov v prirodzenom prostredí a rozvoj terénnych sociálnych služieb	Zriadenie denného stacionára pre seniorov
		Zriadenie prepravnej služby pre seniorov a ŤZP
	2.1.2. Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb a zariadení	Externalizácia sociálnej starostlivosti u dependentov a codependentov
		Rekonštrukcia DOS ul. M. Medvedovej
		Rekonštrukcia SSS Vavilovova 18
2.2. Rozvoj školskej infraštruktúry	2.2.1. Zvýšenie kapacity a skvalitnenie priestorov a výchovno-vzdelávacieho procesu v materských školách	Vybudovanie MŠ na Vyšehradskej ulici
		Bezbariérové školstvo
	2.2.2. Skvalitnenie technického stavu a výchovno-vzdelávacieho procesu na ZŠ	Zlepšenie technického stavu budov škôl
		Petržalská super škola
		Externé hodnotenie kvality školy podporujúce seba hodnotiace procesy a
		Detské zastupiteľstvo MČ Petržalka
	2.2.3. Rekonštrukcia technologického vybavenia jedální ZŠ a MŠ	Naučiť lepšie - odmeniť viac
		Obnova veľkokuchynských zariadení MŠ a ZŠ
2.3. Rozvoj infraštruktúry pre športové a voľnočasové využitie	2.2.4. Rekonštrukcia vonkajších areálov škôl a ich sprístupnenie verejnosti	Futbalové ihrisko MŠ Turnianska
		Športový park JAMA
		Futbalové ihrisko pri Teenplace Žehrianska
		Out-doorová posilňovňa pre seniorov
		Olympijský festival nádejí Petržalka
		Petržalská školská hokejbalová liga
2.3.1. Revitalizácia existujúcej a budovanie novej športovej a voľnočasovej infraštruktúry a organizácia športových podujatí		

	2.3.2. Revitalizácia detských ihrísk	Revitalizácia detského ihriska Starhradská - Tematínska
		Na ihrisko, do knižnice rekonštrukcia ihriska na ul. Vavilovova
		Detské prvky na hranie na ul. Kopčianska
		Nové prvky na ihriskách pre handicapované deti
2.4. Rozvoj kultúrnej infraštruktúry	2.4.1. Rekonštrukcia technického stavu a vybavenia kultúrnych zariadení	Rekonštrukcia fasády a zateplenie DK Zrkadlový háj
		Rekonštrukcia interiéru DK Zrkadlový háj
		Komplexná rekonštrukcia DK Lúky
		Rekonštrukcia CC Centra
	2.4.2. Organizácia a zvyšovanie kvality podujatí	Petržalský bunker- klubovňa mladých

Environmentálna oblasť

Špecifické ciele	Opatrenia	Projektové zámery
3.1. Zvýšenie kvality životného prostredia a adaptácie na globálne klimatické zmeny	3.1.1. Revitalizácia zelených plôch a rozvoj ich funkčného využitia	Generel verejnej zelene
		Vybudovanie rekreačnej zóny Veľký Draždiak
		Petržalské predzáhradky
	3.1.2. Zmierňovanie dopadov klimatických zmien a adaptácia na nové podmienky	Zelené terasy
		Zazelenie vnútroblokov na Šustekovej ulici
		Obnova systému rozvodu zavlažovania zelene petržalského sídliska
	3.1.3. Rozvoj infraštruktúry pre chovateľov psov	Psí park s voľným výbehom
		Psí cintorín
3.2. Rozvoj technickej infraštruktúry	3.2.1. Rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva	Informačná kampaň pre obyvateľov o triedení odpadu
		Rozvoj infraštruktúry kontajnerových stanovísk
	3.2.2. Rozvoj infraštruktúry energetického hospodárstva a obnoviteľných zdrojov	Inštalovanie termoregulačných ventilov na radiátoroch MŠ a ZŠ

3.1. Projektové zámery v hospodárskej oblasti

Strategický cieľ v hospodárskej oblasti: „Komplexná rekonštrukcia infraštruktúry podporujúcej hospodársky rozvoj a kvalitu života obyvateľov, vrátane dopravnej infraštruktúry, budovania komunikácií pre nemotorovú dopravu, rekonštrukcie verejných priestranstiev s ohľadom na bezbariérovosť a skvalitňovanie služieb Miestneho úradu MČ Bratislava-Petržalka“

Špecifický cieľ 1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenie 1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií 3. triedy

Konkrétny projektový zámer nebol zadefinovaný. MČ Bratislava-Petržalka zabezpečuje údržbu a čistenie komunikácií, prostredníctvom svojej príspevkovej organizácie Miestny podnik verejnoprospešných prác Petržalka, podľa aktuálnej potreby. Na údržbu a obnovu komunikácií bolo v programovom rozpočte MČ Bratislava-Petržalka, na obdobie rokov 2016-2023, vyčlenených približne 2 825 000 € v rámci bežných výdavkov.

Opatrenie 1.1.2 Rozvoj nemotorovej dopravy

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Výstavba cyklotrasy	MČ BA-Petržalka	2016-2023	200 000 €	IROP 1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy na celkovom počte prepravených osôb
Popis projektu:	Podľa vypracovanej Štúdie rozvoja cyklo dopravy v MČ Bratislava-Petržalka vybudovať na vytýčených úsekoch cyklotrasy. V rámci projektu neboli trasy špecifikované.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Cyklisti v oboch smeroch	MČ BA-Petržalka	2017	N/A ⁵¹	IROP 1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy na celkovom počte prepravených osôb
Popis projektu:	V uliciach, ktoré boli zmenené na jednosmerné, osadiť značenie povoľujúce cyklistom prejazd v oboch smeroch, čím by sa podporila preferencia nemotorovej dopravy v MČ Bratislava-Petržalka. Pre realizáciu projektu bude potrebný názor Policajného zboru k zmene organizácii premávky dopravným značením.			

⁵¹ N/A – „not available“, neuvedené údaje

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Stojan na bicykle pred každou školou	MČ BA-Petržalka; školy	2016-2023	20 000 €	IROP 1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy na celkovom počte prepravených osôb
Popis projektu:	Vybudovanie infraštruktúry pre bezpečné odkladanie bicykla pri školských zariadeniach. Len za predpokladu budovania doplnkovej infraštruktúry sa môže cyklodoprava stať konkurencieschopnou alternatívou k motorovej doprave.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Koncepčný dokument rozvoja peších komunikácií	MČ BA-Petržalka	2016-2017	15 000 €	IROP 1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy na celkovom počte prepravených osôb
Popis projektu:	Vypracovanie dokumentu popisujúceho pešie komunikácie s databázou všetkých kritických úsekov a plánom postupnej rekonštrukcie komunikácií s ohľadom na bezbariérovosť.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Budovanie a rekonštrukcia peších komunikácií	MČ BA-Petržalka	2016-2023	2 696 000 €	IROP 1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy na celkovom počte prepravených osôb
Popis projektu:	Systematická rekonštrukcia peších komunikácií na základe plánu vychádzajúceho z koncepcného dokumentu rozvoja peších komunikácií. Pri rekonštrukcii peších komunikácií bude kladený dôraz na zabezpečenie bezbariérovosti verejných priestranstiev. (rozpočet Miestny podnik verejnoprospešných služieb Petržalka – Program. rozpočet 4.1.1.)			

Opatrenie 1.1.3 Rozvoj parkovacej politiky

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Regulácia parkovania	MČ BA-Petržalka	2017-2018	20 000 €	Rozpočet MČ, dotácia
Popis projektu:	Aktuálny stav kapacít parkovísk v MČ je 0,6 parkovacieho miesta na byt. Realizáciou projektu je potrebné zvýšiť počet parkovacích miest intenzifikáciou existujúcich parkovísk. Prvou aktivitou v oblasti rozvoja parkovacej politiky by malo byť jasné definovanie a oddelenie parkovacích plôch od tých, kde je parkovanie zakázané.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Zvyšovanie počtu parkovacích miest v MČ	MČ BA-Petržalka	2016-2023	1 500 000 €	Rozpočet MČ, dotácia
Popis projektu:	Na základe regulácie parkovania pristúpiť k systematickej intenzifikácii parkovísk a budovaniu novej parkovacej infraštruktúry.			

Špecifický cieľ 1.2 Revitalizácia verejných priestranstiev

Opatrenie 1.2.1 Urbanizácia a revitalizácia verejných priestranstiev

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Rekonštrukcia/urbanizácia Nobelovho námestia	MČ BA-Petržalka	2016	150 000 €	Rozpočet MČ, Nadácia EKOPOLIS- iba drobný mobiliár
Popis projektu:	Nobelovo námestie má poškodenú dláždenú plochu, zanedbanú flóru a sterilný ráz. V lete je zdrojom horúčav z rozpálenej dlažby. Na toto územie je potrebné vniesť parkový charakter. Bližšia špecifikácia rekonštrukcie námestia bude súčasťou prípravy projektu na realizáciu.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Revitalizácia/urbanizácia Námestia Republiky	MČ BA-Petržalka	2017-2019	500 000 €	Rozpočet MČ, Nadácia EKOPOLIS
Popis projektu:	Revitalizácia a humanizácia daného územia s vytvorením parkovej úpravy, nových mestotvorných prvkov (napr. fontána), nového osvetlenia, drobnej architektúry. Bližšia špecifikácia rekonštrukcie námestia bude súčasťou prípravy projektu na realizáciu. Dôraz bude kladený na zachovanie všetkých funkcií, ktoré v súčasnosti námestie poskytuje.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Revitalizácia vnútrobloku a prístupovej cesty k ZŠ Budatínska	OZ Petržalské ihriská; MČ BA-Petržalka	2017-2018	100 000 €	Rozpočet MČ, Nadácia EKOPOLIS
Popis projektu:	Celková revitalizácia vnútrobloku a prístupovej cesty k ZŠ Budatínska, oprava rozbitých dlaždíc na námestí, očistenie sochy znehodnotenej grafitmi.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Obnova mestského mobiliáru v MČ Bratislava-Petržalka	MČ BA-Petržalka	2016-2023	40 000 €	Rozpočet MČ, súkromné zdroje
Popis projektu:	Aktivita je súčasťou bežnej agendy MČ, krytej bežnými výdavkami. Lokality, v ktorých bola identifikovaná potreba obnovy mobiláru, sú: ulice Poloreckého, Bzovicka, Žehrianska, Krásnohorská a Kopčany.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Spracovanie ÚPD zóny	MČ BA-Petržalka;	2016-2018	64 000 €	Rozpočet MČ
Popis projektu:	Oddelenie územného rozvoja a dopravy MsÚ MČ Bratislava-Petržalka má plánované začatie obstarávania jednej ÚPD zóny za rok. Konkrétna zóna nebola v čase prípravy PHSR špecifikovaná.			

Opatrenie 1.2.2. Riešenie majetkovo-právnych vzťahov a rekonštrukcia terás bytových domov

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Vysporiadanie existujúcich terás bytových domov	MČ BA-Petržalka; Hl.m.SR, BA	2016-2023	20 000 €	Rozpočet MČ
Popis projektu:	Vysporiadanie vlastníckych vzťahov je súčasťou bežnej agendy MČ Bratislava-Petržalka, je základným predpokladom pre revitalizáciu terás bytových domov.			

Špecifický cieľ 1.3. Rozvoj modernej samosprávy

Opatrenie 1.3.1. Skvalitnenie poskytovania služieb Miestneho úradu obyvateľom a podnikateľským subjektom

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Vytvorenie klientskeho centra	MČ BA-Petržalka	2016-2018	50 000 €	OP EVS 1.1 Skvalitnené systémy a optimalizované procesy
Popis projektu:	Zjednodušenie administratívnych procedúr a skvalitnenie dostupnosti vybraných služieb poskytovaných pre obyvateľov MČ.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Vytvorenie dátového modelu životných situácií "Potrebujem vybaviť", postupov pre vybavenie požiadaviek občanov	MČ BA-Petržalka	2017-2018	30 000 €	OP II 7.4 Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti eGovernment služieb pre občanov
Popis projektu:	Zvýšenie dostupnosti poskytovaných služieb, zjednodušenie administratívnych procedúr, odstraňovanie byrokracie a skvalitnenie poskytovaných služieb. Vizualizácia postupov vybavenia potrieb občanov, ktoré sú napojené na reálne procesy úradu a sprístupnenie potrebnej dokumentácie, elektronických formulárov, kontaktov na zodpovedné osoby a ďalšie relevantné info.			

Opatrenie 1.3.2. Zefektívnenie interného riadenia a rozvoj zamestnancov Miestneho úradu

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Zvýšenie kvality strategického riadenia miestneho úradu	MČ BA-Petržalka	2016-2017	50 000,-	OP EVS 1.2 Modernizované riadenie ĽZ a zvýšené kompetencie zamestnancov
Popis projektu:	Vytvorenie strategického rámca MsÚ s jasne definovanou víziou a následnou tvorbou stratégie rozvoja miestneho úradu. Konceptia rozvoja miestneho úradu, Konceptia rozvoja informačno-komunikačného rozvoja, Konceptia rozvoja riadenia ľudských zdrojov, Konceptia financovania úradu vrátane nadväzujúceho systému „controlling-u“, zavedenie systémov riadenia kvality, Zavedenie systémov ukazovateľov a ich metrík (dátový model).			

3.2. Projektové zámery v sociálnej oblasti

Strategický cieľ v sociálnej oblasti: „Rozvoj infraštruktúry sociálnych služieb, školskej infraštruktúry a kultúrnej infraštruktúry za účelom zvyšovania kvality života všetkých obyvateľov a podpora budovania lokálnej identity MČ Bratislava-Petržalka“

Špecifický cieľ 2.1 Rozvoj infraštruktúry sociálnych služieb

Opatrenie 2.1.1 Podpora zotrvania klientov v prirodzenom prostredí a rozvoj terénnych sociálnych služieb

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Zriadenie denného stacionára pre seniorov	MČ BA-Petržalka	2019	100 000 €	IROP 2.1.1 Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú
Popis projektu:	Zariadenie bude určené pre seniorov s denným pobytom: - ktorí žijú v rodinách s ekonomicky aktívnymi príslušníkmi rodiny, ktorí im nemôžu poskytnúť celodennú starostlivosť, - ktorí žijú sami, potrebujú kontakt s ľuďmi a vyplniť voľný čas. Zariadenie bude lokalizované v priestoroch vo vlastníctve MČ.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Zriadenie prepravnej služby pre seniorov a ZŤP obyvateľov	MČ BA-Petržalka; SSS Vavilovova	2020	40 000 €	Rozpočet MČ
Popis projektu:	Zabezpečenie dopravy pre odkázaných obyvateľov a seniorov za zvýhodnenú cenu jazdného. Aktuálne služba nie je poskytovaná.			

Opatrenie 2.1.2. Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb a zariadení

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Externalizácia sociálnej starostlivosti u dependentov a codependentov	Sanatórium AT; MČ BA-Petržalka	2016 -2019	115 000 €	OP IZ 4.1.1 Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti
Popis projektu:	V súčasnosti pôsobí v zariadení profesionálny tím zaškolených odborníkov s praxou. Sanatórium sídli v nefunkčných priestoroch pôvodnej MŠ. Účelom projektu je úprava priestorov a nadviazanie spolupráce s materskými a základnými školami, pričom cieľová skupina sú rodičia detí. Prevencia bude zabezpečená pravidelným sledovaním indikátorov správania u vybraných klientov, podpora sociálnej prevencie a konzultáciami správania rodičov vo výchovnom procese detí od predškolského veku.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Rekonštrukcia DOS ul. M. Medvedovej	MČ BA-Petržalka	2016-2018	1 500 000 €	ŠFRB
Popis projektu:	Rekonštrukcia budovy - zateplenie, výmena okien, odstránenie statických a systémových chýb, výmena rozvodov.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Rekonštrukcia Strediska sociálnych služieb Vavilovova ul. 18.	MČ BA-Petržalka	2019-2023	800 000 €	IROP 2.1.1 Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú
Popis projektu:	Komplexná rekonštrukcia budovy, ktorá zahŕňa: nadstavbu, zateplenie, samostatné schodisko, útulok, rekonštrukcia hygienických zariadení a izieb klientov.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Vybudovanie nového Strediska sociálnych služieb	MČ BA-Petržalka		2 000 000 €	IROP 2.1.1 Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú
Popis projektu:	Vybudovanie novej budovy pre Stredisko sociálnych služieb, v ktorom budú sústredené všetky sociálne služby poskytované MČ Bratislava-Petržalka.			

Špecifický cieľ 2.2. Rozvoj školskej infraštruktúry

Opatrenie 2.2.1. Zvýšenie kapacity a skvalitnenie priestorov a výchovno-vzdelávacieho procesu v materských školách

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Vybudovanie MŠ na Vyšehradskej ulici	MČ BA-Petržalka	2016-2017	2 200 000 €	IROP 2.2.1 Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl
Popis projektu:	Vybudovanie novej sedem triednej materskej školy.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Bezbariérové školstvo	MČ BA-Petržalka	2018-2023	500 000 €	IROP 2.2.1 Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl OP ĽZ 1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
Popis projektu:	Vytvorenie podmienok pre prijatie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na všetkých MŠ a ZŠ zriadených MČ Bratislava-Petržalka. (zaradenie detí s Downovým, Aspergerovým syndrómom a s autistickým spektrom)			

Opatrenie 2.2.2. Skvalitnenie technického stavu a výchovno-vzdelávacieho procesu na základných školách

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Zlepšenie technického stavu budov škôl	MČ BA-Petržalka	2016-2023	4 000 000,-	Rozpočet MČ, dotácia MŠ SR
Popis projektu:	Postupná rekonštrukcia technického stavu budov základných škôl zriadených MČ Bratislava-Petržalka s cieľom znížovania energetickej náročnosti a nákladov na prevádzku.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Petržalská super škola	MČ BA-Petržalka; SAV, ZŠ	2016-2023	56 000,-	OP ĽZ 1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
Popis projektu:	Motivácia žiakov II. stupňa ZŠ k aktívnemu prístupu ku vzdelávaniu a získavaniu nových vedomostí a poznatkov z jednotlivých vedných odborov prezentované medzinárodne uznávanými odborníkmi zo SAV			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Externé hodnotenie kvality školy podporujúce seba hodnotiace procesy a rozvoj školy	MČ BA-Petržalka; ZŠ	2016-2023	Bez nákladov	N/A
Popis projektu:	Zvyšovanie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v jednotlivých ZŠ aj na základe výstupov zo sebahodnotiacich procesov. Organizovanie odborných seminárov - prezentácie výsledkov sebahodnotenia v jednotlivých ZŠ.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Detské zastupiteľstvo MČ Petržalka	MČ BA-Petržalka Centrum pre eu. politiku, ZŠ	2016-2017	8 000 €	Rozpočet MČ
Popis projektu:	Nedostatočná výchova mladých ľudí k aktívnemu občianstvu; potreba zažiť si demokratické procesy na vlastnej koži. Zvýšenie záujmu mladých ľudí o verejné dianie v MČ Bratislava-Petržalka			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Naučiť lepšie-odmeniť viac	MČ BA-Petržalka	2016-2023	120 000 € (15 000 €/rok)	Rozpočet MČ
Popis projektu:	Zvýšenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v ZŠ, prezentácia projektov pedagogických zamestnancov a ich odmeňovanie.			

Opatrenie 2.2.3. Rekonštrukcia technologického vybavenia jedální ZŠ a MŠ

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Obnova veľkokuchynských zariadení MŠ a ZŠ	MČ BA-Petržalka	2016-2023	N/A	Rozpočet MČ, dotácie, súkromné zdroje
Popis projektu:	Výmena opotrebovaných kuchynských zariadení školských jedální. Konkrétne projektové zámery neboli v čase prípravy PHSR zadefinované, konkretizované budú počas obdobia realizácie PHSR.			

Opatrenie 2.2.4. Rekonštrukcia vonkajších areálov škôl a ich sprístupnenie verejnosť

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Futbalové ihrisko pre deti z MŠ Turnianska	RZ pri MŠ Turnianska	2016	4 000 €	IROP 2.2.1, rozpočet MČ
Popis projektu:	Doplnenie existujúcej asfaltovej plochy o bezpečnú povrchovú úpravu a doplnenie 2ks malých bránok. 154 škôlkarov získa bezpečné a atraktívne ihrisko na futbal, aby sa od útleho detstva vytváral v deťoch pozitívny vzťah k športu - pohybu a neskôr sa zabránilo vzniku civilizačných ochorení.			

Špecifický cieľ 2.3. Rozvoj infraštruktúry pre športové a voľnočasové využitie

Opatrenie 2.3.1. Revitalizácia existujúcej a budovanie novej športovej a voľnočasovej infraštruktúry a organizácia športových podujatí

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Športový park JAMA	MČ BA-Petržalka O.z. Petržalské ihriská;	2016-2017	10 000 €	Súkromné zdroje, rozpočet MČ
Popis projektu:	Revitalizácia športového ihriska, vytvorenie priestoru určeného na športové aktivity pre deti, mládež, dospelých v produktívnom veku a seniorov			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Futbalové ihrisko pri Teenplace Žehrianska	MČ BA-Petržalka O.z. Petržalské ihriská;	2016	2 000 €	Súkromné zdroje, rozpočet MČ
Popis projektu:	V lokalite je existujúca zelená plocha, využívaná mládežou ako futbalové ihrisko bez bránok. Cieľom realizácie projektu je plotom ochrániť plochu od znečistenia psami a rozšírenie najnavštevovanejšieho ihriska VDI Žehrianska a basketbalového „teenplace“ o futbalové ihrisko.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Out-doorová posilňovňa pre seniorov	MČ BA-Petržalka	2017	20 000 €	Súkromné zdroje, rozpočet MČ
Popis projektu:	Umiestniť prvky na posilňovanie, tréning pre seniorov na plochách nevyužívaných detských ihrísk. Využitie priestoru, udržateľnosť v kondícii zdravia seniorov v MČ Bratislava-Petržalka.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Olympijský festival nádejí Petržalka	MČ BA-Petržalka	2016-2023	24 000 € (3 000 €/rok)	rozpočet MČ
Popis projektu:	Podpora rozvoja záujmovej činnosti žiakov I. stupňa, podpora pravidelného celoročného športovania.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Petržalská školská hokejbalová liga	MČ BA-Petržalka	2016-2023	24 000 € (3 000 €/rok)	rozpočet MČ
Popis projektu:	Organizovanie II. ročníka podujatia a jeho ďalších ročníkov, rozvoj pohybových schopností žiakov ZŠ roč. 1. - 6.			

Opatrenie 2.3.2. Revitalizácia detských ihrísk

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Revitalizácia detského ihriska Starhradská-Tematínska	MČ BA-Petržalka	2016-2017	12 000 €	rozpočet MČ
Popis projektu:	Detské ihrisko s nefunkčnými vstupnými bránkami, poškodeným oplatením, zastaranými hernými prvkami a absenciou tieňa vetných mesiacoch. Revitalizácia ihriska, odstránenie uvedených nedostatkov, zlepšenie vybavenia a pobytovej pohody			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Na ihrisko, do knižnice	MČ BA-Petržalka, O.z. Vrtuľka	2016	3 900 €	Súkromné zdroje, rozpočet MČ
Popis projektu:	Zanedbané ihrisko a zlý technický stav terás v blízkosti knižnice Vavilovova. Zlepšenie vzťahu detí k literatúre, skvalitnenie komunitného života.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Detské prvky na hranie na ulici Kopčianska	OZ Urita, MČ BA-Petržalka,	2016-2017	2 000 €	Súkromné zdroje, rozpočet MČ
Popis projektu:	Obyvatelia by privítali v Kopčanoch ešte jeden priestor na hranie pre deti na opačnom konci sídliska ako je existujúce detské ihrisko. Navrhovali, že nemusí ísť o nové ihrisko, ale aspoň pár hracích prvkov (napr. hojdačka a šmykľavka)			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Nové prvky na ihriskách pre handicapované deti	MČ BA-Petržalka	2016-2023	30 000 €	Súkromné zdroje, rozpočet MČ
Popis projektu:	Projekt osadenia prvkov na detských ihriskách v MČ Bratislava-Petržalka, vhodných aj pre deti s telesným postihnutím.			

Špecifický cieľ 2.4. Rozvoj kultúrnej infraštruktúry

Opatrenie 2.4.1. Rekonštrukcia technického stavu a vybavenia kultúrnych zariadení

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Rekonštrukcia fasády a zateplenie DK Zrkadlový háj	MČ BA-Petržalka, KZP	2016	500 000 €	Súkromné zdroje, rozpočet MČ, dotácia MK SR
Popis projektu:	Pokračovať v začatej rekonštrukcii DKZH - zateplenie strechy, oprava fasády, zateplenie budovy. Predpokladaná možná úspora na energiách 30% - 50%.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Rekonštrukcia interiéru DK Zrkadlový háj	MČ BA-Petržalka, KZP	2016-2018	150 000 €	Súkromné zdroje, rozpočet MČ, dotácia MK SR
Popis projektu:	Úprava interiéru DK ZH - prestrešiť voľný priestor vo foyer a vytvoriť na 1. poschodí viacúčelovú miestnosť s malým javiskom - bábkové divadlo, recitály, komorné programy, podnikové oslavy, svadby, diskotéky, semináre, cvičenie, tanečné nácviky,...), upraviť spoločenský priestor na viacúčelové využitie s kompletnými službami. Súčasťou projektu bude aj výmena zvukovej a svetelnej techniky a mobiliáru.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Komplexná rekonštrukcia DK Lúky	MČ BA-Petržalka, KZP	2019-2021	700 000 €	Súkromné zdroje, rozpočet MČ, dotácie
Popis projektu:	Stav budovy a zariadenia je v značne opotrebovanom stave, pri ktorom je každá úprava a oprava nepostrehnuteľná a bez väčšieho efektu. Súčasný stav si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu (vymeniť elektroinštaláciu v celej budove, výmena okien, zateplenie strechy, oprava fasády a zateplenie budovy, oprava terás a schodiska), vrátane výmeny zvukovej a svetelnej techniky a sedenia.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Rekonštrukcia CC Centra	MČ BA-Petržalka, KZP	2021-2023	100 000 €	Súkromné zdroje, rozpočet MČ, dotácie
Popis projektu:	Relatívne najzachovalejšia budova KZP, ktorá momentálne nevyžaduje nevyhnutné finančné prostriedky na veľké opravy a rekonštrukcie.			

Opatrenie 2.4.2. Organizácia a zvyšovanie kvality podujatí

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Petržalský bunker- klubovňa mladých	neformálna skupina mladých ľudí	2016-2017	20 000 €	IROP 3.1 Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúr. a kreatívnom priemysle vytvorením priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnolog. inovácií
Popis projektu:	Využitie existujúcich priestorov, ktoré má MÚ Petržalka k dispozícii. Zriadenie priestoru na neformálne stretávanie mladých ľudí, ktoré by bolo dostupné všetkým mladým ľuďom v MČ Bratislava-Petržalka. Priestor by mohol byť využívaný na rôzne semináre, neformálne workshopy, diskusie, ale i výstavy umenia či koncerty začínajúcich kapiel.			

3.3. Projektové zámery v environmentálnej oblasti

Strategický cieľ v environmentálnej oblasti: „Skvalitňovanie životného prostredia podporou revitalizácie sídliskovej zelene, údržbou parkov a lužných lesov, zefektívnením odpadového a energetického hospodárstva MČ Bratislava-Petržalka“

Špecifický cieľ 3.1. Zvýšenie kvality životného prostredia a adaptácie na globálne klimatické zmeny

Opatrenie 3.1.1. Revitalizácia zelených plôch a rozvoj ich funkčného využitia

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Generel verejnej zelene na území MČ Bratislava-Petržalka	MČ BA-Petržalka	2016	20 000 €	Rozpočet MČ
Popis projektu:	Chýbajúci koncepčný dokument popisujúci aktuálny stav verejnej zelene, trávnatých plôch a drevín na území MČ. Cieľom projektu je systematický prístup k skvalitňovaniu zelených plôch a revitalizácii verejných priestranstiev.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Rekreačná zóna Veľký Draždiak	MČ BA-Petržalka	2020-2023	200 000 €	Rozpočet MČ, súkromné zdroje
Popis projektu:	Majetkovo právne vysporiadanie pozemkov okolí lokality Veľkého Draždiaka, vypracovanie urbanistickej štúdie, úprava pláží a doplnenia vybavenie pláží (sprchy, kabíny na prezliekanie, toalety)			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Petržalské predzáhradky	MČ BA-Petržalka	2016-2023	120 000 € (15 000 €/rok)	Rozpočet MČ
Popis projektu:	Pokračovanie aktuálne realizovaného projektu budovania predzáhradok na sídliskách.			

Opatrenie 3.1.2. Zmierňovanie dopadov klimatických zmien a adaptácia na nové podmienky

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Zelené terasy	MČ BA-Petržalka	2016 - 2020	200 000,-	Rozpočet MČ, súkromné zdroje
Popis projektu:	Využitie zelených terás so zatrávnenou plochou a príp. dreviny s plytko koreňovou sústavou na odpočinkové zóny s jednoduchým mobiliárom (lavičky, koše na odpady)			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Obnova systému rozvodu zavlažovania sídliskovej zelene	OZ Za zeleň Petržalky; MČ BA-Petržalka	2017 - 2023		OP KŽP 2.1.1 Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy
Popis projektu:	V súčasnosti sa v Petržalke nachádza roky nepoužívaný a nefunkčný systém studní a rozvodu zavlažovania sídliska. Sfunkčneným existujúcich studní a zavlažovacích okruhov by sa získala voda na polievanie zelených plôch a osvieženie pre obyvateľov			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Zazelenie vnútroblokov na Šustekovej ulici	MČ BA-Petržalka	2017 - 2019	250 000 €	Rozpočet MČ, súkromné zdroje
Popis projektu:	Skultúrnenie zanedbaných vnútroblokov, odstránenie nadbytočných betónových plôch, humanizácia priestorov vytvorením parkových úprav s hracími prvkami pre voľnočasové aktivity.			

Opatrenie 3.1.3. Rozvoj infraštruktúry pre chovateľov psov

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Psí park s voľným výbehom	DOGGIE s.r.o., MČ BA-Petržalka	2016	20 000 €	Rozpočet MČ, súkromné zdroje
Popis projektu:	V súčasnosti existuje iba jeden oplotený výbeh s cvičiskom na Wolkrovej ulici. Cieľom je dosiahnuť dostatok oplotených plôch pre bezpečný pohyb psov a ich majiteľov a zamedzenie konfliktov s ostatnými obyvateľmi.			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Psí cintorín	DOGGIE s.r.o., MČ BA-Petržalka	2016-2017	5 000 €	Rozpočet MČ, súkromné zdroje
Popis projektu:	Zníženie počtu nelegálnych hrobov domácich zvierat. Vytýčenie a oplotenie lokality určenej na pochovávanie domácich zvierat.			

Špecifický cieľ 3.2. Rozvoj technickej infraštruktúry

Opatrenie 3.2.1. Rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Informačná kampaň pre obyvateľov o triedení odpadu	MČ BA-Petržalka	2016-2017	20 000 €	OP KŽP 1.1.1 Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov
Popis projektu:	Zvýšiť povedomie obyvateľov prostredníctvom brožúry o systéme triedenia odpadu o možnostiach triediť odpad na území MČ Bratislava-Petržalka			

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Infraštruktúra kontajnerových stanovísk	MČ Bratislava-Petržalka, správcovia bytových domov	2016-2023	120 000 €	OP KŽP 1.1.1
Popis projektu:	Pokračovanie v zavedenom dotačnom mechanizme, určenom na budovanie, dotváranie a zabezpečovanie kontajnerových stojísk.			

Opatrenie 3.2.2. Rozvoj infraštruktúry energetického hospodárstva a obnoviteľných zdrojov

Názov projektu	Garant	Predpokladaný termín realizácie	Predpokladané náklady	Zdroj financovania
Inštalovanie termoregulačných ventilov na radiátoroch MŠ a ZŠ	MČ BA-Petržalka	2016-2017	100 000 €	IROP 2.2.1
Popis projektu:	Náklady na vykurovanie sú neúmerne vysoké napriek výmene okien a rekonštrukcie striech školských zariadení. Cieľom je zníženie nákladov na vykurovanie.			

4. Realizačná časť

Realizačná časť PHSR je zameraná na popis vecného a časového harmonogramu realizácie PHSR MČ Bratislava-Petržalka a vytýčenie tzv. akčného plánu na rok 2016 s výhľadom do roku 2018, popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu.

4.1 Akčný plán na rok 2016 s výhľadom do roku 2018

Akčný plán predstavuje zoznam tých projektových zámerov, ktoré boli socio-ekonomickými partnermi identifikované ako prioritné, a pri ktorých je plánovaný začiatok realizácie v intervale najbližších 3 rokoch. Akčný plán vyjadruje snahu naplniť strategické ciele konkrétnymi aktivitami v konkrétnom časovom intervale. Formulár R1 s rozpisom realizácie všetkých projektových zámerov je uvedený v Prílohe č. 3.

Akčný plán na rok 2016 zohľadňuje návrh programového rozpočtu MČ Bratislava-Petržalka. Akčné plány na roky 2017 a 2018 predstavujú nadväznú projektové zábery, ktorých začiatok realizácie je plánovaný v tomto časovom intervale. Akčné plány sa budú pripravovať v pravidelnom ročnom intervale, ako jeden zo vstupov do tvorby rozpočtu mesta.

Termín realizácie konkrétnych projektových zámerov je iba indikatívny, pretože, najmä v prípade investične náročnejších projektov, ich realizácia bude závisieť od možnosti čerpania externých finančných zdrojov. Pri návrhu projektových zámerov je uvedená priorita realizácie, ktorá im bola priradená v rámci pracovných skupín socioekonomických partnerov.

Legenda: Priorita I.- najvyššia

Priorita II. - stredná

Priorita III. - nižšia

Formulár č. R1 – Akčný plán na roky 2016-2018

HOSPODÁRSKA OBLASŤ							
Názov projektového zámeru	Priorita	Termín realizácie					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021-2023
Rekonštrukcia miestnych komunikácií 3. triedy	I.						
Vybudovanie cyklotrasy	I.						
Cyklisti v oboch smeroch	III.						
Stojan na bicykle pred každou školou	II.						
Koncepčný dokument rozvoja peších komunikácií	I.						
Budovanie a rekonštrukcia peších komunikácií	I.						
Regulácia parkovania	I.						
Zvyšovanie počtu parkovacích miest	I.						

HOSPODÁRSKA OBLASŤ- pokračovanie							
Názov projektového zámeru	Priorita	Termín realizácie					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021-2023
Rekonštrukcia/urbanizácia Nobelovho námestia	II.						
Revitalizácia Námestia republiky	I.						
Revitalizácia vnútrobloku a prístupovej cesty k ZŠ Budatínska	III.						
Obnova mestského mobiliáru v MČ	I.						
Spracovanie územno-plánovacej dokumentácie zóny	I.						
Vysporiadanie a existujúcich terás	II.						
Vytvorenie klientskeho centra	III.						
Vytvorenie dátového modelu životných situácií pre vybavenie požiadaviek občanov	III.						
Vytvorenie kompetenčných modelov zamestnancov mestskej časti a zavedenie systému hodnotenia	III.						

Zozbierané projektové zábery v hospodárskej oblasti je možné rozdeliť na dve skupiny. Prvú tvoria projekty, predstavujúce agendu Miestneho úradu hradenú v rámci bežných výdavkov. Medzi takéto zábery patrí rekonštrukcia a údržba miestnych komunikácií pre motorovú aj nemotorovú dopravu, obnova mestského mobiliáru, zabezpečenie chodu Miestneho úradu a informačného systému, riešenie parkovacej politiky, či riešenie terás bytových domov a vypracovanie ÚPD zón. Aktivity hradené z bežných výdavkov MČ sú realizované každoročne a podľa aktuálnej potreby. Indikátor monitoringu realizácie projektov preto môže byť výška investovaných finančných prostriedkov za jednotlivé roky. Bežné výdavky MČ Bratislava-Petržalka predstavujú približne 89 % všetkých výdavkov, čo bolo spomenuté v úvodnej časti vyhodnotenia aktivít MČ v rokoch 2009-2014. Objem bežných výdavkov MČ Bratislava-Petržalka na roky 2016 je vytýčený vo výške 26 732 075 €. Pre účel vyhodnotenia realizácie PHSR MČ Bratislava-Petržalka na roky 2016-2023 a ďalšie plánovanie rozvoja územia odporúčame všetky aktivity MČ Bratislava-Petržalka uvádzať do formuláru Ú6 – Ex-post hodnotenie PHSR v požadovanej štruktúre.

Projektové zábery, ktoré spadajú do druhej kategórie predstavujú jednorazové kapitálové investície, ktoré sú hradené z kapitálových výdavkov. Kapitálové výdavky na rok 2016 predstavuje objem finančných prostriedkov vo výške 2 922 390 €, na roky 2017 a 2018 sú kapitálové výdavky odhadnuté a budú sa upravovať v čase tvorby rozpočtu na ďalší rok.

Parkovacia politika a riešenie kapacít parkovísk v MČ Bratislava-Petržalka sa javí ako zásadný problém MČ. Zabezpečovanie vyhradeného parkovania je hrazené z bežných výdavkov v rámci rozpočtu MČ. Na rok 2016 je alokovaných 50 000 € na kapitálové výdavky, pričom tento objem financií je plánovaný aj na rok 2017 a v roku 2018 je plánované jeho navýšenie na 80 000 €. Tieto kapitálové výdavky by mali byť určené na budovanie parkovísk a zvyšovanie ich kapacít.

Problematika nastavenia parkovacej politiky je komplexná, a jej navrhovaný postup je popísaný v strategickom dokumente Územný generel dopravy hl. mesta SR, Bratislavy v časti „Statická doprava“. Dokument navrhuje vznik jednotného celomestského parkovacieho informačného systému, ktorý spočíva vo vytvorení databázy parkovacích miest a ich obsadenosti. Tento krok je v súlade s projektovým zámerom „Regulácie parkovania“, ktorý je uvedený v zásobníku projektov MČ Bratislava-Petržalka. Do roku 2017 by mala byť databáza vytvorená, čím sa splní predpoklad pre ďalšie systematické kroky smerujúce k zefektívneniu parkovania v MČ. Územný generel dopravy popisuje aj ďalšie kroky a časové intervaly. Napríklad spustenie polročnej skúšobnej prevádzky s mesačným vyhodnocovaním obsadenosti parkovacích miest, postupné zvyšovanie cien parkovného pre nerezidentov a sledovanie zmien a následné vytypovanie lokalít vhodných pre zníženie počtu parkovacích miest a zároveň pre podporu nemotorovej dopravy. Tvorbu novej parkovacej politiky by mala sprevádzať mediálna kampaň propagujúca plán udržateľnej mobility, čím by mala predísť negatívnemu ohlasu zo strany verejnosti.

Výstavba parkovacích domov a záchytných parkovísk by mala byť až posledným krokom riešenia parkovacej politiky. Investície do hromadných garáží by mali zohľadňovať výšku finančných prostriedkov získaných z poplatkov za parkovanie, ako aj prieskum záujmu dotknutých obyvateľov na finančnej spoluúčasti pri výstavbe. „Počet registrovaných rezidentov, ich záujem o hromadnú garáž, či ich geografické rozloženie, určí potenciálne oblasti pre stavbu hromadných garáží. Práve organizácia záujmu rezidentov prostredníctvom finančnej zbierky (zakúpenie vyhradeného státia pred vlastnou stavbou) je vhodnou alternatívou k silovým developerským projektom, ktoré nie sú verejnosťou prijímané vždy pozitívne“.⁵²

Ďalšou kapitálovou investíciou, ktorá získala aj najvyššie hodnotenie v rámci priorít, je výstavba cyklotrás. MČ Bratislava-Petržalka disponuje s vypracovaným strategickým materiálom s názvom „Štúdia rozvoja cyklodopravy“. V dokumente sú popísané navrhované trasy, pričom prioritne by sa mala MČ sústrediť na prepájanie jednotlivých existujúcich trás v smere východ-západ, ktoré chýbajú. Budovanie cyklotrás by malo byť podporované MČ Bratislava-Petržalka počas celej doby platnosti PHSR a výhľadovo aj do budúcnosti, pretože úzko súvisí s vyššie spomínaným problémom trvalo udržateľnej mestskej mobility. Výstavba cyklotrás by mala zohľadňovať dobudovanie nosného dopravného systému v MČ Bratislava-Petržalka, tak aby sa tieto infraštruktúry dopĺňali a uľahčovali obyvateľom ich kombinované využívanie. Okrem výstavby nových cyklotrás, resp. ich vytyčovaní na existujúcich komunikáciách je potrebné zabezpečiť aj výstavbu pridanej infraštruktúry. Tento zámer predstavuje projekt s názvom „Stojan na bicykle pred každou školou“, ktorý ráta s budovaním odstavnej infraštruktúry pri školských zariadeniach. V dokumente „Štúdia rozvoja cyklodopravy“ sú popísané aj ďalšie kľúčové lokality v MČ, kde by mal byť kladený dôraz na vybavenie doplnkovou cyklistickou infraštruktúrou.

Ďalším tematicky uceleným blokom projektových zámerov je revitalizácia námestí a verejných plôch, pričom konkrétne boli identifikované projektové zábery revitalizácie Nobelovho námestia a revitalizácia Námestia republiky. Revitalizácia Nobelovho námestia je finančne menej náročná

⁵² Územný generel dopravy hl. mesta SR, Bratislavy, Centrum dopravného výskumu v.v.i., 2015

a preto termín jej realizácie bol uprednostnený pred revitalizáciou Námestia Republiky. Námestie Republiky spĺňa funkciu centra MČ Bratislava-Petržalka, na ktorom sa organizujú Petržalské vianočné trhy a iné kultúrno-spoločenské a športové podujatia. Vzhľadom na skutočnosť, že Námestie Republiky sa nachádza v blízkosti plánovanej električkovej trate nosného dopravného systému, čím sa podporí jeho charakter ako centra MČ, navrhujeme revitalizáciu námestia zosúladiť s projektom výstavby trate a zastávky MHD a vytvoriť tak ucelené architektonicky hodnotné územie so zachovaním všetkých jeho doterajších funkcií. Vybudovanie takéhoto priestoru bude mať pozitívny efekt na rozvoj lokálnej identity miestnych obyvateľov.

Zvyšovanie kvality riadenia samosprávy ako aj života obyvateľov MČ je spojené s projektovými zámermi, zameranými na skvalitňovanie a zvyšovanie dostupnosti služieb Miestneho úradu obyvateľom a zvyšovanie kompetencií zamestnancov mestskej časti. Tieto aktivity by mali byť zrealizované v najbližších rokoch 2016-2018.

SOCIÁLNA OBLASŤ							
Názov projektového zámeru	Priorita	Termín realizácie					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021-2023
Zriadenie denného stacionára pre seniorov	0						
Zriadenie prepravnej služby pre seniorov a ťZP	III.						
Externalizácia sociálnej starostlivosti u dependentov a codependentov	II.						
Rekonštrukcia DOS ul. M. Medveďovej	I.						
Rekonštrukcia SSS Vavilovova 18	I.						
Vybudovanie nového Strediska sociálnych služieb	II.						
Vybudovanie MŠ na Vyšehradskej ulici	I.						
Bezbariérové školstvo	II.						
Zlepšenie technického stavu budov škôl	I.						
Petržalská super škola	II.						
Externé hodnotenie kvality školy podporujúce seba hodnotiace procesy a rozvoj školy	II.						
Detské zastupiteľstvo MČ Petržalka	III.						
Naučiť lepšie - odmeniť viac	II.						

SOCIÁLNA OBLASŤ							
Názov projektového zámeru	Priorita	Termín realizácie					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021-2023
Obnova veľkokuchynských zariadení MŠ a ZŠ	I.						
Futbalové ihrisko MŠ Turnianska	III.						
Športový park JAMA	II.						
Futbalové ihrisko pri Teenplace Žehrianska	II.						
Out-doorová posilňovňa pre seniorov	II.						
Olympijský festival nádejí Petržalka	II.						
Petržalská školská hokejbalová liga	II.						
Revitalizácia detského ihriska Starhradská - Tematinská	III.						
Na ihrisko, do knižnice-rekonštrukcia ihriska na ul. Vavilovova	II.						
Detské prvky na hranie-ul. Kopčianska	II.						
Nové prvky na ihriskách pre handicapované deti	II.						
Rekonštrukcia fasády a zateplenie DK Zrkadlový háj	I.						
Rekonštrukcia interiéru DK Zrkadlový háj	I.						
Komplexná rekonštrukcia DK Lúky	I.						
Rekonštrukcia CCC Centra	I.						
Petržalský bunker-klubovňa mladých	III.						

Najväčšou rozpočtovou kapitolou MČ Bratislava-Petržalka je zabezpečenie služieb školstva. Najväčší kapitálový výdavok predstavuje projekt „Zlepšenie technického stavu budov“, ktorý má na rok 2016 alokovanú finančnú čiastku 2 662 170 €, čo predstavuje 91,1 % všetkých kapitálových investícií na tento rok a tým do značnej miery determinuje akčný plán. Cieľom projektu je znižovanie výdavkov na chod materských a základných škôl. Okrem rekonštrukcie budov existujúcich škôl realizuje MČ projekt Vybudovania MŠ na Vyšehradskej ulici, ktorý napomôže vyriešiť aktuálny problém s nedostatočnou kapacitou MŠ. Po roku 2018, na základe demografickej analýzy, už nie je predpoklad ďalšieho nárastu dopytu po umiestnení detí do zariadení materských škôl. V rámci demografického posunu, aktuálne silná generácia žiakov v MŠ vytvorí tlak na kapacity ZŠ, s čím bude potrebné rátať pri definovaní projektových zámerov v oblasti školstva. Súčasťou rekonštrukcie

školských zariadení by mala byť aj rekonštrukcia školských veľkokuchynských zariadení a výmena zastaranej a nevyhovujúcej technológie.

V rámci školstva boli socioekonomickými partnermi zadefinované aj ďalšie projektové zámery neinvestičného charakteru, ktoré už majú tradíciu pravidelného organizovania a sú hradené z bežných výdavkov MČ. Medzi takéto projektové zámery patrí projekt „Petržalská super škola“, „Externé hodnotenie kvality školy podporujúce seba hodnotiace procesy a rozvoj školy“ či projekt „Naučiť viac-odmeniť viac“, v ktorých by mala MČ Bratislava-Petržalka pokračovať aj v období platnosti dokumentu PHSR. Nové aktivity, ktoré neboli doteraz realizované, sú: vytvorenie Detského zastupiteľstva ako vzdelávacieho projektu pre žiakov ZŠ s cieľom zvyšovania záujmu o verejné otázky. Druhým je projekt „Osveta vo varení“, ktorý by mal byť realizovaný spolu s rekonštrukciou školských kuchýň a vytvoril priestor pre výmenu skúseností a informácií medzi rodičmi a zamestnancami škôl a školských kuchýň s cieľom zabezpečenia zdravého stravovania detí v škole aj doma.

Posledným zadefinovaným projektovým zámerom v oblasti školstva je podpora „Bezbariérového školstva“, ktorého cieľom je vytvorenie podmienok pre prijatie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na všetkých MŠ a ZŠ zriadených MČ Bratislava-Petržalka.

Potreby obyvateľov MČ a projektové zámery s cieľom zvyšovania kvality života najohrozenejších skupín obyvateľstva sú pomenované v koncepčnom strategickom dokumente „Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb MČ Bratislava-Petržalka“. V oblasti sociálnych služieb nie sú na roky 2016-2018 vytýčené žiadne kapitálové výdavky ani navýšenie objemu bežných výdavkov pre Stredisko sociálnych služieb Petržalka. Na roky 2016-2018 je plánovaná rekonštrukcia DOS (dom s opatrovateľskou službou) na ulici M. Medvedovej v rámci rozpočtového programu 9 „Nakladanie s majetkom a bývanie“.

S ohľadom na starnutie populácie môžeme predpokladať zvyšujúci sa podiel obyvateľov, odkázaných na sociálne služby poskytované MČ. Projekty vytvorenia denného centra pre seniorov a zriadenie prepravnej služby pre seniorov a ŤZP obyvateľov budú realizované na základe dostatočného identifikovaného záujmu obyvateľov.

Zadefinované boli aj ďalšie 2 projektové zámery s cieľom zvýšenia kapacity zariadení sociálnych služieb. Konkrétne sú to projekty rekonštrukcie súčasného Strediska sociálnych služieb na Vavilovovej ulici a vybudovanie nového Strediska sociálnych služieb v zatiaľ bližšie nešpecifikovanej lokalite. Projektom zameraným na rozvoj sociálnych služieb by mala predchádzať aktualizácia demografickej analýzy v Komunitnom pláne rozvoja sociálnych služieb MČ Bratislava-Petržalka a prieskum záujmu cieľovej skupiny obyvateľstva o takéto služby. Vzhľadom na odhad demografického vývoja by táto analýza mala byť aktualizovaná najneskôr v roku 2019, aby následné aktivity mohli reagovať na aktuálny dopyt.

Projektový zámer definovaný Sanatóriom AT- „Externalizácia sociálnej starostlivosti u dependentov a codependentov“ predpokladá nadviazanie spolupráce v úvodnej fáze s jednou z MŠ zriadených MČ Bratislava-Petržalka, pričom následne si proces realizácie projektu bude subjekt Sanatória riadiť sám.

V rámci športovej infraštruktúry, rozpočet MČ Bratislava-Petržalka na rok 2016 a s výhľadom na roky 2017-2018 nemá vyčlenené kapitálové výdavky. Z toho vyplýva, že aktivity v oblasti športu budú spadať do bežných výdavkov a budú mať teda charakter revitalizácie, rekonštrukcie a dovybavenia aktuálnych športovísk namiesto budovania nových. Tomu zodpovedajú aj zozbierané projektové zámery ako napríklad projekt vybudovania futbalového ihriska pri MŠ Turnianska a Teenplace Žehrianska, športového parku JAMA či osadenie prvkov out-doorovej posilňovne

pre seniorov. Všetky tieto projektové zámery dosahujú predpokladané náklady približne 20 000 € a budú môcť byť zrealizované v rokoch 2016 až 2017. Deficit vo výstavbe nových športovísk môžu do určitej miery nahradiť investície do budovania cyklotrás ako aj otvorenie novej plavárne v MČ Bratislava-Petržalka v roku 2016. Okrem projektov zameraných na rozvoj športovej infraštruktúry boli zozbierané aj projektové zámery s cieľom pokračovania v organizácii športových podujatí (Olympijský festival nádejí, Petržalská školská hokejbalová liga) aj v období platnosti dokumentu PHSR.

Popri športovej infraštruktúre boli zadefinované aj projekty s cieľom rozvoja detských ihrísk na sídliskách. Podobne ako pri športovej infraštruktúre, ani pri detských ihriskách nie sú plánované na roky 2016-2018 kapitálové výdavky a všetky činnosti budú hradené z bežných výdavkov. Zadefinované projektové zámery, „Revitalizácia detského ihriska Starhradská-Tematínska, Revitalizácia ihriska na Vavilovovej ulici, Osadenie detských prvkov na hranie na ul. Kopčianska“ predstavujú pomerne malé investície, realizovateľné do roku 2018. Projekt s názvom „Nové prvky na ihriskách pre hendikepované deti“ je plánovaný na roky 2016-2020 z dôvodu predpokladaných úprav viacerých ihrísk.

Potreby rozvoja kultúrnych zariadení v MČ Bratislava-Petržalka sú popísané v strategickom dokumente „Koncepcia rozvoja KZP“. V dokumente je identifikovaná akútna potreba rekonštrukcie technického stavu budov oboch kultúrnych domov v MČ a technologického vybavenia v interiéri. Vzhľadom na deklarovaný cieľ, že DK Zrkadlový háj sa má stať najmodernejším a najfunkčnejším kultúrnym domom v Bratislave, jeho rekonštrukcia bola vyhodnotená ako prioritná. DK Lúky je najstarším kultúrnym zariadením KZP a je v súčasnosti v najopotrebovanejšom stave, pri ktorom sú čiastkové úpravy a opravy nepostrehnuteľné a bez väčšieho efektu. Súčasný stav si vyžaduje komplexnú rekonštrukciu, ktorá však z dôvodu finančnej náročnosti bude možná až po ukončení rekonštrukcie DK Zrkadlový háj. Zatraktívnenie kultúrnych domov v MČ Bratislava-Petržalka môže mať podstatný pozitívny efekt na lokálnu identitu obyvateľstva, pričom za predpokladu zníženia prevádzkových nákladov budov, bude možné ušetrené financie investovať do zvyšovania kvality kultúrnych podujatí.

Okrem rekonštrukcie DK Zrkadlový háj a DK Lúky je v dokumente „Koncepcia rozvoja KZP“ navrhnutá rekonštrukcia budovy CC Centra, ktorá je v súčasnosti v najzachovalejšom stave a nepotrebuje akútne investície na rekonštrukciu.

Okrem projektových zámerov definovaných KZP bol do zásobníka projektových zámerov zaradený aj projekt na podnet širšej verejnosti, konkrétne zriadenie tzv. „Petržalskej klubovne mladých“. Tento projekt bude možné realizovať popri rekonštrukcii jedného z DK.

ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ							
Názov projektového zámeru	Priorita	Termín realizácie					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021-2023
Generel verejnej zelene	I.						
Vybudovanie rekreačnej zóny Veľký Draždiak	II.						
Petržalské predzáhradky	III.						
Zelené terasy	I.						
Zazelenie vnútroblokov na Šustekovej ulici	II.						
Obnova systému rozvodu zavlažovania zelene petržalského sídliska	I.						
Psí park s voľným výbehom	II.						
Psí cintorín	III.						
Informačná kampaň pre obyvateľov o triedení odpadu	II.						
Rozvoj infraštruktúry kontajnerových stanovísk	I.						
Inštalovanie termoregulačných ventilov na radiátoroch MŠ a ZŠ	I.						

V oblasti životného prostredia sa javí ako prioritný projektový zámer „Vypracovanie koncepčného dokumentu, tzv. Generelu zelene“. V rámci tvorby dokumentu sa vytvorí databáza všetkých zelených plôch na území MČ, popis jej aktuálneho funkčného využitia, potenciálu a prípadných prekážok v rozvoji zelenej infraštruktúry. Na základe týchto informácií bude jasné, na ktorých plochách má MČ kompetencie zasahovať, resp. ktorú stranu osloviť za účelom spolupráce pri revitalizácii a zvyšovaní kvality zelene. Dokument by mal byť vypracovaný ako analytický vstup pre rozhodovanie o ďalších environmentálnych projektoch.

Na rok 2016 sú plánované 2 projektové zábery s cieľom rozvoja infraštruktúry pre chovateľov psov. Prvým z nich je záber vybudovania oploteného cvičiska pre psov s voľným výbehom, pričom kapitálové výdavky boli vyčlenené aj na roky 2017 a 2018. Účelom výstavby cvičísk je zamedzenie konfliktov medzi majiteľmi psov a zvyšnou časťou populácie. Budovanie oplotených výbehov pre psov by malo zohľadňovať analýzu funkčného využívania verejnej zelene, ktorá bude súčasťou Generelu zelene a napomôže jasnemu oddeleniu plôch pre voľný pohyb psov a plôch pre rekreáciu obyvateľov MČ. Druhým projektovým záberom je vybudovanie psieho cintorína, ktorý sa v súčasnosti nachádza v lesoparku medzi Malým a Veľkým Draždiakom.

Generel zelene bude analytickým podkladom aj pre ďalšie projektové zámery s cieľom rozvoja zelenej infraštruktúry a adaptácie na klimatické zmeny. Výrazná priorita bola priradená socioekonomickými partnermi projektu „Obnova systému rozvodu zavlažovania zelene petržalského sídliska“. Na území mestskej časti sa nachádza v súčasnosti nefunkčný systém zavlažovania, ktorého sfunkčnenie napomôže rozvoju zelenej infraštruktúry ako aj konečnému zníženiu nákladov na jej údržbu. Projekt predstavuje jednorazovú investíciu na sfunkčnenie systému a následne by mal byť financovaný v rámci bežných výdavkov starostlivosti o zelené plochy.

Sfunkčnenie zavlažovacieho systému môže byť pozitívnym impulzom aj pre ďalšie projektové zámery, ako napríklad projekt „Petržalské predzáhradky“, ktorý má tradíciu a je obyvateľmi využívaný. Podmienkou poskytnutia grantovej pomoci na revitalizáciu predzáhradky je zápisnica zo schôdze vlastníkov bytov, v ktorej väčšina obyvateľov vyjadrí súhlas s úpravou, s následnou údržbou upravenej plochy obyvateľmi domu a s polievaním rastlín pitnou vodou. V prípade sfunkčnenia zavlažovacieho systému by mohla voda z miestnych studní nahradiť polievanie predzáhradiek pitnou vodou. Projekt zazelenania vnútroblokov, konkrétne na Šustekovej ulici, by mal takisto vychádzať z analýzy Generelu zelene. V dokumente by mali byť popísané lokality, v ktorých chýba verejná zeleň, resp. je v nevyhovujúcom stave a následne pristúpiť k prioritizácii lokalít, ktoré budú zazelenané.

Projekt „Zelené terasy“ do určitej miery súvisí s projektom vysporiadania terás bytových domov a ich následnej revitalizácie. Časť terás bytových domov by mohla byť zazelenaná, čím by sa rozšírila verejná zeleň a najmä by sa zvýšila schopnosť územia zadržiavať zrážky a predchádzať prehrievaniu spevnených plôch. Prvým krokom pri zazelenaní terás je identifikácia vhodných plôch z hľadiska rôznych faktorov (klimatické - slnečné svetlo, hospodárske - existujúce prevádzky na terasách a pod.)

Pre rozvoj odpadového hospodárstva boli zadefinované 2 projektové zámery. Prvým z nich je spustenie informačnej kampane pre obyvateľov MČ o triedení odpadu, ktorá bude informovať o zmenách vyplývajúcich zo Zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý je platný od 1.1.2016. Druhým projektovým zámerom je pokračovanie v projekte rozvoja infraštruktúry kontajnerových stojísk, ktorý má charakter grantovej schémy a je hradený z kapitálových výdavkov MČ v sume 15 000 € ročne. Projekt by mal byť aktuálny počas celého obdobia platnosti PHSR.

Posledný projektový zámer v environmentálnej časti má názov „Inštalácia termoregulačných ventilov na radiátoroch MŠ a ZŠ“, ktorý by mal byť súčasťou projektu „Zlepšenia technického stavu budov škôl“ a jeho cieľom je znížiť výdavky na prevádzku budov školských zariadení. Inštalácia termoregulačných ventilov by mala byť postupne realizovaná vo všetkých MŠ a ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Bratislava-Petržalka.

4.2 Východiská a popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR

Realizácia PHSR predpokladá zabezpečenie činností na úrovni programu a na úrovni projektu. Realizácia sa začína po vypracovaní a schválení PHSR miestnym zastupiteľstvom a zabezpečuje ju, počas platnosti dokumentu v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja, samospráva. „Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja : ... b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej pracovanie vyžaduje osobitný predpis“ (§12 Zákona NR SR č 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja).

Mestská časť Bratislava-Petržalka má v oblasti prípravy a realizácie rozvojových projektov dostatočné skúsenosti na základe riešených aktivít v programovom období 2007 – 2013. PHSR MČ Bratislava-Petržalka na roky 2016 – 2023 bol tvorený participatívnym prístupom aj za účelom podnietenia partnerov mestskej časti k realizovaniu spoločných projektov. Účelom strategického partnerstva miestnych aktérov a MČ Bratislava-Petržalka je podpora realizácie priorít PHSR, ktoré nesú potenciál synergického efektu rozvoja územia, podpora vykonania technických a organizačných opatrení, ktoré budú smerovať k efektívnemu využitiu kapacít a zdrojov jednotlivých partnerov, spoločná komunikácia o krokoch, procesoch a vzťahoch, ktoré by mohli významne ovplyvniť splnenie spoločných rozvojových zámerov. Spolupráca strategických partnerov a mestskej časti bude riešená na báze dobrovoľnosti.

4.2.1 Popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie

V rámci organizačného zabezpečenia, realizácia PHSR spadá do činnosti miestnej samosprávy a je vykonávaná prostredníctvom orgánov mestskej časti. **Miestne zastupiteľstvo** je zastupiteľský zbor MČ Bratislava-Petržalka, zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi MČ na štyri roky. Miestne zastupiteľstvo MČ Bratislava-Petržalka má 35 poslancov. Vo vzťahu k realizácii PHSR miestne zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu a schvaľuje kompletný dokument PHSR. Miestne zastupiteľstvo ďalej schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z európskych štrukturálnych fondov a iných dotačných schém. V rámci hodnotenia realizácie PHSR, miestne zastupiteľstvo schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o zmenách a aktualizácii dokumentu. Miestne zastupiteľstvo vo svojich uzneseniach rozdeľuje jednotlivé priority programu (špecifické ciele) a akčného plánu medzi existujúce **komisie** podľa ich tematického zamerania, ktoré sa budú zaoberať monitorovaním ich realizácie. V MČ Bratislava-Petržalka je vytvorených 11 tematických komisií (z toho jedna je tzv. mandátová komisia), konkrétne: finančná komisia, komisia investičných činností, komisia kultúry a mládeže, komisia športu, komisia sociálna a bytová, komisia na ochranu verejného záujmu, komisia správy majetku a miestnych podnikov, komisia školská, komisia územného plánu, výstavby a dopravy, komisia životného prostredia a verejného poriadku, mandátová komisia.

Najvyšším výkonným orgánom MČ Bratislava-Petržalka a zároveň jeho štatutárny zástupca je **starosta mestskej časti**. Starosta na základe svojej funkcie rozhoduje vo všetkých veciach správy mestskej časti, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené miestnemu zastupiteľstvu. Vo vzťahu k realizácii PHSR, starosta riadi samotný proces realizácie, na programovej úrovni podpisuje uznesenie miestneho zastupiteľstva o akceptovaní strategickej časti dokumentu a uznesenie o schválení kompletného dokumentu. Starosta ďalej vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám, ako napríklad k riadiacim a sprostredkovateľským orgánom operačných programov, dodávateľom a iné.

MČ Bratislava-Petržalka má zriadenú **miestnu radu**, ktorá je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom miestneho zastupiteľstva a plní aj funkciu poradného orgánu starostu. Miestna rada sa schádza podľa potreby, pričom jej zasadnutie zvoláva a vedie starosta. Počet členov miestnej rady určí miestne zastupiteľstvo tak, aby tvoril najviac jednu tretinu počtu poslancov miestneho zastupiteľstva. V zložení miestnej rady sa prihliada na zastúpenie politických strán zastúpených v miestnom zastupiteľstve.

Kontrolu nakladania s majetkom mesta a s majetkom vo vlastníctve štátu, príp. vo vlastníctve iných právnických alebo fyzických osôb, ktorý bol mestu zverený, účtovníctva, hospodárenia

s finančnými zdrojmi mesta, čerpania rozpočtu, jeho zmien a záverečného účtu, správnosti a opodstatnenosti čerpania finančných prostriedkov mesta i účelovo poskytnutých fondov a dotácií vykonáva **miestny kontrolór**.

Inštitucionálne a administratívne zabezpečenie agendy miestneho zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených miestnym zastupiteľstvom, je v kompetencii **miestneho úradu**, ktorého činnosť organizuje a riadi prednosta. Miestny úrad v plnom rozsahu zabezpečuje administráciu a procesy komunikácie, hodnotenia a monitorovania, okrem prípadov, kedy žiadateľmi a prijímateľmi nenávratných finančných príspevkov budú iné subjekty (partneri MČ).

Oddelenie projektového riadenia zabezpečuje plánovanie, riadenie a koordinovanie projektov mestskej časti v zmysle stanovených rozvojových priorít a cieľov. V spolupráci s ostatnými oddeleniami predkladá návrhy na čerpanie zdrojov zo štrukturálnych fondov, iných fondov EÚ, grantov a dotácií na projekty realizované mestskou časťou. Oddelenie je zodpovedné za komunikáciu s jednotlivými oddeleniami na plánovaní, riadení a koordinácii projektov mestskej časti, za komunikáciu s riadiacimi orgánmi pre programy EÚ, predstaviteľmi donorských organizácií, projektovými partnermi mestskej časti i ďalšími subjektmi. Oddelenie koordinuje prípravu podkladov na predloženie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (NFP) na projekty schválené miestnym zastupiteľstvom a zabezpečuje spoluprácu počas prípravy projektových dokumentácií či ostatných požadovaných dokladov z iných orgánov. Oddelenie ďalej spravuje databázu projektových zámerov mestskej časti a vedie kompletnú agendu realizovaných projektov zo štrukturálnych fondov Európskej únie a iných zdrojov.

Súčinnosť orgánov MČ Bratislava-Petržalka, organizačných útvarov miestneho úradu a miestnych organizácií je zabezpečená koordinovane a funkčne v rámci platného organizačného poriadku. Tak je zabezpečený plynulý tok informácií a riadenie činností potrebných pre realizáciu PHSR, ako aj činností v rámci projektového cyklu jednotlivých zámerov, vrátane spolupráce s externými subjektmi (príprava projektovej dokumentácie, vybavenie príslušných povolení, proces verejného obstarávania a pod.).

Tabuľka 13 Zabezpečenie činností realizácie PHSR na úrovni programu

Činnosť	Starosta	Miestne zastupiteľstvo	Miestny úrad	Hlavný kontrolór
Financovanie	riadi	schvaľuje	vykonáva	
Implementácia	riadi	schvaľuje	vykonáva	
Hodnotenie	riadi	schvaľuje	vykonáva	
Monitoring	riadi	schvaľuje	vykonáva	
Kontrola	riadi	schvaľuje		vykonáva

Tabuľka 14 Zabezpečenie činností realizácie PHSR na úrovni projektu

Činnosť	Starosta	Miestne zastupiteľstvo	Miestny úrad – oddelenia	Partneri MČ/ verejnosť
Identifikácia		schvaľuje	spolupracuje	spolupracuje
Príprava			vykonáva	spolupracuje
Financovanie		schvaľuje	vykonáva	spolupracuje
Kontraktácia	vykonáva			
Implementácia			vykonáva	spolupracuje
Monitorovanie		schvaľuje	vykonáva	spolupracuje
Korekcie		schvaľuje	vykonáva	navrhuje

4.3 Systém monitorovania a hodnotenia PHSR

Proces monitorovania realizácie PHSR sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého obdobia platnosti PHSR. Monitorovanie realizácie prebieha na úrovni jednotlivých projektov, pričom na úrovni programu sa pripravuje súhrnná monitorovacia správa za každý príslušný rok. Za prípravu monitorovacej správy projektov je zodpovedné Oddelenie projektového riadenia MČ Bratislava-

Petržalka. Monitorovacia správa za príslušný rok je predkladaná miestnemu zastupiteľstvu, ktoré ju schvaľuje. V prípade realizácie projektov financovaných zo zdrojov európskych a štrukturálnych fondov sa miestnemu zastupiteľstvu predkladá aj monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom. Cieľom monitorovania je získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení na zmenu negatívneho vývoja.

Okrem monitorovania realizácie aktivít PHSR v kompetencii miestneho úradu, samospráva jedenkrát ročne získa a spracuje pripomienky socioekonomických partnerov mesta, ako aj širokej verejnosti a to do termínu začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok.

Výsledky monitorovania budú podkladom pre hodnotenie realizácie PHSR, pričom hodnotenie je stálym procesom sledovania zmien v prioritných oblastiach prostredníctvom navrhnutých ukazovateľov. Hodnotenie PHSR poukazuje na dosiahnutú pozitívnu zmenu vo vzťahu k akčnému plánu a finančnému plánu. V nadväznosti na proces monitorovania sa aj hodnotenie vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania platnosti dokumentu PHSR. Proces hodnotenia sa vykonáva na dvoch úrovniach.

Strategické hodnotenie sa vykonáva na základe vzniknutej spoločenskej potreby a nutnosti aktualizácie strategického rámca PHSR. To znamená, v prípade, že sa počas obdobia platnosti dokumentu vyskytne udalosť na ktorú bude nutné reagovať, resp. sa objavia možnosti externého financovania projektov, ktoré v dobe tvorby dokumentu neboli známe, je možné otvoriť strategický rámec a doplniť ho o špecifický cieľ alebo opatrenie, ktoré následne môže byť napĺňané projektovými zámermi.

Operatívne hodnotenie sa vykonáva v ročnom intervale s cieľom sledovania zmien v jednotlivých prioritných oblastiach. Výstupom procesu hodnotenia je hodnotiacia správa za príslušný rok, ktorá je predkladaná miestnemu zastupiteľstvu na schválenie. Obsahom monitorovacej správy bude zoznam projektových zámerov, ktorých realizácia bola plánovaná na daný rozpočtový rok, ďalej zoznam realizovaných aktivít a ich finančné náklady a ďalšie indikátory monitoringu. Súčasťou príloh PHSR je

formulár č. Ú6- Ex-post hodnotenie, ktorý by mal byť postupne napĺňaný po ukončení realizácie konkrétnych aktivít, čím sa uľahčí priebežný monitoring ako aj výsledné hodnotenie realizácie aktivít PHSR po skončení platnosti dokumentu.

Hodnotiace a monitorovacie správy PHSR sú podkladom pre rozhodnutie orgánov samosprávy o riadení realizácie programu, prípadne pristúpenie ku korekciám stratégie alebo projektových zámerov, s účelom dosiahnutia cieľov jednotlivých prioritných oblastí. V prípade potreby korekcií mimo rámec pravidelného hodnotenia PHSR budú na základe podnetu a materiálu predloženého miestnemu zastupiteľstvu navrhovať komisie miestneho zastupiteľstva opatrenia pre odstránenie nedostatkov a nezrovnalostí. Plán hodnotenia a monitorovania PHSR je spracovaný vo formulári č. R5.

Formulár č. R5 – Plán hodnotenia a monitorovania

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2017	podľa vzniknutej spoločenskej potreby a nutnosti aktualizácie strategického rámca – potrebné schválenie miestnym zastupiteľstvom
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHSR	v roku 2016 (tak aby predchádzalo príprave rozpočtu na nasledujúci rok)	hodnotenie špecifického cieľa/opatrenia, ktoré bolo identifikované ako rizikové v monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok, hodnotenie plnenia Akčného plánu / ročná periodicita
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a pri následnom návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	podľa potreby	na základe rozhodnutia primátora, kontrolného orgánu mesta, podnetu poslancov, NKÚ, správy auditu a pod.

4.4 Stručný popis komunikačnej stratégie

Zabezpečenie realizácie PHSR by malo byť dosahované koordinovaným prístupom a v spolupráci so socio-ekonomickými partnermi MČ Bratislava-Petržalka. Rôzne formy komunikácie budú súčasťou jednotlivých pripravovaných a realizovaných projektov v rámci informovanosti a publicity (v prípade projektov financovaných zo zdrojov EŠIF) alebo v rámci komunikácie zainteresovaných cieľových skupín.

Komunikačná stratégia MČ Bratislava-Petržalka, týkajúca sa PHSR, sa bude uskutočňovať vo vzťahu k obyvateľom mestskej časti, pričom cieľom je, aby boli obyvatelia mestskej časti včas v dostatočnom rozsahu a primeranou formou, informovaní o súvislostiach, ktoré pre nich vyplývajú z realizácie PHSR.

Hlavný nástroj komunikácie mesta predstavuje internetová stránka, profil na sociálnej sieti a periodikum Petržalské noviny. Počas procesu tvorby dokumentu boli obyvatelia MČ informovaní o termínoch verejných stretnutí a výstupoch z workshopov socioekonomických partnerov. Dokument PHSR bol pred schválením v miestnom zastupiteľstve verejne prezentovaný a otvorený pripomienkovaniu.

Po schválení dokumentu bude základným obsahom komunikácie MČ Bratislava-Petržalka voči obyvateľom bude monitorovacia a hodnotiaci správa realizácie PHSR, ktoré budú predkladané miestnemu zastupiteľstvu v ročnom intervale. Do procesu hodnotenia PHSR bude verejnosť zapojená raz ročne formou zberu pripomienok a dopĺňujúcich návrhov. O realizácii tejto fázy hodnotenia budú obyvatelia včas informovaní. Odporúčaný časový interval pre vyhodnotenie realizácie PHSR je začiatkom jesene (september, október) vzhľadom na prípravu rozpočtu mestskej časti na ďalší rok.

5 Finančná časť

5.1 Indikatívny finančný rámec

Základnou podmienkou realizácie finančného riadenia v samospráve je existencia programových dokumentov, akým je aj PHSR MČ Bratislava-Petržalka. Proces programovania zahŕňa vo svojej podstate vymedzenie finančného rámca potrebného pre realizáciu opatrení definovaných v strategickej štruktúre PHSR 2016-2023. Tento účel spĺňa formulár F5 Indikatívny rozpočet, ktorý na základe údajov o plánovaných projektových zámeroch, poskytuje prehľad o výške finančných nákladov potrebných na realizáciu PHSR v jednotlivých oblastiach a v jednotlivých rokoch obdobia platnosti dokumentu. Indikatívny rozpočet by mal mať priamy vzťah k rozpočtu MČ Bratislava-Petržalka. Dokument PHSR, konkrétne jeho realizačná a finančná časť, by mali byť jedným zo vstupných materiálov do procesu tvorby rozpočtu mestskej časti, pretože určujú potreby samosprávy a obyvateľov mestskej časti a určujú plánovaný termín realizácie, ktorý je možné naplniť iba za predpokladu vyčlenenia zdrojov.

Formulár č. F5 Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Prioritná oblasť	2016	2017	2018	2019	2020	2021- 2023	SPOLU
I. Hospodárska	1 549 167,-	1 709 722,-	1 666 019,-	1 536 167,-	1 369 500,-	2 508 500,-	10 339 074,-
II. Sociálna	2 491 900,-	2 512 000,-	1 198 333,-	1 541 667,-	1 452 917,-	3 840 083,-	13 036 900,-
III. Environmentálna	382 500,-	440 119,-	377 619,-	377 619,-	344 286,-	532 857,-	2 455 000,-

Rozdelenie finančných nákladov v jednotlivých oblastiach a rokoch vychádza z databázy zozbieraných projektových zámerov, odhadu termínu a nákladov ich realizácie.

Realizácia definovaných projektových zámerov bude do značnej miery závisieť od výziev a možností čerpania externej finančnej pomoci (zdroje EÚ, štátne dotácie, dotácie BSK a pod.). Z tohto dôvodu sa skutočná hodnota preinvestovaných finančných prostriedkov, termíny realizácie projektov v jednotlivých rokoch a prioritných oblastiach, môžu odlišovať od indikatívneho rozpočtu. Indikatívny rozpočet predstavuje najmä referenčný rámec pre vyhodnotenie skutočnej realizácie PHSR v rámci každoročného monitorovania.

Po agregovaní predpokladaných nákladov jednotlivých projektových zámerov môžeme zhodnotiť pomerne výrazný rozdiel medzi predpokladanými nákladmi na realizáciu projektov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

V hospodárskej oblasti je plánovaná realizácia projektových zámerov v celkovej hodnote 10 339 074,- EUR. Suma predpokladaných nákladov na realizáciu projektov v sociálnej oblasti predstavuje čiastku 13 036 900,- EUR, čo odzrkadľuje finančne náročné investície najmä do školskej infraštruktúry a infraštruktúry sociálnych služieb. Najmenšou oblasťou, čo sa týka nároku na finančné krytie, predstavuje environmentálna oblasť s celkovými finančnými nákladmi 2 455 000,- EUR.

5.2 Financovanie kapitálových investícií za pomoci EŠIF

Okrem výšky celkovej finančnej alokácie pre realizáciu aktivít, napĺňajúcich cieľ PHSR MČ Bratislava-Petržalka, je podstatný aj zdroj týchto financií. V programovom období 2007-2013 bolo na území Slovenskej republiky spolufinancovaných viac ako 80 % všetkých verejných investícií zo zdrojov EÚ. V tomto období bol pre Bratislavský samosprávny kraj a sídla v ňom ležiace vytvorený operačný program Bratislavský kraj. V rámci operačného programu boli podporované 4 opatrenia: 1.1. Regenerácia sídiel, 1.2. Regionálna a mestská doprava, 2.1. Inovácie a technologické transfery a 2.2. Informatizácia spoločnosti.

V programovom období 2014-2020 Kohéznej politiky EÚ nie je vytvorený špeciálny operačný program pre Bratislavský samosprávny kraj, ale v rámci ostatných operačných programov sú vybrané špecifické ciele, v ktorých budú oprávneným žiadateľom o nenávratný finančný príspevok aj sídla v Bratislavskom samosprávnom kraji.

Názov OP	Integrovaný operačný program (IROP)
Prioritná os	PO 1 Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch
Špecifický cieľ	1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb
Oprávnené aktivity	• rekonštrukcia a budovanie nových cyklistických komunikácií; • doplnková infraštruktúra (chránené parkoviská pre bicykle, cyklostojany, nabíjacie stanice pre elektrobicykle, systémy automatickej požičovne bicyklov, hygienické zariadenia); • budovanie prvkov upokojujúcej dopravy (pešie zóny, vylúčenie dopravy z ulíc okrem mestskej hromadnej dopravy a cyklistov apod.); • zvyšovanie bezpečnosti - odstraňovanie úzkych miest v pešej doprave, odstraňovanie bariér pri prestupovaní; • propagácia cyklistickej dopravy
Prioritná os	PO 2 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám
Špecifický cieľ	2.1.1 Prechod poskytovania sociálnych služieb z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku na komunitnej úrovni
Oprávnené aktivity	• rekonštrukcia vhodných stavebných objektov pre vytvorenie podmienok na poskytovanie a zabezpečenie komunitnej starostlivosti; • rekonštrukcia existujúcich zariadení, kt. už poskytujú sociálne služby na komunitnej báze; • výstavba nových stavebných objektov zariadení sociálnych služieb; • výstavba, rekonštrukcia a modernizácia zariadení služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov v záujme zosúladenia rodinného a pracovného života; • materiálno-technické vybavenie zariadení; • zvýšenie energetickej hospodárnosti budov

Špecifický cieľ	2.2.1 Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materských školách
Oprávnené aktivity	- výstavba nových objektov MŠ vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania; - rozširovanie kapacít MŠ; - stavebno-technické úpravy existujúcich objektov (napr. nevyužívané priestory ZŠ); - stavebno-technické úpravy areálu MŠ vrátane detských ihrísk, športových zariadení pre deti, záhrad; - materiálno-technické vybavenie materských škôl; - zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov MŠ
Špecifický cieľ	2.2.2 Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl
Oprávnené aktivity	- jazykové učebne na výučbu slovenského jazyka a cudzích jazykov; - školské knižnice; - prírodovedné, polytechnické, IKT učebne; - stavebno-technické úpravy pre potreby obstarania učební
Prioritná os	PO 3 Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch
Špecifický cieľ	3.1 Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií
Oprávnené aktivity	- umožnenie prístupu k hmotným a nehmotným aktívam MSP v kultúrnom a kreatívnom sektore pre účely tvorby pracovných miest (decentralizovaná podpora); - výdavky na rekonštrukcie, úpravu a obnovu budov v súvislosti s nákupom nových technológií, zariadení; - podpora marketingových aktivít (účasť na workshopoch, veľtrhoch, výstavách, propagácia miestnych výrobkov, spracovávanie marketingových stratégií pre miestne produkty, a pod.); - prenájmy priestorov a technológií pre účely výroby (malosériovej), inovácií a distribúcie; - podpora kreatívnej tvorby a produkcie pre účely jej ďalšej distribúcie s cieľom rastu MSP a tvorby pracovných miest

Názov OP	Operačný program Ľudské zdroje (OP ĽZ)
Prioritná os	PO 1 Vzdelávanie
Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie
Oprávnené aktivity	- učebné pomôcky, texty a metodické materiály pre kvalitné inkluzívne vzdelávanie; - vzdelávacie programy zamerané na podporu inkluzívneho vzdelávania, napr. realizácia celodenného výchovného systému;

	• aktivity rozvíjajúce spoluprácu s rodičmi a komunitou; • inovatívne a alternatívne formy vzdelávania a vyučovacích metód; • kariérne a výchovné poradenstvo; • spolupráca v oblasti výmeny skúseností vo výchovno-vzdelávacom procese (napr. best practice, zdieľanie informácií a sieťovanie medzi školami, relevantnými inštitúciami a pod.); • vzdelávacie programy zamerané na zvýšenie prírodovedných, matematických, environmentálnych, jazykových, IKT zručností, vrátane finančnej gramotnosti
Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
Oprávnené aktivity	• poradenstvo a propagácia odborného vzdelávania a prípravy žiakov ZŠ (aj v spolupráci s rodičmi) s prihliadnutím na potreby trhu práce a požiadavky zamestnávateľov; • zvýšenie kompetencií potrebných pre prispôsobenie vzdelávania požiadavkám trhu práce (napr. jazykové, IKT zručnosti a finančná gramotnosť vrátane podnikateľských vedomostí a ekonomického myslenia); • stáže a praktické prípravy pedagógov v nadväznosti na prepojenie teoretickej a praktickej výučby a potreby trhu práce
Prioritná os	PO 3 Zamestnanosť
Špecifický cieľ	3.2.1 Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien
Oprávnené aktivity	• zosúladzovanie rodinného a pracovného života poskytovaním príspevku na starostlivosť o dieťa do veku 3 rokov; • podpora zariadení a služieb pre deti za účelom zosúladzovania rodinného a pracovného života (jasle, škôlky, opatrovatelky a pod.) a podpora podnikania v oblasti služieb starostlivosti o deti s dôrazom na inovatívne prístupy
Prioritná os	PO 4 Sociálne začlenenie
Špecifický cieľ	4.1.1 Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti na trhu práce
Oprávnené aktivity	• zefektívnenie súčasných a zavedenie nových nástrojov za účelom zvýšenia aktivity ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením; • profesionalizácia sociálnej práce a iných odborných činností v prirodzenom prostredí, otvorenom prostredí, náhradnom prostredí a na komunitnej úrovni; • podpora výkonu práce v otvorenom prostredí (streetwork) pre vybrané cieľové skupiny, napr. ľudia bez prístrešia, osoby drogovu závislé, atď.; • posilnenie kapacít subjektov pôsobiach v oblasti sociálneho začlenenia za účelom poskytovania cielených, individuálnych opatrení; • programy finančnej gramotnosti, riadenia dlhu a sporenia ako nástroja pre uľahčenie vstupu na otvorený trh práce

Špecifický cieľ	4.2.1 Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť
Oprávnené aktivity	• deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb (prechod klientov z existujúcich zariadení sociálnych služieb do komunitných služieb prostredníctvom realizácie podporných aktivít napr. práca s klientom a jeho rodinou, práca a vzdelávanie zamestnancov zariadení pri prechode z inštitucionálnej starostlivosti na komunitné služby); • deinštitucionalizácia zariadení náhradnej starostlivosti (aktivity na zníženie negatívnych vplyvov inštitúcie na vývin dieťaťa v náhradnej starostlivosti napr. špecifické programy na sanáciu rodín, na predchádzanie a riešenie konfliktných situácií v rodine a pod.); • rozvoj vybraných sociálnych služieb a opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately za účelom predchádzania umiestňovania klientov do zariadení (napr. služby včasnej intervencie, podpora samostatného bývania, podporované bývanie, podpora sociálnej práce s rodinami v ich prirodzenom prostredí, podpora opatrovateľskej služby a iné); • rozvoj a vzdelávanie zamestnancov, ktorí poskytujú služby alebo zabezpečujú starostlivosť o klientov a kľúčových aktérov v procese

Názov OP	Operačný program Výskum a inovácie (OP Val)
Prioritná os	PO 4 Rozvoj konkurencieschopných MSP v Bratislavskom kraji
Špecifický cieľ	4.1.1 Nárast podielu ziskových MSP v Bratislavskom kraji
Oprávnené aktivity	• nové a začínajúce MSP – finančné nástroje (úverový program pre podporu nových a začínajúcich MSP, fond rizikového kapitálu pre začínajúce podniky vo fázach seed a start up), resp. granty zamerané na podporu priemyslu a služieb, najmä poznatkovo intenzívnych služieb (KIS) a nových, progresívnych odvetví • činnosti a rozvoj podnikateľského centra v Bratislavskom kraji (Národného podnikateľského centra (NPC) v Bratislave) s cieľom etablovania podpornej inštitúcie pre MSP, ako aj záujemcov o podnikanie • podpora kreatívneho priemyslu v rámci BSK

Názov OP	Operačný program Efektívna verejná správa (OP EVS)
Prioritná os	PO 1 Posilnené inštitucionálne kapacity a efektívna VS
Špecifický cieľ	1.1 Skvalitnené systémy a optimalizované procesy VS
Oprávnené aktivity	• zjednodušenie administratívnych procedúr, odstraňovanie byrokracie; • skvalitnenie služieb VS; • zvýšenie dostupnosti VS; • budovanie a posilňovanie inštitucionálnych kapacít; • zavedenie systémov riadenia kvality; • vzdelávanie zamestnancov; • elektronizácia verejných služieb; • zefektívnenie a zjednotenie výberu daní; • opatrenia smerujúce k vytvoreniu predpokladov pre elektronizáciu VS

Špecifický cieľ	1.2 Modernizované RĽZ a zvýšené kompetencie zamestnancov
Oprávnené aktivity	• výberové konania – získavanie zamestnancov, motivácie a ich kariérneho rastu vo VS; • zvyšovanie transparentnosti; • špecifické vzdelávacie opatrenia; • posilňovanie kapacít a kompetentnosti pracovníkov VS

Názov OP	Operačný program Kvalita životného prostredia (OP KŽP)
Prioritná os	<i>PO 1 Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry</i>
Špecifický cieľ	1.4.1 Zníženie znečisťovania ovzdušia a zlepšenie jeho kvality
Oprávnené aktivity	• technologické a technické opatrenia na redukcii emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia realizované na zdrojoch znečisťovania ovzdušia; • informovanie o ochrane ovzdušia a integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania
Špecifický cieľ	1.4.2 Zabezpečenie sanácie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)
Oprávnené aktivity	• prieskum, sanácia a monitorovanie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou); • zlepšenie informovanosti o problematike environmentálnych záťaží
Prioritná os	<i>PO 2 Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami</i>
Špecifický cieľ	2.1.1 Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy
Oprávnené aktivity	• preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok; • preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov; • vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine ; • aktualizácia máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika a aktualizácia plánov manažmentu povodňových rizík; • rozvoj metodík pre hodnotenie investičných rizík spojených s nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy; • informačné programy o nepriaznivých dôsledkoch zmeny klímy a možnostiach proaktívnej adaptácie
Prioritná os	<i>PO 3 Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy</i>
Špecifický cieľ	3.1.1 Zvýšenie úrovne pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy
Oprávnené aktivity	• monitorovanie a vyhodnocovanie rizík viazaných na zmenu klímy a jej dôsledkov • budovanie systémov vyhodnocovania rizík a včasného varovania

Špecifický cieľ	3.1.3 Zvýšenie efektívnosti manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy
Oprávnené aktivity	• optimalizácia systémov, služieb a posilnenie intervenčných kapacít pre manažment mimoriadnych udalostí na lokálnej a regionálnej úrovni • vybudovanie technickej a inštitucionálnej podpory špecializovaných záchranných modulov

Názov OP	Interreg VA Slovenská republika – Rakúsko
Prioritná os	PO 1 Príspevok k budovaniu znalostného cezhraničného regiónu
Špecifický cieľ	1.1 Posilnenie spolupráce kľúčových aktérov v regionálnych inovačných systémových zariadeniach, a to pomocou prenosu poznatkov, budovania kapacít a zakladania spoločných rámcov, spoločných výskumných a inovačných aktivít a spoločných výskumných zariadení
Oprávnené aktivity	• rozvoj a rozšírenie klastrových iniciatív • spoločný rozvoj služieb súvisiacich s inováciou • podpora spolupráce v oblasti výskumu a inovačných činností v oblasti biotechnológie, obnoviteľných zdrojov energie, inteligentnej mobility • podpora inovatívnych environmentálnych technológií a spoločných noriem zdrojov účinnosti a smerných hodnôt k zlepšeniu ochrany životného prostredia a efektívneho využívania zdrojov; rozvoj spoločných inteligentných regiónov (napr. eko-sídliisko Viedeň) • investície do výskumných zariadení
Prioritná os	PO 2 Podpora prírodného a kultúrneho dedičstva a biodiverzity
Špecifický cieľ	2.1 Posilniť spoločné prístupy k zhodnoteniu prírodného a kultúrneho dedičstva udržateľným spôsobom s cieľom ďalej rozvíjať oblasti ako destinácie cestovného ruchu
Oprávnené aktivity	• konzervovanie, rekonštrukcie, rozvoj a využitie kultúrneho a prírodného hmotného / nehmotného dedičstva napr. prostredníctvom ekologického turizmu • spoločná propagácia cykloturistiky a zlepšenie cyklotrás v cezhraničnom priestore s prihliadnutím na životné prostredie
Prioritná os	PO 3 Podpora trvalo udržateľných riešení v doprave
Špecifický cieľ	3.1 Zlepšenie regionálnej dostupnosti pomocou ekologických riešení dopravy. Zlepšiť spoločné plánovanie, koordináciu a praktické riešenia pre environmentálnu, nízkouhlíkovú a bezpečnejšiu sieť dopravy a služieb v programovej oblasti
Oprávnené aktivity	• odstránenie konkrétnych prekážok v cezhraničnom priestore dopravnej infraštruktúry (najmä plánovanie prístupov, ale i pilotné investície) • vypracovanie spoločných stratégií, koncepcií a akčných plánov pre lepšiu organizáciu verejnej dopravy (napr. dopravnými asociáciami), riadenie mobility verejnej dopravy, podpora cyklistickej alebo pešej premávky, e-mobility, cestnej bezpečnosti vrátane pilotných investícií • podpora ekologicky šetrnej dopravy v oblasti cestovného ruchu

Prioritná os	PO 4 Prispiet' k inteligentnému a inkluzívnemu cezhraničnému regiónu
Špecifický cieľ	4.1 Posilnenie inštitucionálnej kooperácie na cezhraničnom programovom území pomocou mobilizácie a budovania kapacít v oblastiach plánovania a realizácie Good Governance na všetkých úrovniach verejnej správy
Oprávnené aktivity	- projekty menšieho rozsahu na mobilizáciu širšej verejnosti na budovanie cezhraničných partnerstiev - rozvoj súdržného a integrovaného rámca v oblasti územného plánovania, najmä v regióne Dunaj-March-Thaya, v Bratislave cezhraničnej aglomerácie a v súvislosti s Twin City (Viedeň a Bratislava). - zlepšenie kvality a efektivity strategického plánovania (napr. vhodnejšie zloženie partnerstva, lepšiu mobilizáciu finančných zdrojov, zlepšenie participatívneho procesu, vývoj spoločných plánovacích nástrojov a databáz, podporu vyhodnotenia intervencií)
Špecifický cieľ	4.2 Posilniť spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami. Posilniť spoluprácu medzi inštitúciami poskytujúcimi predškolské a základné vzdelanie (škôlky a základné školy) za účelom spoločného vývoja a implementácie vzdelávacích programov
Oprávnené aktivity	- projekty spolupráce podporujúce aktívne zapojenie učiteľov, poskytovateľov vzdelávania, vedenie školy, rodičov a širšej komunity zapojenej do vzdelávacieho procesu v materských a základných školách - spolupráca na vývoji, inovácii a realizácii spoločných vzdelávacích programov (osnov) a zavedenie nových foriem výučby s dôrazom na individuálny prístup k žiakom materských a základných škôl, doplnený vzdelávaním učiteľov

Názov OP	Interreg VA Slovenská republika – Maďarsko
Prioritná os	PO 1 Príroda a kultúra
Špecifický cieľ	1.1 Zvýšenie atraktivity pohraničnej oblasti
Oprávnené aktivity	- spolupráca a rozvoj kultúrneho dedičstva (stratégia rozvoja kultúrneho dedičstva, štúdie, rekonštrukcie, stavba príslušných infraštruktúr ako parkoviská, značenia, návštevnícke centrá, prístupové cesty, malé mosty a pod.) - zachovanie a podpora prírodného dedičstva v prihraničnej oblasti (napr. ako je revitalizácia nív, mokradí, integrované cezhraničné strategické plány pre obnovenie a zachovania zelenej infraštruktúry, aktivity osvetu v oblasti životného prostredia) - projektovanie a výstavba lokálnych prístupových ciest v spojení s miestami kultúrneho a prírodného dedičstva, príprava a výstavba cezhraničnej cestnej infraštruktúry - spoločný vývoj ekologicky šetrných produktov cestovného ruchu (budovanie bezpečných malých plavidiel, cezhraničných vodných ciest a súvisiacej infraštruktúry, nástupných a výstupných zariadení, parkovacích plôch, plavidiel pre nákladku a vykládku a pod.) - fond malých projektov na podporu investícií malého rozsahu a súvisiacej infraštruktúry, vrátane štúdie uskutočniteľnosti, urbanistickej štúdie, chodníkov, dopravných zariadení, informačných centier a pod.

Prioritná os	<i>PO 4 Posilnenie cezhraničnej spolupráce orgánov verejnej správy a osôb žijúcich v pohraničnej oblasti</i>
Špecifický cieľ	4.1. Zvyšovanie úrovne cezhraničnej spolupráce medzi inštitúciami
Oprávnené aktivity	• zlepšenie cezhraničných služieb: spoločné plánovanie a rozvoj cezhraničných služieb; vývoj právnych nástrojov a riešení informačných a komunikačných technológií na zlepšenie cezhraničného poskytovania služieb • spoločná prezentácia a propagácia pohraničia: spracovanie štúdií a plánov uľahčujúcich lepšiu dostupnosť regiónu; činnosti súvisiace so spoločnou propagáciou pohraničia

5.3 Alternatívne financovanie kapitálových investícií

Kapitálové investície sú jedným z hlavných dôvodov existencie samospráv. Zahŕňajú investície vynaložené na budovanie ciest, chodníkov, školy, kultúrne zariadenia a takmer všetky ďalšie základné prvky moderného života. Pokiaľ chcú mať obyvatelia mestskej časti zabezpečené tieto typy služieb a zariadení, musí byť za ne zaplatené.

Financovanie kapitálových investícií PHSR si vyžaduje aj hľadanie iných zdrojov ako sú európske štrukturálne a investičné fondy. Slovenská republika je typický príklad rozvíjajúcej sa krajiny, ktorá prechádza decentralizáciou na úrovni samospráv, pričom však dominantný podiel príjmov samospráv prichádza od štátu. Kapitálové investície sa teda realizujú za pomoci príspevkov, resp. úverov od centrálnej vlády na základe jej priorít a nie priorít samospráv.

Decentralizácia trvá istý čas, napriek tomu je žiaduce, aby sa samosprávy posunuli ďalej smerom k samostatnému riadeniu, určovaniu a realizácii vlastných priorít. Samosprávy musia zabezpečiť vlastné zdroje príjmov alebo tok príjmov, ktorý je dostatočný a trvalý na plánovanie a vykonávanie výstavby či nákupu kapitálových investícií. Bežnými možnosťami kapitálového financovania sú napríklad: príjmy z vlastných zdrojov, rezervy, dlh, príspevky, predaj aktív, nájom, verejno-súkromné partnerstvá a dary, pričom často sa používajú kombinácie jednotlivých možností.

Samosprávy si môžu požičiavať peniaze na krátke obdobie, keď nemajú dostatok hotovosti na splnenie výdavkov bežného rozpočtu na poskytovanie služieb samosprávy. Druhá možnosť je pôžička na dlhšie obdobie, väčšinou za účelom financovania kapitálových investícií, akými sú kúpa pozemkov, inžinierske práce, premiestnenie sietí, výstavba alebo vybavenie s dlhou životnosťou.

Dlhodobé financovanie, resp. dlhodobý dlhopis má splatnosť vyššiu než 1 rok po dni vydania a predstavuje jeden z najlepších spôsobov financovania kapitálových investícií z nasledovných dôvodov:

- 1) Urýchľuje výstavbu zariadení – prostriedky sú okamžite k dispozícii, kapitálové investície sa môžu ukončiť rýchlejšie, ako keby záviseli od prebytkov bežného účtu.
- 2) Vytvára možnosť na sebestačný podnik - zrealizovaný projekt financovaný z dlhodobého dlhu môže prenájmom svojich služieb generovať dostatočné príjmy na úhradu výdavkov, prevádzku a údržbu, dlhovú službu a potenciálne aj na ďalšie kapitálové výdavky.

- 3) Náklady na kapitálové investície nesú súčasní aj budúci používatelia splácaním dlhu alebo úveru počas životnosti zariadenia alebo vybavenia, pričom náklady nesú všetci používatelia a žiadna generácia nebude nespravodlivo zaťažaná.

5.3.1 Zhodnotenie súčasnej situácie

Cieľom tejto kapitoly je zanalyzovať stav majetku a záväzkov MČ Bratislava – Petržalka a zároveň zhodnotiť doterajšie finančné hospodárenie mestskej časti. Pre identifikáciu možných zdrojov financovania je potrebné najprv posúdiť finančnú dôveryhodnosť a finančnú stabilitu. Výsledky analýzy preukážu, či je mestská časť v dobrej finančnej kondícii a či bude schopná realizovať svoje pripravené zámery.

Základným zdrojom informácií boli záverečné účty MČ Bratislava-Petržalka za roky 2011, 2012, 2013 a 2014. Nasledujúca tabuľka znázorňuje základnú bilanciu MČ za jednotlivé roky 2011 – 2014.

Tabuľka 15 Základná bilancia MČ Bratislava-Petržalka za roky 2011-2014

	Skutočnosť v roku 2011	Skutočnosť v roku 2012	Skutočnosť v roku 2013	Skutočnosť v roku 2014
Bežné príjmy	23 666 876	24 395 134	25 623 198	26 142 750
Bežné výdavky	23 051 153	23 662 674	23 585 163	25 024 526
Bilancia bežného rozpočtu	615 723	732 460	2 038 035	1 118 224
Kapitálové príjmy	237 075	202 812	328 916	961 394
Kapitálové výdavky	1 842 874	395 312	1 030 236	2 995 959
Bilancia kapitálového rozpočtu	-1 605 799	-192 500	-701 320	-2 034 565
Bežné príjmy + kapitálové príjmy	23 903 951	24 597 946	25 952 114	27 104 144
Bežné výdavky + kapitálové výdavky	24 894 027	24 057 986	24 615 399	28 020 485
Príjmové finančné operácie	2 535 528	544 831	909 323	5 083 519
Výdavkové finančné operácie	362 359	376 351	372 539	3 738 246
Príjmy celkom	26 439 479	25 142 777	26 861 437	32 187 663
Výdavky celkom	25 256 386	24 434 337	24 987 938	31 758 731
Výsledok fin. hospodárenia	1 183 093	708 440	1 873 499	428 932
Ukazovateľ bilancie	-4,14%	2,20%	5,15%	-3,38%

V sledovanom období MČ Bratislava-Petržalka uzavrela rozpočtové roky vždy s prebytkom. Bežný rozpočet dosahuje vo všetkých rokoch prebytok a naopak kapitálový rozpočet vo všetkých rokoch vykazuje schodok.

V tabuľke je vypočítaný ukazovateľ bilancie za jednotlivé roky. Tento ukazovateľ vypovedá o tom, ako dokáže mestská časť pokrývať svoje bežné výdavky a kapitálové výdavky zo svojich bežných a kapitálových príjmov. Ukazovateľ bol vypočítaný nasledovne:

$$\frac{\text{bežné príjmy} + \text{kapitálové príjmy} - \text{bežné výdavky} - \text{kapitálové výdavky}}{\text{bežné príjmy} + \text{kapitálové príjmy}}$$

Ukazovateľ bilancie v rokoch 2012 a 2013 dosiahol kladné hodnoty. Znamená to, že mestská časť, z pohľadu bežného a kapitálového účtu ako celku, v týchto rokoch hospodárila prebytkovo. V rokoch 2011 a 2014 ukazovateľ bilancie dosiahol záporné hodnoty, čo bolo spôsobené vyššími kapitálovými výdavkami.

Ďalšími ukazovateľmi, ktoré vypovedajú o finančnom zdraví obcí sú dlhová služba a celkový dlh. Dlhová služba vypovedá o tom, aké vysoké výdavky má obec v súvislosti s obsluhou dlhu a celkový dlh je pomer záväzkov obce k bežným príjmom za predchádzajúci rok. Limity pre hodnoty oboch ukazovateľov sú stanovené zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Tento zákon definuje 2 podmienky, ktoré obec musí súčasne splniť, aby mala možnosť prijať návratné zdroje financovania:

1. celková suma dlhu obce neprekročí 60% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka
2. suma ročných splátok návratných zdrojov financovania (splátky úrokov a istiny, t.j. dlhová služba) neprekročí 25% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Do celkovej sumy dlhu obce sa pritom, podľa definície v zákone, nezapočítavajú napr. úvery od ŠFRB či záväzky prijaté na zabezpečenie predfinancovania eurofondov. Do výdavkov na splácanie istiny a úrokových splátok sa zas nezapočítava ich jednorazové predčasné splatenie.

Ukazovatele boli vypočítané nasledovne:

$$\text{celkový dlh} = \frac{\text{bankové úvery a výpomoci} + \text{dlhodobé záväzky} - \text{úvery od ŠFRB}}{\text{bežné príjmy za predchádzajúci rok}}$$

$$\text{dlhová služba} = \frac{\text{výdavky na splácanie istiny} + \text{úrokové splátky}}{\text{bežné príjmy za predchádzajúci rok}}$$

V nasledujúcej tabuľke sa nachádzajú vypočítané ukazovatele za roky 2012 - 2014.

Tabuľka 16 Ukazovatele finančného zdravia MČ Bratislava-Petržalka za roky 2011-2014

	Skutočnosť v roku 2011	Skutočnosť v roku 2012	Skutočnosť v roku 2013	Skutočnosť v roku 2014
Bežné príjmy	23 666 876	24 395 134	25 623 198	26 142 750
Dlhodobé záväzky		394 539	361 264	312 233
Úvery od ŠFRB		0	0	0
Bankové úvery a výpomoci		4 098 377	4 239 206	5 844 613
Výdavky na splácanie istiny		376 351	367 539	658 246
Úrokové splátky		100 758	72 102	76 005
Celkový dlh		19%	19%	24%
Dlhová služba		2,02%	1,80%	2,87%
Počet obyvateľov		105 468	104 914	104 395
Dlh na obyvateľa		43	44	59

V tabuľke možno vidieť, že celkový dlh mestskej časti medziročne stúpol a dlhová služba sa pohybuje okolo 2%. Podľa štúdií INEKO o hospodárení miest, obcí a VÚC sa hodnoty celkového dlhu MČ Bratislava-Petržalka za sledované obdobie nachádzajú pod priemerom hodnôt všetkých obcí na Slovensku a hodnoty dlhovej služby sú taktiež pod úrovňou priemeru obcí na Slovensku, čo možno hodnotiť pozitívne.⁵³

Z uvedených prepočtov možno skonštatovať, že finančné zdravie MČ Bratislava-Petržalka je dobré. Petržalka je schopná vytvárať svojou činnosťou dostatočný prebytok príjmov nad výdavkami. Zároveň táto mestská časť Bratislavy splnila podmienky zákona o rozpočtových pravidlách, ktorý definuje pravidlá obozretnosti úverového financovania miest v oblasti návratných zdrojov financovania a má priestor na využívanie nových návratných zdrojov financovania pre svoj rozvoj.

5.4 Typy dlhodobého financovania

Úvery komerčných bánk a sporiteľní sú bežným zdrojom financovania kapitálových investícií, pričom tieto inštitúcie slúžia ako ihneď dostupný zdroj financií. Splatnosť takýchto úverov sa pohybuje zvyčajne v lehote 2-5 rokov, pričom túto dobu určuje banka na základe účelu a bankovej politiky. Spravidla by úvery na financovanie kapitálových zariadení či vybavenia nemali prekročiť dobu životnosti financovaného aktíva. Banky určujú aj úrokovú sadzbu na základe trhových sadzieb,

⁵³ Zdroj: <http://www.obce.ineko.sk/profil/?ID=180>

dĺžky, zábezpeky a úverovej schopnosti žiadateľa, pričom tieto sadzby môžu byť fixné alebo pohyblivé. Pri výbere medzi týmito dvomi typmi úrokovej sadzby je potrebné posúdiť budúce smerovanie úrokových sadzieb. Fixná sa považuje za výhodnú vtedy, keď úrokové sadzby rastú, pretože ju fixuje na konkrétnu hodnotu a chráni ju pred rastúcimi nákladmi na dlh, pohyblivá je výhodnejšia v prostredí klesajúcej úrokovej sadzby.

Banka stanovuje štruktúru úveru a určuje, ako rýchlo sa splatí istina. Vo všeobecnosti sa požadujú mesačné alebo štvrťročné splátky istiny a úroku v rovnakých splátkach po dobu trvania úveru. Bankové úvery sú väčšinou zaistené majetkom samosprávy alebo príslubom budúcich príjmov. Existujú 4 typy štandardných záruk:

- záruka celého majetku samosprávy, napr. nehnuteľnosť;
- príslub pomerných daní alebo dotácie zo štátneho rozpočtu, pričom v tomto prípade samospráva zriadi amortizačný fond iba na účel získavania príjmov a splácania istiny a úroku z úveru;
- záruka budúcich príjmov samosprávy, pričom táto metóda umožňuje banke alebo veriteľovi dať si pripísať miestne dane či iné príjmy na účet v čase ich výberu;
- hotovostný vklad alebo cenné papiere.

Štátne úvery a úvery z medzinárodných rozvojových programov sú ďalším z príkladov dlhodobého financovania, pričom zdroje financovania sú viazané na podporu špecifických programov, akými sú ochrana životného prostredia alebo rozvoj bývania. V dôsledku toho sú tieto zdroje obmedzené na tie samosprávy, ktoré majú danú špecifickú potrebu a dokážu splniť požiadavky úveru. Neexistuje záruka, že žiadosť o úver bude schválená, pričom proces poskytnutia úveru je často veľmi konkurenčný. Podmienky štátnych úverov a úverov z medzinárodných rozvojových programov zvyknú byť menej prísne ako v komerčných bankách, ich cieľom je dlhodobý rozvoj samosprávy a nie zisk. Mnohokrát tieto úvery a ich podmienky určujú politické aspekty a nie financovanie podľa pravidiel.

Štátne a medzinárodné programy ponúkajú úvery na dlhšie obdobie ako komerčné banky. Úrokové sadzby sú zvyčajne založené na schopnosti štátu požičať si peniaze, čo znamená že sadzby sú nižšie ako v komerčných bankách. Fixné úrokové sadzby sú bežné a určujú sa na základe vzťahu k štátnym úrokovým sadzbám.

Tabuľka 17 Výhody a nevýhody úverov komerčných bánk a štátnych úverov

Úvery od komerčných bánk	Štátne úvery a úvery medzinárodných organizácií
Výhody	Výhody
- poskytujú ihneď dostupný zdroj financovania - žiadosť o úver je relatívne jednoduchý proces - úverovú analýzu vykonáva banka - nepožaduje sa samostatné úverové hodnotenie od ratingovej agentúry - podmienky úveru sa dajú dojednať	- poskytujú priaznivé a potenciálne flexibilnejšie podmienky financovania (úrokové sadzby, podmienky a štruktúry splácania, záruky a iné ustanovenia o úvere) na pomoc samospráve
Nevýhody	Nevýhody
- úroky zvyknú byť vyššie než pri iných typoch dlhu - požiadavky na záruku môžu byť príliš vysoké - podmienky úveru sú všeobecne štruktúrované v prospech veriteľa	- financovanie je obmedzené na špecifický účel definovaný štátom alebo inou inštitúciou - administratívna záťaž písania žiadosti o úver, neisté kladné vyhodnotenie - požiadavky na podávanie správ o projekte - úvery od medzinárodných organizácií môžu obsahovať riziko spojené s výmenou meny

Obligácie samosprávy (komunálne obligácie) je spôsob financovania kapitálových investícií s trvaním 2-5 rokov. V rozvíjajúcich krajinách sú banky primárnym nákupcom obligácií samospráv a nepredávajú ich ďalej, keďže nie je vytvorený sekundárny trh pre takýto segment. Príležitostne banky nakupujú obligácie spolu so súkromným investorom.

Úrokové sadzby obligácií odrážajú aktuálnu situáciu na finančnom trhu, lehotu a štruktúru vydávanej obligácie a úverovú schopnosť samosprávy. Z týchto dôvodov zvyknú byť úrokové sadzby pre obligácie samospráv nižšie než pre úvery súkromných bánk. Samosprávy si môžu takisto vybrať, či budú vydávať obligácie s fixnou alebo pohyblivou sadzbou. Zamestnanci samosprávy a finančný manažér samosprávy by mali v spolupráci s finančným poradcom či bankou pri tvorbe štruktúry obligácie zvážiť spôsobilosť samosprávy prevziať nový dlh, súčasné zákony a dlhové politiky, životnosť financovaných zariadení a dopyt po obligáciách samosprávy. Obligácie sa môžu vydávať ako generálne obligácie, ktoré si vyžadujú daňové ručenie alebo ako dôchodkové obligácie, ktoré si vyžadujú ručenie určeného príjmu na splatenie obligácií.

Vydávanie obligácií podlieha procesu schválenia centrálnou bankou, resp. ministerstvom financií. Tieto orgány skúmajú a potvrdzujú finančné informácie, ktoré samosprávy poskytujú.

Verejno-súkromné partnerstvo alebo tiež PPP projekty (public private partnership) je spôsob financovania a realizácie projektov v spolupráci samosprávy a subjektu či subjektov súkromného sektora, za cieľom efektívneho zabezpečenia kvalitnej verejnej infraštruktúry alebo služieb. V praxi realizácia PPP projektu znamená, že určitú verejnú investíciu či službu nebuduje a neprevádzkuje samospráva, ale súkromný sektor. Súkromný partner zabezpečuje výstavbu, resp. realizáciu kapitálovej investície a následnú prevádzku diela a ako protihodnotu poskytuje služby spojené s dielom za platby od používateľov či samosprávy. Verejný sektor tak vystupuje v PPP projektoch ako manažér a kontrolór súkromných dodávateľov. Verejný a súkromný partneri si rozdelia riziká podľa toho, kto z nich vie ktoré riziko lepšie znášať (stavebné riziko, riziko dopytu a pod.) Spolupráca verejného a súkromného sektora formou PPP projektu sa realizuje dlhodobým vzťahom, pričom slovenská legislatíva obmedzuje dĺžku tzv. koncesie na maximálne 30 rokov. Výrazný rozdiel metódy PPP voči klasickej zákazke je, že súkromný partner je následne zodpovedný za dlhodobú prevádzku a údržbu, čo vytvára motiváciu na kvalitnú realizáciu projektu už v počiatočnej fáze. PPP projekty sú na území Slovenskej republiky možné realizovať od 1.1.2010 prostredníctvom tzv. koncesnej zmluvy. Zákon o verejnom obstarávaní špeciálne upravuje koncesiu na stavebné práce a koncesiu na služby. Pri veľkých projektoch sa využíva vytvorenie tzv. spoločnosti pre zvláštne účely, kde sa v konzorciu stretne viacero firiem zapojených do projektu.

PPP projekty sú štandardným spôsobom zabezpečenia verejnej infraštruktúry a služieb pre občanov, avšak na Slovensku nie je veľa príkladov takto realizovanej spolupráce. Európska komisia podporuje realizáciu verejno-súkromných projektov a za týmto účelom spracovala viacero dokumentov popisujúcich skúsenosti a princípy fungovania spolupráce. PPP projekty podporujú aj inštitúcie ako Európska investičná banka (EIB), Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD), OECD a Svetová banka.

Príklady oblastí vhodných pre uplatnenie PPP projektov:

- Administratíva – výstavba, rekonštrukcia a prevádzka budov verejnej správy;
- Developerské projekty – mestská výstavba, revitalizácia brownfieldov;
- Doprava – cestná, železničná, mestské značenie, parkovací systém, verejná doprava;
- IKT technológie;

- Školstvo – školy, jedálne, internáty;
- Športové a kultúrne zariadenia – cyklotrasy, detské ihriská, kultúrne zariadenia, múzeá;
- Technické služby – verejné osvetlenie, údržba komunikácií, odvoz a likvidácia odpadu, údržba zelene;
- Sociálne projekty – domovy pre seniorov, detské domovy;
- Zdravotníctvo – zdravotnícke zariadenia.

Tabuľka 18 Výhody a nevýhody PPP projektov oproti tradičným verejným zákazkám

PPP projekty	Tradičná verejná zákazka
Výhody	Výhody
- rozloženie investičných nákladov v čase, nie je potrebné disponovať rozpočtovými prostriedkami na pokrytie investičných nákladov v úvode projektu - výrazné výkonnostné pohnútky motivujúce dodržať dohodnutú kvalitu služieb - hlavné riziká spojené s výstavbou a prevádzkou projektu sú prevedené na súkromného partnera - orientácia na hodnotu za peniaze v priebehu celého životného cyklu projektu - vyššia predvídateľnosť nákladov a časovej realizácie	- nižšia administratívna náročnosť prípravy projektu - nižšia časová náročnosť prípravy a realizácie projektu
Nevýhody	Nevýhody
- nižšia miera flexibility v priebehu projektu a riadenia dlhodobého kontraktu - vyššie náklady spojené s prípravou projektu a procesom výberu súkromného partnera - projekt je drahší o náklady financovania súkromného partnera - dĺžka prípravy a výberu partnera	- často prichádza k predĺženiu doby výstavby a prekročeniu nákladov na výstavbu a prevádzku - nutnosť organizácie výberového konania na dodávateľa v prípade nutnosti obnovy/rekonštrukcie v priebehu doby životnosti investície - všetky riziká spojené s prevádzkou sú na strane verejného sektora - potreba disponovať rozpočtovými prostriedkami pre pokrytie investičných nákladov v úvode projektu

Záver

Schválenie PHSR v súlade s legislatívou je posledným krokom prípravy dokumentu a zároveň prvým krokom jeho realizácie v nasledujúcom období.

Formulár č. Z1 – Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja MČ Bratislava-Petržalka na roky 2016 – 2023 1. Analytická časť – zhodnotenie aktuálneho stavu v MČ Bratislava-Petržalka 2. Strategická časť – definícia strategickej vízie a strategického rámca 3. Programová časť – zoznam konkrétnych projektových zámerov a ukazovateľov 4. Realizačná časť – akčný plán, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie realizácie PHSR 5. Finančná časť – finančný rámec pre realizáciu PHSR, intervenčná matica
Spracovanie	Spracovanie dokumentu v súlade s Metodikou na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanéj Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR vo februári 2015 Spracovanie dokumentu rešpektovalo princíp partnerstva a bolo vykonané participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov miestneho úradu, externých odborníkov a širokej verejnosti. Dodávateľ bol zodpovedný za metodické vedenie, facilitáciu a zostavenie finálneho dokumentu, na základe vstupov pracovných skupín zriadených mestskou časťou za účelom spracovania dokumentu. Doba spracovania dokumentu:
Prerokovanie	Prerokovanie finálneho dokumentu v miestnom zastupiteľstve dňa:
Schválenie	Na základe návrhu na uznesenie miestneho zastupiteľstva dňa: